

သိပ္ပံစောင့်စောင့်ပြန်ဟာစာပေ

ခွဲကလေးစာပေ (၁)

လှထွန်း (ပြန်ဟာ)

BURMESE
CLASSIC

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

နာဂသိန်စာလုပ်ငန်း စာအုပ်အမှတ် (၁)

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၈၉၄/၂၀၀၄ (၉)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၁၀၁၁/၂၀၀၄ (၁၁)

ထုတ်ဝေသူ - ဦးဝင်းချို
ဓူဝံစာအုပ်တိုက်
၂၁၂၊ ၃၁-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

မျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ချိုချိုအေး
ဓူဝံပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် ၂၁၈၊ ၃၁-လမ်း။
ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်ခြင်း - ပထမအကြိမ်၊ (၁၀၀၀)တိုင်

ထုတ်ဝေခြင်း - ၂၀၀၄-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ

မျက်နှာဖုံးသရုပ်ဖော် - ကျော်သောင်း

ဖလင် - မျိုးညွန့်နှင့်အဖွဲ့

ကွန်ပျူတာစာမီ - ကိုမြင့်ဆွေ

နာဂသိန်စာလုပ်ငန်းအတွက်

ဓူဝံစာအုပ်တိုက် ၂၁၂၊ ၃၁-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့မှ
တာဝန်ယူဖြန့်ချိသည်။

တန်ဖိုး - ၁၅၀၀ ကျပ်

သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေ

လှထွန်း(မြန်မာစာ)

နာဂသိန်စာလုပ်ငန်းအတွက်
ဓူဝံစာအုပ်တိုက်မှ ဖြန့်ချိသည်။

အခန်း:	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အခန်း ၁	သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဘဝ	၁
အခန်း ၂	သိပ္ပံမောင်ဝ စာပေဆောင်းပါးများ	၃၇
အခန်း ၃	သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေး	၆၇
အခန်း ၄	သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထားနှင့် စာပေသဘောတရား	၁၁၁
အခန်း ၅	မြိုင်သုံးသပ်ချက် နိဂုံး	၁၇၃ ၁၈၁
နောက်ဆက်တွဲ က	သိပ္ပံမောင်ဝဆောင်းပါး	၁၈၃
နောက်ဆက်တွဲ ခ	သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အခြားကလောင် အမည်များဖြင့် ရေးသည့် စာပေဆောင်းပါးများ	၁၈၈
နောက်ဆက်တွဲ ဂ	မောင်သံချောင်းပေးစာများ	၁၉၀
နောက်ဆက်တွဲ ဃ	စာပေယဉ်ကျေးမှုစာအုပ်စာပေရေးရာ ဆောင်းပါးများ	၁၉၁
နောက်ဆက်တွဲ င	သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ကလောင်အမည်ခွဲများ	၁၉၄
နောက်ဆက်တွဲ စ	သိပ္ပံမောင်ဝ၏ လုံးချင်းစာအုပ်များ ကျမ်းကိုးစာရင်း	၁၉၆ ၁၉၇

နိဒါန်း

သိပ္ပံမောင်ဝသည် ကိုလိုနီခေတ်တွင် ပေါ်ထွန်းထင်ရှားခဲ့သော စာရေး သရာတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် စာရေးခြင်းသက်သက်ဖြင့် အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်းသူ မဟုတ်ပေ။ အစိုးရဝန်ထမ်းအရာရှိတစ်ဦးအဖြစ် တာဝန်ထမ်း ဆောင်ရင်း စာပေများကို ရေးသားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ စာပေရေးသားခဲ့ သော အချိန်ကာလမှာ သူ စာရေးသော ၁၉၂၇ ခုနှစ်မှ သူ အနိစ္စရောက်သော ၁၉၄၃ ခုနှစ်အထိ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်တာမျှ ကြာမြင့်ခဲ့သည်။ ဤတစ်ဆယ့်ငါး နှစ်တာကာလအတွင်း သိပ္ပံမောင်ဝသည် ကလောင်အမည်ခွဲအမျိုးမျိုးဖြင့် စာနယ် နင်းမျိုးစုံတွင် စာပေမျိုးစုံကို အဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေများကို သူ စတင်ရေးသားချိန်ကပင် စာဖတ်သူ များက စိတ်ဝင်စားကြသည်။ ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်သူအနည်းငယ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သလို ချီးကျူးဂုဏ်ပြုသူအများလည်း ရှိခဲ့သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာများကို ဖတ်ရှုလေ့ လာကြ၊ ဝေဖန်ဆွေးနွေးကြ၊ သုံးသပ်ကြ၊ အကဲဖြတ်ကြသည်။ သူကွယ်လွန်ပြီး သည်နောက်ပိုင်းတွင်လည်း သူ့ စာများသည် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ် မသွားပေ။ ယနေ့ထိ စိတ်ဝင်စားစား ဖတ်ရှုလေ့လာဆွေးနွေးကြဆဲ ဖြစ်သည်။ သူ့ စာများကို ယနေ့ထိ စိတ်ဝင်စားမှု ရှိကြကြောင်းကို သူရေးသားခဲ့သော စာများကို အလှူငွေ သင့်သလို စုစည်း၍ ထုတ်ဝေသော လုံးချင်းစာအုပ် (၁၂) အုပ်ရှိခြင်းက ဖော် ပြနေပေသည်။

ထို့ပြင် ကိုလိုနီခေတ်တွင် ခေတ်စမ်း စာပေလှုပ်ရှားမှုဟူသော စာပေ လှုပ်ရှားမှုတစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုခေတ်စမ်း စာပေလှုပ်ရှားမှုတွင် သိပ္ပံ မောင်ဝသည် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင် လှုပ်ရှားခဲ့ပါသည်။ ခေတ်စမ်း စာပေလှုပ်ရှားမှုနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဒွန်တွဲလျက် ရှိပါသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေ နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှု စတင်စကားလမှ ယနေ့ထိ ဆွေးနွေးဝေဖန်သုံးသပ်ကြဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုနှင့် ဆက်နွှယ်၍လည်း သိပ္ပံမောင်ဝသည် စာဖတ်သူများ၏ စိတ်ဝင်စားခြင်းကို ခံ ရပါသည်။

ဤသို့ စိတ်ဝင်စားခြင်းခံရသော စာရေးဆရာ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေ အားလုံးကို လေ့လာသုံးသပ်ပြသော ကျမ်းဟူ၍ မရှိသေးပါ။ စာပေအမျိုးအစား အလိုက် လေ့လာတင်ပြသော စာတန်းအချို့နှင့် ခေတ်စမ်းပုံပြင်များကို လေ့ လာတင်ပြသည့် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ယူကျမ်း၊ တစ်ကျမ်းသာ ပေါ်ထွက်ပါသေးသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေတိုးတက်ခိုင်မာရေးအတွက် ကြိုးပမ်းမှုများကို ဖော် ထုတ်တင်ပြရန် လိုအပ်နေသေးသည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤသို့ ယူဆသည့်အတိုင်း သိပ္ပံ၏ စာပေများ လေ့လာမှုကို တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍ ဖြည့်စည်းသည့်အနေဖြင့် 'သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေ' အမည်ရှိသော ကျမ်းကို လေ့လာပြုစုတင်ပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

'စာသည် စိတ်၏ ကြေးမုံဖြစ်သည်' ဟု ပညာရှင်တို့၏ အဆိုအမိန့် ရှိပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝရေးခဲ့သော စာများသည် စာဆို သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စိတ်နေ သဘောထားကို ကြေးမုံသဖွယ် ဖော်ပြနေသည်ဟု ယူဆပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ

- ၁။ (က) ဦးလှမြင့် 'သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ခေတ်စမ်းဝတ္ထုတိုများ လေ့လာချက်'၊ ပညာ ပဒေသာ စာစောင်၊ ၁၉၈၂ ဇန်နဝါရီ၊ စာ ၁၂၃-၁၄၄။
- (ခ) သန်းထွတ်၊ ဆရာအတတ်သင် 'သိပ္ပံမောင်ဝနဲ့ ခေတ်စမ်းစာပေ' စာပေ စာတမ်းများ၊ ၁၃၂၈၊ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး၊ ၁၉၆၇၊ မတ်၊ စာ ၄၇-၁၁၇။
- (ဂ) မောင်သော် 'သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဆယ်စုခေတ်စာပေအမြင် စာပေအတွေ့'၊ မေတ္တာမိုးပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၀၊ ဇူလိုင်၊ စာ ၄၇-၅၆။
- (ဃ) ဝင်းလက်၊ စာပေဝေဖန်ရေးဆရာသိပ္ပံမောင်ဝ၊ ခေတ်သစ်ကဏ္ဍ၊ ခေတ်သစ် စာ၊ တော်သစ္စာပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ စာ ၁၂၀-၁၄၃။
- ၂။ မောင်တင်ရွှေ၊ ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ၊ ၁၉၇၃၊ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ယူကျမ်း၊ မြန်မာစာပေတန်း၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။

ဆုသားခဲ့သော စာများကို ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်းဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေစေတနာ၊ စာပေသဘောတရားတို့ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ့ခေတ်သူ့အခါအရ တိုးတက်သော စာပေအမြင်ရှိသူ၊ မြန်မာစာပေတိုးတက် ခိုင်မာရေးအတွက် စေတနာထား၍ ကြိုးပမ်းခဲ့သူ၊ သူ့ခေတ်သူ့အခါအရ စာပေ တာဝန်ကျေပွန်ခဲ့သူ စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း သူ့စာများက ဖော်ပြ နေပါသည်။ အထူးသဖြင့် သူ၏ စာပေရေးရာဆောင်းပါးများသည် သူ၏ စာပေအယူအဆ၊ သူ၏ စာပေစေတနာ၊ သူ၏ စာပေကြိုးပမ်းမှုတို့ကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် 'သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေ'ဟူသော ကျမ်းခေါင်းစဉ်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဆောင်းပါးများကို လေ့လာတင်ပြရာတွင် မောင်မြင့်ကြိုင်၏ သိပ္ပံမောင်ဝစာစုစာရင်းမှ စာပေဆောင်းပါး (၉၇) ပုဒ်ကို အခြေခံယူပါသည်။ စာပေရေးရာ သဘောသက်ဝင်သော မောင်သံချောင်း၏ ဓားစာ (၂၄) ပုဒ်ကိုလည်း ထည့်သွင်းလေ့လာပါသည်။ ထို့ပြင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ လုံးချင်းကအုပ်များကိုလည်း အသုံးပြုပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေကျမ်းကို ဖော်ပြပါ အစီအစဉ်အတိုင်း ကဏ္ဍများ ခွဲခြား၍ တင်ပြပါမည်။ ယင်းကဏ္ဍတို့မှာ နိဒါန်း၊ အခန်း (၁) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဘဝ၊ အခန်း (၂) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဆောင်းပါးများ၊ အခန်း (၃) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာ စာကြီးပွားတိုးတက်ရေးသဘောထား၊ အခန်း (၄) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘော ထားနှင့် သဘောတရား၊ အခန်း (၅) မြင့်သုံးသပ်ချက်၊ နိဂုံးဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်း၏နိဒါန်းတွင် ဤကျမ်း တင်သွင်းရသည့်ရည်ရွယ်ချက်၊ လေ့လာ တင်ပြမည့် နယ်အကျယ်အဝန်း၊ လေ့လာတင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်သော အကျိုး၊ လေ့လာတင်ပြမည့် အစီအစဉ်တို့ကို ဖော်ပြပါမည်။ အခန်း (၁) သိပ္ပံမောင်ဝ ၏ စာပေဘဝကဏ္ဍတွင် မြန်မာစာပေသမိုင်း နောက်ခံ ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာ စာပေ၊ ခေတ်စမ်းစာပေ၊ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏

- ၁။ မောင်မြင့်ကြိုင်၊ သိပ္ပံမောင်ဝစာစုစာရင်း၊ ဘကြည့်တိုက် ဒီပလိုမာဘွဲ့ယူကျမ်း၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်။
- ၂။ လှထွန်းလှ၊ သူ့စာဆရာကြောင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး၊ ဒုတိယကြိမ်၊ ၁၉၇၀၊ ဇွန်၊ စာ ၄၅၃-၅၆၂။

စာပေဘဝတို့ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။ အခန်း (၂) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေ ဆောင်းပါးများကဏ္ဍတွင် သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင်ကလောင်အမည်ဖြင့်ရေး သော မြန်မာစာအကြောင်းဆောင်းပါးများ၊ အခြားကလောင်အမည်များဖြင့် ရေးသားသော စာပေဆောင်းပါးများ၊ မောင်သံချောင်းပေးစာများဟု ခွဲခြား၍ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်စီ အကြောင်းအရာအချုပ် အသီးသီးကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

အခန်း (၃) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးသဘောထား ကဏ္ဍတွင် မြန်မာစာပေ နိမ့်ကျသည့်အကြောင်း၊ မြန်မာစာကြီးပွားတိုးတက်ရေး သဘောထားများဟူ၍ ခွဲခြားတင်ပြပါမည်။ အခန်း (၄) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေ သဘောထားနှင့် သဘောတရားကဏ္ဍတွင် စာပေအမျိုးအစားအလိုက် ကဏ္ဍ အလိုက် သဘောထားနှင့် သဘောတရားများကို အသေးစိတ် လေ့လာတင်ပြပါ မည်။ အခန်း (၅) ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်ကဏ္ဍတွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဆောင်းပါး များ၊ စာပေသဘောထားနှင့် သဘောတရား၊ မြန်မာစာကြီးပွားတိုးတက်ရေးတို့ကို ခြုံငုံ၍ အကဲဖြတ်တင်ပြပါမည်။ နိဂုံးတွင် ဤကျမ်းဖြစ်မြောက်ရေးနှင့် ပတ်သက် ၍လည်းကောင်း၊ ကျမ်း၏အကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း ဖော်ပြနိဂုံးချုပ်ပါမည်။

ဤသို့ သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေကျမ်းကို လေ့လာပြုစုတင်ပြခြင်း အားဖြင့် မြန်မာစာ ကြီးပွားတိုး တက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်လိုစိတ်၊ မြန်မာစာ ဓေတိမိရေးအတွက် အသစ်ထွင် လိုစိတ်၊ စာပေတာဝန်ကျေပွန်သော စာရေးဆရာ တစ်ယောက်ဖြစ်လိုစိတ်များ ပေါ်လာနိုင်သည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ဤကျမ်း သည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေကြီး ပမ်းမှု တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ဖော်ထုတ်တင်ပြနိုင် သည်ဟုဆိုလျှင် ကျမ်းပြုစုရကျိုးနပ်ပြီဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

အခန်း [၁]

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဘဝ

'သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေကို လေ့လာတင်ပြရာတွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဘဝနှင့် စာပေကို အကျဉ်းမျှ တင်ပြရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆပါသည်။ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်၏စာပေ သည် သူ့ဘဝဖြစ်စဉ်နှင့် ဒွန်တွဲနေတတ်ပါ သည်။ ထို့အတူ စာရေးဆရာတစ်ယောက်၏ စာပေရေးသားမှုသည်လည်း သူ့ကျင့်လည်ရသော စာပေ ခေတ်ကာလနှင့် ဆက်စပ်နေတတ်ပါသည်။ ထို့အတူပင် စာရေးဆရာတစ်ယောက်၏ စာပေသည် သူ့အသက်ရှင်နေထိုင် သည့် အချိန်ကာလ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတို့နှင့်လည်း ပတ်သက် နေတတ်သည် သဘောရှိပါသည်။ စာရေးဆရာတစ်ယောက် အသက်ရှင်နေထိုင်၍ စာပေပြုစုရေးသားခြင်းတို့သည် ယင်းစာရေးဆရာ အသက်ရှင်နေထိုင်သည့် အချိန် ကာလတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတို့၏ သြဇာ သက်ရောက်မှုကို သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဘဝကို မြန်မာစာပေ သမိုင်းနောက်ခံ ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာစာပေ၊ ခေတ်စမ်းစာပေ၊ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဘဝဟူ၍ ကဏ္ဍခွဲခြားတင်ပြသွားပါမည်။

၁:၁။ မြန်မာစာပေသမိုင်းနောက်ခံ

မြန်မာစာပေသ ပုဂံခေတ်မှ စတင်၍ အထက်အထား အခါအမာ ဖြင့် စတင်ရပ်တည်လာခဲ့သော စာပေဖြစ်ပါသည်။ ပုဂံမြို့တော်သည်စာအရှိန်

အဝါ တက်ခဲ့သော ခေတ်ကို ပုဂံခေတ်ဟု ခေါ်သည်။ ပုဂံခေတ်စာပေသမိုင်းသည် ခရစ်နှစ် ၁၁ ရာစုမှ ၁၃ ရာစုကုန်ခါနီးထိ နှစ်ပေါင်း သုံးရာကာလအတွင်း ထွန်းကားခဲ့သော စာပေအကြောင်းဖြစ်သည်။ အနော်ရထာမင်းလက်ထက်မှ နရသီဟပတေ့ တရုတ်ပြေးမင်းလက်ထက်အထိ ပေါ်ထွန်းခဲ့သော စာပေများ အကြောင်းလည်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေသမိုင်း၏ အဦးအစဖြစ်သော ပုဂံခေတ်တွင် ကျောက်စာစကားပြေ အများအပြား ထွန်းကားခဲ့ကြောင်း ကဗျာလင်္ကာအဖွဲ့အနွဲ့ ရှိခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ပုဂံခေတ်ပြီးနောက် ပင်းယစာပေခေတ်ဖြစ်ပါသည်။ ခရစ်နှစ် ၁၂၉၉ ခုမှ ၁၃၆၄ ခုထိ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် ကာလသည် မြင်စိုင်း၊ ပင်းယ၊ စစ်ကိုင်းမင်းများ တန်ခိုးအာဏာ တက်ခဲ့သော ကာလဖြစ်သည်။ ပုဂံမပျက်မီကပင် ထိုမင်းတို့ တန်ခိုးဩဇာ စတင် ပျံ့နှံ့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကာလကို ပင်းယခေတ်ဟု သတ်မှတ်ထားကြပါသည်။ ပင်းယခေတ် စာပေများအနက် အထင်အရှား ကျန်ခဲ့သည်မှာ ကျောက်စာနှင့် ကဗျာသီချင်းအချို့ဖြစ်သည်။ ပင်းယခေတ်တွင် အမွမ်းအမံ အခြယ်အမှန်းများသော စကားပြေများ ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ရတုကဗျာပျူရှီ အထင်အရှားရှိခဲ့သည်။ တျာချင်း၊ ကာချင်းတို့ကိုလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ခေတ်ကာလ တိုတောင်းသဖြင့်တစ်ကြောင်း၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး လှုပ်ရှားနေခဲ့သဖြင့် တစ်ကြောင်း စာပေလက်ရာအရေအတွက် မများခဲ့ပေ။ သို့သော်လည်း ယခုထိ ဖတ်နိုင်ခွင့်ရသမျှ ပင်းယခေတ်စာတို့မှာ အဆင့်အတန်းရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ နှောင်းခေတ်မြန်မာစာပေ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်လည်း လမ်းခင်းပေးသကဲ့သို့ ရှိနေပေသည်။

ပင်းယခေတ်ပြီးလျှင် အင်းဝခေတ်ဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၃၆၄ ခုမှ ၁၅၂၆ ခု အင်းဝပျက်သုဉ်းသည်အထိ နှစ်ပေါင်း ၁၆၀ ခန့်ကာလကို အင်းဝခေတ်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ ခေတ်ကာလ ရှည်ကြာခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာခြင်း စသော အကြောင်းတို့ကြောင့် စာကောင်း ပေကောင်း အများအပြား ထွန်းကားခဲ့သော ခေတ်ဖြစ်သည်။ စကားပြေများပေါ်ထွန်းခဲ့သော်လည်း ကဗျာအရေးအဖွဲ့အားကောင်းလှသဖြင့် ကဗျာခေတ်အဖြစ် ထင်ရှားသည်။ အင်းဝခေတ်ပေါ်စကားပြေစာတွင် ကျောက်စာစကားပြေ၊ ရာဇဝင်စကားပြေ၊ မေတ္တာစာစကားပြေ စသည်ဖြင့် စကားပြေ အမျိုးအစားအတော်အတန် စုံစုံလင်လင် ပါဝင်သည်။ အင်းဝခေတ်သည် ကဗျာအဖွဲ့အားကောင်းသော ခေတ်ဖြစ်ရာ ကဗျာဖွဲ့သူတို့မှာ

ရဟန်း၊ မင်း၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်စုံလင်သည်။ ကဗျာအမျိုးအစားမှာလည်း ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ဧချင်း စသည်ဖြင့် အမျိုးအစားများပြားသည်။ ဤသို့လျှင် အင်းဝခေတ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးစုံ၊ စာမျိုးစုံပေါ်ပေါက်ထွန်းကားခဲ့သော ခေတ်ဖြစ်သည်။ စကားပြေထက် ကဗျာရေးဖွဲ့မှု အားသန်ခဲ့သော ခေတ်ဖြစ်သည်။ ရဟန်းတော်တို့က ဦးဆောင်ခဲ့သော စာပေခေတ်လည်း ဖြစ်သည်။ ပုဂံခေတ်၊ ပင်းယခေတ်တို့က ပျိုးထောင်ပြုစုလာခဲ့သော မြန်မာစာပေသည် အင်းဝခေတ်တွင် ဝေဆာစည်ပင်လာပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။

အင်းဝခေတ်ကုန်ဆုံးပြီးနောက် တောင်ငူခေတ် ရောက်လာခဲ့သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၅၂၇ ခုမှ ၁၅၉၆ ခုထိ နှစ်ပေါင်း (၇၀) ခန့်ကို တောင်ငူခေတ်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ ထိုနှစ်များအတွင်း တောင်ငူ၌လည်းကောင်း၊ ဟံသာဝတီပဲခူး၌လည်းကောင်း၊ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမားသော ဘုရင်များ အုပ်စိုးခဲ့သည်။ ထူးခြားချက်မှာ တောင်ငူခေတ် စာပေလောကတွင် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လောကီရေးစာပေများကို ဦးစားပေး ပြုစုလာကြသည်။ စကားပြေကဏ္ဍတွင် ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း ထင်ရှားသည်။ ကဗျာကဏ္ဍတွင် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအတွက် ရေးဖွဲ့သော ရတုကဗျာများ ထွန်းကားလာခြင်း အနိမ့်စားကဗျာ စတင်ပေါ်ပေါက်လာခြင်းတို့သည် တောင်ငူခေတ်၏ ထူးခြားသော လက္ခဏာများ ဖြစ်လေသည်။

တောင်ငူခေတ်ပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်လာသော ခေတ်မှာ ညောင်ရမ်းခေတ်ဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၅၉၆ ခုမှ ၁၇၅၂ ခုထိ နှစ် (၁၅၀) ကျော်ကို ညောင်ရမ်းခေတ်ဟု သတ်မှတ်ကြသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် အင်းဝထီးနန်း တန်ခိုးအာဏာပြန်လာတက်လာသော ကာလဖြစ်ရာ ဒုတိယအင်းဝခေတ်ဟုလည်း ခေါ်နိုင်သည်။ သို့သော် ထိုကာလအတွင်း အုပ်စိုးခဲ့ကြသော မင်းများမှာ အင်းဝထီးနန်းကို တစ်ဖန်ပြန်လည်ထူထောင်ခဲ့ကြသော ညောင်ရမ်းမင်းတရားကြီး၏ အဆက်အနွယ်များဖြစ်သောကြောင့် ညောင်ရမ်းခေတ်ဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်သည် မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် တစ်မူထူးခြားသော ခေတ်ဖြစ်သည်။ စကားပြေအရေးအသားတွင် အစွမ်းထက်ကြသော စာပေပညာရှင်ကြီးများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ညောင်ရမ်းခေတ်တွင် ဝတ္ထုနှင့် ရာဇဝင် အရေးသားများ ပြန်လည်ထွန်းကားလာသည်။ စကားပြေလောက၏ ထူးခြားချက်တစ်ရပ်မှာ ပြဇာတ်စာပေ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ကဗျာကဏ္ဍအနေဖြင့် ပျို့များ၊ တျာချင်းများတွင် ရေးဖွဲ့သည့် အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်ကျယ်ဝန်းဆန်းသစ်လာ

သည်။ ကျားချင်းများအသွင်သစ်ဖြင့် ပေါ်ထွန်းလာသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေလာအကြောင်း အရာများ၊ ထီးနန်းဝန်းကျင်အကြောင်းအရာများသာမက ကျေးလက်ပြည်သူ့ ဘဝ အကြောင်းအရာများပါ နေရာပေး ရေးဖွဲ့လာသည်ကို ထူးထူးခြားခြား တွေ့ရသည်။

ညောင်ရမ်းခေတ်ပြီးလျှင် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင် ခေတ်သည် အလောင်းဘုရားက ကုန်းဘောင်ရွှေတိုကို ဗဟိုပြု၍ မြန်မာနိုင်ငံကို ပြန်လည်စည်းရုံးသည့် အချိန်မှ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး ဗြိတိသျှကိုလိုနီဘဝသို့ ကျရောက်ချိန်အထိ (ခရစ်နှစ် ၁၇၅၂ ခုမှ ၁၈၅၅ ခုအထိ) နှစ်ပေါင်း ၁၃၀ ကျော် ကြာမြင့်သော ခေတ်ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်တွင်လည်း ရှေးခေတ်များမှာကဲ့ သို့ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာထွန်းကားမှု၊ ဘုရင်များ၏ ချီးမြှောက်မှုကို အကြောင်းပြု၍ ရဟန်း၊ မင်းညီမင်းသား၊ မင်းမှုထမ်း စာဆိုများက မွေကြောင်း၊ ရာဇကြောင်းကို သို့သော် စာပေများကို အမြောက်အမြားပင် ဆက်လက် ပြုစုကြသည်။

ပဒေသရာဇ်ခေတ် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်လာသည့်အားလျော်စွာ ဓမ္မကြောင်း၊ ရာဇကြောင်း စာပေများ အင်နှင့်အားနှင့် ထွန်းကားလာသည်။ သာမန်ပြည်သူတို့၏ အကြောင်းကို ဖော်ပြသော လောကကြောင်း စာပေများမှာ အားနည်းနေဆဲ ဖြစ်သည်။ သို့သော် လူ့ဘဝ၊ လူ့ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဂရုပြုမိ၍ စေတနာလည်း သက်ရောက်သော စာဆိုတို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် ထိုခေတ်တွင် လောကကြောင်း စာပေများ အထိုက်အလျောက် ထွန်းကားလာသည်။ ထို့ပြင် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် မြန်မာတို့သည် ယိုးဒယား၊ တရုတ်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ် စသည့်နိုင်ငံများနှင့် စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးအရ ဆက်ဆံလာရသည့်အတွက် အတွေ့အကြုံသစ်များ ရရှိလာရာ ထိုအတွေ့အကြုံသစ်များကလည်း မြန်မာစာပေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ အထောက်အကူပြုနေသည်။

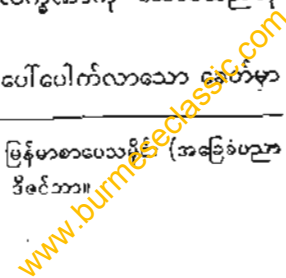
ကုန်းဘောင်ခေတ် စကားပြောဘက်တွင် ဗုဒ္ဓစာပေကို အခြေခံသော ဝတ္ထု စကားပြောများ ရှေးကထက် ပိုမိုထွန်းကားလာသည်။ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်နှင့် ရေးဖွဲ့သော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ပေါ်ထွက်လာသည်။ မင်းမှုရေးရာနှင့် ပတ်သက်သည့် မှတ်တမ်းများ၊ ရာဇဝင်များ၊ အရေးတော်ပုံများသည် ရာဇကြောင်းစာပေများ အဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာရသည်။ ဓမ္မသတ်ကျမ်းများ၊ ဗြတ်ထုံးများ၊ လျှောက်ထုံး များလည်း ထွန်းကားလာခဲ့သည်။ ထို့ပြင် စာပေအဖြေကျမ်းများ၊ ရှေးခေတ်က ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် ကဗျာလင်္ကာများကို အကျယ်ပွင့်ပြု ဖြေဆိုသော ကျမ်းများလည်း

ပေါ်ထွန်းလာသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် သုတရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍ ဘာသာ ရေး၊ မြန်မာမှု၊ နက္ခတ်ဗေဒင်၊ ဆေး၊ ကျန်းမာရေး၊ သိပ္ပံ၊ ဘာသာစကား စသည်ဖြင့် အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုး ကျယ်ပြန့်စွာ ပေါ်ထွန်းလာခြင်းမှာ မှတ် သားဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်။ မက္ခရာမင်းသားကြီးက အင်္ဂလိပ်မြန်မာ အဘိဓာန်ပြုစု ခြင်း၊ ပညာရှင်များက အင်္ဂလိပ်-ပြင်သစ်၊ ပေါ်တူဂီ၊ ယိုးဒယား၊ တရုတ်စသည့် တိုင်းခြားဘာသာများမှ သင့်လျော်ရာတို့ကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုခြင်း၊ ယုဒသန် ခေါ် ဂျပ်ဆင်၏ အဘိဓာန်ပေါ်လာခြင်းတို့သည်လည်း ကုန်းဘောင်ခေတ်၏ ထူးခြားချက်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ပုံနှိပ်စာပေ ပေါ်ပေါက်လာ၍ မြန်မာစာပေသည် ပေပုရိုက်စာအဖြစ်မှ ပုံနှိပ်စာအဖြစ်သို့ ရောက်လာခြင်းသည်လည်း မှတ်သားဖွယ် ပင် ဖြစ်သည်။ ပုံနှိပ်စာကြောင့် ပေါ်ထွန်းလာသော စာပေ ပုံသဏ္ဍာန်အသစ်မှာ သတင်းစာ စကားပြေဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် အစဉ်အလာ နန်းတွင်း စာတ်များနှင့် ညတွင်းချင်း ကပြနိုင်သော ပြဇာတ်များလည်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ အင်းဝခေတ်ကတည်းက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော မေတ္တာစာသည် ကုန်းဘောင်ခေတ် တွင် အထွန်းကားဆုံး ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကဗျာဘက်ကဆိုရလျှင် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ရှေးက ပေါ်ထွန်းခဲ့ သော ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်များ ဆက်လက်ထွန်းကားသည့်နည်းတူ ကဗျာပုံသဏ္ဍာန် သစ်များလည်း ပေါ်ထွန်းလာသည်။ အစဉ်အဆက် ထွန်းကားခဲ့သော ဓမ္မကြောင်း၊ ရာဇကြောင်း အလေးကဲသည့် ကဗျာများနှင့် တစ်မူကွဲကာ သာမန်ဆင်းရဲသား ပြည်သူတို့၏ ဘဝကို ထင်ဟပ်သော ကျေးလက်ရိုးရာ တေးကဗျာများ ထွန်းကား လာခြင်းသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်၏ ထူးခြားချက်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် မှကြီး သံ၊ ကောက်စိုက်တေး၊ မောင်းထောင်းတေးစသည့် ကျေးလက်ရိုးရာတေးတို့ သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးပိုင်းမှ ကိုလိုနီခေတ်အထိပင် ဆက်လက်ထွန်းကား လာကြောင်း တွေ့ရသည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာစာပေကို ခြုံ၍ကြည့်လျှင် ရှေးကထက် စာပေပုံသဏ္ဍာန်များ ပိုမိုကြွယ်ဝလာပြီး အတွေးသစ် အမြင်သစ် များပါ ဝင်လာသည့်အတွက် တိုးတက်သော လက္ခဏာကို ဆောင်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။^၁

ကုန်းဘောင်ခေတ် ကုန်ဆုံးပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်လာသော ခေတ်မှာ

၁။ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၊ စိတ်ကြိုက်မြန်မာစာ၊ မြန်မာစာပေသမိုင်း (အခြေခံပညာ အထက်တန်း) စာပေဗိမာန် စာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၈၅၊ ဒီဇင်ဘာ။

ကိုလိုနီခေတ်ဖြစ်သည်။ ကိုလိုနီခေတ်သည် ယခင်က ထွန်းကားခဲ့သော ပုဂံခေတ်၊ ပင်းယခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ တောင်ငူခေတ်၊ ညောင်ရမ်းခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ် တို့နှင့် အခြေအနေခြင်း လုံးဝမတူတော့ပါ။ ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ ထွန်းကားခဲ့ သော ခေတ်များသည် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့ ကိုယ်ထီး ကိုယ်နန်း ကိုယ်ကြွင့်နန်း နှင့် ကိုယ်တိုင်းပြည် ကိုယ်အုပ်စိုးရသော ခေတ်များဖြစ်ပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်သည် ကား သူ့ကျွန်ဘဝဖြင့် နေရသော ခေတ်ကာလဖြစ်ပါသည်။ ဤကိုလိုနီခေတ် တွင်ပင် စာရေးဆရာသိပ္ပံမောင်ဝ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုလိုနီခေတ် စာပေအခြေအနေကို တစ်ကဏ္ဍခွဲ၍ လေ့လာတင်ပြပါမည်။

၁၂။ ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာစာပေ

ကိုလိုနီခေတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံလုံး ဗြိတိသျှကိုလိုနီဘဝ ကျ ရောက်ရသော ၁၈၈၅ ခုမှ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရသော ၁၉၄၈ ခုအထိ ကြာမြင့်သော ခေတ်ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်တွင် မြန်မာတို့သည် ကိုယ့်မင်းကိုယ် မှူးမန်းနှင့်နေရသော ဘဝမှ သူ့ကျွန်ဘဝသို့ ပြောင်းလဲသွားရသည့်နည်းတူ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အပြောင်းအလဲများနှင့်လည်း ကြုံတွေ့ကြရသည်။ သူ့ကျွန် ဘဝတွင် အရင်းရှင်နယ်ချဲ့၏ ခြယ်လှယ်မှုဒဏ်ကို ခံလာရသည်။ အရင်းရှင်တို့ ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသစ်များ ပေါ်ထွန်းလာသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ပညာသင်ရသော စနစ်မှ အင်္ဂလိပ်မြန်မာအတန်းကျောင်း စနစ်သို့ ပြောင်းလဲလာ သည်။ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းများ တွင်ကျယ်ထွန်းကားလာသည်နှင့်အမျှ စာအုပ်စာတမ်း များသည် ပြည်သူလူထုထံသို့ ပို၍ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရောက်လာသည်။ သတင်းစာဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများ ပေါ်ပေါက်လာပြီး စကားပြေကို ပို၍ အသုံးများ လာသည်။

စာရေးသူတို့သည် မိမိတို့၏ ဘဝပတ်ဝန်းကျင်တွင် တွေ့မြင်ရသော အခြေအနေအသစ်များကို အကြောင်းပြု၍ လူ့အကြောင်း၊ လောကအကြောင်းကို အရေးအဖွဲ့များလာသည့်အလျောက် ထိုခေတ်တွင် လောကအကြောင်း စာပေ များ ရှေးကထက် ပိုမိုထွန်းကားလာရသည်။ ထို့ပြင် ထိုခေတ်သည် အရင်းရှင် နယ်ချဲ့ကို တွန်းလှန်၍ လွတ်လပ်ရေးအတွက် တစ်စတစ်စ တိုးတက်ကြိုးပမ်း သော 'လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲခေတ်' ဖြစ်ပေရာ စာပေရေးဖွဲ့သူတို့သည် အမျိုး

ဘာသာ၊ သာသနာ၊ ပညာရေး၊ လွတ်လပ်ရေး ဦးတည်ချက်ဖြင့် စာပေများ ရေးဖွဲ့လာကြသည်။

ကိုလိုနီခေတ်စကားပြေဘက်တွင် အစဉ်အဆက် ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် ဘာသာပြန် ဗုဒ္ဓစာပေဝတ္ထုများနှင့် တစ်မူကွဲကာ ဒိဋ္ဌဓမ္မ မြင်တွေ့ရသော လူ့ဘဝ လူ့ပတ်ဝန်းကျင် အကြောင်းကို အခြေပြုရေးဖွဲ့သော 'ကာလပေါ်ဝတ္ထုများ' ပေါ်ထွန်းလာခြင်းသည် ထိုခေတ်၏ မှတ်သားဖွယ်ရာ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရေးလောက၌ 'အမျိုး ဘာသာ၊ သာသနာ၊ ပညာ' အရေးတို့ကို ဦးစားပေး၍ လှုပ်ရှားလာကြသည်။ စာပေရေးရာတွင်လည်း အလားတူပင် ဦးစားပေးလှုပ်ရှားလာကြသည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၈ ခုနှစ်အတွင်း ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားသော အခါ စာနယ်ဇင်းများသည် စစ်သတင်းများကို အသားပေး ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ မြန်မာစာပေပရိသတ်များသည် မကြုံဘူးသော စစ်သတင်းကို စိတ်ဝင်စားစွာ ဖတ်ရှုလာကြသည်။ စစ်ကြီးဖြစ်ပြီးသွား၍ စစ်သတင်းများ မရှိကြသောအခါ စာနယ်ဇင်းများက နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို ရေးသား တင်ပြလာကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် စာပေပရိသတ် တိုးပွားလာခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပထမ ကောလိပ်သပိတ်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာရာမှ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်၍ အမျိုးသားစာပေကို ဦးစားပေးသင်ကြား ခဲ့ကြသည်။ ဤအမျိုးသား လှုပ်ရှားမှုသည် မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးကို အခြေ ပျိုးပေးခဲ့သည်။ ဤ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဝန်းကျင်တွင် ကာလပေါ် ဝတ္ထုပုံသဏ္ဍာန် ပီပီသသ ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၂၀ ကျော်ပိုင်းတွင် တစ်မတ်တန်၊ တစ်မှူးတန် ဝတ္ထုများ တွင်ကျယ် ခေတ်စားလာသည်။ ထိုဝတ္ထုများကြောင့် စာပေပရိသတ် တိုးပွားလာခဲ့ရသည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ဂန္ဓ လောကမဂ္ဂဇင်း၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းစသည်တို့၌လည်း လူ့စရိုက်သဘာဝကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့သော ဝတ္ထုများ ပါဝင်လာသည်။ ခေတ်ကို စမ်းသပ်သည့်အနေဖြင့် 'ခေတ်စမ်း' ဟု အမည်ပေးထားသော စာပေလှုပ်ရှားမှုတစ်ခုသည် ထိုကာလတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရှိ စာပေအသိုင်းအဝိုင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာရာ ထိုလှုပ်ရှားမှုသည် မြန်မာဝတ္ထုတို့နှင့် မြန်မာကဗျာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အရေးပါခဲ့သည်။ ထိုအချိန် တွင် ပြုပြင်ရေး သဘောဆောင်သော ဝတ္ထုတိုများကို အများက နှစ်သက်ကြ

သည်။ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရေးသော ဝတ္ထုရှည်များ၊ နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေး သဘောပါသော ဝတ္ထုရှည်များလည်း ပေါ်ပေါက်ထွန်းကားလာခဲ့ သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် သခင်လှငယ်များနှင့် တိုး တက်သော နိုင်ငံရေးအမြင်ရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ တည်ထောင်သည့် နဂါးနီစာအုပ် အသင်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ နဂါးနီစာအုပ်အသင်းသည် မြန်မာစာပေလောက ကို နိုင်ငံရေးအသိအမြင်နှင့် ကမ္ဘာစာပေအမြင်များ ရရှိစေခဲ့သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ပေါ်ပေါက်သော ဝတ္ထုအများအပြား သည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုများနှင့် လိုက်ဖက်စွာ အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်ကို သွေးထိုးလှုံ့ဆော်ပေးခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဂျပန်ခေတ်တွင် အင်္ဂလိပ်တော်လှန်ရေးကို ဦးတည်သည့် ဝတ္ထုနှင့် အမျိုးသမီး တစ်ဦး၏ အိမ်ထောင်ထိန်းသိမ်းမှုဘဝ ရုန်းကန်မှုကို သရုပ်ဖော်သော ဝတ္ထုတို့ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။

စစ်ပြီးသောအခါ စစ်အတွေ့အကြုံ၊ တော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံ၊ လွတ် လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု အတွေ့အကြုံများ အခြေခံ၍ ဝတ္ထုများ ရေးဖွဲ့လာသည့်အတွက် စစ်ပြီးခေတ် ဝတ္ထုများသည် ထူးခြားဆန်းသစ်လာသည်။ စစ်အတွင်းက တော်လှန် ရေးအတွေ့အကြုံရှိခဲ့သော စာပေသမား လှငယ်များသည် စစ်ပြီးချိန်တွင် စာပေ လောကသို့ ဝင်ရောက်လာကြသည် ပြည်သူ့စာပေသဘောတရားများ၊ စာပေသစ် သဘောတရားများ ဆွေးနွေးကြသည်။ စာပေကို ပြည်သူ့စာပေအဖြစ်ဖြင့် ဝေဖန် ဆန်းစစ်လာကြသည်။ စစ်ပြီးခေတ်တွင် ပေါ်ထွက်ခဲ့သည့် 'တရားမဂ္ဂဇင်း' သည် ထိုလှငယ်များ၏ ခေတ်မီတိုးတက်သော လက်ရာများ စုဝေးရာမဂ္ဂဇင်း ဖြစ်သည်။

ကိုလိုနီခေတ်ဦးပိုင်းတွင် ထွန်းကားနေသော စာပေပုံသဏ္ဍာန်တစ်မျိုး ချာ 'ပြဇာတ်' ဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် ဦးကြင်ဥနှင့် ဦးပုညတို့၏ အစဉ် အလာကို လိုက်သော ပြဇာတ်များ ဆောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထွန်းကားလာသည်။ ပြဇာတ်ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဇာတ်နိပါတ်၊ ဗုဒ္ဓဝင်၊ မဟာဝင်၊ မြန်မာ့သမိုင်းဖြစ်ရပ်၊ ပြီးရှာသမိုင်း၊ မျက်မှောက်ဖြစ်ရပ်စသည်ဖြင့် အမျိုးစုံရေးဖွဲ့ကြသည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ဝန်းကျင်တွင်မူ အနောက်တိုင်းပြဇာတ်များကို အကြောင်းပြု၍ ခေတ် သစ်ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ပြဇာတ်များ ပြန်လည်ပေါ်ထွန်းလာသည်။ ဘာသာပြန်ပြဇာတ် များ၊ တစ်ခန်းရုပ်ပြဇာတ်များ၊ ကလေးပြဇာတ်များကို ရည်ရွယ်ချက်ထား၍

ရေးဖွဲ့လာသည်။ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အမျိုးသားစိတ်ဓာတ် လှုံ့ဆော်သော ခေတ်သစ်ပြဇာတ်များ ထွန်းကားလာခဲ့သည်။

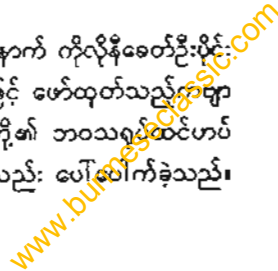
ကိုလိုနီခေတ်တွင် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း ထွန်းကားလာသည်နှင့်အမျှ ဝတ္ထု ပြဇာတ် မဟုတ်သော 'စကားပြေအထွေထွေ' သည်လည်း အင်နှင့်အားနှင့် ဆွန်းကားလာရသည်။ ကျောင်းသုံးဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ စကားပြေစာအုပ်များ၊ 'မြန်မာနိုင်ငံသုတေသနအသင်း'၊ 'မြန်မာနိုင်ငံပညာပြန့်ပွားရေးအသင်း' တို့က ထုတ်ဝေသော ရှေးဟောင်းစာပေများ၊ စာပေအသစ်များ အများအပြား ပေါ်ထွက် လာခဲ့သည်။ အောက်မြန်မာနိုင်ငံ ဗြိတိသျှလက်အောက်ကျရောက်နေချိန်ကပင် စတင်ပေါ်ထွန်းလာသော 'သတင်းစာစကားပြေ' သည်လည်း ဆက်လက်ထွန်း ကားလာသည်။

ကိုလိုနီခေတ်စကားပြေကဏ္ဍတွင် စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ စကားပြေ များ၊ လျှောက်ထုံးများ၊ စကားပုံပေါင်းချုပ်များ၊ ဋီကာဆောင်းပါးများ၊ လောကုတ္တရာကျမ်းများ၊ လောကီကျမ်းများ၊ လမ်းညွှန်တက်ကျမ်းများ၊ ရာဇဝင် ကျမ်းများ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းများ၊ သဒ္ဒါ၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာဖွဲ့နည်းဆိုင်ရာ ကျမ်းများ၊ မြန်မာစာပေအတိတ်အစဉ်အလာကို ဖော်ပြသော ကျမ်းများ စသည်ဖြင့် သုတ စကားပြေများစွာ ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ထိုခေတ်က ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် စာနယ်ဇင်းများတွင် ဘာသာ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးပေါင်းများစွာကို တွေ့နိုင်သည်။ ထိုဆောင်း ပါးများတွင် စာပေဝေဖန်ရေး၊ စာပေအယူအဆ၊ စာပေသဘောတရားဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများ၊ အမြောက်အမြား ပါဝင်လာသည်။ ထိုဆောင်းပါးများသည် စာပေဝေဖန်ရေးစကားပြေအဖြစ် အရေးပါသော ဆောင်းပါးများဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် ကိုလိုနီခေတ်တွင် ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်နှင့် စကားပြေအထွေထွေ ကို တစ်ဖက်က ထွန်းကားနေစဉ် ကဗျာသည်လည်း တစ်စတစ်စ တိုးတက် ပြောင်းလဲလာသော အသွင်သဏ္ဍာန်ဖြင့် တစ်ဖက်က ထွန်းကားလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး လွတ်လပ်ရေးဆုံးရှုံးပြီးနောက် ကိုလိုနီခေတ်ဦးပိုင်း တွင် လွတ်လပ်ရေးဆုံးရှုံးရသည့်ဘဝကို နာကြည်းမှုဖြင့် ဖော်ထုတ်သည့်ကဗျာ များ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထို့ပြင် ထိုခေတ်ပြည်သူတို့၏ ဘဝသရုပ်ဖော်ဟပ် သည့် သံချိုများ၊ ဇာတ်မာန်လှုံ့ဆော်သည့် သံချိုများလည်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

ထိုသို့ အမျိုးသားရေး သဘောဆောင်သော ကဗျာများ အတန်အသင့်ပေါ်ထွန်း
သော်လည်း ကုန်းဘောင်ခေတ်နှောင်းပိုင်းက ခေတ်စားခဲ့သော ရာသီဘွဲ့၊ တော
ဘွဲ့၊ တောင်ဘွဲ့၊ မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့ စသည့် ကဗျာမျိုးတို့ ထိုခေတ် မဂ္ဂဇင်း
များတွင် ခေတ်စားနေသည်။

ထိုအချိန်တွင် ဓမ္မတာ မောင်မှိုင်း၏ လေးချိုးကြီးများ ထူးထူးခြားခြား
ပေါ်လာသည်။ ဓမ္မတာမောင်မှိုင်းသည် ဋီကာဆောင်းပါးများတွင် မြန်မာမင်းများ
အကြောင်း၊ မြန်မာရာဇဝင်အကြောင်း၊ မြန်မာစာပေယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း စသည်
တို့ကို ဂုဏ်ယူဝင်ကြားဖွယ် လေးချိုးကြီးများ ရေးဖွဲ့လျက် မြန်မာ့ဇာတိဗာန်ကို
လှုံ့ဆော်ပေးသည်။ ဆရာကြီး၏ လေးချိုးကြီးများသည် မြန်မာ့ကဗျာလမ်း
ကြောင်းတွင် ကဏ္ဍသစ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ လေးချိုးကြီးများထွန်းကား
နေစဉ် နောင်အခါ 'ခေတ်စမ်းကဗျာ' ဟု အမည်တွင်လာမည့် ကဗျာသစ်များ
သည် ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုနှင့်အတူ ပေါ်ထွန်းလာသည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာ
များသည် အကြောင်းအရာတွင် လည်းကောင်း၊ အရေးအဖွဲ့တွင် လည်းကောင်း
ရှေးကဗျာများနှင့် လမ်းခွဲထွက်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာများ
တွင် ရှေးဟောင်းကဗျာဟန်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာများ ပါသကဲ့သို့ တိထွင်ဆန်း
သစ်ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာများလည်း ပါဝင်သည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာများတွင် ဇော်ကျီ
နှင့် မင်းသုဝဏ်တို့၏ ကဗျာများထင်ရှားသည်။ မင်းသုဝဏ်၏ ကလေးကဗျာ
သစ်များသည်လည်း ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှု၏ ကဏ္ဍသစ်တစ်ရပ်အဖြစ် ပေါ်
ထွန်းခဲ့သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းတွင် စစ်အတွင်း ကာလကို ထင်ဟပ်သည့်
ကဗျာအနည်းအကျဉ်းကိုသာ တွေ့ရသည်။ စစ်ပြီးချိန်တွင်မူ ကဗျာဆရာများ
သည် နိုင်ငံ၏ အရေးအခင်းများကို ပိုမိုရေးဖွဲ့လာကြသည်။ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊
စီးပွားရေး ပြဿနာများကို လူတန်းစားအမြင်ဖြင့် ရှုမြင် ရေးဖွဲ့လာကြသည်။

ကိုလိုနီခေတ်ကဗျာလမ်းကြောင်းတွင် 'တေးကဗျာ'၏ အခန်းကဏ္ဍ
သည်လည်း ကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်သည်။ ထိုခေတ် တေးသီချင်းများတွင်
အချစ်ဘွဲ့၊ အလွမ်းဘွဲ့၊ သဘာဝဘွဲ့တို့သာမက မြန်မာယဉ်ကျေးမှုကို ဖော်ကျော်
သော တေးသီချင်းများ၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားရေးလှုံ့ဆော်သော
သီချင်းများလည်း များစွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ကိုလိုနီခေတ်တွင် မြန်မာစာပေသည် ပြောင်းလဲလာသော
ခေတ်ကို နောက်ခံပြုလျက် တိုးတက်ပြောင်းလဲသော အသွင်ဖြင့် ထွန်းကားခဲ့
သည်။ ခြေရွှံကြည့်လျှင် ကိုလိုနီခေတ် စာပေလမ်းကြောင်းသည် အမျိုးသားရေး၊
နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှု သမိုင်းကြောင်းနှင့်တစ်သား
တည်း တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာသည့် သဘောကို တွေ့ရသည်။

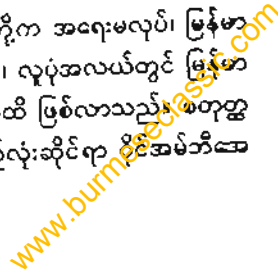
ဤသို့သဘောရှိသော ကိုလိုနီခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ခေတ်စမ်း
စာပေလှုပ်ရှားမှုသည် မြန်မာဝတ္ထုတို့နှင့် မြန်မာကဗျာတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ မြန်မာ
ဝေဖန်ရေး၊ စကားပြေတိုးတက်ရေး၊ မြန်မာစာပေတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အတွက်
အရေးပါသည့်အခန်းကဏ္ဍတွင် ရှိကြောင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ဤခေတ်စမ်း
စာပေလှုပ်ရှားမှုကို ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က ဦးဆောင်၍ သိပ္ပံမောင်ဝ၊
ဇော်ကျီ၊ မင်းသုဝဏ်တို့က ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ကြပါသည်။ ခေတ်စမ်း
စာပေလှုပ်ရှားမှုနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဒွန်တွဲလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံ
မောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေကို တင်ပြ နိုင်ရန်အတွက် ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှု
အကြောင်းကိုလည်း တင်ပြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁:၃။ ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှု

ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုသည် ကိုလိုနီခေတ်စာပေလမ်းကြောင်းတွင်
ထင်ရှားသော စာပေလှုပ်ရှားမှုတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေမည်ကဲ့သို့
ပေါ်ပေါက်လာသည်ကို ရှေးဦးစွာ တင်ပြပါမည်။

မြန်မာပြည်တစ်ပြည်လုံးကို ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့က သိမ်းပိုက်လိုက်သည့်
အချိန်မှစ၍ အစဉ်အလာ ထွန်းကားခဲ့သော မြန်မာစာပေသည် တဖြည်းဖြည်း
အမှဲမှိန်လာပြီး အင်္ဂလိပ်စာပေသာလျှင် တစ်စတစ်စ အသုံးကျယ်ပြန့်လာခဲ့သည်။
မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၆၀ ပြည့်နှစ်နှင့် ၁၂၇၅ ခုနှစ်အတွင်းတွင် မြန်မာစာပေမှာ
အမှေးအမှိန်ဆုံး ဘဝသို့ ကျရောက်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာစာပေကို အုပ်ချုပ်သူ လူတန်းစားတို့က အရေးမလုပ်၊ မြန်မာ
စာပေကို လေ့လာသင်ကြားရမည်ကို လည်းကောင်း၊ လူပုဂံအလယ်တွင် မြန်မာ
စကားပြောရမည်ကို လည်းကောင်း ရှက်ကြသည်အထိ ဖြစ်လာသည်။ စတုတ္ထ
အကြိမ်မြောက်နှင့် ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် မြန်မာပြည်လုံးဆိုင်ရာ ဝိုင်အမ်ဘီအေ

အစည်းအဝေးပြုကြီးများမှာပင် အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် အဆိုသွင်းကြ၊ ထောက်ခံကြ ဆွေးနွေးကြလေသည်။ အင်္ဂလိပ်စာ၊ အင်္ဂလိပ်စကား မတတ်သူများသည် လူရာမဝင်သကဲ့သို့သော အခြေအနေသို့ ရောက်ခဲ့သည်။

ထိုစဉ် အင်္ဂလိပ်လက်အောက်ကျောင်းများတွင် သင်ကြားသော မြန်မာစာပေအဆင့်အတန်းမှာ အောက်တန်းကျလှ၏။ ပြဋ္ဌာန်းထားသော မြန်မာစာအုပ်ကို မဖတ်ဘူးပါလျက် မြန်မာစာ ဘာသာကို အောင်မြင်သူ အမြောက်အမြား ရှိခဲ့လေသည်။ ကောလိပ်ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာကို ဆရာနှင့် ကျကျနန မသင်ရချေ။ ကျောင်းသားများသည် မြန်မာပြဋ္ဌာန်းစာကို မိမိတို့ဘာသာ ပတ်၍ ပြေကြရသည်။ သို့သော် စာမေးပွဲဝင်သောအခါ ကျောင်းသားအားလုံးပင် မြန်မာစာဘာသာရပ်ကို အောင်မြင်ကြလေသည်။ မြန်မာစာဘာသာရပ်ကို မေးခွန်းတစ်ပုဒ်မျှ မဖြေဘဲ စာရွက်အလွတ်ချည်းသက်သက် အပြေစာအုပ်ပေးလိုက်သူပင် မြန်မာစာဘာသာရပ်ကို အအောင်ပေးခဲ့သည်အထိ ပြစ်ခဲ့သည်။

ထို့ပြင် အထက်တန်းကျောင်း အင်္ဂလိပ်ကျောင်းများတွင် အင်္ဂလိပ်စာနှင့် အခြားဘာသာရပ်တော်သူများသာ ဂုဏ်ရှိကြသည်။ မြန်မာစာတော်သူကား ချောင်ကုပ်ရှည်သာ နေရလေသည်။ မိတ်ဆွေအချင်းချင်း စာရေးသောအခါ အင်္ဂလိပ်လိုရေးကြသည်။ စကားပြောသောအခါလည်း အင်္ဂလိပ်လိုပြောသည်။ မြန်မာစာ မြန်မာစကားမှာ မျက်နှာငယ်လှသည်။

ထိုသို့ မြန်မာစာပေအဆင့်အညံ့ဆုံး အဆင့်သို့ ကျရောက်နေသည်ကို မကြည့်ရက်နိုင်ကြသော သူတို့သည် မြန်မာမဂ္ဂဇင်း၊ သတင်းစာစသည်တို့ကို ဝတင်တည်ထောင်ကြလေသည်။ ဦးရွှေကြူးတို့က မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းကို လည်းကောင်း၊ ဦးဘဖေတို့က သူရိယမဂ္ဂဇင်း၊ သူရိယသတင်းစာတို့ကိုလည်းကောင်း တည်ထောင်ကြကုန်သည်။ မြန်မာ့အလင်းတွင် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး အဓိက ပါဝင်ရေးသား၏။ သူရိယတွင် မစ္စတာမောင်မိုင်း အဓိက ပါဝင်ရေးသားလေသည်။

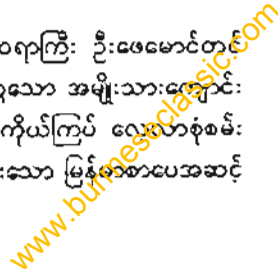
မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းပျက်သွားပြီးနောက် ပညာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်း၊ သတင်းစာတို့ ပေါ်လာလေသည်။ ထိုမဂ္ဂဇင်းသတင်းစာတို့တွင် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးနှင့် ပီမိုးနင်းတို့ ပါဝင်ရေးသားလာကြသည်။ မစ္စတာမောင်မိုင်း၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ၊ ပီမိုးနင်းတို့မှာ စာရေးသားပုံ တစ်ယောက်တစ်မျိုး ပြစ်ကြသည်။ ပီမိုးနင်းရေးသားပုံမှာ ရှေးနှင့်မတူ ခေတ်ဆန်လာသည်။ ထိုနောက် မြန်မာ့အလင်း

သတင်းစာပေါ်၍လာပြန်သည်။ ထိုသတင်းစာတွင် ဦးဘချို၊ ဗိုလ်ကော၊ ဦးဖိုးကျား၊ ဂျမ်းခင်တို့ လက်တည်စမ်းသည့်အနေမျိုးဖြင့် စာများ ဝင်ရောက်ရေးသားလာကြသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ အရေးအသားမှာ ရှေးစာရေးဆရာများ ရေးသည်နှင့်မတူ၊ တိုတိုနှင့် လိုရင်းရောက်အောင် ရေးသားသောကြောင့် ထိုခေတ် ထိုအခါတွင် ခေတ်ဆန်သော စာပေဖြစ်သည်။ ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့၏ ပယောဂကြောင့် ခုမှမှီနေသော မြန်မာစာပေမှာ တစ်မျိုးခေတ်ပြန်၍ ထလာလေသည်။ မြန်မာစာပေလိုက်စားသူများ အတော်ပင် ပေါများ၍လာသည်။ ထိုစဉ်က ကဗျာလင်္ကာများကား များစွာ ခေတ်မစားသေးချေ။

ထို့နောက် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၅၂ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းကို သပိတ်ဖောက်သော အရေးကိစ္စကြီး ပေါ်၍လာသည်။ တို ပထမကျောင်းသားသပိတ်ကို အကြောင်းပြု၍ များမကြာမီပင် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်၍ လာလေသည်။ အမျိုးသားစိတ်ရှိသော ဆရာများ၏ ကျေးဇူးကြောင့် ကျောင်းသားတို့မှာ မြန်မာစာကို အထူးလေ့လာကြကုန်သည်။ မြန်မာစာကိုလေ့လာလိုက်စားလိုသော ဆန္ဒများသည် အခြားကျောင်းများသို့လည်း ပျံ့နှံ့၍သွားလေသည်။ ကျောင်းတိုင်းတွင် မြန်မာစာကို အထူးအားပေးလာရတော့သည်။ တက္ကသိုလ်တွင်လည်း ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်၏ အားထုတ်မှုကြောင့် မြန်မာစာမှာ တစ်မျိုး ခေတ်စားလာခဲ့လေသည်။

ဤသို့ဖြင့် နယ်ချဲ့လက်အောက်ကျရောက်နေသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြန်မာစာပေကို အားပေးကြသော မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်တို့ အမြောက်အမြား ပေါ်ထွန်း၍လာကြလေသည်။ မြန်မာစာပေကို လူအများလေ့လာလိုက်စားလာကြသည်။ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များတွင် အစပိုင်း၌ စကားပြေများကိုသာ အရေးများကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ကဗျာခန်းများပွင့်ပေးလာသောကြောင့် ကဗျာများကို အမြောက်အမြား ပါဝင်ရေးသားလာကြသည်။ သို့သော် မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့၊ တောဘွဲ့၊ တောင်ဘွဲ့၊ နိဗ္ဗဒဘွဲ့များသာ အစဉ်အလာအတိုင်း ပွဲနေကြဆဲ ဖြစ်သည်။

ဤအခြေအနေတွင် ၁၉၂၄ ခုနှစ်မှစ၍ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်သည် ရန်ကုန်မြို့ မြို့မတိုင်းရင်းသားကျောင်းနှင့်တကွသော အမျိုးသားကျောင်းများ၌ မြန်မာစာပေသင်ကြားပို့ချပုံတို့ကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြပ် လေ့လာစုံစမ်းသည်။ ထိုနောက် တက္ကသိုလ်ကျောင်း၌ သင်ကြားပေးသော မြန်မာစာပေအဆင့်

အတန်းကို တိုးမြှင့်ရန်အလိုမှာ မြန်မာစာပညာရှိများဖြစ်သော ဆရာပွား၊ ဆရာလင်း၊ ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို တက္ကသိုလ်မြန်မာစာသင်ကြားရေး၌ တာဝန်အပ်နှင်းသည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာအတွက် ဘီအေ (ဝိဇ္ဇာ)ဂုဏ်ထူးတန်းကို တီထွင်ဖွင့်လှစ်ပေးသည်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်မှစ၍ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးဖြင့် ဘီအေအောင်သော ကျောင်းသားဟူ၍ ပေါ်ထွန်းလာသည်။ များမကြာမီ မြန်မာစာကို အမ်အေ(မဟာဝိဇ္ဇာ)အထိ သင်ကြားနိုင်အောင် စီစဉ်ရာ အထမြောက်အောင်မြင်သည်။ ရှေးယခင်က မြန်မာစာပေအနှစ်သာရသည် တက္ကသိုလ် ပြင်ပ ပညာရှင်တို့၏ အသိုင်းအဝန်း၌သာ တည်ရှိခဲ့သည်။ ယခုမှကား ထိုအနှစ်သာရတို့သည် တက္ကသိုလ်နယ်ပယ်ထဲသို့ ရောက်လာလေသည်။

ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က ဤကဲ့သို့ ကြိုးပမ်းလျက်ရှိစဉ် သူ၏ တပည့်များသည် ဂန္ဓလောကမဂ္ဂဇင်း၊ တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း၊ သမဂ္ဂမဂ္ဂဇင်းတို့၌ လည်းကောင်း၊ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်၊ မြန်မာ့နေ့စဉ်၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့၌ လည်းကောင်း မိမိတို့၏ စာပေဝါသနာအလျောက် ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုတို့စသည်တို့ကို ရေးသားခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ရေးသားချက်များကို စာဖတ်ပရိသတ်က စိတ်ဝင်စားကြသည်။

ပထမကျောင်းသား သပိတ်နှင့် ဝံသာနုလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ပေါ်ထွန်းလာသော အမျိုးသားကျောင်းများတွင် အမျိုးသားစာပေ ရှေးဟောင်းပျို့ကဗျာလင်္ကာများကို စနစ်ကျကျ ကျေကျညက်ညက် လေ့လာသင်ကြားခဲ့သော မျိုးချစ်စိတ်ရှိသော ဝါသနာတူကျောင်းသားများသည် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် တစ်ဝိုက်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ စုစည်းမိကြသည်။ ထိုကျောင်းသားများသည် ရှေးဟောင်းပျို့ကဗျာများကို လည်းကောင်း၊ တက္ကသိုလ်၌ ထိတွေ့ရသော ဥရောပစာပေများကို လည်းကောင်း လေ့လာကြသည်။ ထိုနောက် ကဗျာအကြောင်း စာအကြောင်းကို ဆွေးနွေးကြသည်။ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ကြသည်။ အယူအဆ အတွေးအခေါ်ချင်း ပလှယ်ကြသည်။ ထိုခေတ် ထိုကာလက မဂ္ဂဇင်းများ၌ အများအပြား ရေးနေကြသော ကဗျာများကို အားမလိုအားမရ ဖြစ်လာကြသည်။ မိမိတို့တွေ့မြင် ခံစားရသည်တို့ကို တွေ့မြင်ခံစားရသည်အတိုင်း ရိုးရိုးလွယ်လွယ်နှင့် ပြည်သူများ နားလည်အောင်ရေးဖွဲ့လာကြသည်။ စကားပြေသန်သော စကားပြေရေးသည်။ ကဗျာသန်သော ကဗျာရေးသည်။ စကားပြေရာ ကဗျာရေးလည်း ပါသည်။

ထိုမဂ္ဂဇင်း၊ ဤမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာနှင့် မဟာဝိဇ္ဇာများ ရေးသားသော ဝတ္ထုအတိုအစ ၂၈ ပုဒ်ကို မြန်မာနိုင်ငံ ပညာပြန့်ပွားရေးအသင်းကြီးက ၁၉၃၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် 'ခေတ်စမ်းပုံပြင်' ပထမတွဲအဖြစ်ဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်သည်။ ထိုခေတ်စမ်းပုံပြင်များ ပထမတွဲတွင် ပါဝင်ရေးသားသူတို့မှာ ဦးစိန်တင် (သိပ္ပံမောင်ဝ)၊ ဝါမောက္ခ ဦးအေးမောင်၊ ဦးသိန်းဟန်(ခေင်ဂျီ)၊ ဦးဝန်(မင်းသုဝဏ်)၊ ကုသတို့ ဖြစ်သည်။ ခေတ်စာပေများ ရေးသားရန် တိုက်တွန်းအားပေးသော ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က စုဆောင်းတည်းဖြတ်ထုတ်ဝေ၍ ခေတ်စမ်းပုံပြင် ပထမတွဲတွင် နိဒါန်းရေးခဲ့သည်။ ယင်းနိဒါန်းတွင် ခေတ်စမ်းပုံပြင်ဟု မှည့်ခေါ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍-

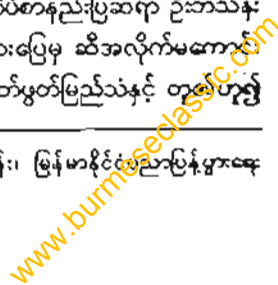
'ခေတ်စမ်းပုံပြင်ဟု မှည့်ခေါ်ခြင်းမှာလည်း ခေတ်ကို စမ်းသပ်သည် အနေဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်သည့် အနေဖြင့်သော် လည်းကောင်း အစရှိသည့် အဓိပ္ပာယ်မျိုးကို သက်ရောက်စေလျက် ပုံပြင်မှာ ဘုရားမဟာ မုက္ခပါဌ်တို့ကို မှီငြမ်းပြုကာ ရေးသားထားသော ဇာတ်ဝတ္ထုနိပါတ်တို့မှ ခြားနားစေပြီးလျှင် ခေတ်ကာလအလျောက် အဖြစ်အပျက်တို့ကို အကြောင်းသင့်သလို ရေးသားဖော်ပြသော စာမျိုးဖြစ်ကြောင်းကို သိစေခြင်းငှာ ရည်ရွယ်၍ ခေါ်ဝေါ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။'

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုရေးသားထားပါသည်။

ခေတ်စမ်းပုံပြင်များစာအုပ်ထွက်ပေါ်လာသောအခါ ဝါကျတိုများ ရေးခြင်းကြောင့် မြန်မာစာပေ ကမောက်ကမ ဖြစ်သွားနိုင်သည်ဟူသော အငြင်းစကား ထွက်ပေါ်လာသည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ် မေလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဆောင်းပါးရှင် မောင်ထွန်းစိန်ဆိုသူက ဝါကျတိုတိုကလေးများကို သုံးလေးတန်းသား ကလေးများပင် ရေးနိုင်သည်ဟု ကဲ့ရဲ့သည်။ ဂန္ဓလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် အင်္ဂလိပ်စာနည်းပြဆရာ ဦးဘသန်းက ဝါကျတိုတိုကလေးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းသော စကားပြေမှ ဆီအလိုက်မကောင်သဖြင့် အိတ်အောက်က ထွက်လာသော မီးခိုး တဖွတ်ဖွတ်မြည်သံနှင့် တူ၏ဟူ၍

၁၊ ဦးဖေမောင်တင်၊ ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ၊ ပထမတွဲနိဒါန်း၊ မြန်မာနိုင်ငံပညာပြန့်ပွားရေးအသင်း၊ ၁၉၃၄၊ ဇူလိုင်၊

လည်းကောင်း အင်္ဂလိပ်လိုရေး၍ ခန့်သည်။

ဤကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သူရိယနှင့် မြန်မာ့နေ့စဉ် သတင်းစာတို့တွင် ဟိုဘက်သည်ဘက်နှစ်ဖက်စလုံး ဝေဖန်ရေးသားကြသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေဘက် မှ သိပ္ပံမောင်ဝက ဦးဆောင်၍ နာမည်ဂုဏ်များ သုံးကာ ခုခံရေးသားကြသည်။ ဘာရေးဆရာမောင်ထင်က ၁၉၃၄ ခု စက်တင်ဘာလ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် 'ခေတ်သစ်မြန်မာစကားပြေ' ဟူသော အမည်ဖြင့် ခေတ်စမ်းသမားတို့၏ စကား ပြေအကြောင်းကို အင်္ဂလိပ်လို ခုခံကာကွယ်ရေးသားခဲ့သည်။^၁

ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ ပထမထွက်ဝေပြီး မကြာမီပင် ၁၉၃၄ ခု ဇူလိုင်လတွင် တက္ကသိုလ်ပညာတတ်များ၏ ကဗျာသစ်များကို စုဆောင်းတည်း ဖြတ်၍ 'ခေတ်စမ်းကဗျာ-၁' အမည်ရှိ စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေပြန်သည်။ စုဆောင်း တည်းဖြတ်သူမှာ တက္ကသိုလ်ပညာတတ်များကို ခေတ်စီစာပေများ ရေးသားပြုစု ရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်သော ပါမောက္ခဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်ပင် ဖြစ်သည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာများ-၁ စာအုပ် နိဒါန်းကို ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်ပင် ရေးသားခဲ့သည်။ ထိုနိဒါန်းတွင်-

'ယခုပုံနှိပ်အပ်သော ကဗျာများသည် လူငယ်များ ရေးသား ကြသည့်အတိုင်း ဆန်းသစ်သော ကဗျာများဖြစ်ကြ၏။ ဆန်းသစ်သည်ဆိုရာ၌ အဖွဲ့အမျိုးအစား ဆန်းသစ်သည်ဟု မဆိုလို။ စိတ်ကူးဆန်းသစ်သည်ကိုသာ ဆိုလိုပါသည်။ လမ်း သစ်ထွင်၍ သို့မဟုတ် ရှေးကထွင်ခဲ့သော်လည်း အများ မလိုက်ဘဲ လျစ်လျူပြုခဲ့သော လမ်းစကလေးများကို လိုက်၍ တပည့်သူငယ်များသည် စိတ်ကူးအသစ်ဖြစ်သော ဤခေတ် စမ်းကဗျာကို ဖွဲ့ဆိုကြလေသည်။ ဤခေတ်စမ်း ကဗျာ၌ လည်း မျက်မှောက်ခေတ်၏ အခြေအနေတို့သည် ရေးသူ၏ စိတ်ဓာတ်တွင် မည်သို့ထင်ပေါ်သည်ကို သိရှိရ၏။'

ဟု ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ဤသို့ ခေတ်စမ်းကဗျာစာအုပ်ပေါ်ထွက်လာသောအခါ စာဖတ်သူများ

၁။ မောင်ထင်၊ ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာစကားပြေ၊ မြန်မာစကားပြေ စာတမ်းများ (ပထမတွဲ)၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၈၃၊ စာ ၁၄၂။
၂။ ဦးဖေမောင်တင်၊ ခေတ်စမ်းကဗျာများ-၁ နိဒါန်း၊ မြန်မာနိုင်ငံပညာပြန့်ပွားရေး အသင်း၊ ၁၉၃၄၊ ၅၅လိုင်။

စိတ်ဝင်စားကြသည်။ သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းများတွင် ဝေဖန်ချက်များ ရေးသား ကြသည်။ အများအားဖြင့် ခေတ်စမ်းကဗျာများကို နှစ်သက်ကြကြောင်း သိရ သည်။ ခေတ်စမ်းပုံပြင်ထုတ်ဝေစဉ်ကကဲ့သို့ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အပြင်းအထန် အငြင်းမပွားခဲ့ချေ။ ယင်းခေတ်စမ်းကဗျာများနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝက ကလောင်အမည်ခွဲဖြင့် ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခဲ့ပါသည်။

'ခေတ်စမ်းကဗျာ' စာအုပ်တွင် ပါဝင်ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာဆရာများမှာ မောင်အေးမောင် (တက္ကသိုလ်မောင်သန့်စင်)၊ မောင်သိန်းဟန် (ဇော်ဂျီ)၊ မောင်ဝန် (မင်းသုဝဏ်)၊ မောင်တိုးအောင် (ကုသ)၊ မောင်ညွန့်၊ ခင်စောမူ၊ မောင်ဘသောင်း၊ စောမောင်မောင်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ရှေးဟောင်းကဗျာဟန်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာ များ ပါဝင်သကဲ့သို့ တီထွင်ဆန်းသစ်ဖွဲ့ဆိုသော ကဗျာများလည်း ပါဝင်သည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာများတွင် ဇော်ဂျီနှင့် မင်းသုဝဏ်တို့၏ ကဗျာများထင်ရှားသည်။

ခေတ်စမ်းကဗျာဆရာများက နယ်ချဲ့လက်အောက်ရှိ မြန်မာတို့ စည်း လုံးညီညွတ်ရန် သတိပေးသည်။ တက်သစ်စ လူငယ်များ၏ အင်အားကို ဗျှော် လင့်သည်။ ဇာတိမာန်ကို လှုံ့ဆော်သည်။ လူ့ဘဝကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်သည်။ လူ့ဘဝ၏ ကောင်းကွက်လှကွက်များကို ဖော်ထုတ်သည်။ ဘဝကို ရဲရဲရင်ဆိုင် ရန် အားပေးသည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ထုံးစံလေ့များ၏ အလှအပများကို ဖော်ကျူးသည်။

ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သတ်၍ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင်- 'ခေတ်ကို စမ်းသပ်သည့်အနေဖြင့် 'ခေတ်စမ်း'ဟု အမည် ပေးထားသော စာပေလှုပ်ရှားမှု တစ်ခုသည် ထိုကာလတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရှိ စာပေအသိုင်းအဝိုင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာ ရာ ထိုလှုပ်ရှားမှုသည် မြန်မာဝတ္ထုတိုနှင့် မြန်မာကဗျာ ဖွဲ့ဖြိုးရေးအတွက် အရေးပါခဲ့သည်။'^၂

ဟူ၍ ကောက်ချက်ဖော်ပြထားပါသည်။

ခေတ်စမ်းစကားပြေနှင့် ပတ်သက်၍ မောင်ထင်က ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာစကားပြေစာတမ်းတွင်-

'ခေတ်စမ်းစကားပြေ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စာဖတ်သူတို့အား

၁။ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၊ စိတ်ကြိုက်မြန်မာစာ၊ မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ အခြေခံ ပညာ အထက်တန်း၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၈၅၊ အောက်တိုဘာ၊ စာ-၈၁။

လှထွန်း (မြန်မာစာ)

တိကျစွာ သိစေလိုသော အဓိပ္ပာယ်ကို အများသိလွယ်အောင် တိုတိုနှင့် လိုရင်းရောက်စေရန် အရပ်သုံး စည်းကမ်းဖြင့် ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်ကို ခေတ်စမ်း သမားတို့ ပေါက်မြောက်သည်ဟု ဆိုရန်ရှိသည်။'

'ခေတ်စမ်းစကားပြေအပေါ်၌ ခေတ်သစ် ခေတ်ဟောင်း တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားနှင့် နိုင်ငံခြားစာပေအဖွဲ့အနွဲ့များ ၏ အနှစ်သာရသည် အနည်တိုင်စပြုနေသည်ကို တွေ့ရပါ သည်။ ရည်ရွယ်ရင်းကား မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာတို့ ပြန်လည်ဆန်းသစ်စေရန် ခေတ်သစ်ကို ဉာဏ်သစ်လောင်း ပေးရန် ဖြစ်သည်။'

ဟု ဝေဖန်ဆန်းစစ်ထားပါသည်။

ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ နှောင်းခေတ်တွင် ပညာရှင်အသီး သီးက အမျိုးမျိုး ဝေဖန်ဆန်းစစ်ကြသည်။ အချို့က ခေတ်စမ်းစာပေကို စာပေ လှုပ်ရှားမှုအဖြစ် လက်ခံသည်။ အချို့က ခေတ်စမ်းစာပေကို မှတ်တိုင်တစ်တိုင် ဇာတ်တစ်ခေတ်အဖြစ် လက်မခံချေ။ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှင် များ၏ သဘောထားအချို့ကို ဆက်လက်တင်ပြပါမည်။

စာရေးဆရာ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ 'ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာစာပေ' ဟူသော စာတမ်းတွင်

'တစ်ဖက်တွင် အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင် လျက်ရှိကြသကဲ့သို့ မြန်မာစာပေသည်လည်း ယင်းနိုင်ငံရေး ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုကို သစ္စာရှိရှိနှင့် ထင်ဟပ်ဖော်ပြခဲ့သည်ဟု ကျွန်တော် ဆိုချင်ပါသည်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုသည်လည်း ယင်းထင်ဟပ်မှု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော်ဆိုချင်ပါသည်။'

ဟု သုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။

၁။ မောင်ထင်၊ ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာစကားပြေစာတမ်း၊ မြန်မာစကားပြေစာတမ်းများ၊ ဘလေမီမာန်၊ ၁၉၈၃၊ စာ ၁၄၃-၁၄၅။
၂။ ဗန်းမော်တင်အောင်၊ ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာစာပေရေစီးကြောင်း၊ နဲ့သာပုံနှိပ် တိုက်၊ ပအကြိမ်၊ ၁၉၆၇၊ ဩဂုတ်လ၊ စာ ၁၉-၃၁။

ဆရာကြီး ငွေဥဒေါင်းကလည်း 'ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာစာပေ' ဟူသော စာတမ်းတွင် ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက်၍

'၁၉၃၀ တစ်ဝိုက်မှ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာ ခေတ်စမ်းစာပေ ဆိုတာ ပေါ်ခဲ့တယ်။ စာပေလှုပ်ရှားမှုတစ်ခုပါပဲ။ သူ့ကျေးဇူး ဟာ ကြီးပါတယ်။ မြန်မာတို့ ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိတဲ့ အရိုးအစဉ် ကနေပြီး တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲလိုက်တာပါပဲ။'

ဟူ၍ တင်ပြထားပါသည်။

စာရေးဆရာ ဒဂုန်တာရာကမူ 'ခေတ်စမ်းကဗျာ' ဟူသော ခေါင်းစဉ် ဖြင့် ခေတ်စမ်းစာပေကို အသေးစိတ် ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ ခေတ်စမ်း စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ပေါ်ပေါက်ရေးဖွဲ့ကြပုံကို-

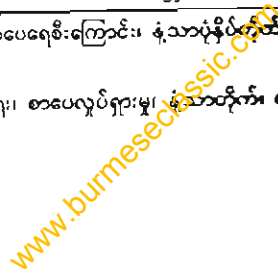
'၁၉၃၀ လောက်၌ ပဒေသရာဇ်ကဗျာလက်သဘောသွားမျိုး ရှိသော စာပေ (ဝါ) ရိုးရာစာပေကို ပြောင်းလဲပစ်သော စာပေ လှုပ်ရှားမှု တစ်ရပ်သည် စတင်ခဲ့ပေသည်။ ထိုစာပေ လှုပ်ရှားမှုကား တက္ကသိုလ်နယ်မြေမှ 'ခေတ်စမ်းစာပေ' အမည်ဖြင့် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။'

'မြေစမ်းခရမ်းပျိုးခြင်း' ဟူသော စကားမှ သက်ဆင်း၍ စမ်း သပ်၍ ပြုလုပ်ခြင်းအနက်ကို ကောက်ယူကာ 'ခေတ်ကို စမ်း၍ ကြည့်သော စာပေ'ဟူ၍ ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်' 'တက္ကသိုလ်ပညာရှင်များသည် စာပေကို ရေးသားကြရာ၌ မိရိုးဖလာအစဉ်အလာစာပေပညာ ကျေနပ်၍ မနေကြမူဘဲ အသစ်အဆန်းများကို စမ်းသပ်တီတွင်ကြရာမှ 'ခေတ်စမ်း စာပေ'သည် ပေါက်ပွားလာခြင်း ဖြစ်လေသည်။'

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ ခေတ်စမ်းစာပေကို ရေးဖွဲ့သော အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆန်းစစ်တင်ပြထားပါသည်။ ရေးဖွဲ့ကြပုံနှင့် ပတ်သက်၍-

'တက္ကသိုလ်ပညာရှင်များမှာ မြန်မာစာပေသာမကဘဲ ကမ္ဘာ

၁။ ငွေဥဒေါင်း၊ ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာစာပေရေစီးကြောင်း၊ နဲ့သာပုံနှိပ်တိုက်၊ ပအကြိမ်၊ ၁၉၆၇၊ ဩဂုတ်လ၊ စာ ၃၃-၇၃။
၂။ ဒဂုန်တာရာ၊ စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊ စာပေလှုပ်ရှားမှု၊ နဲ့သာတိုက်၊ ပအကြိမ်၊ ၁၉၆၇။

စာပေ (အထူးသဖြင့် ဥရောပ၊ အင်္ဂလိပ်) ကိုလည်း စိတ်ဝင်စားကြ လေ့လာခြင်းရှိကြပေရာ စာပေအမြင်၌ ကျယ်ပြန့်သော ခေတ်မီသော အယူအဆများ ရှိကြသည်။ ယင်းသို့ ကျယ်ပြန့် ခေတ်မီသော စာပေအမြင်ဖြင့် စမ်းသပ်ရေးသား သီကုံးကြလေသည်။”

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆက်လက်ပြီး နိုင်ငံရေး နိုးကြွမှုအထိ ခေတ်စမ်းစာပေသည် မြင့်မား

ခြင်း ရှိ မရှိနှင့် ပတ်သက်၍-

‘ဤသို့အားဖြင့် ခေတ်စမ်းကဗျာသည် စိတ်ကူးဆန်းသစ်ခြင်း ၌ ထက်သန်ဖွံ့ဖြိုးသလောက် ခေတ်အခြေအနေကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြရာ၌ကား လစ်ဟင်းပေသည်။ ပဒေသရာဇ်စာပေမှ ရုန်းကန်သော်လည်း အရင်းရှင်နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ တော်လှန်ရေးအထိကား တိုးတက်နိုးကြားခြင်းသို့ မရောက်ခဲ့ပေ။

သို့သော် ထိုခေတ်အခါကမူ ခေတ်စမ်းစာပေသည် စာပေလှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်အဖြစ်ကား ဂယက်ရိုက်ခဲ့ပေသည်။’

ဟူ၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။

ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးဆရာ မြသန်းတင့်ကလည်း ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်းတွင် ‘ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်တော်နှင့် သီရိပစ္စယာအလွမ်း’ ဟူသော တောင်းပါးရှည်ကြီးတွင် လေ့လာသုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက်၍-

‘ခေတ်စမ်းစာပေသည် ၁၉၂၀ ခုနှစ်တစ်ဝိုက်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည် အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှုကြီး၏ စာပေယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာ အရောင်ရိုက်ခတ်ချက်ဖြစ်လေသည်။’

ဟု ကောက်ချက်ချထားပါသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေတွင် ပါဝင်သူများ နှင့် သူတို့၏ စာပေများနှင့် ပတ်သက်၍ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-

၁။ ဒဂုန်တက္ကသိုလ်၊ စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး၊ စာပေလှုပ်ရှားမှု၊ နဲ့သာတိုက်၊ ၁၉၆၇၊ စာ ၄၄၂-၄၅၁။

၂။ ၎င်း။

၃။ မြသန်းတင့်၊ ‘ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်တော်နှင့် သီရိပစ္စယာအလွမ်း’၊ ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ် ၆၁၊ ၁၉၉၀၊ ဇွန်၊ စာ ၅၂-၅၆။

အိပ္ပံယောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေ

‘ခေတ်စမ်းစာပေသမားများသည် ဂန္ထလောက၊ တက္ကသိုလ် မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့တွင် စာတိုပေစများ ရေးကြသည်။ သူတို့ ရေးသော အကြောင်းအရာများသည် အကြောင်းအရာ သစ် ဖြစ်သည်။ သူတို့အရင်က ဝတ္ထုများမှာ အချစ်အလွမ်း အဆွေတို့အထဲတွင် ဝဲလည်နေကြသည်။ ရေးဟန်လည်း (ပီပီးနင်းမှလွဲလျှင်) အများအားဖြင့် ဂန္ထဝင်အရေးအသား သို့မဟုတ် ဂန္ထဝင်နွယ်သော အရေးအသားမျိုးသာ ဖြစ်သည်’

‘သူတို့၏ အရေးအသားများမှာ ဂန္ထဝင်ဟန်၏ လောင်းရိပ်အောက်မှ လွတ်လာကြသည်။ အကြောင်းအရာများကလည်း ခေတ်ကို ဖော်ပြသည့် အကြောင်းအရာ၊ လူမှုပတ်ဝန်းကျင် လူမှုဘဝကို ဖွဲ့ဆိုသော အကြောင်းအရာများ ဖြစ်ကြသည်။’

ဟူ၍ ရေးသားသည့် အကြောင်းအရာ၊ ရေးဟန်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေပေါ်ပေါက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း-

‘ခေတ်စမ်းစာပေရေးစီကြောင်းသည် အမှတ်တမဲ့ ရှောင်တစ်ပေါ်ပေါက်လာခြင်း မဟုတ်ပါ။ ခေတ်၏ တောင်းဆိုချက် လှုပ်ရှားမှု တစ်ရပ်သာ ဖြစ်ပါသည်။’

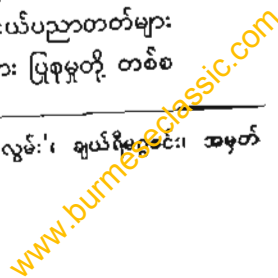
ဟူ၍ ဆရာမြသန်းတင့်က ကောက်ချက်ချထားပါသည်။

ခေတ်စမ်းစာပေတွင် ပါဝင်သူများနှင့် ခေတ်စမ်းစာပေပေါ်ပေါက်လာမှုနှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးဆရာ တက်တိုးက မြန်မာပြည် စာအုပ်အသင်းကို တည်ထောင်၍ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေခဲ့သူ ဂျေ၊ အက်စ်၊ ဟန်ဗယ် အကြောင်း ရေးသည့် ‘မြန်မာချစ်အင်္ဂလိပ်တစ်ဦး’ ဆောင်းပါးတွင် အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။

‘ဂန္ထလောကသည် မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာစာပေအား ထူးကဲသော ကျေးဇူးပြုပေသည်။ မြန်မာလူငယ်ပညာတတ်များအား ဘာသာပြန်မှု၊ ပင်ကို စာပေရေးသား ပြုစုမှုတို့ တစ်စ

၁။ မြသန်းတင့်၊ ‘ဇော်ဂျီ၊ ကျွန်တော်နှင့် သီရိပစ္စယာအလွမ်း’၊ ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ် ၆၁၊ ၁၉၉၀ ဇွန်၊ စာ ၅၂-၅၆။

၂။ ၎င်း။

လှထွန်း (မြန်မာစာ)

တစ်စ ထွန်းကားလာစေရန် ဂန္ထလောကက နေရာနှင့် အခွင့်အခါကို ပေးသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သခင်ဘသောင်း၏ ဘာသာပြန်များ၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတိုများ၊ မင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာများ၊ ဇော်ဂျီ၏ ကဗျာနှင့် ဝတ္ထုတိုများ၊ မောင်ထင်၏ မောင်ခေါင်းဝတ္ထုတိုများ၊ ပန်းတနော် ဦးခန့်၏ ဆောင်းပါးများမှ စ၍ မြန်မာလူငယ်တို့၏ စာပေပြုစု ကြိုးပမ်းမှု အရှိန်သည် သွက်လာလေသည်။ ထိုတွင်မှ 'ခေတ်စမ်းစာပေခေတ်' ပေါ်ထွန်းလာပေတော့သည်။

ဆရာတက်တိုးက ခေတ်စမ်းစာပေ ပေါ်ပေါက်လာသည်အကြောင်းပါဝင်သူများနှင့် 'ခေတ်စမ်းစာပေခေတ်'ဟူ၍ ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။

၁:၄။ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝ

ခေတ်စမ်းစာပေဟုဆိုလျှင် သိပ္ပံမောင်ဝကို သတိရလေ့ရှိသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝဟုဆိုလျှင်လည်း ခေတ်စမ်းစာပေကို သတိရလေ့ရှိသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဒဂုန်းတစ်ပြား၏ ခေါင်းနှင့် ပန်းကဲ့သို့ အမြဲ ဒွန်တွဲနေသည့် သဘောရှိသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သော စာရေးဆရာများတွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သော စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။

ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သော ခေတ်စမ်းစာရေးဆရာများကို သတ်မှတ်ရာတွင် အယူအဆအမျိုးမျိုး ကွဲပြားနေပါသည်။ မည်သို့ပင် အယူအဆကွဲပြားစေကာမူ 'သိပ္ပံမောင်ဝ' ကိုကား ခေတ်စမ်းစာရေးဆရာအဖြစ် အားလုံးက တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း လက်ခံကြပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းစာပေကို စတင်ဖွံ့ဖြိုးထောင်ခဲ့သူများတွင် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်ပြီး ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုတွင် ခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ခေတ်စမ်းစာပေ၏ ပထမဦးဆုံးသော ထင်ရှားသည့် ခြေလှမ်းမှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသစ်၊ ကျောင်းသားဟောင်းများ တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း၊ သမဂ္ဂမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ထည့်သွင်းရေးသားခဲ့ပြီးဖြစ်သော

ပုံပြင်ကလေးများကို ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်တင်က စုဆောင်းပြီးလျှင် 'ခေတ်စမ်းပုံပြင်' ဟူသော အမည်နှင့် မြန်မာစာပေပြန့်ပွားရေးအသင်းအတွက် ၁၉၃၄ ခု ဇူလိုင်လအတွင်း ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤခေတ်စမ်းပုံပြင်များ ပထမတွဲတွင် ပါဝင်ရေးသားသူများမှာ မောင်စိန်တင် (သိပ္ပံမောင်ဝ)၊ မောင်အေးမောင် (တက္ကသိုလ်မောင်သန့်စင်)၊ မောင်သိန်းဟန် (ဇော်ဂျီ)၊ မောင်ဝန် (မင်းသုဝဏ်)၊ မောင်တိုးအောင် (ကုသ) တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

ထိုစာအုပ်ထုတ်ဝေစဉ်က သိပ္ပံမောင်ဝမှာ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို ၁၉၂၇ ခုတွင် အောင်မြင်ခဲ့ပြီး အစိုးရ ပဋိညာဉ်ခံအရာရှိအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ မောင်အေးမောင်က ၁၉၂၉ ခုတွင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို အောင်မြင်ပြီး တက္ကသိုလ်ကျောင်းတွင် နည်းပြဆရာ လုပ်နေပါသည်။ မောင်သိန်းဟန်က ၁၉၂၉ ခုတွင် ဝိဇ္ဇာတန်းကို အောင်မြင်ပြီး မြို့မကျောင်းတွင် မြန်မာစာပြ ဆရာလုပ်နေသည်။ မောင်ဝန်နှင့် မောင်တိုးအောင်တို့မှာ ၁၉၃၃ ခုတွင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းအောင်၍ မဟာဝိဇ္ဇာတန်း၌ ပညာသင်ယူဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ခေတ်စမ်းပုံပြင် ပထမတွဲတွင် ပါဝင်ရေးသားသူ (၅) ဦးအနက် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ပညာရေးအရ ဦးဆုံး မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို အောင်မြင်ထားသူ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းအောင်မြင်ပြီးနောက် မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှုအကြောင်း ဆောင်းပါးတွေ ရေးနေပြီဖြစ်သည်။ ၁၉၂၉ ခုနှစ် ဘီလပ်က ပြန်လာသည့်အခါတွင် မောင်လူအေးကို ဇာတ်ဆောင်ထားပြီး ဝတ္ထုဆောင်းပါးများကို ရေးသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝသည် နိုင်ငံဝန်ထမ်းအရာရှိကြီး ဖြစ်ပါလျက် ယခုကဲ့သို့ စာများ ဆက်ရေးနေသည်ကို မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းသား ပီသပါသည်ဟု ဇော်ဂျီ၊ မင်းသုဝဏ်နှင့် တက္ကသိုလ်ရှိ လူငယ်များက အားကျချီးကျူးကြသည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် စာရေးသက်အားဖြင့်လည်း ခေတ်စမ်းပုံပြင်များတွင် ပါဝင်ရေးသားသော အခြားသူများထက် ပို၍ ဝါကြီးသည်။ ဤသို့ အတန်းဝါ စာရေးသက် ဝါကြီးသော သိပ္ပံမောင်ဝသည် ထိုစာရေးသူတစ်စုတွင် ခေါင်းဆောင်ကဲ့သို့ ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ ပေါ်ထွက်စက ပုံပြင်များ၏ စာအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ အတော်ကလေးပင် သတင်းစာများတွင် ရေးသားဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ခေတ်စမ်းပုံပြင်စာအုပ်တွင် ပါဝင်သော အချို့ပုံပြင်တို့၏ ရေးသားပုံကို အတော်ပင် အပြစ် ဆိုခဲ့ကြသည်။ ထိုအခါ သိပ္ပံမောင်ဝသည်

မောင်လှမောင်-စစ်ကိုင်း၊ မောင်မောင်-ဖျာပုံ၊ ဦးကုသလ-စစ်ကိုင်းတောင်ပိုင်း စသည့် ကလောင်အမည်တို့များကို ခံယူ၍ ခေတ်စမ်းပုံပြင်များဘက်မှ ရပ်တည်ကာ အပြစ်ဆို ရေးသားသူများကို တုံ့ပြန်ဝေဖန်ဆွေးနွေးရေးသားခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဦးပေမောင်တင် အသက်သွင်းပေးလိုက်သော ခေတ်စမ်းစာပေကို အစဦးကတည်းကပင် အသက်ရှင်သန်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

တစ်ဖန် ခေတ်စမ်းပုံပြင် ပထမတွဲထုတ်ဝေပြီး မကြာမီပင် ခေတ်စမ်းကဗျာစာအုပ်ကို ဆရာကြီး ဦးပေမောင်တင်က ကြီးကြပ်၍ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာ ထွက်ပေါ်လာသောအခါ၌လည်း ဝေဖန်ဆွေးနွေးမှုများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြန်သည်။ ဤအခါတွင်လည်း သိပ္ပံမောင်ဝသည် မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား၊ မောင်ခကျေး၊ မောင်ကကြီး၊ မောင်ယပက်လက်၊ ဦးသက္ကရာန်ကုန် စသည့် ကလောင်အမည်များကို ယူလျက် ခေတ်စမ်းကဗျာဘက်မှ ရပ်တည်ကာ ဝေဖန်ဆွေးနွေးမှုများကို တုံ့ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးများဖြင့် ခေတ်စမ်းကဗျာများကို ဝေဖန်သုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းကဗျာများအကြောင်း ဝေဖန်ရေးသားသော ဆောင်းပါးများတွင် ခေတ်စမ်းကဗျာပေါ်ပေါက်လာပုံ သမိုင်းကြောင်းကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားကလည်း အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ထုတ်ရေးသားထားပါသည်။

'စာပေခေတ်ကြီးအတွင်း ပါဝင်နေကြရသော ကျောင်းသား သူငယ်တို့သည်လည်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းမဂ္ဂဇင်း၊ ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ကလောင်စမ်းသော အနေနှင့် ကဗျာများ၊ စကားပြေများကို ရေးသားကြကုန်၏။ ဤသို့ စတင်ရေးသား၍ အတန်ကြာသောအခါ ရှေးရိုးအတိုင်း မရေးသားမဖွဲ့ဆိုမှု၍ တစ်နည်းထွင်ကာ ခပ်ဆန်းဆန်းကလေး ဖွဲ့ဆိုရေးသားကြလေသည်။ ဆန်းသည်ဆိုရာ၌ ရေးသားစပ်ဆိုပုံရော စိတ်ကူးစိတ်သန်းရော ဆန်းကြယ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ခေတ်စမ်းကဗျာများ စတင်ထွန်းကား၍ လာသည်မှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ ပြစ်လေသည်။ အကယ်၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ စတင်၍ တီထွင်ခြင်း မပြုလုပ်

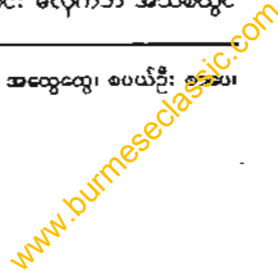
လျှင် အခြား တစ်နေရာမှ စတင်လာကြပေလိမ့်မည်။ အကြောင်းမူကား အလင်္ကာကဗျာစာပေ အရေးအသားတို့မှာ လည်း တိုင်းရေးပြည်ရေး အစရှိသော အရေးများကိုသို့ပင် တည်၍ မနေဘဲ တိုးတက်၍ နေသောကြောင့်တည်း။ စာပေအရေးအသားတိုးတက်ခြင်းကို တားဆီးပိတ်ပင်ထား၍ မရချေ။ အသက်ရှိသော သတ္တဝါများကဲ့သို့ပင် တစ်စတစ်စ တိုးတက်၍သာနေလေသည်။ အကယ်၍သာ မတိုးတက်နေခဲ့ပါလျှင် ပုဂံခေတ်က စာပေမှာ ယခုခေတ်စာပေနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် စာပေတိုးတက်နေသည်ကို ဝမ်းနည်းကာ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချနေကြသော်လည်း အချည်းနှီးသာ ဖြစ်ကြလေတော့မည်။^၁

ဖော်ပြပါ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ရေးသားချက်သည် ခေတ်စမ်းစာပေ၏ ဝါဒသဘောထားနှင့် ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုကို ဖွင့်ဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ခေတ်စမ်းဝါဒသည် အသစ်ထွင် ဝါဒဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ခေတ်စမ်းကဗျာဆောင်းပါးအမှတ် ၂ တွင် သိပ္ပံမောင်ဝက ဖွင့်ဆိုပြခဲ့ပါသည်။ ဖွင့်ဆိုပုံမှာ 'မည်သည်တိုင်းပြည်မှာမဆို ကဗျာလင်္ကာ၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပုပညာများ ထွန်းကားလာသောအခါ ဝါဒနှစ်မျိုး ပေါ်၍ လာလေရုံသည်။ ဤသို့ ဝါဒနှစ်မျိုး ပေါ်လာသည်မှာ ယခုအခါမှ မဟုတ်၊ ရှေးကလည်း ဤနည်းအတိုင်းဖြစ်၏။ ၎င်းဝါဒနှစ်မျိုးတို့ကား (က) ရှေးလမ်းရိုးကို လိုက်သောဝါဒ၊ (ခ) ရှေးလမ်းရိုး ကို မလိုက်ဘဲ အသစ်ထွင်သော ဝါဒများ ဖြစ်ကြလေသည်။ မှတ်သားရလွယ် ကူစေရန် ပထမဝါဒကို ရှေးရိုးဝါဒဟု ခေါ်၍ ဒုတိယဝါဒကို ခေတ်စမ်းဝါဒဟု ခေါ်ဆိုကြပါစို့။'^၂

ဤ ဖြစ်သည်။ ခေတ်စမ်းဝါဒသည် ရှေးရိုးလမ်းအတိုင်း မလိုက်ဘဲ အသစ်ထွင်

^၁ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ခေတ်စမ်းကဗျာနိပါတ် ၁၊ ခေတ်စမ်းစာပေ အထွေထွေ၊ စပယ်ဦး စုစည်း၊ ဒုတိယကြိမ်၊ ၁၉၇၇၊ ဒီဇင်ဘာ၊ စာ ၅၀-၅၈။
^၂ ၎င်း

သော ဝါဒဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဖော်ပြပါ ဆောင်းပါးတွင်ပင် ရှေးရိုးသမားတို့နှင့် ခေတ်စမ်းသမားတို့ ကွာခြားပုံကိုလည်း ဖော် ထုတ်တင်ပြထား သည်။ တင်ပြထားပုံမှာ-

‘ရှေးရိုးသမားတို့သည် အလှအပကို ပို၍ အရေးပေးကြ၏။ ခေတ်စမ်းသမားတို့ကား အလှအပကိုချည်း ဂရုမစိုက်။ အသုံး ကျ မကျ၊ အရာရောက်မရောက်တို့ကိုလည်း သတိထားကြ လေသေးသည်’^၁

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် ရှေးရိုးနှင့် ခေတ်စမ်းကွဲပြားခြားနားပုံကို ‘စိတ်ထဲတွင် လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ပေါ်၍လာသော အချင်းအရာ ကို အခြားလူများ သိလွယ်အောင် ဖွဲ့ဆိုခြင်းသည် ကဗျာ ဆရာ၏ တာဝန်ဖြစ်သည်ဟု ခေတ်(စမ်း) သမားတို့က အယူရှိကြ၏။ မိမိတို့၏ စိတ်ထဲတွင် ပေါ်လာသော အချင်း အရာကို အသိုင်းအဝိုင်းများစွာနှင့် တခမ်းတနား ဆန်းကြယ် စွာ ဖွဲ့ဆိုနိုင်သူသာ ကဗျာဆရာအစစ်ဟူ၍ ရှေးရိုးသမား တို့က ဆိုကြလေသည်’^၂

ဤသို့လျှင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုနှင့် ပတ်သက် ၍ ခေတ်စမ်းဝါဒ၊ ခေတ်စမ်းကဗျာ၊ ခေတ်စမ်းပုံပြင်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဖွင့်ဆို ခြင်း၊ ရှင်းလင်းခြင်း၊ ခုခံကာကွယ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်းပါးများစွာတွင် ရေးသား ခဲ့ပါသည်။ ခေတ်စမ်းစာပေ၏ လှုပ်ရှားမှုများသည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေများတွင် ထင်ဟပ်နေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် အစပျိုးရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင် သည်။ ခုခံကာကွယ်ရာတွင် ပါဝင်သည်။ ခေါင်းဆောင်ရာတွင် ပါဝင်သည်။ ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းရာတွင် ပါဝင်သည်။ ခေတ်စမ်းဝါဒကို စွဲကိုင်လျက် စာပေများကို စဉ်ဆက်မပြတ် အခြောက်အမြား ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ခေတ်စမ်းပုံပြင် များ ပထမတွဲထွက်ပေါ်ခဲ့ပြီး ၅ နှစ်ခန့်အကြာတွင် ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ ဒုတိယတွဲ ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

၁။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ခေတ်စမ်းကဗျာနုပိတ် ၁၊ ခေတ်စမ်းစာပေ အထွေထွေ၊ စပယ်ဦးစာပေ အကြိမ်၊ ၁၉၇၇၊ ဒီဇင်ဘာ၊ စာ ၅၀-၅၈။

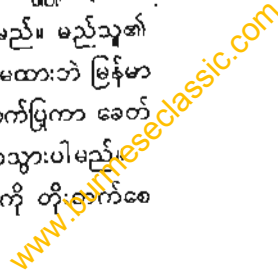
၂။ ၎င်း

ခေတ်စမ်းပုံပြင် ဒုတိယတွဲကား သိပ္ပံမောင်ဝ တစ်ဦးတည်း တစ်ကိုယ် တော် လင်းယုန်မြို့၍ ရေးသည့် ပုံပြင်ချည်း ဖြစ်သည်။ ပုံပြင်ပေါင်း ၃၀ ပုဒ် ပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝကိုယ်တိုင် နိဒါန်းရေးသည်။ ယင်းနိဒါန်းတွင် ခေတ်စမ်း စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ သမိုင်းဖြစ်သန်းမှုကို ဖျော်ခေါ်ကြည့်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ကိုရိုရို ရင်ဆိုင်၍ ခေတ်စမ်းဝါဒကို ဆုပ်ကိုင်ပြသည်။ ခေတ်စမ်းဝါဒ၊ ခေတ်စမ်းစာပေ ၏အကျိုးကို ဆုံးဖြတ်ရန် အနာဂတ်ကို လွှဲအပ်သည်။ ဤခေတ်စမ်းပုံပြင် ဒုတိယတွဲနိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားသော အဆိုပါ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက် သည့် အချက်များကို အောက်တွင် ကောက်နုတ်တင်ပြပါမည်။

‘ခေတ်စမ်းပုံပြင်ပထမတွဲအပေါ်တွင် ကျရောက်သော လေ ပြင်းမုန်တိုင်းကြီး လွန်သွားသည်မှာ ကြာလှလေပြီ။ လေပြင်း မုန်တိုင်းကြီးလွန်သွားပြီဖြစ်သော်လည်း ခေတ်စမ်းပုံပြင်ကား ယခင်ကကဲ့သို့ပင် ရှိနေပေသေး၏။ လေပြင်းမုန်တိုင်းကြီးက ပျက်ဆီး၍ မပစ်လိုက်နိုင်ပေ။ ယခုအခါတွင် ကောင်းကင်မှာ လည်း တိမ်ခိုးတိမ်ရိပ်တို့မှ ကင်းစင်လျက်နေလေသည်။ ခေတ်စမ်းပုံပြင် ဒုတိယတွဲထွက်ပေါ်ရန် အချိန်တန်ပြီဟု ယုံကြည်သောကြောင့် ဤခေတ်စမ်း ပုံပြင်ဒုတိယတွဲကို ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဤစာအုပ်ထွက်ပေါ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မည်သို့သော လေမုန်တိုင်းမျိုး ကျရောက်ဦး မည်မသိ၊ စောင့်စား၍ ကြည့်ကြစို့။’

ဤစာအုပ်အပေါ်တွင် မည်သည့်ဝေဖန်မှုမျိုးကိုမဆို ရေးသားနိုင်ကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကား ထိုဝေဖန်စာတို့ အတွက် တုန်လှုပ်ခြင်းဖြစ်မည် မဟုတ်ပေ။ လိုက်နာသင့် သော အချက်များရှိက လိုက်နာပါမည်။ ပစ်ပယ်သင့်သော အချက်များ ပါရှိပါက ပစ်ပယ်ပါမည်။ လျစ်လျူရှုသင့်သော အချက်များ ပါရှိကလည်း လျစ်လျူရှုပါမည်။ မည်သူ၏ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ မည်သူ၏ ချီးမွမ်းခြင်းကိုမျှ ဂရုမထားဘဲ မြန်မာ စာပေ တိုးတက်ရေးကိုသာလျှင် မျက်မှောက်ပြုကာ ခေတ် စမ်းစာပေများကို ဆက်လက်၍ ထုတ်ဝေသွားပါမည်။

ခေတ်စမ်းစာပေသည် မြန်မာစာပေကို တိုးတက်စေ

သည်။ ဆုတ်ယုတ်စေသည်ဟူသော ပြဿနာကိုကား ကျွန်ုပ်တို့ ဖြေကြားနိုင်မည် မဟုတ်။ ယခုခေတ်လူများလည်း ဖြေကြားနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဤပြဿနာကို ဖြေကြားရန် ကား နောင်လာ နောက်သားသုတေသီများ၏ တာဝန်သာ ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဤပြဿနာကို ဖြေကြားရန် နောင်လာနောက်သားတို့အား လွှဲအပ်ထားကြပါစို့။^၁

အထက်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းစာပေ၏ ၅ နှစ်ခရီးကို ဖြတ်သန်းပြီးနောက် ခေတ်စမ်းဝါဒကိုမြဲမြံစွာ စွဲကိုင်၍ ရှေ့သို့ ဆက်လက်ချီတက်ခဲ့ပါသည်။

၁:၅။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဘဝ

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဘဝကို တင်ပြရာတွင် ဘဝဖြစ်စဉ်နှင့် စာပေသမားဖြစ်စဉ်ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲခြားတင်ပြသွားပါမည်။

၁:၅။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မိဘနှစ်ပါးသည် ဖူးကားကုမ္ပဏီစာရေးကြီး ဦးအုန်းရွှေနှင့် ဒေါ်ဒေါ်သစ်တို့ဖြစ်သည်။ မွေးရာဇာတိမှာ မော်လမြိုင်၊ မုပွန်နတ်ကျွန်းရပ်ဖြစ်သည်။ မွေးဖွားသည့်နေ့မှာ ခရစ်သက္ကရာဇ် '၁၈၉၉ ခုနှစ် ဇွန်လ (၅) ရက်၊ တနင်္လာနေ့' ဖြစ်သည်။ ဦးအုန်းရွှေနှင့် ဒေါ်ဒေါ်သစ်တို့၏ စတုတ္ထမြောက်ကလေး ဖြစ်သည်။ သားသုံးယောက်အနက် ဒုတိယမြောက်သား (အလတ်) ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ငယ်နာမည်မှာ 'မောင်စိန်တင်' ဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကပင် မိခင်ကွယ်လွန်ခဲ့သဖြင့် မောင်စိန်တင်သည် အဘွားနှင့် ကြီးတော်တို့ လက်တွင် ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။

၁၉၀၅ ခုနှစ်ခန့်တွင် မော်လမြိုင်မြို့ မုပွန်ရပ် ဆရာကြီး ဦးချစ်လှ

၁။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ခေတ်စမ်းပုံပြင်ဒုတိယတွဲနိဒါန်း၊ မြန်မာနိုင်ငံပညာပြန့်ပွားရေးအသင်း၊ ပအကြိမ်၊ ၁၉၃၈၊ မတ်။

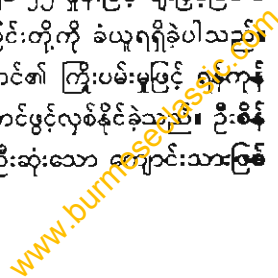
ကျောင်းတွင် ကျောင်းစတင်နေခဲ့သည်။ ထို့နောက် 'မောင်ငံ' ရုပ်ရှိ စိန်ဆောက်စတင် အကံစံ၊ ပီ၊ ဂျီ (S. P. G.) သာသနာပြုကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ယင်းကျောင်းမှာ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ နှစ်ဘာသာသင်ကျောင်းဖြစ်ပြီး သတ္တမတန်းအောင်သည်အထိ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

မောင်စိန်တင်သည် အဋ္ဌမတန်းသို့ ရောက်သောအခါ 'ရှင်မဟာဗုဒ္ဓ ယောသ' ကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဒဿမတန်း (ဆယ်တန်း) စာမေးပွဲကို မြန်မာဘာသာနှင့် ပါဠိဘာသာတို့၌ အထူးအမှတ် (ဂုဏ်ထူး)ဖြင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထိုနောက် မောင်စိန်တင်သည် ရန်ကုန်ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်း၊ (ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်) တွင် ဥပစာသိပ္ပံ (က) (အိုင်အက်စီဂျူနီယာ) တန်း၌ တက်ရောက်ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ဤသို့ တက်ရောက်သင်ကြားနေစဉ် ပထမကျောင်းသားသပိတ်အရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

ပထမကျောင်းသားသပိတ်အရေးတော်ပုံကြီးကို အကြောင်းပြု၍ ဗဟန်းကြားတောရည်လည်းကောင်း၊ သရက်တောကျောင်းတိုက်၌ လည်းကောင်း ဗဟိုနေရှင်နယ်ကျောင်းကြီးကို တည်ထောင်ကြသည်။ ထိုအခါ ဦးစိန်တင်သည် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်မှာ ၁၉၂၃ ခု ကျောင်းသားသပိတ်လုန်သည်ထိ ဗဟိုနေရှင်အမျိုးသားကျောင်းတို့၌ ကျောင်းဆရာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

ဦးစိန်တင်သည် ၁၉၂၃ ခုနှစ် ကျောင်းသားသပိတ်လုန်ပြီးသောအခါ ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်းတွင် ဥပစာဝိဇ္ဇာအောက်တန်း (အိုင်အေဂျူနီယာ) ကျောင်းသားအဖြစ် ပညာပြန်လည်သင်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ဥပစာဝိဇ္ဇာအထက်တန်း (အိုင်အေစီနီယာ) တန်းစာမေးပွဲကို မြန်မာဘာသာပထမရသူကို ချီးမြှင့်သော သာဒိုးအောင်ဆုနှင့် ပါဠိဘာသာ ပထမဆုရသူအား ချီးမြှင့်သော ကောလိပ်ပါဠိဆုတံဆိပ်တို့ကို ရရှိ၍ ထူးချွန်စွာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ထူးချွန်သဖြင့် ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်းအုပ်ကြီး၏ တစ်လလျှင် ငွေ ၂၀၀ နှုန်းဖြင့် ၂ နှစ် ချီးမြှင့်ခြင်း၊ ၂ နှစ်စေ့သောအခါ တစ်လလျှင် ၂၅၀ နှုန်းဖြင့် ချီးမြှင့်ခြင်း စသည့် အစိုးရကျောင်းနေစရိတ် ထောက်ပံ့ချီးမြှင့်ခြင်းတို့ကို ခံယူရရှိခဲ့ပါသည်။

၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ပါမောက္ခဦးဖေမောင်တင်၏ ကြီးပမ်းမှုဖြင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းကို စတင်ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဦးစိန်တင်သည် မြန်မာစာဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ပထမဦးဆုံးသော ကျောင်းသားဖြစ်

၍ တစ်ဦးတည်းတက်ရောက်သင်ကြားခဲ့သော ကျောင်းသားလည်း ပြစ်သည်။
 ၁၉၂၇ ခုနှစ် ဦးစိန်တင် အသက် ၂၈ နှစ်အရွယ်တွင် ဘီအေစာမေးပွဲကို
 မြန်မာဘာသာ၌ ပထမတန်း ဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ပထမတန်းအဆင့်ဖြင့် ပထမဦး
 ဆုံး ဆောင်မြင်ခဲ့သူ ပြစ်သည်။ ဝိဇ္ဇာမြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း ဆောင်မြင်ပြီးနောက်
 ဦးစိန်တင်သည် ရန်ကုန်ယူနီဗာစီတီ ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်း၌ပင် မြန်မာဘာသာ
 သက်ဆိုင်ရာနည်းပြဆရာ (ကျူတာ) အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရင်း မဟာဝိဇ္ဇာတန်း
 ကို ဆက်လက် တက်ရောက်သင်ကြားခဲ့သည်။

ဦးစိန်တင်သည် မြန်မာစာနည်းပြဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်၍ (၅)
 လအကြာတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ပဋိညာဉ်ဝန်ထမ်း (အိုင်စီအက်စ်) အဖြစ်ဖြင့် အင်္ဂလန်
 နိုင်ငံ အောက်စဖို့(ဒ်)တက္ကသိုလ်၊ ခရိုင်ချပ်ချ် (Christ Church) ကောလိပ်
 တွင် ပညာသင်ကြားခွင့် ရရှိခဲ့သည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ၁၉၂၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၉
 ခုနှစ်ထိ ပညာသင်ကြားခဲ့ပါသည်။

၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ဦးစိန်တင်သည် အင်္ဂလန်မှ ပညာသင်ကြား၍
 ပြန်လာပြီးနောက် နိုင်ငံတော်ဝန်ထမ်းအဖွဲ့တွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ ထိုသို့
 လုပ်ကိုင်ရာတွင် စစ်ကိုင်း၊ မိတ္ထီလာ၊ မင်းဘူး၊ ဟင်္သာတ၊ ဇေယျာ၊ မြောင်းမြ၊
 ညောင်တုန်း၊ ရန်ကုန်၊ အင်းစိန်၊ စလင်း၊ ကျောက်ဆည်၊ ရွှေဘို၊ ပေါင်း
 (၁၂) နေရာတို့တွင် အလှည့်အလည် ပြောင်းရွှေ့ကာ ရာထူးအမျိုးမျိုးနှင့် အမှု
 ထမ်းခဲ့သည်။ မြို့အုပ်၊ နယ်ပိုင်၊ ဝန်ထောက်၊ အရေးပိုင်၊ ဒုတိယအတွင်းဝန်
 စသည့် ရာထူးအမျိုးမျိုး ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင်ပင် ဦးစိန်တင်သည် အင်္ဂလန်မှ ပြန်လာပြီးနောက်
 ဖော်လမြိုင်၊ ဒိုင်းဝန်ကွင်း၊ ဆီဆုံရပ်နေ ပညာဝန်ထောက် ဦးချစ်ရာ၊ ဒေါ်သိန်းရင်
 တို့၏ ဒုတိယသမီး 'မလှသန်း' နှင့် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။ သို့သော် မလှသန်း
 သည် ကျန်းမာရေးမကောင်းသဖြင့် (၉) လသာပေါင်းသင်းရပြီးနောက် မလှသန်း
 ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။

၁၉၃၀-၁၉၃၂ ခုနှစ်အတွင်းတွင် ဦးစိန်တင်သည် ကျိုက်လတ်မြို့
 ဆန်စက်ပိုင်ရှင် ဦးစိုးကြီး၊ ဒေါ်ချစ်တို့၏ သမီး မခင်မြင့်၊ (ခင်ခင်မြင့်ခေါ်
 ခင်သန်းမြင့်) နှင့် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့သည်။ သားတင်မောင်မြင့် (မောင်လူမွှေး)၊
 သမီးတင်မေမြင့် (မယ်မွှေး)၊ သမီးငယ် တင်ဆွေမြင့် (မယ်တေး)ဟူ၍ သားသမီး
 သုံးယောက်ထွန်းကားခဲ့သည်။ ဦးစိန်တင်သည် ဇနီးနှင့် သားသမီး (၃) ဦးကို

အလွန်ချစ်ခင်ယုယခဲ့သည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇွန်လ (၆) ရက် အင်္ဂါနေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် ဦးစိန်တင်သည်
 ရွှေဘိုခရိုင်၊ ကန့်ဘလူမြို့အရှေ့ဘက် (၁၀) မိုင်ခန့်အကွာ ဂါးထာရွာခိုလှုံတဲ
 ၌ စားပြုလူဆိုးတို့၏ အထင်မှား လက်လွန်မှုကြောင့် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ခဲ့
 ရရာသည်။

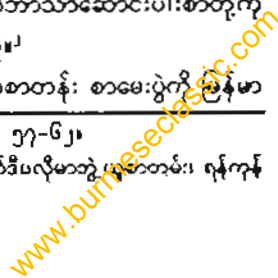
၁:၅:၂။ သိပ္ပံမောင်ဝမ်း စာပေသမားဖြစ်စဉ်

သိပ္ပံမောင်ဝမ်းဖြစ်လာမည့် မောင်စိန်တင်သည် ငယ်စဉ်ကာလကျောင်း
 တွင် ပညာဆည်းပူးရသည်ကို မကျေနပ်မှု၍ အဘိုးဖြစ်သူ စာတတ်ကြီး ဦးလှက
 လေးထံတွင် ဝတ္ထု၊ ပုံပြင်၊ ရာဇဝင်စသည်တို့ကို ကြားနာမှတ်သားသည်။ အဘွား
 ဖြစ်သူ ဘွားဒွေးထံတွင် မြန်မာရိုးရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာတို့ကို ကြားနာ မှတ်သား
 သည်။ ဘကြီးဖြစ်သူ တောင်ပိုင်းကြီး ရွှေကျင်တိုက်ဘုန်းတော်ကြီး ဦးပညာဇောတ
 ထံတွင် ပါဠိမြန်မာနှစ်ဘာသာ ဆိုင်ရာ ပညာဗဟုသုတတို့ကို ကြားနာမှတ်သား
 သည်။ ထိုစဉ်ကပင် စကားပြေကို အထူးနှစ်သက်ခွဲလမ်းခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း
 သူသည် မဟာဇနက ဝတ္ထုတော်ကြီးမှ ကောင်းမွန်းရာရာ စာပိုဒ်များကို နှုတ်တက်
 ဆောင်ကာ ရွတ်ပြလေ့ရှိကြောင်း၊ သန်းသန်းဝတ္ထု၊ ခင်မြင်ကြီးဝတ္ထု၊ ဘီအေမောင်
 ဘလွင်ဝတ္ထုစသည်တို့ကို မြန်မာ့ရည်ရှက်ရည်ပြောလေ့ ရှိကြောင်းကို သူ၏ ကျောင်း
 နေဘက်များ သိမှတ်ရသည်။ ထိုသို့ကြားနာမှတ်သား လေ့လာရင်း ဝါသနာမျိုး
 ဧဝအညှောက်ပေါက်၍ 'ဝဇီရာတင်'ဟူသော ကလောင် အမည်ဖြင့် ဆယ်တန်း
 ကျောင်းသားဘဝ ၁၉၃၉ ခုနှစ်ကပင် သတင်းစာများ၌ ဆောင်းပါးများ စတင်ရေး
 သားခဲ့ပါသည်။

မောင်စိန်တင်သည် ဆယ်တန်းအောင်ပြီးနောက် ရန်ကုန်ယူနီဗာစီတီ
 ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်းသို့ ရောက်လာသည်။ ကောလိပ်ကျောင်းသားဘဝတွင်
 (X)အမှတ်အသားပါ ကလောင်အမည်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဆောင်းပါးစာတို့ကို
 ယူနီဗာစီတီကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း၌ ရေးသားခဲ့ပါသည်။

မောင်စိန်တင်သည် ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ဥပစာတန်း စာမေးပွဲကို မြန်မာ

၁။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ-၄၊ စအက္ခရာ၊ စာမျက်နှာ ၅၇-၆၂။
 ၂။ မောင်မြင့်ကြိုင်၊ သိပ္ပံမောင်ဝေရာစာရင်း၊ စာကြည့်တိုက်ဒီပလိုမာဘွဲ့ ဖြစ်တမ်း၊ ရန်ကုန်
 တက္ကသိုလ်အကြည့်တိုက်၊ ၁၉၈၁။

ဘာသာနှင့် ပါဠိဘာသာ ထူးချွန်ဆရာများဖြင့် အောင်မြင်သည်။ ဝိဇ္ဇာတန်းသို့ ရောက်လျှင် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို ယူသည်။ ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာ ဂုဏ်ထူးတန်းကို ပထမအဆင့်ဖြင့် အောင်မြင်သည်။ ပါမောက္ခဦးဖေမောင်တင်၏ ကြီးပမ်းမှုဖြင့် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းကို ထိုနှစ်တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်၍ ဦးစိန်တင် သည် ထိုအတန်းတွင် တစ်ဦးတည်းသော စာသင်သားဖြစ်ပြီးလျှင် ပထမတန်း ကို ပထမရသူဖြစ်သည်။

ဦးစိန်တင်သည် ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်း၊ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း၌ စာသင်စဉ် ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်တင်၊ ပုဂံဝန်ထောက် ဦးတင်၊ ဂုဏ်ထူးဆောင် ဆရာကြီး ဦးပွား၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဦးလင်းတို့ထံ၌ ပုဂံကျောက်စာမှစ၍ ပျို့၊ လင်္ကာ၊ ရာဇဝင်သမိုင်းတို့ အပါအဝင် ကာလပေါ် ဝတ္ထုအထိ ပြစ်သော စာပေအမျိုးမျိုးတို့ဆိုင်ရာ နည်းနာနာယတို့ကို ကျိုးနွံခယစွာ သင်ကြားသည်။ ဘားနံပိဂံကတ်တိုက်သို့ မပြတ်မလပ် သွားရောက်၍ မြန်မာမှုဆိုင်ရာ ပေစာ၊ ပုဂံပိုက်စာ၊ ပုံနှိပ်စာအမျိုးမျိုးတို့ကို ကြိုးကြိုးစားစား ဖတ်ရှုမှတ်သားသည်။ မြန်မာစာပေ ဂုဏ်ထူးစာမေးပွဲအတွက် မြန်မာပြဇာတ်အကြောင်း စာတမ်းကို ရေးသားဖြစ်၍ ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ် မြန်မာပြဇာတ်တို့ကို အထူးလေ့လာနိုင်ခဲ့ သည်။ နောင်သောအခါ ထိုစာတမ်းကို ပြုပြင်ချဲ့ထွင်၍ သူရိယသတင်းစာတွင် မြန်မာမှုဆောင်းပါးကြီးတစ်ခန်းအနေဖြင့် သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင် ကလောင်အမည်ခံယူကာ ရေးသားထည့်သွင်းခဲ့သည်။

ဤသို့ မြန်မာစာအခြေခံကောင်းများကို လေ့လာသည်။ မူရင်း ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်းက ထုတ်ဝေသော လက်ရေးစာစောင် ပုံနှိပ်စာစောင်တို့ တွင် ဆောင်းပါးများကို ရေးသားခဲ့သည်။ တကောင်းကျောင်းဆောင်တွင် နေထိုင် လည်း မိမိ၏ စာရေးသူအဖြစ်ကို ကွယ်ဝှက်လိုသောကြောင့် 'နေရပ်ချောင်းက လှမည်မောင်ဝ' ဟု ကလောင်အမည်ခံ၍ ရေးသားခဲ့သည်။ ဤကလောင်အမည် သည် ဦးစိန်တင်ကို တစ်သက်ပတ်လုံး စွဲကပ်သွားပြီး 'သိပ္ပံမောင်ဝ' ဖြစ်လာ ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

၁၉၂၆-၂၇ ခုနှစ်များတွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းသမားမဖြစ်မီ 'မောင်စိန်တင်' ဟူသော အမည်ရင်းဖြင့်ပင် ယူနီဇာမီတီကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း၊ ကပိ မျက်မှန်မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။

ဦးစိန်တင်သည် နိုင်ငံတော်ဝန်ထမ်း ပညာတော်သင်အဖြစ် အရွေးခံရ

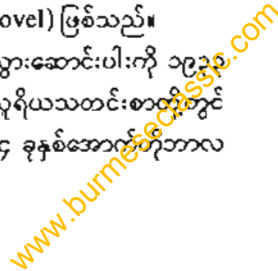
၍ အင်္ဂလန်ပြည်အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် ခရိုက်ချုပ်ချ်ကောလိပ်သို့ သွားကာ နှစ်နှစ် ပညာသင်ယူသည်။ ဤသို့ ပညာသင်ယူနေသည့် ကာလ ၁၉၂၇-၁၉၂၉ ခုနှစ်အတွင်း အင်္ဂလန်မှ နေ၍ 'သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင်' ကလောင် အမည်ဖြင့် ရန်ကုန်သူရိယသတင်းစာသို့ မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါး များ ပုဒ်ရေ (၇၀) ကျော် ရေးသားပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုပြင် အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် တွင် နှစ်နှစ်တာကာလ ပညာသင်ကြားစဉ်အတွင်း တွေ့ကြုံရသော ကိစ္စအမျိုးမျိုး တို့ကို နောင်သောအခါ စုပေါင်းရေးသား၍ 'အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်' ဆိုသော နေ့စဉ်မှတ်တမ်း စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်ထဲတွင် မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးရှည်ကြီး ပြီးဆုံးသွားသောအခါ 'သိပ္ပံကျောင်းသားမောင်မြသွင်' ကလောင်အမည်ဖြင့် မြန်မာမှုဆိုသော ဒုတိယဆောင်းပါးရှည်ကြီးကို သူရိယသတင်းစာတွင်ပင် ရေး သားခဲ့ပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးရှည်ကြီးတွင် (က) မြန်မာရာဇဝင် (ခ) မြန်မာ စာဂုဏ်ထူး (ဂ) ဦးပုည (ဃ) မြန်မာပြဇာတ် (င) ကျောက်စာ (စ) မြန်မာပန်းချီ (ဆ) မြန်မာစာပေ သင်ကြားရေးစသည်ဖြင့် အခန်းကြီးများခွဲကာ ၁၉၃၂ ခုနှစ်ထိ ရေးသားခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

ဦးစိန်တင်သည် မောင်မြသွင် ကလောင်အမည်ဖြင့် ထိုဆောင်းပါး ရှည်ကြီးများကို ရေးခိုက် သိပ္ပံမောင်ဝ၊ တင်မောင်မြင့်၊ မောင်သံချောင်း၊ တင့်တင့်၊ ကောလိပ်ခင်ခင် စသည့် ကလောင်အမည် အမျိုးမျိုးဖြင့် စာအမျိုးမျိုးကို စာနယ် စင်း၊ အသီးသီးတွင် အမြဲတစေ ရေးသားနေခဲ့သည်။ ဂန္ထလောက၊ ဒဂုန်၊ သူရိယမဂ္ဂဇင်း၊ သူရိယနေ့စဉ်၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ မြန်မာနေ့စဉ်၊ ကောလိပ် မဂ္ဂဇင်းတို့မှာ ဦးစိန်တင် အထူးကျက်စားရေးသားရာ စာနယ်စင်းတို့ ဖြစ်ကြ သည်။

၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ခေတ်စမ်းစာပေကျမ်းစဉ် ၁ အဖြစ်ဖြင့် ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းတွင် အခန်းဆက် ရေးသားလာခဲ့သော 'လှအုံးမယ်' ဝတ္ထုကို လုံးချင်း အထုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ လှအုံးမယ်ဝတ္ထုသည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ တစ်အုပ် သည်းသော မြန်မာမှုဖြုတ်ဝတ္ထု (Sketch) မဟုတ် (Novel) ဖြစ်သည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် 'ပုဂံ' အမည်ရှိသော ခရီးသွားဆောင်းပါးကို ၁၉၃၁ ခုနှစ် ဇွန်လမှ စတင်ကာ သူရိယရုပ်စုံသတင်းနှင့် သူရိယသတင်းစာတို့တွင် နည်းနာနာ၊ မောင်သံချောင်း၏ ပေးစာများကို ၁၉၃၄ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလ

ထုတ် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှနေ၍ လည်ကောင်း မေးသားခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခု နိုဝင်ဘာလမှ စ၍ သောင်းပြောင်းထွေလာပေးစာများအဖြစ် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း တွင်လည်း ပေးစာပုံစံ ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။

ခရီးသွားမှတ်တမ်းဆောင်းပါးအဖြစ်ဖြင့်လည်း စေတုတ္ထရာ၊ ရဲရမန်-အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်မှတ်တမ်း စသည့် အကြောင်းရပ်တို့ကို ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း တွင် ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် တင့်တင့် ကလောင်အမည်ဖြင့် ပထမဦးဆုံး ရေးသားခဲ့သော 'ငိုဘ' ပြဇာတ်ကို တွေ့ရှိ ရသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ တစ်ပုဒ်တည်းဟု ယူဆရသော 'သင်္ကြန်လက်ဆောင်' ကဗျာကို ၁၉၃၄ ခု မေလထုတ် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် တွေ့ရှိရသည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် ခေတ်စမ်း စာပေကျမ်းစဉ်-၂ အဖြစ်ဖြင့် ဦးပေမောင် တင် တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေသော 'ခေတ်စမ်းပုံပြင်ပထမတွဲ' စာအုပ်တွင် သိပ္ပံမောင် ဝ၏ ပုံပြင် '၁၁' ပုဒ်ပါရှိခဲ့သည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်ထဲတွင်ပင် အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်ခရီးသွားမှတ်တမ်း စာ အုပ်ကို ပထမအကြိမ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းအောက်စဖို့တက္ကသိုလ် စာအုပ်မှာ ကျောင်းသုံးစာအုပ်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ယင်းကာလတွင်ပင် ခေတ်စမ်းစာပေတိုက်ပွဲဟု ခေါ်ဆိုရမည့် ရသေ့ ဦးစိန္တခါ၊ မောင်ထွန်းစိန်တို့နှင့် တိုက်ပွဲတွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ကလောင်အမည် ကွဲ (၅) မျိုးဖြင့် ခေတ်စမ်းစာပေဘက်မှ ဦးဆောင်တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် ၁၉၃၅ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလနှင့် နိုဝင်ဘာလတို့ တွင် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်း၏ အကျိုးဆောင် အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ သည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလထုတ် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၏ နှစ်လည် အထူးထုတ် အတွဲ-၄၊ အမှတ်-၁ တွင် ကလောင်အမည်ကွဲ အမျိုးမျိုးဖြင့် စာ မူပေါင်း ၁၃ ပုဒ်ကို တစ်ဦးတည်း ဒိုင်ခံရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ၏သား တင်မောင်ဖြူ (မောင်လှမွှေး) ကိုရည်စူး၍ ခေတ်စမ်းစာပေကျမ်းစဉ်-၅ အဖြစ်ဖြင့် သူ တင် ယောက်တည်း ရေးသားသော စာမူ ၃၁ ပုဒ်ကို ခေတ်စမ်းပုံပြင် ဒုတိယတွဲအဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇွန်လ (၆) ရက် မကွယ်လွန်မီကာလ အထိ 'စစ်အတွင်း နေ့စဉ်မှတ်တမ်း' ရေးသားလျက်တန်းလန်း အခြေအနေ

တွင် အနိစ္စရောက်ခဲ့ရရှာသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသမားဖြစ်စဉ်တွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အကြီးမား ဆုံးသော ဆန္ဒမှာ မြန်မာစာပေ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်လိုခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းဆန္ဒအတိုင်း မမေ့မလျော့၊ ဇွဲလုံ့လဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူတစ်ပါး ဆောင်ရွက်အောင်လည်း တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ သူ၏ စာတစ်စောင်တွင်

'မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ တာဝန်ဖြစ် သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ပြုမှ နုရမည် မြန်မာစာဖြစ်သည်။ ကြီးစား ကြစို့' (၂၂၊ ၉၊ ၃၈)

ဟု ရေးသားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ထို့ပြင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေးကို အားသွန် ကြီးပမ်းရာတွင် အဓိကအကြောင်း (၃) ရပ်ကို လိုက်၍ ကလောင်အမည် (၃) မျိုးခွဲကာ သူ့အကြောင်းနှင့်သူ ကြီးပမ်းရေးသားခဲ့သည်။ အဓိက အကြောင်း (၃) ရပ်မှအပဖြစ်သော အခြားအကြောင်းများကို ရေးလိုသောအခါ အခြားသင့် လျော်ရာ ကလောင်အမည်အမျိုးမျိုးကို သုံးစွဲရေးသားခဲ့သည်။ ယင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ သူ့စာတစ်စောင်တွင်

'မောင်မြသွင်အား ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းအကြောင်း ရေးပါဟု တိုက်တွန်းလိုက်ပါ၏။ သို့သော် များစွာ ရေးချင်ပုံ မပေါ်၊ သူက စာပေဝေဖန်သူ သက်သက်ဖြစ်လေသည်။ (Critic ဆိုပါတော့၊ မောင်ဝကလည်း Novelist ဝတ္ထုဆရာ၊ ရင် မောင်မြင့်ကတော့ လမ်းညွှန်ဆရာ Essayist သူ့နေရာနှင့် သူ့ နေရာကိုး' (၁၊ ၈၊ ၃၃)

ဟု ရေးသားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ဆိုရသော် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသမားဖြစ်စဉ်ကို ကြည့်လျှင် သိပ္ပံမောင်ဝ စာကို အဆက်မပြတ် စတင်ရေးသားသော ၁၉၂၇ ခုနှစ်မှ ကွယ်လွန်သည့် ၁၉၄၂ ခုနှစ်အထိ (၁၅) နှစ်တာကာလအတွင်း ကလောင် အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် စာပေအမျိုးအစားမျိုးစုံကို အဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့ပါ သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝရေးသမျှ စာပေတို့သည် မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေး အတွက် ကြီးပမ်းမှုများဖြစ်ကြောင်း၊ ကြီးပမ်းမှုများသည်လည်း မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အထောက်အပံ့ ပြုနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝင်းသည် စာပေတာဝန်ကျေပွန်သော စာရေးဆရာ တစ်ယောက် ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝင်း စာပေတာဝန် ကျေပွန်မှုကို 'သိပ္ပံမောင်ဝင်းနှင့် မြန်မာစာပေ' က ဖော်ပြနိုင်မည်ဟု ယုံကြည် ချွတ်လင့်ပါသည်။

အခန်း ၂၅

သိပ္ပံမောင်ဝင်း စာပေဆောင်းပါးများ

သိပ္ပံမောင်ဝင်း စာပေဆောင်းပါးများကို လေ့လာတင်ပြရာတွင် မောင် မြင့်ကြိုင်၏ 'သိပ္ပံမောင်ဝင်းစာပေစာရင်း' အရ ခွဲခြားထားသော စာပေဆောင်းပါး များကို အခြေခံပါသည်။ ယင်းတို့မှာ သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင်အမည်ဖြင့် ရေးသားသော စာပေဆောင်းပါးအပုဒ် ၇၀ နှင့် အခြား ကလောင်အမည်များဖြင့် ရေးသားထားသော စာပေဆောင်းပါး ၂၇ ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် စာပေရေးရာနှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝင်း မောင်သံ ညောင်း၏ စာများအမည်ရှိ ယေဇာ (၂၄) ဆောင်ကိုလည်း တည့်သွင်းလေ့လာ ပါသည်။

ထို့ဖြစ်ရာ သိပ္ပံမောင်ဝင်း စာပေရေးရာဆောင်းပါးပေါင်း (၁၂၁) ပုဒ်ကို အခြေခံ၍ လေ့လာတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးများ၏ တစ်ပုဒ်ချင်းအလိုက် အကြောင်းအရာအနှစ်ချုပ် လေ့လာတင်ပြပါမည်။

၂၁။ သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင်အမည်ဖြင့် ရေးခဲ့သော မြန်မာစာပေ အကြောင်း စာပေဆောင်းပါးများ

သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင်၊ မောင်မြသွင် သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝင်းသည် 'မြန်မာစာပေအကြောင်း' မောင်စဉ်တပ် ၍ ဆောင်းပါးပုံစံတို့များ ရေးထိုးပြီး သူရိယသတင်းစာတွင် ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးများအနက်မှ ရှာဖွေဖော်ဆောင်နိုင်သမျှ စုဆောင်းထားသော ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်၊ တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်၊ တိုက်ပိုင်အမှတ် ၄၄၆၇၆ နှင့် ၄၄၆၇၇ စာအုပ်နှစ်အုပ်တွင် ပါရှိသည့် ဆောင်းပါးတို့ကို လေ့လာတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်စီ၏ အကြောင်းအရာ အနှစ်ချုပ်ကို တင်ပြ သွားပါမည်။

ဆောင်းပါးအမှတ် (၃)^၁ တွင် ကာလပေါ်သီချင်းကို ကဲ့ရဲ့၍ ရှေးသီ ချင်းကြီးများကို ချီးကျူးနေကြသူများသည် မဟာဂီတ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဆုံး ဆောင် ဖတ်ဖူးသူ အတော်ရှားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဝေဖန်သည်။ ကာလပေါ်သီချင်း နှင့် ရှေးသီချင်းကြီးများကို နှိုင်းယှဉ်၍ သုံးသပ်ပြသည်။ ရှေးသီချင်းကြီးများတွင် ဆဲကောင်းရှိသလို အညံ့ရှိပုံ၊ ကာလပေါ်သီချင်းများတွင်လည်း အကောင်းရှိပုံကို သာဓကပြ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြသည်။ ပြီးလျှင် ရှေးစာနှင့် ကာလပေါ်စာကိုလည်း သီချင်းနည်းတူ အကောင်းအဆိုးရှိကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ထိုနောက်မှ ကာလပေါ် စာပေကို လွန်ခဲ့သည့် နှစ်နှစ်ဆယ်အတွင်း ပေါ်ထွက်လာသည့် စာများကို ကာလပေါ်အဖြစ် ယေဘုယျ သတ်မှတ်သည်။ အဓိကအားဖြင့် ကာလပေါ် စာပေတွင်လည်း အညံ့ရှိသလို အကောင်းရှိကြောင်း ဆောင်းပါးတွင် တင်ပြ ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄)^၂တွင် အင်္ဂလိပ်စာပေ၏ မြန်မာစာပေအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုစဉ်က အင်္ဂလိပ်စာတော် လျှင် ချီးကျူး၍ မြန်မာစာတော်လျှင် လူချီးမွမ်းမခံရပုံ၊ ပထမကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီ အင်္ဂလိပ်စာအရေးပေးပုံကို ဖော်ပြသည်။ ထိုနောက် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးက သတင်း စာဖတ် ဝါသနာကို ပျိုးထောင်ပေးခဲ့ပုံ၊ စစ်သတင်းကိုလူတို့ ငြီးငွေ့လာသောအခါ ရယ်ရွှင်ဖွယ်၊ သုတရဖွယ်၊ ဉာဏ်မျက်စိပွင့်လင်းဖွယ်အကြောင်းအရာများကို ထိုသတင်းစာများတွင် ထည့်သွင်းလာပုံတို့ကို လေ့လာတင်ပြသည်။ ဤသို့ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးနှင့် သတင်းစာတို့၏ ပယောဂကြောင့် ဗဟုသုတ စုဆောင်း လိုစိတ်၊ မြန်မာစာပေဖတ်ရှုလေ့လာလိုစိတ် ထွန်းကားလာပုံကို သုံးသပ်တင်ပြ ထားပါသည်။

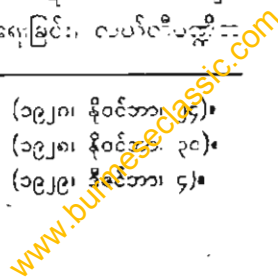
၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်းနံပါတ် (၃) သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ နိုဝင်ဘာ ၁၆)။
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ် (၄) သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ နိုဝင်ဘာ ၁၇)။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅)^၃တွင် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ မြန်မာစာပေလေ့ လာခြင်းမျိုးစေ့ကို ပထမကောလိပ်သပိတ်မှောက်ကိစ္စကြီးက မြေမြင်စာလောင်း ပေးပုံကို တင်ပြထားပါသည်။ အမျိုးသားကျောင်းများက စိုက်ပျိုးလိုက်သော မြန်မာစာပေ လိုလားခြင်းတည်းဟူသော သစ်ပင်တစ်စစ ကြီးထွားလာပုံကို ပြသည်။ ကောလိပ်တွင် မြန်မာစာအသင်း၊ မြို့မအထက်တန်းကျောင်းတွင် ဦးပုညလေ့လာရေးအသင်းတို့ ပေါ်လာပုံ စာနယ်ဇင်းများတွင် အမျိုးသမီးများ ကဗျာလင်္ကာရေးသားလာပုံတို့ကြောင့် မြန်မာစာ လေ့လာလိုက်စားမှု တိုးပွား လာပုံကို ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ်(၆)^၄တွင် မြန်မာစာပေ၊ ကဗျာလင်္ကာဆုတ်ယုတ် သလော၊ တိုးတက်သလောဟူသော ပြဿနာကို ဆန်းစစ်ပြထားသည်။ ကဗျာ လင်္ကာဘက်တွင် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားသော မဟာသုတကာရီ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကြီး၊ ဦးဘေရေးသည် ဝရဏပျို့စာနစ်အုပ်ထုတ်ဝေထား သည်ကို ဖော်ပြသည်။ ဝရဏပျို့မှာ အလတ်တန်းစား ပျို့ဖြစ်ကြောင်း၊ မဃဒေဝ လင်္ကာသစ်ကြီးမှာ လောကီ လောကုတ္တရာနစ်ပြာသော့ ဗဟုသုတရသည့် အဆင့် အတန်းမြင့်သော လင်္ကာကြီးဖြစ်ကြောင်း ဝေဖန်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် မဃဒေဝ မပေါ်လျှင် လင်္ကာဘက်က ဆုတ်ယုတ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ကြောင်း ကောက် ချက်ချပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၇)^၅ တွင် ကဗျာလင်္ကာဘက်က တေးထပ်၊ ခွေးချိုး၊ ရတုကဗျာများ အခြေအခံကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ စာနယ်ဇင်း များတွင်ပါသည့် ကောင်းမွန်သော လင်္ကာတိုက်လေးများကို စုပေါင်း၍ စာအုပ် အဖြစ် ထုတ်ဝေသင့်ကြောင်း အကြံပြုသည်။ သူရိယတိုက်က ထုတ်ဝေသော တေးထပ်ပေါင်းချုပ်နှင့် ဦးပြုံးချို၏ မဟာဂီတသစ်တို့တွင် ကာလပေါ်လင်္ကာ အချို့ပါကြောင်း ဖော်ပြသည်။ အခြားလင်္ကာစာအုပ်အချို့ရှိသော်လည်း လင်္ကာ မကောင်း၊ စပ်နည်းပင် မှားကြောင်း၊ ထိုကြောင့် မိတ်ပျက်မိကြောင်း တင်ပြသည်။ ထိုစဉ်က သူရိယသတင်းစာတွင် မစ္စတာမောင်မိုင်းက ဋီကာဆောင်းပါးများ ရေးရင်း လေးချိုး၊ တေးထပ်၊ ခွေးချိုးများညှပ်၍ ရေးခြင်း၊ လယ်လီပဏ္ဍိတ

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ နိုဝင်ဘာ ၂၄)။
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၆)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ နိုဝင်ဘာ ၃၀)။
၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၇)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ နိုဝင်ဘာ ၄)။

မောင်ခင်မောင်၏ ဝတ္ထုများတွင် ကဗျာလင်္ကာတို့များ ညှပ်၍ရေးခြင်းတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ကဗျာလင်္ကာတို့များ ခေတ်စားလာကြောင်း ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။ နိဂုံးပိုင်းတွင် မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းအကြောင်း ဖော်ပြ၍ သပိတ်က မြန်မာကဗျာထွန်းကားရေးကို အားပေးကြောင်း ကောက်ချက်ချထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၈) တွင် လင်္ကာကဗျာကို တကယ်ခံစားရမည့် ရေးရန်နှင့် မျက်မှောက်ကဗျာလင်္ကာများမှာ ခံစားချက်မပါဘဲ ရေးနေသည်များ၍ မကောင်းကြပုံကို ဖော်ပြသည်။ သူတည်းကစာရေးလက်၊ မဲစာတောင်ခြေ၊ စိန်ခြူးကြာညောင်စသည့် ရှေးခေတ်ကဗျာများ ကောင်းရသည့် အကြောင်းရင်းကို သုံးသပ်ပြသည်။ ဦးပုည၏ မေတ္တာစာတို့တွင် ၎င်းနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်သော မေတ္တာစာက ပိုကောင်း၍ သူတစ်ပါးအတွက် ရေးပေးသည့် မေတ္တာစာထက် ပို၍ အသက်ဝင်ပုံကို နှိုင်းယှဉ်ပြသည်။ ထိုနောက် လင်္ကာ၏ သဘောနှင့် မျက်မှောက်လင်္ကာများကို အားမရပုံ၊ လင်္ကာကောင်းဖြစ်ရန် အကြောင်းအရာ ခပ်ဆန်းဆန်း ရေးရန် အကြံပြုထားသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်ကဗျာများ အများအားဖြင့် မကောင်းသေးကြောင်း မှတ်ချက်ချထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၁၀) တွင် မျှော်တော်ဆက်ဝတ္ထုတို့များအကြောင်း ရေးသားထားပါသည်။ မည်သည့်နေရာတွင်မဆို အသစ်ထွင်လိုစိတ် မွေးရန် တိုက်တွန်းသည်။ ဝိလိပိသော ဝတ္ထုခေတ်စားချိန်သည် မြန်မာဝတ္ထု အညံ့ဆုံး ခေတ်ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်သည်။ ဒိဋ္ဌာဝအကြောင်းကို ရေးသားခြင်း မရှိကြောင်း ထောက်ပြသည်။ မြန်မာ့ခုနှစ် ၁၂၅၂ မှ ရှစ်နှစ်ကြာ ၁၂၉၀ ပြည့်နှစ်တိ ဝတ္ထုဘက်က ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း မှတ်ချက်ချ အဆုံးသတ်ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၁၁) တွင် ရာဇဝင်ဝတ္ထုနှင့် နတ်၊ ဘီလူးများ တန်ခိုးရှင်များပါသော ရာဇဝင်ယောင်ယောင် ဝတ္ထုနှစ်မျိုးအကြောင်း ရေးထားပါသည်။ ဦးမောင်ကြီး၏ နတ်သျှင်နောင် အမည်ရှိ ရာဇဝင်ဝတ္ထု၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ထုတ်ပြသည်။ ရာဇဝင်ယောင်ယောင် ဝတ္ထုများကို ဝေဖန်သည်။ ရာဇဝင်ဝတ္ထုရေးနည်းကို ဖော်ပြထားသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၁၄) တွင် သတင်းစာဆောင်းပါးများနှင့် ပတ်

- ၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၈)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၆)။
- ၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၁၀)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၈)။
- ၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၁၁)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၅)။
- ၄။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၁၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၄)။

သက်၍ ရေးထားပါသည်။ သတင်းစာပင်တိုင်အခန်းဟု ရေးသော ကြွက်စုတ်ကြီး၊ ပိုက်ဆံကြီးတို့၏ ဆောင်းပါးများအကြောင်း ဖော်ပြသည်။ အယ်ဒီတာက ဆောင်းပါးရှင်ယောင်ရေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သုံးသပ်ပြထားသည်။

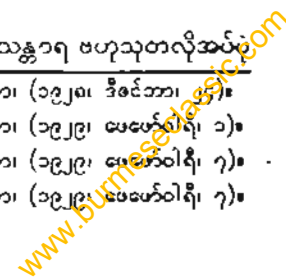
ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၃) တွင် ပုဂ္ဂိုလ်ခင်မှ တရားမင်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာတို့၏ သဘောကို ဖော်ပြထားသည်။ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာ၏ စာကို လူကြိုက်များကြပုံကို ဦးရွှေနီ၏ ပဉ္စပိပိ ရကန်လာ စာသားကို ကိုးကား၍ ရှင်းပြသည်။ သို့သော် နာမည်ကျော် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများ ရှိသင့်ပုံ၊ မြန်မာစာပေတွင် စာရေးဆရာ အကျော် ဦးပုည၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိပင် အသေအချာ မသိရပုံကို သုံးသပ်ပြသည်။ ထိုကြောင့် နာမည်ကျော် စာရေးဆရာများ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိပေါ်ထွက်ရေးအတွက် သိရှိသူများက ဝိုင်းဝန်းစောင့်ရှောက်ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၄) တွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသားပုံအမျိုးမျိုးအကြောင်းကို ရေးထားပါသည်။ ထင်ရှားသော ဆရာတော်ကြီးများ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားထားသော ထေရုပ္ပတ္တိများအကြောင်း နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ပြသည်။ ဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော် ထေရုပ္ပတ္တိ၊ လယ်တီဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိ၊ မန်လည်ဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိအကြောင်းတို့ကို နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ဝေဖန်ပြသည်။ အားနည်းချက်ကို ထောက်ပြသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုလည်း ဆန်းစစ်ပြသည်။ ခြုံ၍ဆိုရသော် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ ထွန်းကားမှု နည်းနေသေးကြောင်း ကောက်ချက်ချ အဆုံးသတ်ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၅) တွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်လက်ရေးသားထားပါသည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသားပုံအမျိုးမျိုး၊ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ၏ အားနည်းချက်၊ မြန်မာပြည်တွင် ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိနည်းရသည့် အကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြထားသည်။ ထိုနောက် ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ ၂ မျိုးရှိကြောင်းနှင့် ဘီအေမောင်ဘလွင် ဝတ္ထုကို အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေရှုထောင့်မှ သုံးသပ် ဝေဖန်ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၆) တွင် လူတို့ ဒေသန္တာရ ဗဟုသုတလိုအပ်ပုံ

- ၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၂၃)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၆)။
- ၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၂၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၈၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁)။
- ၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၂၅)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၇)။
- ၄။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၂၆)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၇)။

အစချီ၍ ခရီးသွား စာပေက ဒေသန္တာရ ဗဟုသုတပေးနိုင်ပုံကို ရှင်းပြသည်။ ခရီးသွား စာပေ၏ အကျိုးပြုနိုင်ကို ဖော်ထုတ်ပြသည်။ နိုင်ငံခြားသားများ၏ ခရီးသွား စာပေတွင် အကျုံးဝင်သော မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းတွင် မြန်မာသမိုင်း အတွက် မြန်မာတို့ မသိသေးသော အချက်ပါပုံကို ထောက်ပြသည်။ ထိုနောက် မြန်မာစာပေတွင် ပေါ်ထွက်ပြီးသော ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ လန်ဒန်သွားမှတ်တမ်းကို အကြောင်းအရာပိုင်းအရော အရေးအသားပိုင်းကပါ ဝေဖန်ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၇) တွင် ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားထားပါသည်။ ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်၏ ဒေလီသွား ကဗျာကို ဝေဖန်သည်။ ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာနှင့် ပထဝီဝင်စာမျိုး မတူပုံကို ဖော်ပြသည်။ ဦးဥတ္တမ၏ ဂျပန်ပြည်အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဆန်းစစ်သည်။ ခရီးသွားစာပေမရှိခြင်း၏ အကျိုး တရားကို သာဓကပြ ဖော်ထုတ်သည်။ မြန်မာစာပေတွင် ခရီးသွားစာပေနည်းရ ခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ထုတ်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၈) တွင် ခရီးသွားစာပေတွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု ဆိုနိုင်သော မြန်မာစာပေတွင် ရှိသည့် နတ်လမ်းညွှန်အကြောင်းကို ရေးထားပါသည်။ ဦးဖြိုးချို၏ ကျိုက်ထီးရိုးသွား နတ်လမ်းညွှန်၊ ဆရာထွန်း၏ ပိဋကတ်သွား နတ်လမ်းညွှန်တို့အကြောင်း ရေးသည်။ ယင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်၍ ဦးဖြိုးချို၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအတွက် အချက်အလက် စုဆောင်းရန် တိုက်တွန်းသည်။ အဆုံးသတ်တွင် နတ်လမ်းညွှန် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားကြောင်း မှတ်ချက်ပြုထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၀) တွင် စာပေ၊ ရုပ်သေး၊ ဇာတ်၊ အငြိမ်းတို့ တို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးထားသည်။ ထိုခေတ် တစ်ဖူးတန် ပြဇာတ်များ ကွယ်ပျောက်သွားပုံ၊ မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုကြောင့် ဝတ္ထုခေတ်စားလာပုံကို ဖော်ပြသည်။ စာနယ်ဇင်းများတွင် တွေ့ရသော ဝတ္ထုတို့သည် တစ်ဖူးတန်ပြဇာတ်အငွေ့အသက် မကင်းကြောင်း ဝေဖန်သည်။ ပြဇာတ်နေရာ ဝတ္ထုနေရာ ယူသကဲ့သို့ ပြဇာတ်၊ ရုပ်သေး၊ အငြိမ်းနေရာ ရုပ်ရှင်က နေရာယူပုံကို ဖော်ပြသည်။ ထိုနောက် ဇာတ်သဘင်တို့ အရှည်တည်တဲ့ရေးအတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ပြုလုပ်ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၂၇)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၉)။
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၂၈)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၆)။
၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၀)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၁)။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၁) တွင် ပြဇာတ်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။ မစ္စတာမောင်မိုင်း၏ ဓမ္မစေတီ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ပြဇာတ်တွင် စာရင်းသွင်းသင့်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။ သခင်ဘသောင်း၏ ဘာသာပြန်ပြဇာတ် 'ဆရာဝန်ပါပဲ' ကို ဝေဖန်သည်။ ထို့ပြင် စာအုပ်တွင် စာအုပ်အမည် အရေးပါပုံနှင့် စာရေးဆရာ၏ စာရေးရာတွင် ထားရမည့် သဘောထားတို့ကို ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။

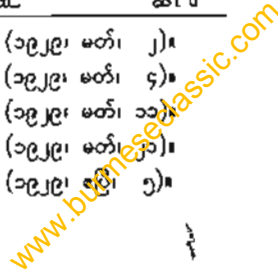
ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၂) တွင် ကဗျာလင်္ကာနှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်များအကြောင်းကို ရေးသားထားပါသည်။ ကဗျာသာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ်၊ ကဗျာဗန္ဓာသာရ ကျမ်း၊ ကဗျာရေးနည်း နိဿယသုံးစာအုပ်ပေါင်း သုံးအုပ်ကို နှိုင်းယှဉ်ဝေဖန်သုံးသပ်ပြသည်။ ထို့ပြင် ဆရာကြီး ဦးလင်း၏ ကဗျာစပ်နည်း စာအုပ်ကိုလည်း ဝေဖန်ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၄) တွင် ရာဇဝင်ဆိုင်ရာ စာအုပ် ရှေ့ဟောင်း စာပေါင်းချုပ်၊ ကဗျာလင်္ကာအဖွင့်အဖြေကျမ်းများအကြောင်း ဆွေးနွေးရေးသား ထားပါသည်။ ထူးခြားချက်မှာ စာပေအငြင်းပွားမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာလွန်းကို ဝေဖန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၅) တွင် လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ထူးခြားသည့် စရိုက်နှင့် မိမိတို့ စာပေတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ကြပုံကို ဦးစွာဖော်ပြသည်။ ထိုနောက် မြန်မာတို့မြန်မာစကား တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပုံကို ပုဂံကျောက်စာ အရေးအသားတို့ဖြင့် ဝေဖန်ပြသည်။ မြန်မာစကား၏ အခြေအနေ၊ မွန်နှင့် ယိုးဒယားတို့မှ သီချင်းနှင့်စာပေတို့ကို အတုယူ၍ မြန်မာစာပေတိုးပွားအောင် လုပ်ပုံတို့ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြသည်။ နိဂုံးချုပ်တွင် ကောင်းက အတုယူထိုက်ပုံနှင့် အင်္ဂလိပ်စာမှ မြန်မာစာသို့ အတုယူနည်းတို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၆) တွင် မြန်မာဝတ္ထုများ အနောက်နိုင်ငံစာပေ၏ ပယောဂမကင်းပုံကို ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။ ဂျိမ်းစ်လုကျော်၏ မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု၊ ရှိတ်စပီးယားပြဇာတ်ဘာသာပြန်၊ ရွှေဥဒေါင်း၏ ဝတ္ထုများ၊

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၁)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ မတ်၊ ၂)။
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၂)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ မတ်၊ ၄)။
၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ မတ်၊ ၁၁)။
၄။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၅)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ မတ်၊ ၁၈)။
၅။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၆)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဧပြီ၊ ၅)။

ဆရာဝန်ပါပဲ ပြဇာတ်တို့ကို သာဓက ရှင်းလင်းသည်။ ထိုနောက် ဘာသာပြန် သင့်သော စာအုပ်များ၊ ဘာသာပြန်သင့်သော စာရေးဆရာများကို ဖော်ပြသည်။ နိဂုံးပိုင်းတွင် စပိန်နိုင်ငံမှ ဒွန်ကွီဇုတ်ကို ဘာသာပြန်သင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးဝေဖန် ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၇) တွင် လက်ရှိ မြန်မာစာပေ တိုးတက်သလော ဆုတ်ယုတ်သလောဟူသော အချက်ကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ မြန်မာ စာပေ အဆင့်အတန်းကို အခြားစာပေတို့၏ အခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ဆုံး ဖြတ်ရန် ဖော်ပြထားသည်။ လက်ရှိ မြန်မာစာပေတွင် ဘာသာရေးစာပေများ၍ မြန်မာစာပေစာအုပ်နည်းပါးပုံ၊ ရှေးမြန်မာစာပေကောင်းများ စာအုပ်အဖြစ် ရောက်သင့်ပုံတို့ကို ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၈) တွင် မြန်မာစာပေစာအုပ်ကောင်းများ ရှား၍ ပေါမည်ထင်သော ဘားနဒ်ပီဇကတ်တိုက်နှင့် ကင်းဝန်မင်းကြီး ပီဇကတ်တိုက်တို့ သို့ သွားရောက်ကြည့်ရာ မြန်မာစာပေစာအုပ်နည်းသည်ကိုပင် တွေ့ရကြောင်း ရေးထားသည်။ မြန်မာပြည်တွင် စာအုပ်စာပေကောင်းကို လျှို့ဝှက်ထားတတ် သည့် ဓလေ့ကို ဆွေးနွေးသုံးသပ်သည်။ စာကောင်းပေကောင်းများ ဆုံးရှုံးကုန် သဖြင့် ဆယ်ပုံတစ်ပုံသာ မှတ်တမ်းကျန်သည်ဟု တွက်ဆပြသည်။ မြန်မာစာပေ တိုးတက်ရေးအတွက် စာပေကောင်းများ မဆုံးရှုံးအောင် ပြုလုပ်သင့်ပုံကို တင်ပြ ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၃၉) တွင် အပြုနှင့် အဖျက် အကောင်းနှင့်မကောင်း သဘောကို ဖွင့်ပြသည်။ သတင်းစာဆရာများ သူတစ်ပါးကိုသာ အပုတ်ချ၍ မိမိကိုယ်ကို ကောင်းအောင် မလုပ်ပုံကို ဝေဖန်သည်။ သူကိုယ်တိုင် မြန်မာစာပေ မြှင့်တင်ရေး ပြုလုပ်နေခြင်းကို ပြန်လည် သုံးသပ်ထားသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၀) တွင် ရောဂါသိလျှင် ဆေးရှိသည်ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကို ကိုင်စွဲလျက် မြန်မာစာပေ မတိုးတက်ရခြင်းအကြောင်းရင်း ရောဂါ ကို ရှာဖွေသည်။ မြန်မာစာ မတိုးတက်ရခြင်းအကြောင်းရင်း ရောဂါမှာ မြန်မာ

- ၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၇)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉) ဧပြီ၊ ၈)။
- ၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၈)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉) ဧပြီ၊ ၁၂)။
- ၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၃၉)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉) ဧပြီ၊ ၂၀)။
- ၄။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၀)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉) ဧပြီ၊ ၂၂)။

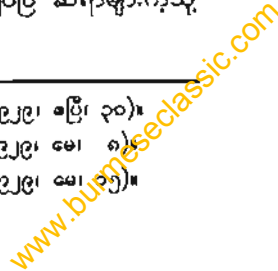
ဆိုကာ မြန်မာစာပေကို အားမပေး၍ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ပြသည်။ ရှေးခေတ် စာဆိုတို့နှင့် နှိုင်းခြားစာဆိုတို့၏ အခြေအနေကို နှိုင်းယှဉ်ပြသည်။ စာဆိုများ အထောက်အပံ့ရှိသော ခေတ်၊ အထောက်အပံ့မရှိသော ခေတ် ခွဲခြားပြသည်။ ထိုကြောင့် မြန်မာစာပေ တိုးတက်ရေးအတွက် စာဆိုတို့အား စာဖတ်သူတို့က အားပေးရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၁) တွင် ထိုစဉ်က မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပထမတန်းစား စာရေးဆရာများသည် စာပေဝင်ငွေနှင့် မရပ်တည်နိုင်၍ အလုပ်ပြောင်းလုပ်သွား ကြသည်။ ဒုတိယတန်းစား၊ တတိယတန်းစား စာရေးဆရာများသာ စာရေးကြ ၍ မြန်မာစာပေညှိရသည်။ လက်ရှိ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းဆရာတို့၏ စားဝတ်နေ နေအခြေအနေကို ဖော်ပြသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ပညာတတ်သူတို့ စာရေး ဆရာဖြစ်ရန် ရည်ရွယ်သူ အလွန်နည်းပါးကြောင်း၊ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ ငွေအပေါ် နှုတ်ညှိ၍ ပညာသင်ကြားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်ပြသည်။ စာရေး ဆရာကောင်း မပေါ်ခြင်းသည် စာကောင်း ဆုတ်ယုတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ကောက် ချက်ချပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၂) တွင် မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာဝင်ငွေနှင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ စာရေးဆရာဝင်ငွေ အလွန်ကွာခြားပုံကို နှိုင်းပြသည်။ သို့သော် မြန်မာစာတိုးတက်ရေးအတွက် မြန်မာပြည် သုတေသနအသင်း၏ ဆောင်ရွက် ချက်၊ ကျောက်ဆည်မြို့ ပညာဆည်းပူးရေးအသင်း၏ ရှေးဟောင်းစာများ စု ဆောင်းခြင်း၊ ဖျာပုံမြို့တွင် မြူနီစီပယ်အဖွဲ့က အလွတ် ပီဇကတ်တိုက်ဖွင့်ခြင်း တို့ကို နမူနာပြုအဖြစ် ဖော်ပြသည်။ မြို့တိုင်းတွင် အလွတ် ပီဇကတ်တိုက်များ ပေါ်ပေါက်ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၃) တွင် မြန်မာစာပေ တိုးတက်ရေးအတွက် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ဆောင်ရွက်သည့် အနေဖြင့် ယူနီဇာစ်တီတွင် မြန်မာစာပေ ဆုပေးရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ထိုပြင် မြန်မာစာဆရာများ လခနည်း၍ တိုးပေးသင့်ပုံ၊ မြန်မာစာဆရာများကို အခြား ဘာသာရပ်ပြ ဆရာများကဲ့သို့ အခွင့်အရေး တန်းတူပေးရန် အကြံပြုထားပါသည်။

- ၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၁)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉) ဧပြီ၊ ၃၀)။
- ၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၂)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉) မေ၊ ၈)။
- ၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၃)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉) မေ၊ ၁၅)။

၄၆

လှထွန်း (မြန်မာ

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၄) တွင် မြန်မာစာပေမတိုးတက်ခြင်းအကြောင်း အဖြစ် ကျောင်းများတွင် အင်္ဂလိပ်စာနှင့် မြန်မာဘာသာနှစ်မျိုးသင်ကြားခြင်းကို ထောက်ပြသည်။ ဘာသာနှစ်မျိုး သင်ကြားခြင်းဖြင့် နှစ်မျိုးစလုံး ဟုတ္တိပဋိ မတတ်မြောက်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ဘာသာခြား စာပေကို သင်ကြားသော်လည်း မူရင်းဘာသာလူမျိုးလောက် မတတ်မြောက်နိုင်ပုံကို ရေးသည်။ အင်္ဂလိပ်စာကို အင်္ဂလိပ်လူမျိုးလို တတ်မြောက်ရန် မလွယ်ကူဟုဆိုသည်။ ကိုယ့်အမျိုးစာကို မတတ်ခြင်းသည် မြန်မာစာပေ မတိုးတက်ခြင်းအကြောင်း တစ်ရပ်အဖြစ် သို့ သပ်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၄) ကတွင် မြန်မာပြည်၌ အင်္ဂလိပ်စာတတ်လို့သူ များသည် အင်္ဂလိပ်စာအုပ် အနည်းငယ်သာ ဖတ်ဖူးသည်ဟု ရေးသည်။ အင်္ဂလိပ် စာအုပ်အမည်အညွှန်းများကို ဖော်ပြ၍ အင်္ဂလိပ်စာတတ် ဆိုသူများ ပတ်ဖူးစေ လောဟု မေးခွန်းထုတ်သည်။ ဘာသာခြား စာထူးချွန်ရန် မည်မျှ ကြိုးစားသော် လည်း မိမိ၏ ဘာသာစကားရင်းကဲ့သို့ မထူးချွန်နိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးအမှတ် (၄၅) တွင် မည်သည့်လူမျိုးမဆို မျိုးခြားဘာသာ စကားတွင် မစွမ်းပေါက်နိုင်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ သာဓကအဖြစ် အင်္ဂလိပ် စာကို မြန်မာတို့ထက် များစွာစော၍ သင်ယူကြသော အိန္ဒိယလူမျိုးများကို ဖော်ပြသည်။ အိန္ဒိယဘာဂါလီစာဆိုတော်ကြီး တဂိုးသည် မိမိ၏ မျိုးရင်း ဘာဂါလီ ဘာသာစကားဖြင့် စာများ ရေးသားရာမှ ကမ္ဘာကျော်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သာဓက ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာတို့သည် မိမိတို့၏ မြန်မာစာဖြင့်သာ ရေးသား ၍ မြန်မာစာပေ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း တိုက်တွန်းထားပါ သည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၆) တွင် ထိုခေတ် မြန်မာပြည်တွင် ပညာရေး တက် ဝမ်းရေးခက်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ကျောင်းသင်မြန်မာစာကို ဆွေးနွေး ဝေဖန်သည်။ စာရေးကောင်းရန်အတွက် ကျောင်းသင်မြန်မာသဒ္ဒါထက် စာများ များ ဖတ်ခြင်းက ပို၍ အကျိုးရှိကြောင်း ကိုယ်တွေ့ သာဓကပြ၍ ရေးထား သည်။

- ၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇူလိုင်၊ ၂၁)။
- ၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၅)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇူလိုင်၊ ၁)။
- ၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၆)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇူလိုင်၊ ၃)။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၇) တွင် မြန်မာသဒ္ဒါ၊ မြန်မာစာအရေးအသားနှင့် ဖတ်သက်၍ ဆွေးနွေးထားသည်။ 'သဒ္ဒါမတတ်စာမတတ်' ဟူသည် ပါဠိဘာသာ နှင့် ပတ်သက်၍သာ ဆိုလိုကြောင်း ဖော်ပြသည်။ မြန်မာစာ အရေးအသားနှင့် ဖတ်သက်၍ ဝါကျရှည်က အဓိပ္ပာယ်မှားတတ်ကြောင်း သာဓကနှင့် ဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာစာအရေးအသားတွင် ကာရန်ထက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပို၍ အလေးထား ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၇) ကတွင် မြန်မာစာအရေးအသား၊ မြန်မာသဒ္ဒါ နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်လက်ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ဝါကျဖွဲ့ရာတွင် ပုဒ်အထား အသို မမှန်ခြင်းကြောင့် အဓိပ္ပာယ် ခွဲယာဖြစ်ရပုံကို သာဓကပြ၍ ရှင်းလင်းပြထား သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာစာအရေးအသားတွင် စကားအသုံးမှားပုံကိုလည်း ဆွေးနွေး ထားသည်။ ကျောင်းသုံးမြန်မာသဒ္ဒါသည် မကောင်းသည့်အတွက်ကြောင့် ပြဋ္ဌာန်း စာမှ ဖြုတ်သင့်ကြောင်း အကြံပြုထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၉) တွင် ကျောင်းသားများနှင့် စာစီစာကုံး အကြောင်း ဆွေးနွေးထားပါသည်။ စာမေးပွဲတွင် ကျောင်းသားနှင့် မလိုက်ဖက် သော စာစီစာကုံးခေါင်းစဉ်မျိုးကို မမေးရန် ရေးထားသည်။ စာမေးပွဲစနစ် မမှန်၍ ကျောင်းသားများ မြန်မာစာ တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက်ပုံကို ထောက်ပြသည်။ ထိုနောက် မေးခွန်းခက်ခြင်းနှင့် မေးခွန်းမြင့်ခြင်းသဘောကို ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ဆောင်းပါး နံပါတ် (၅၀) တွင် မြန်မာစာတိုးတက်ရေးအတွက် အားပေးခြင်း သဘောကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားသည်။ မြန်မာစာတိုးတက်ရေး သည် မြန်မာကျောင်းသားများအပေါ်တွင် တည်ရှိနေကြောင်း ဖော်ပြသည်။ မြန်မာကျောင်းသားများ မြန်မာစာကို အဟုတ်အဟတ် တတ်မြောက်မှသာ မြန်မာစာ တိုးတက်လာနိုင်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။ ကျောင်းသားများ မြန်မာစာ တတ်မြောက်ရေးအတွက် စာစီစာကုံးရေးရာတွင် အထောက်အကူပြုသော စာအုပ် များ ပြဋ္ဌာန်းရန် တိုက်တွန်းထားသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅၀) ကတွင် ကျောင်းသားများ စိတ်ကူးဉာဏ်

- ၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၇)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇူလိုင်၊ ၁၁)။
- ၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၄၉)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇူလိုင်၊ ၂၀)။
- ၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၀)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇူလိုင်၊ ၁)။
- ၄။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၀)က။ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇူလိုင်၊ ၅)။

တိုးတက်ရေး၊ စာစီစာကုံးရေးရာတွင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် လွတ်လပ်ခွင့်ပေး

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅၁)ခ^၁တွင် အသက် ၂၀ ရွယ်၌ ဆင်ခြင်
တရား တိုးပွားလာပြီး စိတ်ကူးဉာဏ်လျော့ပါးသွားတတ်သော သဘောကိုတင်
သည်။ သို့ဖြစ်၍ အချစ်အကြိုက် ဝတ္ထုကို ဖတ်စေကာမူ မကောင်းသော အချက်
ကောင်းသောအချက်တို့ကို ဆင်ခြင်တုံတရားထား၍ သိမြင်နိုင်သည်ဟု ရှင်း
သည်။ သို့သော် ညစ်ညမ်းသော စာပေကို ရေးသူကလည်း မရေးသင့်သလို
ဖတ်သူကလည်း မဖတ်သင့်ကြောင်း တင်ပြသည်။ ညစ်ညမ်းစာပေနှင့် ပတ်သ
၍ ပေးသော ဆင်ခြင်သည် လူပြောင်တစ်ဦး၏ 'အသုဘစွ မသွားကြနှင့်
ဘိုးစိန်ပွဲသွားကြည့်ကြ' ဟူသော ဆင်ခြင်တုံတရားကြောင့်။ တစ်ရာတွင် တစ်ယောက်
မှ ရှိမည်မဟုတ်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅၂)တွင် ကျောင်းသားများအတွက် မြန်မာပြည်
တွင် ကျောင်းမဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်လိုအပ်ကြောင်း၊ ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။ ပြီး
ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သော ကဏ္ဍများကို (၁) ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ (၂)
အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ (၃) ဆောင်းပါးပိုင်း၊ (၄) အမေးအဖြေပိုင်း၊ (၅) သင်ခန်းစာပိုင်း၊
(၆) စာအုပ်သစ်များ၊ (၇) ပဟေဠိပိုင်း၊ (၈) ဝတ္ထုပိုင်း၊ (၉) ရယ်ရွှင်ဖွယ်ပိုင်း၊
(၁၀) စာပြိုင်ပွဲ၊ (၁၁) ကဗျာပိုင်း၊ (၁၂) ရှေးစာဟောင်းဟူ၍ ပါဝင်သည်သည်တို့
ကို ဖော်ပြထားသည်။ ကဏ္ဍတစ်ခုစီတွင် မည်သို့ဖြစ်သင့်ကြောင်းလည်း ဖော်ပြ
ထားပါသည်။ ဤမဂ္ဂဇင်းမျိုးသည် ကျောင်းသားများအတွက် အလွန်အကျိုး
မည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅၄) တွင် ယူနိုက်တက် ကောလိပ်ကျောင်းသားများ
သို့ဟူ၍ ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး ကောလိပ်ကျောင်းသား မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ထုတ်ဝေ
ရန် အကြံပေးထားသည်။ ကောလိပ်ကျောင်းသားများတွင် မြန်မာပြည် အညွှန်း
အခက်များ စုဝေးရာဖြစ်ပြီး နေရာဌာနအလိုက် ဝါသနာပါသူများရှိသည်။ စာပေ
ဝါသနာပါသူများသည် သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းများ၌ ရေးသူလည်းရှိသည်။ သို့သော်
ကျောင်းသားအများစုအနေဖြင့် ဝါသနာကိုလေ့ကျင့်ရန် အခွင့်အရေးနည်းနေသည်။

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၀)ခ၊ သုရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇူလိုင်၊ ၈)။
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၃)၊ သုရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဩဂုတ်၊ ၁၆)။
၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၄)၊ သုရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇွန်၊ ၂)။

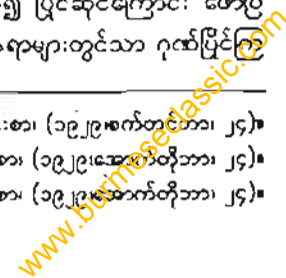
စာပေဝါသနာလေ့ကျင့်ရာတွင် တစ်နှစ်တစ်ခါ ထုတ်ဝေသော ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း
တစ်စောင်နှင့် ဝါသနာအလျောက် လက်ရေးဖြင့် ထုတ်ဝေသော သတင်းစာ
ကလေးများရှိကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ဤအခြေအနေတို့ကြောင့် မြန်မာစာ ဝါသနာ
ပါသော ကျောင်းသားတို့သည် အသင်းဖွဲ့၍ သတင်းစာဖြစ်စေ၊ မဂ္ဂဇင်းဖြစ်စေ
တစ်စောင်စောင်ကို အချိန်မှန် ထုတ်ဝေသင့်ကြောင်း တိုက်တွန်းအကြံပေးထားပါ
သည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅၄)ခ^၁တွင် ပုဂံဆောင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား
များ ထုတ်ဝေသော 'ပုဂံလက်သီး' အမည်ရှိ သတင်းစာ ပထမစာစောင်တွင်
ပါဝင်သော ခေါင်းကြီးပိုင်းကို အပြည့်အစုံ ဖော်ပြ၍ ခေါင်းကြီးပိုင်းကို ချီးမွမ်း
ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅၅)တွင် ဘီအေအောင်သူနှင့် မြန်မာစာပေဟု
ခေါင်းစဉ်တပ်ထားပါသည်။ ကောလိပ်ကျောင်းသည် ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်၍
အရေးကြီးပုံကို ဦးစွာ တင်ပြသည်။ ပြီးလျှင် ကောလိပ်ကျောင်း၌ သင်ကြား
ရသော မြန်မာစာအခြေအနေကို ဆွေးနွေးဝေဖန်သည်။ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်း၌
သင်ရသော မြန်မာစာပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ဖော်ပြ၍ အတော်အသင့် လုံလောက်
ကြောင်း မှတ်ချက်ချသည်။ မြန်မာစာ တိုးတက်ရေးအတွက် မြန်မာစာဂုဏ်ထူးဖြင့်
ဘီအေ စာမေးပွဲအောင်မြင်သူတို့ စာနယ်ဇင်းများတွင် စာရေးသင့်ကြောင်း အကြံ
ပြုသည်။ ဝမ်းရေးအတွက် အခြား မည်သည့်အလုပ်ကို လုပ်နေစေကာမူ မြန်မာ
စာကို တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ လေ့လာအားပေးခြင်းပြုကြရန် တိုက်တွန်းထား
သည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅၇)တွင် စာဖတ်ဝါသနာပါအောင် လုပ်နည်းဟု
ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ မြန်မာပြည်တွင် စာဖတ်တတ်ရုံ၊
စာရေးတတ်ရုံရှိသော လူများ၏။ သို့သော် ထို့ထက် တိုးတက်သေးခြင်း မရှိ
ကြောင်း၊ ဂျပန်ပြည်၊ အင်္ဂလန်ပြည်တို့တွင် စာဖတ်သူ၊ စာအုပ်စုဆောင်းသူ
ပေါများကြောင်း၊ စာအုပ်ပေါများခြင်းကို ဂုဏ်ယူ၍ ပြိုင်ဆိုင်ကြောင်း ဖော်ပြ
ထားသည်။ သို့သော် မြန်မာပြည်တွင်မူ အခြား နေရာများတွင်သာ ဂုဏ်ပြိုင်ကြ

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၄)ခ၊ သုရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဇွန်၊ ၂)။
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၅)၊ သုရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ အောက်တိုဘာ၊ ၂၄)။
၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၇)၊ သုရိယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ အောက်တိုဘာ၊ ၂၄)။

ထောက်ပြသည်။ အနောက်နိုင်ငံမှ အတုခိုးသင့်သော အရာကို အတုမခိုးအံ့ အတုမခိုးသင့်သည် နေရာများတွင် အတုခိုးနေကြောင်း ဝေဖန်သည်။ ထိုကြောင့် မရှိမဖြစ်သော အလယ်အလတ် လမ်းစဉ်ကို လိုက်သင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅၉)ကို စကောစက စာမျိုးမဖြစ်ရန်ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဝေဖန်ဆွေးနွေးထားပါသည်။ မြန်မာစာပေကို ရေးသားရာတွင် မြန်မာစာပေ ဝိသကုဗျာ ရေးသားရန်၊ မလိုအပ်ဘဲ နိုင်ငံခြားစာတို့ မြန်မာစာတွင် ဝင်ရောက်နေပြီ စကောစက စာမျိုး မဖြစ်သွားစေရန် သတိပေးဆွေးနွေးထားပါသည်။ မြန်မာစကား၌ မရှိသေးသော စကားတို့ကို နိုင်ငံခြားစာတို့မှ ကူးယူခြင်းသည် ကောင်းပါသည်။ သို့သော် မြန်မာစကားသက်သက်ဖြင့် ရေးသားရပါလျက် အင်္ဂလိပ်စကား စွက်ဖက်ရေးသားခြင်းမျိုးကို မလိုလားအပ်ကြောင်း သာဓကပြ၍ ရှင်းသည်။ ထို့ပြင် သတင်းစာခေါင်းကြီးတို့၌ သတင်းခေါင်းစဉ်ကို မလိုအပ်ဘဲ အင်္ဂလိပ်လိုတပ်ခြင်းကို ရပ်တန့်က ရပ်ရန် အကြံပြုထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၆၁)တွင် ကလေးသူငယ်များ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝရေးအတွက် မိဘတို့ အရေးပါပုံ၊ အထူးသဖြင့် မိခင်သည် ဩဇာအရှိဆုံးဖြစ်ကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ရှေးအစဉ်အလာအရ အမိက ပုံပြောသည့် ဓလေ့၏ အကျိုးကျေးဇူးများပုံကို ရှင်းပြပါသည်။ ယခုခေတ်တွင်မူ အလုပ်အကိုင်များမူကြောင့် ရှေးခေတ်မိဘများနှင့် ကွာခြားနေပုံကို ကလေးသူငယ်များကို ဂရုမစိုက်နိုင်ကြောင်းဖြင့် ထောက်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၆၁) က'တွင် ကလေးသူငယ်များ ဗဟုသုတ ပြည့်စုံရေးအတွက် မိခင်ဖြစ်သူကိုယ်တိုင် မြန်မာစာပေ ဗဟုသုတက စုဆောင်းထားသင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ယင်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဝှက်ခေတ်ကတည်းကပင် ရှေးခေတ် မြန်မာအမျိုးသမီးများ ပါဠိဘာသာတတ်ပုံကို သာဓကပြသည်။ 'မိန်တောင်ကျမ်း၊ ပိုင်တောင်ကျမ်း' ပုံပြင်နှင့် သက်သေထူသည်။ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ ဘောလယ်သီချင်း၊ ဝိဇယကာရီ၊ ဣန္ဒာဝံသနန်းတွင်း ဇာတ်တို့ကို ပုံစံပြ ဝေဖန်ချီးကျူး၍ အားကျရန် ဖော်ပြသည်။ လက်ရှိ

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၅၉)၊ သုဂိုယသတင်းစာ၊ (၁၉၂၉၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၈)
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၆၁)၊ သုဂိုယသတင်းစာ၊ (၁၉၃၀၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁)
၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၆၁)က၊ သုဂိုယသတင်းစာ၊ (၁၉၃၀၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၈)

မြန်မာစာပေတွင် အမျိုးသမီးစာရေးဆရာနည်းကြောင်း ထောက်ပြသွားပါသည်။

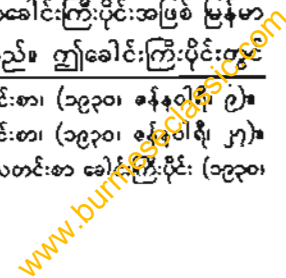
ဆောင်းပါးနံပါတ် (၆၁)ခ'တွင် ရှေးကနှင့် ခုကာလ ချွေးမရှာပုံ ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ရှေးက မိန်းကလေးကို ချွေးမအဖြစ် အရည်အချင်းကြည့်ရာတွင် ရက်ကန်းတတ် မတတ်ကြည့်သည်။ ယခုခေတ်တွင်မူ ရုပ်ချောခြင်း၊ အင်္ဂလိပ်စကားပြောကောင်းခြင်း၊ ဥစ္စာပေါခြင်းတို့ကို ကြည့်၍ ရွေးချယ်ကြသည်။ ယခုခေတ် မိန်းကလေးတို့ ရှိသင့်သော အရည်အချင်းတို့တွင် မြန်မာစာပေ ဗဟုသုတ ရှိခြင်းကို ဂုဏ်အင်္ဂါတစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းရန် အကြံပြုထားသည်။ ထိုနောက် အမျိုးသမီးတစ်ဦး ရေးသော ဘီးဆံထုံးတေးထပ်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် (၆၃)တွင် မြန်မာစာပေ တိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာပေဟောင်း ပေဟောင်း ပြန်လည် ထွန်းလင်းရန်ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဆွေးနွေးထားပါသည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် စာပေဟောင်းပေဟောင်းများ တိမ်မြုပ်နေခြင်းကို ထောက်ပြသည်။ ယင်းစာပေဟောင်း ပေဟောင်းများ စာအုပ်အဖြစ် ထွက်လာရန် အသင်းဖွဲ့၍ ဆောင်ရွက်ရေးကို အကြံပြုသည်။ မြန်မာပြည် စာအုပ်ဟောင်းများ ထုတ်ဝေရေးအသင်းကြီး၏ ထားရှိသင့်သော စည်းမျဉ်းတို့ကို အကြံပြု ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် နောက်ဆက်တွဲ(က)'တွင် မြန်မာစာပေ တိုးတက်ရေးအတွက် မြန်မာသုတေသနအသင်း၏ ဆောင်ရွက်ချက်တို့ကို အားမရသေးကြောင်း ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။ ထိုနောက် မြန်မာစာပေတိုးချဲ့ရေးအသင်းကို 'မြေအုတ်တို့ ပြုလေရာ၊ ကျောက်အုတ်ဖြင့် ထပ်မံတည်ဆောက်ပေအံ့'ဟူသော အထိမ်းအမှတ် စကားဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြပုံကို ဖော်ပြသည်။ မြန်မာစာပေ အဆောက်အဦကြီး ထပ်မံတည်ဆောက်ရာတွင် ရှိစေချင်သည့် ပုံသဏ္ဍာန်တို့ကို တင်ပြသည်။ ဤမြန်မာစာပေ အဆောက်အဦသစ်ကြီး ပြီးစီးအောင်မြင်ရေးအတွက် အသင်းဝင်ခြင်းဖြင့် အားပေးကြရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ်မပါ သုဂိုယသတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းအဖြစ် မြန်မာစာပေအကြောင်း ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ရေးထားပါသည်။ ဤခေါင်းကြီးပိုင်းတွင်

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၆၁)၊ သုဂိုယသတင်းစာ၊ (၁၉၃၀၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၉)
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ်(၆၃)၊ သုဂိုယသတင်းစာ၊ (၁၉၃၀၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၂၇)
၃။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နောက်ဆက်တွဲ (က)၊ သုဂိုယသတင်းစာ ခေါင်းကြီးပိုင်း (၁၉၃၀၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၄)။

သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင်၏ မြန်မာစာပေနှင့်တကွ အကြံပေး ဆောင်းပါးများကို အစဉ်တစိုက် ရေးလာရာ ဆောင်းပါးအမှတ် ၆၄ တွင် အဆုံးသတ်ပြုဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော် ဆောင်းပါး ၆၄ ပုဒ် မကကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ငြိမ်းမယင်းဆောင်းပါးတို့ကြောင့် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားရေး ဆွေးနွေးမှုများလာသည့် အကျိုးတရားကို ဖော်ထုတ်ပြသည်။ မောင်မြသွင်၏ အကြံပေးချက်များအနက် ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရေး၊ ကာလပေါ်စာပေ တည်တံ့ရေးနှင့် ရှေးဟောင်းစာများ ထိန်းသိမ်းရေး အကြံပေးချက်များသည် လိုက်နာသင့်ကြောင်း ရေးသားထားပါသည်။

'ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်' ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော ဆောင်းပါးတွင် ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင် သေဆုံးသည့် သတင်းကို ဝတ်ကျေတန်းကျေ ဝတ်ကုန်သာ သတင်းစာများတွင် ဖော်ပြ၍ ဝမ်းနည်းမိကြောင်း၊ သာမန်လူအကြောင်းကို အကျယ်ချဲ့ရေးတတ်ကြကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် 'ခေတ်ဆိုး' ကိုသာ စိတ်နာမိကြောင်း ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။ ထို့နောက် ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်သည် နန်းတွင်းရေးရာ နန်းတွင်းအဖြစ်အပျက်တို့ကို ကိုယ်တိုင်သုံးပုံ၊ ယင်းပုဂ္ဂိုလ် သေဆုံး၍ မြန်မာရာဇဝင်၊ မြန်မာစာပေအတွက် နစ်နာပုံ၊ ဦးတင်၏ မိမိတတ်သောစာ၊ ပညာတို့ကို ရက်ရက်ရောရော ခွဲဝေပေးတတ်ပုံ၊ မှားလျှင် မှားကြောင်း ဝန်ခံတတ်ပုံ ဂုဏ်ရည်တို့ကို ဖော်ထုတ်ပြသည်။ နိဂုံးတွင် ဦးတင်က မသေမီ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးခဲ့မည် ပြော၍ လက်ဝယ်ရှိသူများက ထုတ်ဝေရန်နှင့် ဦးတင် စုဆောင်းထားသော စာအုပ်များ စာကြည့်တိုက် ရောက်ရန် အကြံပြုရေးသားထားပါသည်။

'ဦးကျော်ဒွန်း' ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော ဆောင်းပါးတွင် ဦးကျော်ဒွန်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ဖော်ထုတ်ရေးသားထားပါသည်။ ဦးကျော်ဒွန်းသည် မြန်မာစာပေကြီးပွားရေး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာထွန်းကားရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ပုံ၊ ဒေသန္တရစဟုသုတ၊ ဘာသန္တရစဟုသုတ ပြည့်စုံပုံ၊ ကိုးခန်းပျို့အဖြေရေးပုံ၊ မြန်မာစာပေညွှန်ပေါင်းကျမ်း ပြုစုခဲ့ပုံ၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ဂုဏ်ထူးဆောင် အမ်အော့့ ချီးမြှင့်ခံရသူတို့တွင် တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်ပုံ၊ မြန်မာဂန္ထဝင်တွင် ထည့်သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ တက္ကသိုလ်ဆရာကြီး ဦးပွား၊ ငွေတာရီ (၁၉၆၃၊ မေ)၊ စာ ၄၇-၄၉။

'တက္ကသိုလ်ဆရာကြီး ဦးပွား' ခေါင်းစဉ် တပ်ထားသော ဆောင်းပါးတွင် တက္ကသိုလ်မြန်မာစာပြ ဆရာကြီး ဦးပွား၏ ဂုဏ်ရည်တို့ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။ ဦးပွားသည် ဝေဒင်ကျမ်းကျင်သည်၊ ရှေးစာရော ခေတ်စာပါ နှစ်စပ်သည်။ တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာကို စတင်သင်ပြသော ဆရာဖြစ်သည်။ စာသင်ရင်း ရယ်စရာ ညှပ်ပြောတတ်သော စာသင်ပညာရှိသူဖြစ်သည်။ စာသင်ရာတွင် စေတနာထားသည်၊ စိတ်ရှည်သည်၊ ပျို့ကဗျာရှည်ကြီးများကို အလွတ်နှုတ်တက်ရသည်။ လက်တွေ့လည်း စာသင်ရင်း ကဗျာလင်္ကာစပ်ပြတတ်သည်၊ စာထဲတွင် ပါသော ဝေဒင်ဆိုင်ရာကို ကျွမ်းကျင်စွာ သင်ပြပေးနိုင်သည်၊ ဤသို့သော ဆရာကြီး ဦးပွား၏ ဆရာဂုဏ်ရည်တို့ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

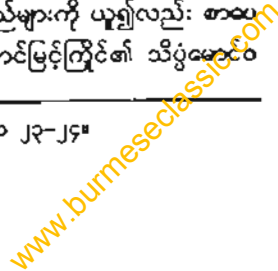
'ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်တင်' ခေါင်းစဉ် တပ်ထားသော ဆောင်းပါးတွင် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးလှပိုင် ရေးသော ဦးဖေမောင်တင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာတမ်းကို ဝေဖန်ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ဦးဖေမောင်တင်သည် မြန်မာစာကြီးပွားရေးအပြင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံခြားတွင် သာသနာပြုရေးအတွက် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၊ ဦးရွှေစံအောင်တို့ကဲ့သို့ပင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂကျမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ခဲ့ခြင်းကို သာဓကပြု၍ ဖော်ပြသည်။ ထို့နောက် ဦးလှပိုင်၏ ဦးဖေမောင်တင် အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် ရေးသားသည့် အကြောင်းအရာ ရှုထောင့်ကိုရော အရေးအသားကိုပါ ဝေဖန်သုံးသပ်သည်။ အားနည်းချက်တို့ကို ထောက်ပြသည်။

'စန္ဒရားကိုကျော်' ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော ဆောင်းပါးတွင် ကွယ်လွန်သွားသော စန္ဒရားချန်ပီယံ ကိုကျော်၏ စန္ဒရား အရည်အချင်းကို ဖော်ထုတ်ရေးသားထားသည်။ စန္ဒရား ကိုကျော်၏ လက်သံပြောင်ခြင်းနှင့် တွဲလုံးကောင်းခြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြီး သာဓကပြု၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

၂။ သိပ္ပံမောင်ဝန် အခြားစာပေဆောင်းပါးများ

သိပ္ပံမောင်ဝန်သည် အခြား ကလောင်အမည်များကို ယူ၍လည်း စာပေရေးရာ ဆောင်းပါးများကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။ မောင်မြင့်ကြိုင်၏ သိပ္ပံမောင်ဝန်

၁။ ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်တင်၊ မြဝတီ (၁၉၆၃၊ မေ) စာ ၂၃-၂၄။
၂။ စန္ဒရားကိုကျော်၊ ရှုမဝ (၁၉၆၃/ မေ) စာ ၄၃-၄၄။

စာစုစာရင်းအရ အခြားကလောင်အမည်များဖြင့် ရေးသော စာပေဆောင်းပါး ပေါင်း (၂၇) ပုဒ်မျှ ရှိပါသည်။ ယင်း (၂၇) ပုဒ်အနက် ဆောင်းပါး (၂၅) ပုဒ်ကိုသာ ရှာဖွေတွေ့ရှိပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတို့၏အကြောင်းအရာအချုပ်ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

'ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထု' ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးတွင် ဧဝန၏ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထုကို ဝေဖန်ထားပါသည်။ ဧဝနသည် ကိုယ်တိုင် ကောလိပ်ကျောင်းနေဖူး၍ ကောလိပ်ကျောင်းသားများအကြောင်း ကျကျနန ရေးနိုင်သော ဟာသဉာဏ်ထက်မြက်သော ဝတ္ထုရေးဆရာဖြစ်ကြောင်း၊ စာရေးဆရာကိုယ်တွေ့ ရေးသားခြင်းက စိတ်ကူးဖြင့် ရေးသားခြင်းထက် ပို၍ ကောင်းတတ်ကြောင်း၊ အသောဖက်တွင် ကျင့်လည်သော ဝတ္ထုရေးဆရာ ပေါ်လာ၍ မြန်မာစာပေအတွက် တစ်အားတက်ကြောင်း ဝေဖန်ထားသည်။ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထုတွင် အင်ဒမန် (၀၁) တကျွန်းကျောင်းဆောင်မှာ နေသည်ကိုလည်း ထောက်ပြထားပါသည်။

'ခေါင်းကြီးပိုင်း' ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော ဆောင်းပါးမှာ ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းခေါင်းကြီးပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းတို့၏ အာဘော်မှာ ခေါင်းကြီးပိုင်းဖြစ်၍ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာက ရေးရကြောင်း ခေါင်းကြီးပိုင်းမှာ မမှားသင့်ကြောင်း၊ မှားလျှင် အယ်ဒီတာ၏ တာဝန်ဖြစ်ကြောင်း၊ ခေါင်းကြီးပိုင်း ရေးရမည်ကို ရွံ့နေကြောင်း၊ ဤသို့ ရွံ့နေခြင်းမှာ အရေးကြီးသည်ဟု စာရေးရင်း စိတ်ထဲတွင် ထင်မှတ်နေသောကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း၊ ခေါင်းကြီးကောင်းလျှင် အထူး မချီးမွမ်းကြသော်လည်း မကောင်းလျှင်မူ အပြစ်ဆိုသူများတတ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ရေးသားထားပါသည်။

'ခေတ်စမ်းစာပေ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မောင်ကကြီး ကုလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော ဆောင်းပါးတွင် ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် အပြန်အလှန် ရေးကြသည်ကို ကောက်ချက်ချပြထားသည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာကို ခေတ်စမ်းဟု ခေါ်ဆိုထိုက်ကြောင်း ဦးစိန္တာ၏ ခေတ်စမ်းအပေါ် စွပ်စွဲချက်များ မမှန်ကြောင်းနှင့် အငြင်းအခုံဖြစ်၍ ခေတ်စမ်းကဗျာပို၍ မှားမည်ကြီးလာကြောင်း စသည်ဖြင့် ရေးသားထားပါသည်။

၁။ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထု၊ ဂန္ထလောက (၁၉၃၅၊ နိုဝင်ဘာ) စာ ၅၀၂-၅၀၃
၂။ ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ ဂန္ထလောက (၁၉၃၅၊ နိုဝင်ဘာ) စာ ၄၇၉-၄၈၀
၃။ ခေတ်စမ်းစာပေ၊ မြန်မာ့နေ့စဉ်သတင်းစာ (၁၉၃၅၊ ဩဂုတ်၊ ၂၈)

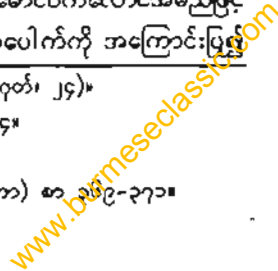
'ခေတ်စမ်းစာပေ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့်ပင် မောင်ခကျေးအမည်ခံ၍ ရေးထားသော ဆောင်းပါးတွင် ဦးစိန္တာသို့ ရည်ညွှန်း၍ ခေတ်စမ်းစာပေဘက်က ချေပရေးသားထားပါသည်။ ဦးစိန္တာသည် ခေတ်စမ်းဘက်ကစ အမေးကို မဖြေနိုင်ကြောင်း၊ ခေတ်စမ်းကဗျာစာအုပ်တွင် ရှေးလူကြီးတို့ကို ပုတ်ခတ်ချက်မပါကြောင်း၊ အလင်္ကာကျမ်းအရ ဂုဏ်မြောက် မမြောက် ဦးအေးမောင်၏ လောကဇာတ်ရုံဝတ်နင်းလွတ်မလွတ်တို့ကို မဖြေနိုင်ကြောင်း ထောက်ပြရေးသားထားပါသည်။

'ဂန္ထလောက' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် တင်မောင်မြင့် အမည်ခံ၍ ဂန္ထလောက မဂ္ဂဇင်းအကြောင်း ရေးထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပါဝင်သော ကဏ္ဍများအလိုက် အကြောင်းချပ်ကို ရေးထားသည်။ ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် ဘာသာပြန်အလုပ်ကို လုပ်ရန် တိုက်တွန်းထားသည်။ ဖီးလ်ဘတ်ရေးအင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုရည်ဖြစ်သော မြန်မာမိန်းကလေးတစ်ယောက်၏ ဓလေ့၊ ဖာန်ဗယ်၏ ဆေးဘုရင်ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးတွင် အင်္ဂလိပ်စာမတတ်ဘဲ သူ့ဌေးဖြစ်လာသော ဂျာစားအကြောင်းနှင့် မြန်မာပြည်တွင် စီးကရက်လုပ်ငန်းလုပ်ရန် တိုက်တွန်းချက်၊ ရွာများကို ရန်ကုန်မှ ကူညီနိုင်ပုံဆောင်းပါး၊ ဦးသန့်၏ သတင်းစာအရေးအသား စာပေဆွေးနွေးခန်း၊ ကဗျာခန်းတွင် ပါသော နိဗ္ဗာန်အကြောင်း အင်္ဂလိပ်လိုရေးသည့် ကဗျာ၊ မြန်မာစာခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် ဘာသာပြန်လုပ်ငန်း ဆုတ်ယုတ်ပုံစသည့် အကြောင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ ထိုပြင် ဦးအေးမောင်၏ ရတုအက်ခတ်နည်း၊ စာပြိုင်ပွဲ၊ ဇော်ဂျီ၏ သားအမိကဗျာတို့ ပါဝင်ကြောင်းနှင့် မြန်မာဆောင်းပါး နည်း၍ အားမရကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

'စာစွဲသူ' ဆောင်းပါးတွင် မြန်မာပြည်သူ့ ပြည်သားတို့ စာဖတ်ခြင်း အလေ့စွဲလာစေရန် မြန်မာစာပြန့်ပွားရေးအသင်းနှင့် ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းများထုတ်ဝေဆောင်ရွက်ပုံ၊ စာစွဲခြင်းသည် ဘိန်းစွဲခြင်းနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူပုံ၊ စာစွဲလာပုံ အမျိုးမျိုးနှင့် စာ၏ အရသာကို သိ၍ စာစွဲသူ ဘဝရောက်ရေးတို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

'ထွင်ခေါင်ဆရာတော်' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝကလောင်အမည်ဖြင့် ပင် 'ပိုးဖလံမျိုး မီးကိုတိုး၊ ကိုယ်ကျိုးနည်းလှပြီး' သံပေါက်ကို အကြောင်းပြု၍

၁။ ခေတ်စမ်းစာပေ၊ မြန်မာ့နေ့စဉ်သတင်းစာ (၁၉၃၅၊ ဩဂုတ်၊ ၂၄)
၂။ ဂန္ထလောက၊ ဂန္ထလောက (၁၉၃၃၊ ဇွန်) စာ ၂၃၁-၂၃၄
၃။ စာစွဲသူ၊ ဂန္ထလောက (၁၉၃၆၊ မေ) စာ ၂၁၃-၂၁၄
၄။ ထွင်ခေါင်ဆရာတော်၊ ဂန္ထလောက (၁၉၃၅၊ စက်တင်ဘာ) စာ ၃၆၉-၃၇၁

၅၆

လှထွန်း (မြန်မာစာ)

ထွင်ခေါင်ဆရာတော် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသား ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဦးပဏ္ဍိတ ဖြစ်သည်။ ထွင်ခေါင်ဆရာတော်အမည်တွင်ပုံ၊ ဆောက်သားဖြစ်ပုံ၊ သီလသမာဓိ ပြည့်စုံ၍ ကြည့်ညိုဖွယ်ကောင်းပုံ၊ ရာဇဝတ်သင့်သူများကို မင်းပြစ်မင်းဒဏ်မှ ကယ်တင်ပုံတို့ကို ထောက်ပြထားပါသည်။

‘ညစ်ညမ်းသောဝတ္ထုများ’ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကလောင်အမည်မတပ်ဘဲ ရေးထားသော ဆောင်းပါးတွင် ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုတိုကလေးများနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ရေး ပြုလုပ်ထားပါသည်။ ဝေဖန်ရေးလုပ်ရာတွင် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကိုသာ အရင်းခံ၍ ပြုလုပ်ကြောင်း ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။ ညစ်ညမ်းစုတ်ပဲ့သော ဝတ္ထုတိုကလေးများအပေါ် အစိုးရ၏ အရေးယူရာတွင် ပထမဆုံး အရေးယူခံရသော ‘နတ်ရွာစံ’ ဝတ္ထုသည် တရားခံအဖြစ်မှ လွတ်သွားကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ထမိခြံ ဝတ္ထုရေးဆရာများ အတင့်ရဲလာကြောင်း၊ ရဲထွင်၏ ‘ကာမဂုံ’ ဝတ္ထုကိုမူ စာရေးသူ၊ ပုံနှိပ်သူ၊ ထုတ်ဝေသူအားလုံးကို အရေးယူခံရကြောင်း၊ ဝတ္ထုရေးဆရာများ အနေဖြင့် နှုတ်က ဘုရား လက်က ကားယား မဖြစ်ရန် ဂရုပြုသင့်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ဝေဖန်ရေးပြုလုပ်ထားပါသည်။

‘ပြန်၍ကြည့်သော်’ ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးသည် ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်း၏ ၂ နှစ်တာကာလ ကျော်ဖြစ်ခဲ့ပြီးသော ခရီးကို ပြန်လည် သုံးသပ်သော ဆောင်းပါးဖြစ်သည်။ လူလိမ်လူကောက်အခန်းဖြင့် လူလိမ်လူကောက်များ လျော့ပါးရေးဆောင်ရွက်ချက်၊ ဦးဘဘွား၏ တိုင်းပြည်ရေး၊ စီးပွားရေးဆောင်းပါးများ၊ သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းဝေဖန်ခန်း၊ ခေတ်စာရေးဟောင်းစာ ဖော်ပြချက်များ၊ မှန်သည်ဘက်ကို လိုက်ခဲ့ခြင်းများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ခြေလျင်တောင်တက်လုပ်ငန်းအားပေးခဲ့ပုံ၊ ကျေးရွာတိုးတက်ရေးအတွက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံ၊ ကျောင်းသားများ အမြင်ကျယ်ရေးအတွက် စာပေပြိုင်ပွဲ လာဘ်စားခြင်း ပပျောက်ရေးဆောင်ရွက်ချက်၊ ကြီးပွားရေး၏ အဓိကဦးတည်ချက်နှင့် အနာဂတ်တွင် ကလေးများ ဟုတ်မှန်သော အလုပ်ကို လုပ်ရန် ဆောင်ရွက်သွားရေး စသည်ဖြင့် သုံးသပ်ရေးသားထားပါသည်။

‘မြန်မာစာစိစာကုံး’^၃ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မောင်တောက်ထွန်း၊ အမျိုးသား

၁။ ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုများ။ ဂန္ထလောက (၁၉၄၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ)။ စာ ၄၄၉-၅၅၁။
၂။ ပြန်၍ကြည့်သော်၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ အောက်တိုဘာ) စာ ၁-၂
၃။ မြန်မာစာစိစာကုံး၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၄၊ ဩဂုတ်) စာ ၁၃-၁၄။

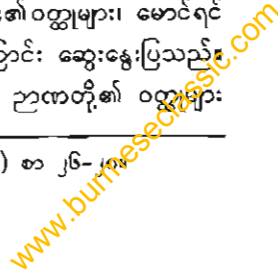
သိပ္ပံသင်ဝန်နှင့် မြန်မာစာပေ

ကျောင်းဆရာကလောင်အမည်ကို သုံးပြီး မြန်မာစာစိစာကုံးအကြောင်း ဆွေးနွေးဝေဖန်ရေးသားထားပါသည်။ မြန်မာစာစိစာကုံးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးအမှတ် ၁ နှင့် ၂ ဟူ၍ နှစ်ပုဒ်ရှိပါသည်။ မြန်မာစာစိစာကုံး ၁ တွင် မြန်မာစာပေ ဆုတ်ယုတ်ရာမှ တိုးတက်လာပုံ၊ ကျောင်းသားများ စာရေးလိုစိတ် ပြန်ပွားစေပုံ၊ ကဗျာရေးနည်း စာအုပ်ပေါများသော်လည်း စာစိစာကုံးရေးနည်း စာအုပ် ဝေလီသေး၍ အခက်တွေ့ပုံ၊ စကားပြေရေးသားရာတွင် အရေးကြီးသော အချက်တို့ကို ရေးသားပြီးနောက် ဦးလူဖေဝင်း၏ မြန်မာစာစိစာကုံးအခြေပြုကျမ်းနှင့် မြန်မာစာစိစာကုံးများ စာအုပ်နှစ်အုပ်ထွက်ပေါ်လာသည့် အကြောင်းကို ရေးသားထားပါသည်။

မြန်မာစာစိစာကုံး ၂ ဆောင်းပါးတွင် ဦးလူဖေဝင်း၏ စာစိစာကုံးစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ မြန်မာစာစိစာကုံး အခြေပြုကျမ်းတွင် စာစိစာကုံး၏ အဓိပ္ပာယ်၊ စာစိစာကုံးပေါ်ပေါက်လာပုံ၊ စကားလုံးရွေးကောက်နည်း၊ သဒ္ဒါခန်း၊ ဝါကျအစီအစဉ် လိုက်နာရန်အကြောင်းများ၊ စာစိစာကုံးရေးခြင်းအကျိုး၊ ဥပစာ ဥပမာ၊ ရူပက၊ စာ၏အမျိုးအစား စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ မြန်မာစာစိစာကုံးကျမ်းသည်မူ အထက်တန်းကျောင်းသားအတွက် နည်းရွယ်သည်။ ယင်းစာအုပ်တွင် ရှေးစာများမှ အတုယူသင့်သည်များ၊ ဝါကျ၏ သတ္တိ၊ စာအမျိုးအစား၊ စာအဖွဲ့ ၄ မျိုးစသည်တို့ ပါဝင်သည်။ အရေးအသားတွင် ရှင်းရှင်းနှင့် ဆိုလိုရင်း သဘောရောက်ခြင်းသာ အဓိကဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးလူဖေဝင်း၏ ဖော်ထုတ်ချက်ကို ထောက်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် ထိုစာအုပ်နှစ်အုပ်၏ အားနည်းချက်အနည်းငယ်ရှိသည်ကိုလည်း ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။

‘မြန်မာစာပေကာလပေါ်ဝတ္ထုများ’ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မဏိ- ဦးကေတုကျောင်းသား ကလောင်အမည်ကို သုံး၍ မြန်မာကာလပေါ် ဝတ္ထုများ သမိုင်းကြောင်းကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ မြန်မာစာပေကာလပေါ်ဝတ္ထုများကို နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးဟူ၍ ရေးသော ဝတ္ထုမျိုးနှင့် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုမျိုးဟု နှစ်မျိုးခွဲပြသည်။ ပြီးနောက် မစ္စတာမောင်မိုင်း၏ဝတ္ထုများ၊ မောင်ရင်မောင် မမယ်မ၊ စပယ်ပင်၊ ရွှေပြည်စိုးဝတ္ထုများအကြောင်း ဆွေးနွေးပြသည်။ ထို့နောက် ဦးမောင်ကြီး၊ ရွှေဒေါင်း၊ ပီမိုးနင်း၊ ဇေန၊ ဉာဏတို့၏ ဝတ္ထုများ

၁။ မြန်မာကာလပေါ်ဝတ္ထုများ၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ ဩဂုတ်) စာ ၂၆-၂၈။

အဆင့်ဆင့် တိုးတက်လာပုံကို သုံးသပ်ထားသည်။ ဝတ္ထုရှည်ခေတ်ထခြင်းသည် မြန်မာစာပေအတွက် အားရစရာအဖြစ် သုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။

'မြန်မာစာပေ မြန်မာပြဇာတ်များ' ဆောင်းပါးကို မဏိ- ဦးကေတု ကျောင်းသားကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ မြန်မာပြဇာတ် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုကို သမိုင်းကြောင်း အမြင်ဖြင့် ဆွေးနွေးတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အစောဆုံး မြန်မာပြဇာတ်ဖြစ်သော မဏိကက်ပြဇာတ်၊ အစဉ်အလာနန်းတွင် ဇာတ်ကြီးများ ဖြစ်သော ရာမ၊ အိနောင်၊ ဣန္ဒာဝံသ၊ ဝိဇယကာရီဇာတ်များ အကြောင်းနှင့် သုံးသပ်ချက်၊ ကေသာသီရိပြဇာတ်၊ ဦးကြင်ဥနှင့် ဦးပုညတို့၏ ပြဇာတ်များ၊ ထို့နောက် ဆတိုင်မွတ်ဦးကူး၊ ဆရာယော၊ ဦးဆူသာ၊ ဆရာသင်ဒါးပိန်ဦးမောင်ကြီးပြဇာတ်များ၊ ဘာသာပြန် ပြဇာတ် ၂ ပုဒ်ဖြစ်သော ဆရာဝန် ပါပဲနှင့် မဟာဆန်ချင်သူ၊ တင့်တင့်၏ ပြဇာတ်တို့များအကြောင်း စသည်ဖြင့် သမိုင်းစဉ်အတိုင်း မြန်မာပြဇာတ် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

'မှတ်တမ်းပြိုင်ပွဲအစီရင်ခံစာ'ကို အယ်ဒီတာ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းအနေဖြင့် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဟံသာဝတီသို့ အလည်သွားမှတ်တမ်း' ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပြိုင်ပွဲကျင်းပခဲ့သည်။ ယင်းပြိုင်ပွဲတွင် ပြိုင်ပွဲဝင် (၂၀) ယှဉ်ပြိုင်ကြောင်း၊ ပြိုင်ပွဲစည်းကမ်းတွင် စိတ်ကူးဆန်းကြယ်ခြင်း၊ ဟာသဉာဏ်ထူးကဲခြင်းတို့ကို အလေးပေး စဉ်းစားကြောင်း၊ ပြိုင်ပွဲဝင်စာများကို ယေဘုယျ သုံးသပ်၍ ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ ရွေးချယ်ခဲ့သည်အကြောင်း ရေးထားပါသည်။

'ယူနီဗာစတီဘွဲ့ကြိုကောက်' ဆောင်းပါးကို ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း ဖြစ်သော ရန်ကုန်ယူနီဗာစတီ သပိတ်မှောက်ကိစ္စကြီး၏ အတိုချုပ် ရာဇဝင်ကို ကိုယ်တိုင် ပါဝင်သိရှိခဲ့ရသည့် ရှုထောင့်မှ ရေးသားထားပါသည်။

'ယိုးဒယားပိုက်' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မဏိ၊ ဦးကေတု ကျောင်းသားကလောင်အမည်ကို သုံးပြီး ရေးထားသော စာအုပ်ဝေဖန်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းစာအုပ်မှာ မစ္စတာ ကောလစ်၏ အင်္ဂလိပ်လို ရေးထားသော စာအုပ်ဖြစ်

၁။ မြန်မာစာပေ မြန်မာပြဇာတ်များ၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ စက်တင်ဘာ) စာ ၁၀-၁၂။
၂။ မှတ်တမ်းပြိုင်ပွဲ အစီရင်ခံစာ၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ အောက်တိုဘာ) စာ- ၅၁။
၃။ ယူနီဗာစတီဘွဲ့ကြိုကောက်၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ အောက်တိုဘာ) စာ ၄-၇။
၄။ ယိုးဒယားပိုက်၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၆၊ ဇူလိုင်) စာ ၃၅-၃၆။

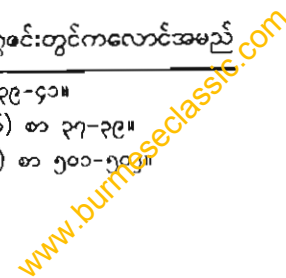
သည်။ ရေးထားသည့် အကြောင်းအရာမှာ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၆၇၅ ခုနှစ် တစ်ပိုက်က မြိတ်နယ်တွင် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အကြောင်းအရာဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ယိုးဒယားသို့ ရောက်လာပြီး ယိုးဒယားပိုင် ဖြစ်သော မြိတ်မြို့တွင် မြို့စား ခြင်္လာပြီး ထင်သလိုကြံပုံ၊ ထင်သလို ကလိန်ကျပ်နှင့် နောက်ဆုံး မြိတ်မြို့မှ ထွက်ပြေးရပုံတို့ကို ရေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်က ယိုးဒယား၊ မြိတ်၊ အင်္ဂလားပင်လယ်အော်တို့၏ အခြေအနေ အဖြစ်အပျက်တို့ကို သိရ၍ အကျိုး သော စာအုပ်ဟု သုံးသပ်ထားသည်။ ထိုစာအုပ်သည် မြန်မာစာပေမှ ရွှေစကြာ ချေးသော ပုကကေးနှင့် နားခံတော်ဝတ္ထု၊ မန္တလေး သူရိယမှ ထုတ်သော ရွှေနန်းတွင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာအုပ်မျိုးဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

'လောကီသုတ သတင်းစာ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မဏိ- ဦးကေတု ကျောင်းသား ကလောင်အမည်ကို သုံးပြီး ရေးထားပါသည်။ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရှေးဦးဆုံး ထုတ်ဝေသော လောကီသုတ သတင်းစာအကြောင်း ရှေးခေတ်ဟောင်းအောက် နေပွယ် ရေးသားထားပါသည်။ သတင်းစာထုတ်ရာ နေရာ၊ စနေနေ့တိုင်း ထုတ်ဝေ၍ ၆ ပြား တန်ဖိုး ပေးရပုံ၊ လျှောက်လွှာဆိုက်ဖြစ်၍ တစ်ပတ်နှင့် တစ်ပတ် စာမျက်နှာမတူပုံ၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ခေါင်းကြီးပိုင်းပါပုံ၊ နယ်သတင်း၊ အထွေထွေသတင်း၊ ဆောင်းပါးသတင်း၊ ကြေးနန်းသတင်း၊ စာအုပ်ကြော်ငြာ၊ စာရိုးကြော်ငြာ၊ မော်လမြိုင်၊ မန္တလေး၊ ပုသိမ်သတင်း စသည်ကဏ္ဍများ ပါ နိုင်ပုံတို့ကို ရေးသားထားပါသည်။

'ဝေဖန်စာပြိုင်ပွဲ အစီရင်ခံစာ' ကို ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ အနေဖြင့် ရေးသားထားပါသည်။ မေရီမီဖုရား၏ စာနှင့် အနန္တသူရိယ၏ စာ နှစ်ပုဒ်တွင် မည်သည့် စာက ကောင်းကြောင်း ဝေဖန်စာပြိုင်ပွဲလုပ်ရာ ပြိုင်ပွဲဝင် (၃၀) ရှိသည်။ ယင်းတို့အနက် မန္တလေး မောင်ညွန့်တစ်ဦးတည်းသာ မေရီမီဖုရား စာမှာ အကောင်းဆုံးဖြစ်သည် ဆုံးဖြတ်သည်။ ကျန်ပြိုင်ပွဲဝင်များက အနန္တ သူရိယ၏စာ ကောင်းသည်ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။ ဝေဖန်စာရေးနည်း သဘောနှင့် ပြိုင်ပွဲဝင်များ ဝေဖန်ရာတွင် အားနည်းချက်၊ အားသာချက်တို့ကို သုံးသပ်ဖော် ထားသော ဆောင်းပါးဖြစ်သည်။

'သူရဲကောင်းသုံးယောက်'ကို ဂန္ထ လောကမဂ္ဂဇင်းတွင်ကလောင်အမည်

လောကီသုတသတင်းစာ (၁၉၃၅၊ အောက်တိုဘာ) စာ ၃၉-၄၁။
ဝေဖန်စာပြိုင်ပွဲအစီရင်ခံစာ၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ ဩဂုတ်) စာ ၃၇-၃၉။
သူရဲကောင်းသုံးယောက် ဂန္ထ လောက (၁၉၃၅၊ နိုဝင်ဘာ) စာ ၅၀၁-၅၀၅။

မခံဘဲ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပီမိုးနင်း၏ သူ့ရဲကောင်း သုံးယောက်ဝတ္ထု ဘာသာပြန် စာအုပ်ကို ဝေဖန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပီမိုးနင်း၏ စာပေခရီးစဉ်နှင့် မြန်မာဂန္ထဝင်အတွက် ဤစာအုပ်သည်အကျိုးများကြောင်း၊ ဝတ္ထုတွင် ဗဟုသုတများ ပြုတ်သိပ်ထည့်ခြင်းများမှာ ဝတ္ထုအရသာ ပျက်ကြောင်း၊ ဝတ္ထုသက်သက် ရေးစေချင်ကြောင်း ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။

‘သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်’ကို ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် ကလောင်အမည်မခံဘဲ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာပြည်တွင် အနှစ် ၂၀ အတွင်း သတင်းစာဖတ်သူ ၁၀ မျှ တိုးလာပုံ၊ လက်ရှိသတင်းစာများ ပါတီပယောဂမကင်းကြပုံ၊ တည့်မတ်သော သတင်းစာ ရှားပါးပုံ၊ လူအများ အတုလိုက်ပါက သတင်းစာအဆင့်အတန်း နိမ့်ပုံစသည်တို့ကို ရေးသားထားပါသည်။

‘သဘောရှိ ရှေးချယ်ရလျှင်’ ကို ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတွင် ကောလိပ်ခင် ကလောင်အမည်ခံ၍ ရေးခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ‘ဖ’ လအတွင်း ထွက်ရှိခဲ့သော စာအုပ်များကို သုံးသပ်ဝေဖန်ထားပါသည်။ မှန်ကျောက်စာဟောင်း စာအုပ်မှ ထေရီဘာသာပြန် ပဉ္စမတွဲအထိ ထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်များ ဦးပုည၏ မေတ္တာစာအသစ်ဝတ္ထုများ၊ ဦးပဏ္ဍိတ၏ ကြီးပွားချမ်းသာရေး၊ နက်စမ်းအင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါ မြန်မာပြန်၊ ဦးဘသန်း (ဟင်္သာ)၏ ပေါရာဏအဘိဓာ၊ နပုဒိပစာအုပ်များ အကြောင်း၊ ကျောင်းသားများအတွက် ပေါရာဏစာအုပ်များ လိုကြောင်းစသည်တို့ကို ရေးသားထားပါသည်။

‘သူရိယသတင်းစာ’ခေါင်းစဉ်ကို မဏိ ဦးကေတုကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားထားပါသည်။ ထိုစဉ်က သက်တမ်း ၂၄ နှစ်ကျော်ရှိပြီးဖြစ်သော သူရိယသတင်းစာ၏အကြောင်း ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပထမဦးဆုံးထုတ်ဝေသော သူရိယသတင်းစာ၏ စာမျက်နှာ ၂၄ မျက်နှာတွင် ပါဝင်သော ကြော်ငြာပိုင်း၊ သတင်းစာသားပိုင်း၊ ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ ရန်ကုန်သတင်း၊ ကြေးနန်းသတင်း၊ ဆောင်းပါးသတင်း၊ နယ်သတင်း၊ နိုင်ငံခြားသတင်း၊ အစိုးရကဏ္ဍ၊ စီးပွားရေးသင်းတို့ကို ကဏ္ဍအလိုက် ပါဝင်သည့်အကြောင်းအရာများကို

၁။ သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်၊ ဂန္ထလောက (၁၉၃၉၊ ဩဂုတ်) မှာ ၂၇၉-၂၈၃။
၂။ သဘောရှိ ရှေးချယ်ရလျှင်၊ ဂန္ထလောက (၁၉၃၁၊ မေ) စာ ၂၁၆-၂၁၈။
၃။ သူရိယသတင်းစာ၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၉၊ ဇန်နဝါရီ) စာ ၂၄-၂၆။

သတင်းစာပါ ကောက်နှုတ်ချက်များဖြင့် ရေးသားထားပါသည်။

‘ဟံသာဝတီသတင်းစာ’ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မဏိ- ဦးကေတုကျောင်းသား ကလောင်အမည်ခံ၍ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ဟံသာဝတီသတင်းစာထုတ်ဝေခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၃၉ နှစ်ကြာပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုစဉ်က ဟံသာဝတီသတင်းစာသည် အရာရောက်သော သတင်းစာဖြစ်ကြောင်း၊ အယ်ဒီတာများမှာ လည်း မြန်မာစာကျမ်းကျင်သူများ ဖြစ်ကြောင်း၊ ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ အရွယ်အစား၊ ထုတ်ဝေပုံတို့ကို ရေးသားထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ ပထမစာမျက်နှာ၊ ကြေးနန်းသတင်း၊ ယိုးဒယားဘုရင်မင်းမြတ်အကြောင်း၊ ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ ရန်ကုန်သတင်း၊ ဆောင်းပါးသတင်း၊ အထွေထွေသတင်း၊ အိန္ဒိယတိုင်းသတင်း စသည့် ပါဝင်သည့် ကဏ္ဍများကို ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။

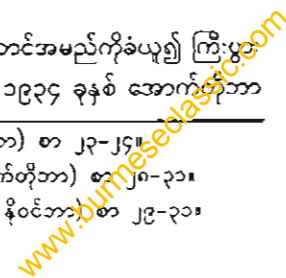
‘အိတ်လီသွားမှတ်တမ်း’ ဆောင်းပါးမှာ ခေတ်စမ်းမောင် အမည်ဖြင့် ရေးသားသော စာအုပ်ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးဖြစ်ပါသည်။ ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာများနှင့် ယခုခေတ်ပေါ် ခရီးသွားမှတ်တမ်းများကို ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။ ပြီးမှ ရှေးခေတ် ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာဖြစ်သော အိတ်လီ၊ စပိန်၊ ပြင်သစ်သွားမှတ်တမ်းအကြောင်း ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ ဤမှတ်တမ်းသည် ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ မှတ်တမ်းထက် ပို၍ ဖတ်ကောင်းကြောင်း နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ထားသည်။

‘အောက်စဖို့ဒ်သွားမှတ်တမ်း’ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ခေတ်စမ်းမောင် ကလောင်အမည်သုံး၍ ရေးထားသော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးဖြစ်သည်။ မိမိ၏ စာအုပ်ကို မိမိ ပြန်လည်ဝေဖန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အောက်စဖို့ဒ်မှတ်တမ်းရေးသူ သိပ္ပံမောင်ဝအကြောင်း၊ အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်အကြောင်း၊ စာဖတ်သူများ သိလိုသော အချက်၊ သိသင့်သိထိုက်သော အချက်များကို ရိုးရိုးစကားပြေဖြင့် ရေးထားကြောင်း ဝေဖန်ရေးသားထားပါသည်။

၂.၃။ မောင်သံချောင်း၏ပေးစာများ

သိပ္ပံမောင်ဝသည် မောင်သံချောင်း ကလောင်အမည်ကိုခံယူ၍ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ပေးစာများကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ

၁။ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ ဒီဇင်ဘာ) စာ ၂၃-၂၄။
၂။ အိတ်လီသွားမှတ်တမ်း၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ အောက်တိုဘာ) စာ ၂၈-၃၁။
၃။ အောက်စဖို့ဒ်သွား မှတ်တမ်း၊ ကြီးပွားရေး (၁၉၃၅၊ နိုဝင်ဘာ) စာ ၂၉-၃၁။

လမှ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအထိ ပေးစာပေါင်း (၂၁) စောင်မျှ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ယင်းပေးစာများတွင် စာပေရေးရာနှင့် ပတ်သက်သော အချက်အလက်များ များစွာ ဝင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဆောင်းပါးများ လေ့လာချက် ပိုမိုပြည့်စုံစေခြင်းငှာ ဤပေးစာများကိုလည်း ထည့်သွင်းလေ့လာတင်ခြင်း ပြစ်ပါသည်။ ယခုပေးစာ တစ်စောင်ချင်းအလိုက် အကြောင်းအရာအချုပ်ကို လေ့လာတင်ပြသွားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁) တွင် စာနယ်ဇင်းများတွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဝတ္ထုများအနက် ဝတ္ထုတိုကောင်းများကို စုပေါင်း၍ စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရန်၊ ဂျပန်မဂ္ဂဇင်းဘုရင်အကြောင်း စာဖတ်သူ အကြိုက်ကို လိုက်ကာ မဂ္ဂဇင်းအဆင့်အတန်း နိမ့်ကျတတ်ပုံ၊ ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေသင့်ပုံတို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၂) တွင် ထိုခေတ်သတင်းစာများ၏ ကြောက်စရာကောင်းပုံ၊ အားမကျသင့်သည့်ကို အားကျအောင် သတင်းစာများက နည်းပေးလမ်းပြလုပ်ပုံ၊ ကျေးရွာနှင့် သတင်းစာမဂ္ဂဇင်း၊ သတင်းစာဖတ်သော အကျင့်၊ ဇန္တုလောကမဂ္ဂဇင်း တစ်ဆင့် တိုးတက်လာသည့်အကြောင်း၊ ဦးဖေမောင်တင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဝေဖန်ချက် စသည်တို့ကို ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၃) တွင် မြမျိုးလွင်၏ ဝတ္ထုတိုများ ဝေဖန်ချက်၊ ပီမိုးနင်း၏ သမီးဂုဏ်ရည်စာအုပ် ဝေဖန်ချက်တို့ကို ရေးသားထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၄) တွင် ရန်ကုန်တန်ဆောင်မုန်းပွဲအကြောင်း၊ ရွှေကောက်ပွဲများအကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးအသစ်ပြောင်းလျှင် အဆင်သင့်ဖြစ်ရန်၊ (ငါဘို့) သူကြီးတွေ၏နေရာတွင် လူငယ်လူကောင်းများ ရောက်ရေးနှင့် ဦးဘဆေး၏ ပြည်ရေးပြည်ရာ စာအုပ်အကြောင်းတို့ကို ရေးသားထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၅) တွင် ဧရာဝတီသင်္ဘောနှင့် မဲပိုင်းအကြောင်း၊ ကျေးရွာနှင့် တေးကဗျာအကြောင်း၊ ဦးဘအေး၏ ပြည်ရေးပြည်ရာစာအုပ် ဝေဖန်ချက်၊ ပုလိပ်များ၏ ရာဇဝတ်မှုများခြင်းနှင့် ရာဇဝတ်မှုများ၍ ပုလိပ်များခြင်းအကြောင်းတို့ကို ရေးသားထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၆) တွင် တောသူတောင်သားများ ဆင်းရဲကြပုံ၊ ဆန်ဈေးတက်သော်လည်း ဆန်ထုတ်လုပ်သည့် တောင်သူ ပို၍ အခက်တွေ့ကြပြီး အကြွေးမကင်းကြပုံတို့ကို ဦးစွာ ရေးသည်။ ထိုနောက် ကာလပေါ် ဝတ္ထုများ

အကြောင်း၊ ဝတ္ထုရေးသားနည်းသဘောတရား၊ ဦးဉာဏဝတ္ထုဝေဖန်ချက်၊ ဂန္ထလောကအထူးထုတ်အကြောင်း စသည့် စာပေရေးရာများကို ရေးထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၇) တွင် သင်္ကြန်နှင့်သတင်းစာအကြောင်း၊ မြန်မာမိန်းမများ ယောက်ျားများနှင့် ရင်ဘောင်တန်း အလုပ်လုပ်နိုင်ပုံ၊ စပါးပွဲစားများ၏ ၁၇ ပြည် ၁၈ ပြည်ဝင်သော တင်းတောင်းများအကြောင်း ရေးထားသည်။ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းစာသည် ဇာတ်ထဲက ဝန်နှင့်တူပုံ၊ ခင်လေးဆွေ၏ တွဲရေးခွဲရေး ဝတ္ထုအကြောင်း၊ ဝတ္ထုတိုများ စုပေါင်း၍ စာအုပ်ထုတ်ဝေသင့်ကြောင်းတို့ကို ဆွေးနွေး ရေးသားထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၈) တွင် ကျေးရွာနှင့် တရားစာအကြောင်း၊ စာဖြူနှင့် စာနက်အကြောင်းတို့ကို ဦးစွာ ရေးသည်။ ပြီးလျှင် စာပေရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍ မိဘများက သားသမီးငယ်တို့ကို ဂရုမစိုက်နိုင်ပုံနှင့် ကလေးစာပေများကို ပြုစုနေသော ဦးဥမ်လျှောင်အကြောင်း၊ တက္ကသိုလ်နောက်ခံဝတ္ထုများ ဝေဖန်ချက်၊ ဦးဘသန်း၏ ဘီအေမောင်ဘလွင်ဝတ္ထု ဝေဖန်ချက်တို့ကို ရေးသားထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၉) တွင် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၏ ခေါင်းကြီးပိုင်းဖြစ်သော လူဦးရေ တိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်သည်။ သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းများကြော်ငြာကို အားထားနေပုံကို ထောက်ပြသည်။ ကမ္ဘာလှည့်မည်ဟု သတင်းစာတွင် ကြော်ငြာသူများအကြောင်း သံရော်သည်။ ခြေလျင်သာသနာပြုမည် ဦးလောကနာထ မည်သည့်အရပ်ရောက်နေသည် မသိရကြောင်း ခန့်သည်။ တစ်ဆက်တည်း ကာလပေါ် ဝတ္ထုများကိုပါ သရော်ထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၀) တွင် သူရိယနှင့် မြန်မာ့သလင်း သတင်းစာတို့ အပြန်အလှန် အတုခိုးကြပုံကို ရေးသည်။ မြန်မာ့နေ့စဉ် သတင်းစာနှင့် သတင်းစာသဘောထားကို ဆွေးနွေးတင်ပြသည်။ ဇေန၏ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထုကို ဝေဖန်သည်။ မလိုလားအပ်သော ဝေဖန်ရေးကို ဖော်ထုတ်သည်။ ပီမိုးနင်း၏ 'ဝတ္ထုရေးဆရာ' ဝတ္ထုကို ဝေဖန်သုံးသပ်ပြသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၁) တွင် သတင်းစာဆရာတို့၏ အထက်စီးလေသံနှင့် ရေးသားပုံကို ဆွေးနွေးသည်။ 'တက်လူ' အဓိပ္ပာယ်ကို ကျယ်ပြန့်စေရန် အကြံပြုသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်သည် အကြားခေတ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကြားခြင်းဖြင့် ချီးမွမ်းခံရအောင် မပြုသင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးသည်။ သူရိယဦးသိန်းအောင်၏ ဂီရိရတနာဆောင်းပါး မဟာစာအုပ်ကို ဝေဖန်သည်။ မှော်ဘီဆရာသိန်း၏

အရူးလွယ်အိတ်စာတန်း စာအုပ်အကြောင်း ဆွေးနွေးသည်။ မဂ္ဂဇင်းသစ်များဖြစ်သော ပြုပြင်ရေးနှင့် တက်ခေတ်အကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၂) တွင် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းကို ဝေဖန်သည်။ သတင်းထောက်ခေတ်တွင် သတင်းထောက်၏တာဝန်ကို ဖော်ပြသည်။ သတင်းစာတို့ကြော်ငြာကို အားထားရပုံကို ဆွေးနွေးသည်။ ယောဂီမယ်နှင့် ယောဂီလအဝတ်ခေတ်စားပုံကို သရော်သည်။ ရဲထွန်းလင်း၏ လှလင်တက်လမ်းစာအုပ်၊ မြန်မာ့နေ့စဉ်သတင်းစာတို့ကို ဝေဖန်ထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၃) တွင် သတင်းစာများရန်ဖြစ်စာ အဆင့်မှ ဆွေးနွေးစာအဆင့် ရောက်ရေးကို ဝေဖန်ဆွေးနွေးသည်။ သတင်းထောက်များ ကြောက်စရာ ဖြစ်နေပုံ၊ အားထားစရာ ဖြစ်သင့်ပုံ၊ သတင်းထောက်ရမည့် သဘောထားတို့ကို ဋီကာဖွင့်ပြသည်။ သူရိယသတင်းစာကို ဝေဖန်သည်။ မှော်ဘီဆရာသိန်း၏ ရှေးဟောင်း ရှေးဖြစ်စာတမ်းစာအုပ်၊ ပီမိုးနင်း၏ သူရဲကောင်း ၃ ယောက်စာအုပ်၊ အောက်စပို့တက္ကသိုလ်စာအုပ်တို့အကြောင်း ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၄) တွင် ကျေးရွာပြုပြင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ တောရွာကို တောသားတို့ ကိုယ်တိုင် ပြုပြင်သင့်ကြောင်း ရေးသည်။ သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းများတွင် ဆောင်းပါးရှင်၏ ဓာတ်ပုံထည့်ခြင်းကို သရော်သည်။ အောက်စပို့တက္ကသိုလ်စာအုပ်အကြောင်းကို ဖော်ပြဆွေးနွေးသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၅) တွင် ထိုစဉ်က ခေတ်စားနေသော ကျေးရွာပြုပြင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ဆွေးနွေးသည်။ ကျေးရွာနှင့်စာပေ၊ ကျေးရွာနှင့်စာသင်ကျောင်း၊ ကျေးရွာနှင့် မြို့ခြားနားပုံအကြောင်းတို့ကို ဆွေးနွေးရေးသားထားသည်။ ထိုစဉ်က သတင်းထောက်များ ကောင်းစားနေပုံကို ခန့်သည်။ စာအုပ်သစ်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာသိန်း၏ အရူးလွယ်အိတ်စာတမ်း (ဒုတိယတွဲ) ပီမိုးနင်း၏ လောကီလမ်းညွှန်စာအုပ်တို့အကြောင်း ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၆) တွင် အယူအဆ ကွဲပြားသည်နှင့် မိတ်ဆွေချင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး ပျက်စရာအကြောင်းမရှိကြောင်း ဦးစွာ ရေးသည်။ ပြီးလျှင် ကျေးရွာပြုပြင်ရေးကို သရော်သည့်အနေဖြင့် တောသားများက မြို့ကြီးများ ပြုပြင်ရေးလုပ်သင့်ကြောင်းရေးသည်။ ထို့နောက် ဗြဟ္မစရိယအသင်းအကြောင်း ဆက်လက်ဝေဖန်ဆွေးနွေးသည်။ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ 'နေချမ်းလူချမ်း၊ ပန်တူပြဿနာ၊ မန္တန်၊ ခေတ်စမ်းကဗျာအကြောင်း' ဝိဝါဒကွဲပြားမှုများ

ကို ဖော်ပြသည်။ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ကောက်ရိုးမီးစရိုက်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၇) တွင် ကျေးရွာပြုပြင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်လက် ဆွေးနွေးထားပါသည်။ တပ်ဖွဲ့များ ဖွဲ့ခြင်း ခေတ်စားနေသည်ကို ဘုန်းကြီးပျံတွင် ကျေးရွာအသီးသီးက ယိမ်းအဖွဲ့အသီးသီးဖွဲ့ပုံနှင့် တူကြောင်း နှိုင်းပြသည်။ သူနာပြုစုရေးတပ်၊ နလန်ထပြုစုရေးတပ်များ ကျေးရွာဆင်းရန် အကြံပြုသည်။ ထိုနောက် ကုမ္မာရီကတ်တလောက်ကို သရော်သည်။ စကားစစ်ထိုးပွဲနှင့် 'မတရားဘူး' စကားကို ဆွေးနွေးသည်။ ဂဠုန်ဦးစော၏ ဂျပန်လမ်းညွှန်စာအုပ်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၈) တွင် ကျေးရွာများတွင် ခြေရှုတ်နေသော စပါးပွဲစားများကိုစွဲကို ဦးစွာ ရေးသည်။ ရွှေစက်တော်ဘုရားသွား ဆောင်းပါးအကြောင်း ဆွေးနွေးသည်။ ကြီးပွားရေး အထူးထုတ်အကြောင်း သရော်သည်။ ကုမ္ဘာလှည့်မည်ဆိုပြီး ပိုက်ဆံတောင်းသည့်အကြောင်း ဖော်ပြပြီး မြန်မာကို ကမ္ဘာကသိရန် ဖော်စိတ်ကြီးလို၊ ဂျပန်ရင်သွေး စာတ်ကားရိုက်သော ဦးညီပုလို့ ဆောင်ရွက်ရန် နမူနာပြုသည်။ ကျေးရွာများတွင် ထိလိမ်ထွေသောင်းကျန်းနေသည့် အကြောင်းလည်း ဆွေးနွေးထားသည်။ ကျေးရွာပြုပြင်ရေး ဆောင်းပါးတွေ ရေးနေပြီး နိုင်ငံခြားရောက်သွား၍ ဆောင်းပါးများ ပျောက်နေသော ဦးတင့်ဆွေအကြောင်း ခန့်သည်။

ပေးစာအမှတ် (၁၉) တွင် စပါးပွဲစားများအကြောင်းပါသည်။ လူပျိုကြီးကိုဏ်းဝင် မောင်တုတ်ကြီးအကြောင်းလည်း ပါသည်။ ရဟန်းတစ်ဦးက မိန်းကလေးတွေကို ပထမကျော်ဘွဲ့ပေးသည့်အကြောင်း သတင်းစာတွင် တွေ့ရသည့် ကိစ္စကို ဆွေးနွေးသည်။ လူညာ လူမှန် ခွဲရေးအတွက် ကျွန်တော်မှတ်တမ်းထားရန် အစီအစဉ်ကို ဖော်ပြသည်။ ဦးဖေမောင်တင်နှင့် ဘီလစ်ဘွဲ့ရသော ဒေါ်မြနီနီအကြောင်းလည်း ပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၂၀) တွင် ကဆုန်ညောင်ရေသွန်းပွဲ အလှူခံအကြောင်း ရေးသည်။ ပြီးလျှင် ယောက်ျားများနှင့် ရင်ဘောင်တန်းနိုင်သော အသုပ်သည့် ဒေါ်မိုးကြီးအကြောင်း သရုပ်ဖော်ရေးသားထားသည်။ အထူးသဖြင့် ယောက်ျားနှင့် မိန်းမရင်ဘောင်တန်းကိစ္စကို ဆွေးနွေးဝေဖန်ထားပါသည်။

ပေးစာအမှတ် (၂၁) တွင် 'ဆရာ' အခေါ်မကြိုက်သူ တစ်ဦးအကြောင်း

ဦးစွာရေးသည်။ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ 'စာကူးသမား' အကြောင်း ဖော်ပြသည်။
ပြိုင်ပွဲဝင်စာများ ခေါ်၍ ခိုးနည်း၊ လွန်ခဲ့သော ၁၀ နှစ် ၁၅ နှစ်က စာကိုခိုးနည်း၊
ရုပ်ရှင်မှ ခိုးနည်းစသည် စာခိုးနည်းများကို ဖော်ပြသည်။ မင်္ဂလာစာ တင်မောင်မြင့်
ခိုးသည်ကိုသာမက ပြသည်။ စာအုပ်များတွင် ပုံနှိပ်အမှားကို ထောက်ပြသည်။
သတင်းစာနှင့် အဖျင်းစာနှိုင်းယှဉ်ဆွေးနွေးသွားပါသည်။

အခန်း [၃]

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေး

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဆောင်းပါးများကို လေ့လာသောအခါ အထင်ရှား
ထုံး တွေ့မြင်ရသော အချက်မှာ မြန်မာစာပေ တိုးတက်ကြီးပွားရေးကို အထူး
တလည် လိုလားခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက်ကြီးပွားရေးအတွက်
ပြန်လည် ဆန်းစစ်ခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်း၊ ကောက်ချက်ချခြင်း၊ အကြံ
ပြုခြင်း၊ တိုက်တွန်းခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းစသည်တို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရ
ပါသည်။

သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်မြသွင် ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးခဲ့သော
'မြန်မာစာပေအကြောင်း' ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးပေါင်း ၇၀ ကျော်နှင့် အခြား
ကလောင်အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါးအားလုံးတို့၏ အဓိက
ဦးတည်ချက်မှာ မြန်မာစာပေတိုးတက်ကြီးပွားရေးပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေ
တိုးတက် ကြီးပွားစေလိုသော စေတနာသဘောထားနှင့် လုံ့လစိုက်ထုတ်မှုတို့
သည် စာပေဆောင်းပါးများတွင် ထင်ဟပ်နေပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ စာရေးသည်ဟု ယူဆရသော ခုနှစ်မှာ ၁၉၂၇ ခုနှစ်ဖြစ်
သည်။ ကွယ်လွန်သည်မှာ ၁၉၄၂ ခုနှစ်ဖြစ်ရာ စာရေးသက် ၁၅ နှစ်ကြာမြင့်ခဲ့
သည်။ ၁၅ နှစ်တာကာလအတွင်း ကလောင်အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် စာပေပြေဘက်
မြားစွာ ရေးသားခဲ့သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝရေးသားခဲ့သော စာပေဆောင်းပါးများတွင်
မြန်မာစာကြီးပွား တိုးတက်ရေးကို အလေးထား၍ ရေးသားသွားကြောင်း တွေ့ရှိ
ရပါသည်။

မြန်မာစာကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ရေးသားခဲ့ရာတွင် မြန်မာစာပေ၏ ခေတ်ပြိုင်အခြေအနေကို လေ့လာဆန်းစစ်သည်။ အတိတ်ကာလ မြန်မာစာပေ၏ အခြေအနေကိုလည်း ပြန်လည်လေ့လာသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ခေတ်ပြိုင်ကာလ မြန်မာစာပေသမိုင်းကို ပြုစုလျှင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေရေးရာ ဆောင်းပါးများသည် အလေးထား လေ့လာရမည့် ဆောင်းပါးများဟု ဆိုနိုင်သည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် သုဝေဇနိဆန်းစစ်ခဲ့သော စာပေရေးရာများကို သူ့ခေတ် မတိုင်မီ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၂၀ က စ၍ သူ့မျက်မှောက်ကာလထိ ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ခေတ်ကို 'ကာလပေါ်စာပေ' ခေတ်အဖြစ် သတ်မှတ်သုံးနှုန်းခဲ့သည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်အရ ၁၉၀၈ ခုနှစ်မှ သူ့စာပေရေးရာဆောင်းပါးများ စတင်ရေးသားသော ၁၉၂၈ ခုနှစ်ထိ ကာလဖြစ်သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဆေးဆုံးသည့် ခုနှစ်မှာ ၁၉၄၂ ခုနှစ်ဖြစ်ရာ သိပ္ပံမောင်ဝ ဆန်းစစ်လေ့လာတင်ပြခဲ့သော မြန်မာစာပေအခြေအနေမှာ ၁၉၀၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၂ ခုနှစ်ထိ နှစ်ပေါင်း (၃၄) နှစ်တာကာလ မြန်မာစာပေ အခြေအနေဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ၁၉၀၈ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၂ ခုနှစ်ထိ မြန်မာစာပေအခြေအနေအရပ်ရပ်ကို လေ့လာဆန်းစစ်၍ မြန်မာစာကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းရာတွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ရှေးဦးစွာ မြန်မာစာပေ နိမ့်ကျရသည့်အကြောင်းရင်းများကို ရှာဖွေတင်ပြသည်။ 'ရောဂါသိလျှင်ဆေးရှိရမည်' ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေးနည်းလမ်းများကို ရှာဖွေတင်ပြသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေနိမ့်ကျရသည့်အကြောင်းများအပေါ် အမြင်နှင့် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားရေးနည်းလမ်းများကို ခွဲခြားတင်ပြသွားပါမည်။

၃:၁။ သိပ္ပံမောင်ဝမြင်သော မြန်မာစာပေ နိမ့်ကျရသည့်အကြောင်းများ

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အမြင်အရ မြန်မာစာပေသည် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းနှင့် နေထိုင်ခဲ့သော ပဒေသရာဇ်ခေတ်များတစ်လျှောက်တွင် သူ့နည်းနှင့်သူ တိုးတက်ခဲ့သည်။ သို့သော် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့လက်အောက် မြန်မာနိုင်ငံကျရောက်ပြီး

ဆိုလျှင်ဘဝကျရောက်ချိန်တွင် အင်္ဂလိပ်စာကို အရေးပေးချိန်မှစ၍ မြန်မာစာပေ နိမ့်ကျလာခဲ့ရကြောင်း မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄ တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်-

'အင်္ဂလိပ်စာပေကို မြန်မာတို့သင်ကြားလေ့လာသည့်နေ့မှစ၍ မြန်မာစာပေကို အရေးတကြီး သင်ကြားခြင်းအလေ့ များစွာ ဆုတ်ယုတ်သွားသည်မှာ ထင်ရှားလှပေသည်။ ရှေးအခါက မြန်မာကလေးသူငယ်များ၏ ပညာဆည်းပူးရာဌာနဖြစ်သော ဘုန်းကြီးကျောင်းများသည် ယခုအခါ လူသံတိတ်ဆိတ်၍ ကျောင်းသားများ ကင်းမဲ့နေသည်ကိုသာ တွေ့မြင်ရပေသည်။ မြန်မာစာပေကို အလေးမပြုဘဲ အင်္ဂလိပ်စာပေတို့ကို အရေးတကြီး သင်ကြားလေ့လာသောအခါသည် ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီ ဆယ်နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်အတွင်းကဖြစ်သည်။'

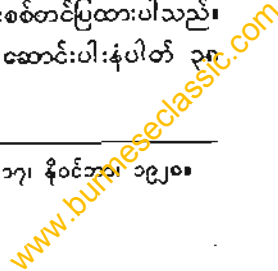
ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဆိုလိုချက်မှာ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး မတိုင်မီ နယ်ချဲ့လက်အောက် မြန်မာပြည်တွင် အင်္ဂလိပ်စာကို အရေးပေး၍ မြန်မာစာပေ နိမ့်ကျခဲ့ရကြောင်း ဖော်ပြလိုရင်းဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က မြန်မာစာပေ ဆက်သူများသည် အညံ့စားဖြစ်ခဲ့ပုံကို ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-

'အင်္ဂလိပ်စာအရေးကောင်းသူတို့ကိုသာ ချီးမွမ်းလေ့ရှိကြ၏။ အင်္ဂလိပ်စာတော်သူမှာ မိမိတို့အချင်းချင်းတွင် အမော်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏။ ဆရာ၏ အချစ်ဆုံးသော တပည့်လည်း ဖြစ်လေသည်။ မြန်မာစာတွင် တော်သူမှာကား အညံ့စားဟူ၍ အများကပင် အယူရှိကြလေသည်။'

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

ထိုနောက် မြန်မာစာပေနိမ့်ကျရသည့် အကြောင်းများတွင် ရှေးခေတ်က စာကောင်းပေဟောင်းများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးကုန်ခြင်းနှင့် စာအုပ်အဖြစ် ထွက်လာနိုင်ခြင်းတို့ကိုလည်း အပါအဝင်ဖြစ်ကြောင်း ဆန်းစစ်တင်ပြထားပါသည်။ ယင်း အချက်နှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၃၈ တွင်-

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း၊ အမှတ် (၄) သုဂိယသတင်းစာ၊ ၁၇၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၈။
၂။ ၄၆။

လှထွန်း (မြန်မာစာပေ)

'ပျောက်သွားသော စာများအပြင် မီးဘေးဖြင့် ပျက်စီးရရှာသော စာများ၊ ခြင်္ဘေးအတွက်ကြောင့် ပျက်စီးရရှာသော စာများ၊ စစ်ရေးမတ်ရေးအတွက် ပျက်စီးသွားကြရရှာသော စာများလည်း လွန်စွာ ပေါများလှပေသည်။ မန္တလေးမြို့ သီဟိုဠ်တိုက်တွင် စုဆောင်းထားသော စာကောင်းများမှာ မီးဘေးသင့်၍ ပျက်စီးသွားသည်ဟု ကြားရ၏။ ထို့ပြင် သီပေါမင်း အင်္ဂလိပ်တို့လက် ပါသွားပြီးနောက် တိုင်းရေးပြည်ရေး မငြိမ်သက်ခိုက် မီးဘေးသင့်သော စာကောင်းတို့လည်း လွန်စွာ ပေါများသည်ဟူ၍ ကြားဖူး၏။ နိုင်ငံခြားသို့ သွားရောက်ကုန်သော စာများလည်း ရှိပေသေးသည်။

ရေခဲတုံးတစ်တုံးကို ရေထဲချလိုက်လျှင် ဆယ်ပုံတစ်ပုံသာလျှင် ရေ၌ ပေါ်၏။ ကျန်ကိုးပုံမှာကား ရေထဲ၌ မြုပ်၍ နေလေသည်။ ဤဥပမာကဲ့သို့ပင် မြန်မာစာပေမှာလည်း ဆယ်ပုံတစ်ပုံခန့်သာ ပုံနှိပ်ပြီးသား ရှိပြီးလျှင် ယုံ့နံ့နေပေသည်။ ကျန်ကိုးပုံခန့်မှာ မထင်မရှား စုဆောင်းသူတို့လက်တွင် တိမ်မြုပ်လျက်သာရှိပေသည်။'

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာစာပေကောင်းပေကောင်းများ နည်းအမျိုးမျိုးနှင့် ဆုံးရှုံးကုန်ခြင်း၊ ဆယ်ပုံတစ်ပုံခန့်သာ ပုံနှိပ်ပြီးသား ရှိသေးခြင်း၊ ကျန် ကိုးပုံခန့်မှာ မထင်မရှား စုဆောင်းသူတို့လက်တွင် တိမ်မြုပ်နေခြင်းတို့ကိုလည်း မြန်မာစာပေမကြီးပွား မတိုးတက်ခြင်းအကြောင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဖော်ထုတ်တင် ပြထားပါသည်။

တစ်ဆက်တည်းပင် စာကောင်းစာဟောင်းကို လက်ကိုင်ထားသူတို့၏ လျှို့ဝှက်စုဆောင်းထားမှုကြောင့် စာကောင်းတို့၏ ကျေးဇူးကို လူအများ မခံစားရကြောင်းအကြောင်းကိုလည်း ဝေဖန်ထားပါသည်။ ဆောင်းပါးနံပါတ် ၃၈ တွင်ပင်-

'အချို့စာကောင်းပေကောင်းတို့ကို လက်ကိုင်ထားကြသော ဆရာကြီးများမှာ မိမိတို့စာကို အခြားသူတို့အား ဝေငှခြင်း၊ ဖတ်စေခြင်း၊ ဖတ်ရန်အခွင့်ပြုခြင်းကို မပေးဘဲ အလွန်စေး

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် ၃၈၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၂၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၉။

နည်းသော သူဌေးကြီးတို့ကဲ့သို့ လျှို့ဝှက်စုဆောင်းထားသော ကြောင့် လူအများမှာ ထိုစာကောင်းတို့၏ ကျေးဇူးကို အနည်းငယ်မျှ မခံစားကြရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ အလွန်မှ ကောင်းတော့၏။'

ခု မှတ်ချက်ချထားပါသည်။

မြန်မာစာပေနိမ့်ကျနေရသည့် အခြားအကြောင်းတစ်ရပ်အဖြစ် မြန်မာလူမျိုးတို့က မြန်မာစာပေကို ထိုစဉ်ကာလက အားမပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟုလည်း ထောက်ပြထားပါသည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် ရှေးပဒေသရာဇ်ခေတ်က မင်းစိုးမှူးမတ်တို့က အားပေး၍ မြန်မာစာထွန်းကားခဲ့သည်။ မည်သူမျှ အထောက်အပံ့ မရှိသော ဘာလတွင် မြန်မာစာပေ ဆုတ်ယုတ်သည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် စာဖတ်သူတို့က အားပေးမှ မြန်မာစာပေ တိုးတက်လာနိုင်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ လက်ရှိအခြေအနေတွင် မြန်မာစာပေ နိမ့်ကျနေရသည်မှာ မြန်မာလူမျိုးတို့က အားမပေး၍ ဖြစ်ကြောင်းကို-

'အချုပ်အားဖြင့် မြန်မာစာပေ၏ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းအကြောင်း ရင်းမှာ မြန်မာလူမျိုးတို့က မြန်မာစာပေကို အားမပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည် ဟုဆိုလျှင် မှားလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။

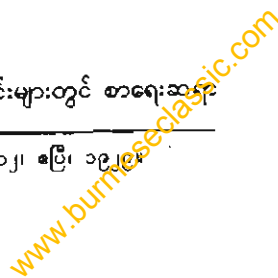
ကဲ့သို့လည်းကောင်း။

'မြန်မာပြည်၌မူကား ပထမဖြစ်သော မင်းစိုးမှူးမတ်တို့က ထောက်ပံ့သော ခေတ်မှာ လွန်ခဲ့ပေပြီ။ တိုင်းသူပြည်သား စာဖတ်သူ အပေါင်းတို့က ထောက်ပံ့သော တတိယခေတ်မျိုးသို့လည်း မရောက်သေး၊ အလတ်ဖြစ်သော မည်သူမျှ ထောက်ပံ့ခြင်း မရှိသည့် ဒုတိယခေတ်ဆိုးကြီးသို့ ကျရောက်လျက် ရှိနေပေသည်။ ဤသို့သော ခေတ်ဆိုးကြီးအတွင်း ကျရောက်နေသောကြောင့် မြန်မာစာပေမှာ လွန်စွာ ဆုတ်ယုတ်နေကြောင်း ထင်ရှားလှပေသည်'

ဟုလည်းကောင်း သုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။

တစ်ဖန် မြန်မာစာပေ နိမ့်ကျရသည့်အကြောင်းများတွင် စာရေးဆရာ

၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် ၃၈၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၂၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၉။

ကောင်းများ မပေါ်ထွန်းခြင်းသည်လည်း အကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း ဆွေးနွေး တင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမတန်းစား စာရေးဆရာများသည် စာပေဝင်စာဖြင့် မရပ်တည်နိုင်။ ထို့ကြောင့် စာရေးခြင်းအလုပ်မှတစ်ဆင့် အလုပ်ကို ပြောင်းလုပ်ကြရသည်။ ဒုတိယတန်းစားနှင့် တတိယတန်းစားအဆင့်ရှိသော စာရေးဆရာများသာ စာရေးနေကြသည်။

ထိုခေတ်ကပင် ပညာသင်ကြားရာတွင် အမြင်ကျယ်မှုထက် ငွေက အဓိက ဦးတည်၍သင်ကြားကြသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည်တွင် စာရေးဆရာဖြစ်လိုသူ အလွန်နည်းသည်။ အရာရှိ အရာခံဖြစ်အောင် ငွေရချမ်းသာအောင် ရည်ရွယ်၍ ပညာသင်ကြသည်။ စာရေးဆရာကောင်း ပေါ်ထွန်းရန် အထူးအနေမပေးချေ။ ယင်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးနံပါတ် (၄၀) တွင်

'ဤဖော်ပြပြီးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် စာရေးဆရာများမှာ' စာရေးခြင်းကြောင့် ငွေကြေး လုံလောက်စွာ မရသမျှ ကာလပတ်လုံး မည်သူမျှ စာရေးဆရာဖြစ်ရန် ကြိုးစားမည် မဟုတ်ချေ။ ထိုသို့ မကြိုးစားလျှင် စာရေးဆရာကျော်များ ပေါ်ပေါက်ရန်အကြောင်း မရှိ၊ စာရေးဆရာကောင်းများ မပေါ်ပေါက်ခြင်းသည်ပင်လျှင် စာကောင်းများ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမည်ပေသတည်း။'

ဟူ၍ မှတ်ချက်ချထားပါသည်။

မြန်မာစာပေမတိုးတက်ခြင်း အခြားအကြောင်းတစ်ရပ်အဖြစ် ထိုခေတ်က ကျောင်းများတွင် အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာနှစ်ဘာသာ သင်ကြားခြင်းကိုလည်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ယင်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄၄ တွင်-

'ထိုမှတစ်ပါး အခြားအခြားသော အကြောင်းများလည်း ရှိပေသေး၏။ ၎င်းတို့အနက် အရေးကြီးသော အချက်မှာ ယခုအခါ မြန်မာပြည်တွင် အင်္ဂလိပ်မြန်မာနှစ်ဘာသာ သင်ကြားလေ့လာရခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ထိုနှစ်ဘာသာသင်ကြားရသောကြောင့် တစ်မျိုးမျိုးမှာမှ အဟုတ်အဟတ် တတ်

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်းအမှတ် ၄၀၊ သုရိုယသတင်းစာ၊ ၂၂၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၂၀။

မြောက်ခြင်း မရှိဘဲ တောင်မရောက် မြောက်မကျ စာရေး စာချိတ်ဖြစ်လောက်ရုံ အစိုးရအမှုထမ်းဖြစ်လောက်ရုံသာ တတ်ကျွမ်းကြလေသည်။'

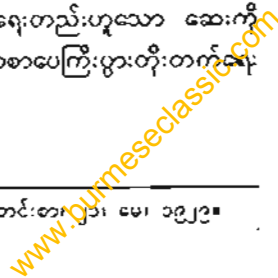
ဟု ရေးထားပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝ ထောက်ပြသော ထိုစဉ်ကာလက မြန်မာစာပေခိုင်ကျရသည့်အကြောင်းရင်းများကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး မတိုင်မီ နယ်ချဲ့လက်အောက်မြန်မာပြည်တွင် အင်္ဂလိပ်စာကို အရေးပေး၍ မြန်မာစာပေခိုင်ကျခဲ့ရသည်။
- (၂) ရှေးခေတ် စာကောင်းစာဟောင်းများ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းနှင့် စာအပိုအဖြစ် ထွက်ခွာခံရခြင်းသည်လည်း မြန်မာစာပေ ခိုင်ကျရသည့်အကြောင်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- (၃) စာကောင်းပေကောင်း လက်ကိုင်ထားသူတို့၏ လျှို့ဝှက်စုဆောင်းထားမှုကြောင့် စာကောင်းတို့၏ ကျွေးဇူးကို လူအများ မခံစားရခြင်းသည်လည်း အကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- (၄) မြန်မာစာပေဆုတ်ယုတ်ခြင်း၏အကြောင်းမှာ မြန်မာလူမျိုးတို့က မြန်မာစာပေကို အားမပေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်။
- (၅) မြန်မာစာရေး ဆရာကောင်းများ ထိုစဉ်က မပေါ်ထွန်းခြင်းသည်လည်း မြန်မာစာပေ ခိုင်ကျရသည့်အကြောင်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- (၆) ကျောင်းများတွင် အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာနှစ်ဘာသာ သင်ကြားရခြင်းကြောင့် တပ်အမျိုးမျိုးမှာမှ အဟုတ်အဟတ် တတ်မြောက်ခြင်း မရှိခြင်းသည်လည်း မြန်မာစာပေ ခိုင်ကျရသည့်အကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ဖော်ပြပါအချက်များသည် မြန်မာစာပေခိုင်ကျရသည့်အကြောင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အမြင်များ ဖြစ်ပါသည်။ 'ရောဂါသိလျှင် ဆေးရှိမည်' ဟူသော အဆိုအရ မြန်မာစာပေခိုင်ကျရသည့်အကြောင်းအရာများကို ရှာဖွေစစ်ဆေးပြီးနောက် မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေးတည်းဟူသော ဆေးကို ရှာဖွေတိုက်ကျွေးပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေး သဘောထားများကို ဆက်လက် တင်ပြပါမည်။

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း၊ အမှတ် ၄၄၊ သုရိုယသတင်းစာ၊ ၂၂၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၂၀။

၃၂။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေး သဘောထား

နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်လက်အောက် မြန်မာပြည်ကျရောက်ချိန်မှစ၍ အင်္ဂလိပ် စာတွင် ကျယ်လာပြီး မြန်မာစာပေနိုင်ကျလာခဲ့ကြောင်း သိပ္ပံမောင်ဝက သုံးသပ် တင်ပြခဲ့သည်။ ဤသို့ နိမ့်ကျနေသော မြန်မာစာပေ ပြန်လည်ကြီးပွားတိုးတက် ရေးအတွက် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဘက်ပေါင်းစုံမှ ကြီးပမ်းခဲ့သည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအမြင်များကို လေ့လာတင်ပြ သွားပါမည်။

၃၂:၁။ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ ကျေးဇူး

မြန်မာစာပေပြန်လည်၍ နာလန်ထလာရသည်မှာ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး ကြောင့်ဟု သိပ္ပံမောင်ဝက မြင်သည်။ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားလာသောအခါ စစ်သတင်းကို လူတိုင်း စိတ်ဝင်စားကြ၍ သတင်းစာဖတ်ကြသည်။ သတင်းစာ ဖတ်ခြင်း ဝါသနာကို ကမ္ဘာစစ်ကြီးက ပန်တီးပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအချက် နှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄ တွင်- 'ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်သည်ဟု ကြားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မြန်မာတစ်ပြည်လုံး တုန်လှုပ်သွားလေ၏။ လူတိုင်း ပါးစပ် တွင် စစ်အကြောင်းကိုသာ ပြောဆိုကြ၏။ လူတိုင်း စစ် အကြောင်းကို ကြားလိုကြ၏။ နောက်ဆုံး စစ်သတင်းကို ကြားလိုကြသဖြင့် နေ့စဉ်သတင်းစာတို့ကိုသာ မျှော်လင့် လျက် နေကြ၏။ စာမတတ်သူများကပင် သတင်းစာကို ဝယ်၍ဖတ်တတ်သူတို့အား အဖတ်ခိုင်းပြီးလျှင် နားထောင် လေ့ရှိ၏။ မြန်မာပြည်တွင် စပါးဈေးလွန်စွာကျ၏။ သို့ရာ တွင် မြန်မာများ သတင်းစာဖတ်ခြင်း ဝါသနာတည်းဟူ သော မျိုးစေ့ကို ထိုကမ္ဘာစစ်ကြီးက ပျိုးထောင်ပေးလိုက်ပေ ၏။ များစွာဝမ်းမြောက်ဖွယ်ကောင်းသော အချက်ပေ တည်း။'

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၇၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၈။

ဟု ရေးသားထားပါသည်။

ဤသို့ မြန်မာတို့ သတင်းစာဖတ်ခြင်း အလေ့ကို ကမ္ဘာစစ်ကြီးက ပျိုးထောင်ပေးလိုက်ပြီးနောက် တစ်နှစ်ခန့်ကြာသောအခါ စစ်သတင်းချည်းဖတ်နေ ရသည်ကို ငြီးငွေ့လာကြ၏။ ထိုအကြောင်းကို ရိပ်မိကြသော သတင်းစာဆရာ တို့က မိမိတို့ သတင်းစာများတွင် ရယ်ရွှင်ဖွယ်၊ ဖဟုသုတရဖွယ်၊ တိုင်းရေးပြည် ရေး မျက်စိပွင့်လင်းဖွယ်ရာ အကြောင်းတို့ကို ထည့်သွင်းရေးသားလာကြသည်။ သတင်းစာဖတ်သူ အပေါင်းတို့လည်း မြန်မာမှုဆိုင်ရာ ဗဟုသုတတို့ကို တစ်စ တစ်စ စုဆောင်းလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ မြန်မာစာဝါသနာပါသူတို့ တစ် စတစ်စ ထွန်းကားလာကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကမ္ဘာစစ်ကြီးကို မြန်မာစာပေထွန်း ကားရေးအကျိုးပြုသည့် ကျေးဇူးတင်ထိုက်ကြောင်းကို-

'ဤသို့လျှင် အင်္ဂလိပ်စာက မြန်မာစာပေဆုတ်ယုတ် ပ ပျောက်သွားအောင် ဆောင်ရွက်သော်လည်း ကမ္ဘာစစ်ကြီးက ထိုသို့ ဆုတ်ယုတ်နေခြင်းမှ ပြန်၍ တိုးတက်လာရန် ဆောင် ရွက်ပေးသောကြောင့် ကမ္ဘာစစ်ကြီးကိုပင် မြန်မာစာပေ တိုးတက်ရေးကို အားပေးသည့်အတွက် ကျေးဇူးတင်ထိုက် လှပေသည်။'

ဟု ကောက်ချက်ချထားပါသည်။

၃၂:၂။ အမျိုးသားကျောင်းများ၏ အားပေးမှု

ကမ္ဘာစစ်ကြီးက မြန်မာများအား သတင်းစာဖတ်ခြင်း၊ မြန်မာစာကို လေ့လာခြင်း အလေ့အထကို အားပေးသည်ဟု ဆိုသော်လည်း အားပေးရုံနှင့် မြန်မာစာပေ အဟုတ်တိုးတက်လာသည်မဟုတ်ပေ။ ကမ္ဘာစစ်ကြီးက စာဖတ်ခြင်း ဝါသနာတည်းတူသော မျိုးစေ့ကိုသာ ပျိုးထောင်ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်း ဝါသနာမျိုးစေ့ကို မြေဩဇာပေးခြင်း၊ ရေလောင်းခြင်းနှင့် တူသော အခြား အားပေးသည့် အကြောင်းများလည်း ရှိသည်။ ယင်းအကြောင်းနှင့် ပတ်သက် ၍ ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅)တွင်-

'၁၂၈၂ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းသားများ သိပ္ပံကျောင်းကို သိပ္ပံ

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၇၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၈။

မှောက်၍ ထွက်လာကြပြီးလျှင် အဖြူဖြူအရွှာရွာတွင် အမျိုးသား ကျောင်းများ တည်ထောင်ခြင်းသည် ယခင် ကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ပျိုးထောင်ပေးလိုက်သော မြန်မာစာပေ လေ့လာခြင်းမျိုးစေ့ကို ကြီးပွားလာအောင် အားပေးသော ဖြစ်ထုတ်စာနှင့်တူပေသည်။^၁

ဟု မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အမျိုးသားကျောင်းများ၏ အားပေးမှုကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆက်လက်၍ မြန်မာစာပေ တိုးတက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ သဘောထားကိုလည်း တင်ပြလိုပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အလိုအရ မြန်မာစာပေကို ဆလုလာဖတ်ရှုကြည့်ရုံနှင့် မြန်မာစာပေ တိုးတက်သည်ဟု မဆိုနိုင်သေးကြောင်း၊ မြန်မာစာပေ တိုးတက်မှသာ မြန်မာစာပေ တိုးတက်သည်မည်ကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် (၅)တွင်ပင်-

'ဤသို့ မြန်မာစာလေ့လာခြင်းကို မြန်မာစာပေ တိုးတက်သည်ဟု မဆိုနိုင်။ မြန်မာစာတိုးတက်ရန် အားပေးကူညီခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက်သည်ဆိုရာတွင် မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ကဗျာလင်္ကာစကား ပြေမှစ၍ မြန်မာမှုဆိုင်ရာ စာပေအမျိုးမျိုးဘက်က တိုးတက်နေမှသာလျှင် မြန်မာစာ တိုးတက်နေသည်ဟု ဆိုရပေမည်။'

ဟု မြန်မာစာတိုးတက်ခြင်း အယူအဆကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤသို့ ယုံကြည်ယူဆသည့်အတိုင်း မြန်မာစာ တိုးတက်ရေးအတွက် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဘက်ပေါင်းစုံမှ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ချက် သဘောထားများကို ဆက်လက် လေ့လာတင်ပြပါမည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာစာတိုးတက် ကြီးပွားရေးအတွက် အတိတ်အခါ မြန်မာစာပေတို့ကို လေ့လာဆန်းစစ်သည်။ မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာစာပေအခြေအနေကို လေ့လာသုံးသပ်သည်။ ယင်းအခြေအနေတို့ကို အခြေခံ၍ မြန်မာ

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၅)၊ သုဂိုဏ်းသတင်းစာ၊ ၂၄၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၀။

၂။ ၎င်း

စာပေ တိုးတက်ကြီးပွားရေးအတွက် သူ၏ သဘောထားများကို ထုတ်ဖော်အကြံပြုသည်။

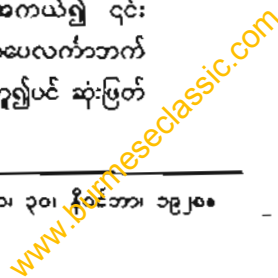
၃။ ၂။ ၃။ ကဗျာလင်္ကာပိုင်းတိုးတက်ရေး

ရှေးဦးစွာ ကဗျာလင်္ကာပိုင်း တိုက်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အမြင်တို့ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။ ကဗျာလင်္ကာပိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၆၊ ၇၊ ၈ သုံးပုဒ်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ကဗျာလင်္ကာတို့နှင့် ပတ်သက်၍ စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့အဖြစ် ပေါ်ထွက်ခဲ့သော ကဗျာလင်္ကာစာအုပ်များနှင့် စာနယ်ဇင်းတို့တွင် ပါသော ကဗျာလင်္ကာတို့များ ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲခြားပြီး လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

စာအုပ်အဖြစ် ထွက်လာသော ကဗျာလင်္ကာပိုင်းတွင် မန်လည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ မဟာသုတကာရုံမဃဒေဝလင်္ကာသစ်နှင့် ဝေလမင်းသား ဆုရဦးဆာ၏ ဝရဏပျို့စာအုပ် နှစ်အုပ်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဝရဏပျို့ကို အလတ်တန်းစား ပျို့အဖြစ် သုံးသပ်ထားသည်။ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်ကြီးကိုမူ နှစ် ၂၀ အတွင်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော လင်္ကာများအကြားတွင် အထူးထင်ရှားကောင်းမွန်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုစဉ်ကာလ ကဗျာလင်္ကာတိုးတက်ထွန်းကားနေကြောင်း နောင်တွင် သာဓကအဖြစ် တင်ပြနိုင်သော အကောင်းစား ကဗျာလင်္ကာကြီးအဖြစ် ဝေဖန်ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ထိုခေတ် မြန်မာစာကဗျာအခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးနံပါတ် (၆) တွင်-

'နှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွင်း စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့အဖြစ် လင်္ကာ သုံးလေးစောင်သာ ပေါ်သောကြောင့် မြန်မာလင်္ကာမှာ တိုးတက်ထွန်းကားနေပေသည်ဟု ဆိုရန် များစွာ ခဲယဉ်းပေသည်။ မဃဒေဝလင်္ကာသစ်တစ်ခုရှိနေပေသောကြောင့်သာ အနည်းငယ် ခံသာပေးသေး၏။ အကယ်၍ ၎င်းလင်္ကာ မပေါ်ပေါက်လျှင်ကား မြန်မာစာပေလင်္ကာဘက်တွင် ဆယ်မဂ္ဂအောင် ဆုတ်ယုတ်နေသည်ဟူ၍ပင် ဆုံးဖြတ်ရပေလိမ့်မည်။'

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၆)၊ သုဂိုဏ်းသတင်းစာ၊ ၃၀၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၀။

ဣ သူ့အမြင်ကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

ဆက်လက်၍ စာနယ်ဇင်းများတွင် ပါဝင်သော တေးထပ်၊ ဒွေးချိုး၊ ဣ စသည့် လင်္ကာတိုကလေးများနှင့် ပတ်သက်၍ တင်ပြထားပါသည်။

သူရိယတိုက်ထုတ် တေးထပ်ပေါင်းချုပ် စာအုပ်နှင့် ဦးပြုံးချို မဟာဂီတ သစ် စာအုပ်တို့တွင် ကာလပေါ် လင်္ကာတိုကလေးများပါကြောင်း ဖော်ပြထား သည်။ ထို့ပြင် လင်္ကာစုစာအုပ်အချို့ရှိကြောင်း ယင်းစာအုပ်ပါ လင်္ကာအများစု မှာ မကောင်းကြောင်း၊ အစပ်မှာသည့် လင်္ကာအများစုပါ၍ များစွာ စိတ်ပျက် မိကြောင်း သုံးသပ်ပြသည်။ သို့သော် စာနယ်ဇင်းများတွင် ပါဝင်သော ကဗျာ လင်္ကာအချို့သည် ကောင်းကြောင်း၊ ယင်းတို့ကို မပျောက်ပျက်အောင် စုပေါင်း၍ စာအုပ်ထုတ်သင့်ကြောင်း အကြံပေးထားသည်။ ဆောင်းပါးနံပါတ် (၇)တွင်- 'ယခုကာလပေါ် လင်္ကာတိုကလေးများ ပြစ်စေကာမူ အလွန်ကောင်းမွန်၍ အနစ်သာရနှင့်ပြည့်စုံသော လင်္ကာ ကလေးများ ဖြစ်ပါက ၎င်းတို့ကို စုဆောင်းပြီးလျှင် စာအုပ် ပြုလုပ်ရိုက်နှိပ်ရန် သင့်ပေသည်။'

ဟု တိုက်တွန်းရေးသားထားပါသည်။

ထိုစဉ်ကာလ ကဗျာလင်္ကာကို ပြန်လည်လိုက်စားလာခြင်းနှင့် ပတ်သက် ၍လည်း သုံးသပ်ဖော်ပြထားပါသည်။ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်များ အုပ်စိုးလာသည့် အချိန်မှစ၍ မြန်မာကဗျာလင်္ကာတိုကလေးများ ခေတ်မှီနိသွားကြောင်း၊ အောက် မြန်မာပြည်တွင် ပို၍ ခေတ်မှီနိသွားကြောင်း၊ ဤသို့ ကဗျာလင်္ကာဆုတ်ယုတ် သွားသည်မှာ ပထမကမ္ဘာစစ်တိုင်အောင် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဤသို့ ကဗျာလင်္ကာဆုတ်ယုတ်နေရာမှ သူရိယသတင်းစာတွင် မစွတာမောင်မှိုင်းက သူ၏ ဋီကာဆောင်းပါးများတွင် တေးထပ်၊ ဒွေးချိုး စသည့် လင်္ကာတိုကလေး များ ညှပ်၍ ညှပ်၍ ရေးသားသည်။ မောင်ခင်မောင်အမည်ခံ သူ၏ ခင်မြင့်ကြီး၊ တင်တင်မြ စသည့် ဝတ္ထုတို့တွင် တေးထပ်၊ ဘောလယ်စသည်တို့ ညှပ်၍ ညှပ်၍ ရေးသည်။ ထိုအခါမှ စ၍ တေးထပ်၊ ဒွေးချိုး၊ ရတုစသော လင်္ကာမျိုး ကို လိုလားနှစ်သက်လာကြသည်။ ၁၂၈၂ ခုနှစ်သို့ ရောက်၍ ကျောင်းသား သပိတ်မှောက် ကိစ္စပြီးသည်မှစ၍ လင်္ကာရေးသားခြင်းအကျင့်သည် နေ့ချင်း ညချင်း အလွန်လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်ဟု ဖော်ပြ

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၇)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၄၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၀။

ထားပါသည်။ ကဗျာလင်္ကာရေးစပ်သူများတွင် ကျောင်းသားကလေးများ၊ မိ ကလေးများ ပါလာသည်ကိုလည်း အားတက်ဖွယ်အဖြစ် ရေးထားပါသည်။

သို့သော် ထိုစဉ်က စာနယ်ဇင်းများတွင် ရေးစပ်ကြသော ကဗျာလင်္ကာ အများစုမှာ မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့၊ မိုးဘွဲ့၊ နိဗ္ဗိန္ဒာဘွဲ့တို့သာ များကြောင်း သုံးသ န်တင်ပြထားပါသည်။ ယင်းအဖွဲ့တို့မှာ များလွန်းထပ်လွန်းနေ၍ ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောက် ကြောင်း ထို့ကြောင့် အကြောင်းအရာ ခပ်ဆန်းဆန်းကို ရေးရန် တိုက်တွန်းထား သည်။

ထို့ပြင် ကဗျာလင်္ကာတို့ကို ကိုယ် တကယ်ခံစားရမှ ရေးသားရ လည်း အကြံပြုထားပါသည်။ ယင်းအချက်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာ ပေအကြောင်း ဆောင်းပါး နံပါတ် (၈) တွင်-

'အထူးသဖြင့် ရေးသားလိုရင်းမှာ ယခုကာလ ကဗျာလင်္ကာ တိုကလေးများကို ရေးသားသူတို့အား မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့၊ နိဗ္ဗိန္ဒာအစရှိသော အကြောင်းအရာကို စပ်ဆိုရေးသားခြင်းမှ ရပ်စဲရန် တောင်းပန်လိုရင်း ဖြစ်လေသည်။'

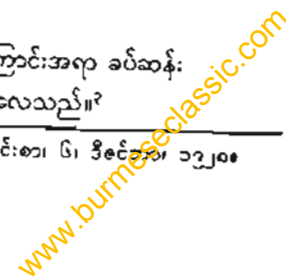
ဟူ၍လည်းကောင်း၊

'လင်္ကာဖွဲ့ဆို ရေးသားရာ၌ ရေးသားသူ၏ စိတ်အတွင်း က လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ပေါ်ပေါက်လာသော အချင်းအရာ တို့အကြောင်းကိုသာ ရေးသားရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အကယ် ၍ ဝမ်းနည်းသောအခါမှ ရေးမှ ဝမ်းနည်းသောစာနှင့် တူပေ မည်။ ဝမ်းမနည်းပါဘဲ၊ မလွမ်းပါဘဲလျက် ဝမ်းနည်းယောင် လွမ်းယောင်ဆောင် ရေးသားကြသော ကဗျာတို့ကိုဖတ်ရ သောအခါ ဘုန်းကြီးပျံများတွင် အခပေး၍ ငိုခိုင်းသော ကြောင့် ငိုကြသော ငိုချင်းသည်များကို သွား၍ သတိရမိ ပေသည်။'

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

'မိမိတို့စပ်ဆိုသော ကဗျာတို့တွင် အကြောင်းအရာ ခပ်ဆန်း ဆန်းများကို ထည့်သွင်းရေးသားသင့်လေသည်။'

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၈)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၆၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၀။
၂။ ၎င်း။
၃။ ၎င်း။

ထွက်လည်းကောင်း သုံးသပ်ဝေဖန်အကြံပြုထားပါသည်။

၃၂၄။ မြန်မာဝတ္ထုတို တိုးတက်ရေး

မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ထိုစဉ်က မြန်မာ့ဝတ္ထုတို အခြေအနေကို ဆွေးနွေးသုံးသပ်၍ ဝတ္ထုတို တိုးတက်ရေးအတွက်လည်း အကြံ ပြုထားပါသည်။

၁၂၅၂ ခုနှစ်မှ စ၍ မြန်မာဝတ္ထုရှည်များ ခေတ်တိမ်လာပြီး လေးပဲ တန် ဝတ္ထုများ ခေတ်စားလာသည်။ ပျော်တော်ဆက်၊ အောင်တော်မူ၊ နှစ်ပါးကြည် စသည် ဝတ္ထုကုမ္ပဏီများ မှီလိုပေါက်လာပြီး လေးပဲတန်ဝတ္ထုများတွင်ကျယ် လာသည်။ အထူးသဖြင့် ဗိုလ်အမည်ပါသော ဝတ္ထုတိုများ ခေတ်စားခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုတိုကလေးများကြောင့် ကောင်းသော ဝတ္ထုရှည်များ တစ်စတစ်စ ပျောက် ကွယ်ခဲ့ရသည်။ ထိုဝတ္ထုရှည်များ တစ်စတစ်စ အဆင့်အတန်းမှာလည်း နိမ့်ကျ လွန် ရှိသည်။ ယုတ္တိမတန်သော ဝတ္ထုများသာ ဖြစ်သည်။

ထိုစဉ်က ဝတ္ထုကို နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲနိုင်သည်။ တစ်မျိုးမှာ ရာဇဝင်တို့ ကို တုပြီး ရေးသော ဝတ္ထုမျိုးဖြစ်၏။ အခြားတစ်မျိုးမှာ နဂါး၊ ဝိဇ္ဇာ၊ ဘီလူး၊ နတ်သား၊ နတ်သမီးတို့ပါသော ဝတ္ထုမျိုးဖြစ်သည်။

နတ်သျှင်နောင်ဝတ္ထု၊ တပင်ရွှေထီးဝတ္ထုကဲ့သို့သော ရာဇဝင်ဝတ္ထုများ သည် ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းမွန်ကြောင်း တင်ပြထား၏။ ရာဇဝင်ယောင် ဝတ္ထု များကိုကား ရေးသားသူတို့သည် ရာဇဝင်အကြောင်းအရာတို့ကို အနည်းငယ်မျှ ဂရုမစိုက်ဘဲ ထင်မိထင်ရာ ရေးသားလေ့ရှိကြောင်း ဝေဖန်ထား၏။ ပြီးလျှင် ရေးသင့်သော ရာဇဝင်ဝတ္ထုမျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ဆောင်းပါးနံပါတ် (၁၁)တွင်-

'ရာဇဝင်ဝတ္ထုမျိုးကို ဖတ်လိုက်သောအခါ စာဖတ်သူ၏ စိတ်ထဲတွင် ရှေးခေတ် ရှေးအခါတို့သို့ ကိုယ်တိုင်ရောက် သွားသကဲ့သို့ ထင်မှတ်ရအောင် ရေးသားထားရာသည်။ ရှေးအခါက ပြောဆိုကြပုံ၊ ရှေးအခါက တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြပုံတို့ကို စုံစမ်းပြီးမှသာ လျှင် မိမိတို့ ဝတ္ထုများတွင် ရေးသားဖော်ပြသင့်ပေသည်။ ရှေးအကြောင်းကို ရေးလျှင် နေရာတိုင်းမှာ ရှေးနှင့်တူအောင်

ထုတ်ဆောင်ရေးသားသင့်၏။ ယခုကာလနှင့် ဆိုင်သော အချက်တို့ကို မေ့၍ မထည့်သွင်းထားအပ်ပေ။ ဝတ္ထုတစ်ခု လုံး ကာလနှင့် ပတ်သက်သော အချက်တို့ကို အနည်းငယ် မျှ မစွက်မိရန် ကောင်းစွာ သတိထားရာသည်'

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။
၁၂၅၂ မှ ရှစ်နှစ်ကြာသည်အထိ ဗိုလ်အမည်ပါသော ဝတ္ထုများ ခေတ် စားချိန်သည် မြန်မာဝတ္ထုတို အညံ့ဆုံးအချိန်ဖြစ်ကြောင်းကို ဆောင်းပါးနံပါတ် (၁၀) တွင်-

'မြန်မာစာပေဘက်တွင် ဗိုလ်တွေ ထကြွသောင်းကျန်းနေ သောကြောင့် ဣန္ဒြေရသော ဝတ္ထုကောင်းများ မျက်နှာ မပြပုံကြသဖြင့် တိမ်းရှောင်နေကြရ၏။ ဗိုလ်ပါသော ဝတ္ထုတို့ ထွန်းကားသော ခေတ်သည် မြန်မာဝတ္ထုဘက်တွင် အညံ့ဆုံးသော ခေတ်ဟူ၍ ဆိုရပေမည်'

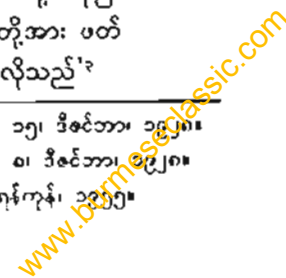
ဟု သုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။
ထိုပြင် ထိုစဉ်က ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုပေါ်လာ၍ များစွာ စိတ်မကောင်း ဖြစ်ရကြောင်း၊ ၎င်းဝတ္ထုမျိုး တစ်နေ့တခြား များပြားလာသောအခါ အစိုးရက အရေးယူရတော့ ကြောင်း၊ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာအချို့ပင် ဝတ္ထုတိုမျိုး ရေးသည်ကို တွေ့၍ စိတ်ပျက်ရကြောင်း၊ မြန်မာစာပေ တိုးတက်လိုသူတိုင်း မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ရကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ထိုဝတ္ထုတိုမျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားသူ စာရေး ဆရာတို့အား သတိပေးရေးသားထားပါသည်။

ခေတ်စမ်းရာဇဝင်ရေးစာများ စာအုပ်တွင် ပါဝင်သော 'ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုများ'ဆောင်းပါးတွင်-

'ထိုဝတ္ထုဆရာတို့အား သတိပေးလိုသည်မှာ မိမိတို့ ရေးပြီး သော ဝတ္ထုကို မိမိတို့၏ နှမငယ် ညီမငယ်တို့အား ပတ် စေနိုင်သော ဝတ္ထုဖြစ် မဖြစ်ကို ဆင်ခြင်စေလိုသည်'

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၁၀)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၅၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈။
၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၁၀)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈။
၃။ သိပ္ပံမောင်၊ ခေတ်စမ်းရာဇဝင်၊ ကြေးမုံစာပေဖြန့်ချိရေး၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၅။

၈၂

လှထွန်း (မြန်မာစာပေ)

ဟု သတိပေး ရေးသားထားသည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် ညစ်ညမ်း ဝတ္ထုရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍-

‘ဤစာအုပ်မျိုးကို ထုတ်ဝေခြင်းထက် တိုင်းပြည် နစ်နာစေသော အလုပ်သည် မရှိဟု ကျွန်ုပ်တို့က ဆိုလျှင် များစွာ မှားလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံကြီးကို အတင်းပြောင်းမည်၊ မြန်မာတို့ကို အတင်းတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်မည်။ မြန်မာစာပေ မတိုးတက်လျှင် မနေဟု ကြိမ်းပနေကြသော ဝတ္ထုရေးဆရာတို့သည် နှုတ်ကဘုရား ဘုရား၊ ကလောင်က ကားယား မဖြစ်ကြစေရန် သတိပေးစကား ရေးသားလိုက်ရပေတော့သတည်း။’^၁

ဟူ၍ သတိပေးထားပါသည်။

သို့သော် ထိုကာလနောက်ပိုင်းတွင် ရေးသားသော ဝတ္ထုတိုများအနက်မှ ဝတ္ထုကောင်းကလေးများကိုမူ စုပေါင်း၍ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။ စာရေးဆရာ ပီမိုးနင်း၏ ဝတ္ထုတိုများ၊ မြဲမျိုးလွင်၏ ဝတ္ထုများ၊ ဉာဏ၏ ဝတ္ထုများ၊ ဦးဖိုးကျား၏ ဝတ္ထုများ စသည် ဝတ္ထုတိုများကို ဆွေးနွေးတင်ပြသည်။ မောင်သံဇရာဦး၏ ပေးစာများအမှတ် (၁) တွင် ဝတ္ထုတိုများနှင့် ပတ်သက်၍-

‘မဂ္ဂဇင်းတွေမှာပါတဲ့ ဝတ္ထုကောင်းကလေးတွေကို တစ်ယောက်ယောက်က ဖြစ်ဖြစ်၊ ကုမ္ပဏီတစ်ခုခုကဖြစ်ဖြစ် ပေါင်းပြီး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေကြဖို့ တိုက်တွန်းချင်သဗျ။ မဂ္ဂဇင်းတွေထဲမှာ ပါတဲ့ တချို့ဝတ္ထုတိုကလေးတွေဟာ တော်တော် အကောင်သား၊ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ဆိုရင်တော့ တစ်လကုန်ရင် ပျောက်သွားမှာပဲ’

ဟူ၍ အကြံပေးထားပါသည်။

၂:၂:၅။ မြန်မာဝတ္ထုရှည်တိုးတက်ရေး

မြန်မာစာပေ တိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာ

၁။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ခေတ်စမ်းစာပေရာဇဝင်၊ ကြေးမုံစာပေဖြန့်ချိရေး၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၅။

ဝတ္ထုရှည်ကဏ္ဍကိုလည်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ကာလပေါ် ဝတ္ထုရှည် စတင်ခေတ်စားလာပုံကို ဆွေးနွေးသည်။ မောင်မောင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုကို အကြောင်းပြု၍ ကာလပေါ်ဝတ္ထုခေတ်စားလာပုံ၊ ကာလပေါ် ဝတ္ထုက ပြဇာတ်၏နေရာတွင် အစားထိုး နေရာယူလာပုံတို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြသည်။

ဂျိန်းစံလှကျော်၏ မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုမှစ၍ ရွှေဥဒေါင်း၊ ဦးမိုးနင်း၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးတို့၏ ဝတ္ထုများ၊ ဝေဇာ၏ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထု စသည် ဝတ္ထုများကို ဝေဖန်သည်။

မြန်မာ့ကာလပေါ် ဝတ္ထုတိုသည် အင်္ဂလိပ်စာပေ၊ အနောက်နိုင်ငံစာပေများ၏ ပယောဂနှင့် မကင်းကြပုံကို ထောက်ပြသည်။ ထိုနောက် မြန်မာဝတ္ထုရှည်များ၊ ခေတ်စားလာခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မဏိ-ဦးကေတုကျောင်းသားကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော ကာလပေါ်ဝတ္ထုများ ဆောင်းပါးတွင်-

‘ဝတ္ထုရှည်များ ခေတ်ပြန်၍ ထလာခြင်းသည် မြန်မာစာပေအတွက် အားတက်စရာကြီး တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာစာပေတွင် သွင်းထိုက်သော ဝတ္ထုကောင်းများပေါ်ပေါက်ဦးမည်ဟု တွေးတောဝမ်းမြောက်ရပေတော့သည်’

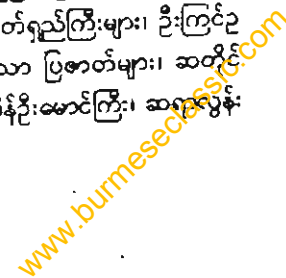
ဟု ဝတ္ထုရှည်များ ထွန်းကားလာခြင်းကို ကြိုဆိုထားပါသည်။

၂:၂:၆။ မြန်မာပြဇာတ်တိုးတက်ရေး

မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာပြဇာတ်များကိုလည်း အဏ္ဏတစ်ရပ်အဖြစ် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာပြဇာတ်များအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံကျောင်းသား မောင်ဦးသွင် ကလောင်အမည်နှင့်ရော မဏိ ဦးကေတုကျောင်းသား ကလောင်အမည်နှင့်ပါ အကျယ်အပြန့် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

မဏိဦးကေတုကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် မြန်မာပြဇာတ်သမိုင်းကြောင်းကို လေ့လာတင်ပြထားသည်။ နန်းတွင်းပြဇာတ်ရှည်ကြီးများ၊ ဦးကြင်ဥနှင့် ဦးပုညတို့၏ တစ်ညတွင်းချင်းအပြီး ကပြနိုင်သော ပြဇာတ်များ၊ ဆတိုင်းပြဇာတ် ဦးကူး၊ ဆရာယော၊ ဦးဆူသာ၊ ဆရာသင်း၊ ဒါးပိန်ဦးမောင်ကြီး၊ ဆရာရွှန်း

ဘဝမှာ ပြဇာတ်များ ဘာသာပြန် ပြဇာတ်နှစ်ပုဒ်ဖြစ်သော ဆရာဝန်ပါပဲ။ ဟောဆန်ချင်သူ၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းပါတ်တိုင်၏ ပြဇာတ်များ စသည်ဖြင့် မြန်မာ့ပြဇာတ်သမိုင်းကြောင်းကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ဦးကျော်လှနှင့် ဆတိုင်မွတ်ဦးကူးတို့၏ ပြဇာတ်များကို စုဆောင်းထားသည့်ကြောင်း အကြံပြုထားသည်။ ထိုပြဇာတ်ရေးဆရာများနောက် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ပြဇာတ်များမှာ အလွန်ညံ့ဖျင်းကြောင်း ယင်းပြဇာတ်များ၏ အခြေအနေ ယင်းပြဇာတ်များ နေရာတွင် ဝတ္ထု ဝင်ရောက်လာသောအခါ အညံ့စား ပြဇာတ်များ တိမ်ကောသွားပုံတို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ယင်းအချက်တို့မှာ ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးအမှတ် (၂၉) တွင်-

‘တစ်ပဲတန်၊ တစ်မူးတန်ပြဇာတ်များ တဖြည်းဖြည်း ဆုတ်ယုတ်လာပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ မတ်ချင်ရန်ပင် မကောင်းသော အခြေအနေသို့ ရောက်လာလေသည်။ စာဖတ်သူတို့လည်း ဤပြဇာတ်မျိုးကို မတ်ရန် များစွာ ငြီးငွေ့၍ လာကြလေသည်’ ဝတ္ထုခေတ်ကောင်းလာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တစ်ပဲတန်၊ တစ်မူးတန် ပြဇာတ်များ မှေးမှိန်လာပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ ပျောက်ကွယ်သွားကြရရှာပေသည်’

‘ဤသို့ ပြဇာတ်များ ပျောက်ကွယ်သွားကြသည်မှာလည်း မြန်မာစာပေအတွက် အကျိုးရှိသည်ဟူ၍ ဆိုရမည်။ ၎င်းတို့မှာ ဆက်လက်ပြန့်ပွားနေသော်လည်း မြန်မာစာပေအတွက် စိတ်ပျက်ဖွယ်အကြောင်းသာရှိပေ၏။’

ဟူ၍ တစ်ပဲတန် တစ်မူးတန် ပြဇာတ်အညံ့စားများ ပျောက်ကွယ်သွားခြင်းကို မြန်မာစာပေအတွက် အကျိုးရှိသည်ဟု တင်ပြထားပါသည်။

၃:၂:၇။ ဆောင်းပါးကဏ္ဍတိုးတက်ရေး

မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝသညာ ‘ဆောင်းပါး’ ကဏ္ဍဖြင့်လည်း လေ့လာဆွေးနွေးသွားပါသည်။ ရှေးခေတ်က ထွန်းကားခဲ့သော မေတ္တာစာနေရာတွင် ဆောင်းပါးက အစားထိုးနေရာယူခဲ့ပုံ၊ ဆောင်းပါးအရေးအသားကို အားပေးကြရန်နှင့် ဆောင်း

ပါးရှင်တို့ကည်း မိမိဆောင်းပါးကောင်းအောင် ရေးသားကြရန် အကြံပြုတိုက်တွန်းထားပါသည်။ မြန်မာစာပေကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၁) တွင်-

‘ဤသို့ မေတ္တာစာအရေးအသားမျိုး မြန်မာစာပေမှ ပျောက်ကွယ်သွားသည်ကို များစွာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာအကြောင်း မရှိပေ။ အကြောင်းမူကား ၎င်းမေတ္တာစာ အရေးအသားမျိုး၏ နေရာကို ဆောင်းပါးအရေးအသားမျိုးက ယူလိုက်ပြီဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ မြန်မာစာတည်းဟူသော သစ်ပင်ကြီး၏ အကိုင်းတစ်ခုဖြစ်သော မေတ္တာစာ အရေးအသားမျိုးသည် ကျိုးကျ၍ သွားလေ၏။ သို့ရာတွင် ၎င်းကျိုးကျ၍ သွားသော အကိုင်းနေရာ၌ ဆောင်းပါးတည်းဟူသော အကိုင်းအခက်ကလေးတို့မှာ ဝေဝေဆာဆာနှင့် ထွက်လျက် ရှိနေကြပေပြီ။ သို့ရာတွင် ၎င်းအကိုင်းအခက်ကလေးတို့မှာ မိုးရေတည်းဟူသော စာဖတ်သူတို့၏ အထောက်အပံ့ကို ကောင်းစွာ မရကြသောကြောင့် ညှိုးနွမ်းလျက်ရှိသည်ကို တွေ့မြင်ရပေသည်။ အကယ်၍ မိုးရေတည်းဟူသော စာဖတ်သူ အပေါင်းတို့က အားပေးခြင်း မပြုကြပါလျှင် ၎င်းညှိုးနွမ်းနေသော အကိုင်းအခက်ကလေးတို့မှာ ပျက်စီးခြောက်သွေ့၍ သွားကြမည်ကား မလွဲအမှန်ပင် ဖြစ်လေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် စာဖတ်သူအပေါင်းတို့က ဆောင်းပါးကောင်းတို့ကို အလေးဂရုပြုပြီး အားပေးသင့်ပေသည်။ ဆောင်းပါးရေးသားကြသူ ဆောင်းပါးရှင်အပေါင်းတို့ကို ကောင်းနိုင်သမျှ ကောင်းအောင် ကြိုးစားအားထုတ်၍ ရေးသားကြကုန်ရာသည်’

ဟူ၍ ဆောင်းပါးကဏ္ဍ တိုးတက် ဝေခည်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စာဖတ်သူအပေါင်းကိုရော ဆောင်းပါးရေးသားသူများကိုပါ အကြံပြုတိုက်တွန်းထားပါသည်။

၃:၂၈။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေထွန်းကားရေး

မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ 'အတ္ထုပ္ပတ္တိ' ထွန်းကားရေးကိုလည်း သိပ္ပံမောင်ဝက လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။

မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် ၂၃၊ ၂၄၊ ၂၅ တို့တွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေထွန်းကားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ယင်းဆွေးနွေးချက်များတွင် ရှေးကျသော မြန်မာစာပေတို့တွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိ အရေးအသားမျိုး ကင်းမဲ့လျက်ရှိကြောင်း၊ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိသည် ကျမ်းဂန်၏ ပြင်ပအကြောင်းအရာ ဖြစ်သောကြောင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အလေးမပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ မျက်မှောက်ကာလတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေမျိုး ပေါ်သင့်သလောက် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ သို့သော် ယင်းတို့မှာ ကျမ်းဂန်တတ် ဆရာတော် မထေရ်ကြီးများ၏ ထေရုပ္ပတ္တိများသာ များကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဝိသုဒ္ဓိရာမဆရာတော် ထေရုပ္ပတ္တိ၊ လယ်တီဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိ၊ မန်လည်ဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိ၊ ဦးထွန်းရှိန်၏ ထေရုပ္ပတ္တိတို့ကို ဆွေးနွေးပေးဖန်သည်။

ထို့ပြင် အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသားပုံနှင့် ပတ်သက်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူ၏အကြောင်းကို အခြားတစ်ယောက်က ရေးသော ပုံစံနှင့် မိမိအကြောင်းကို မိမိရေးသားသော ပုံစံဟူ၍ နှစ်မျိုးခွဲခြားပြသည်။

ဤနှစ်မျိုးအနက် မိမိအကြောင်း မိမိရေးသားသော ပုံစံက ပိုမို ကောင်းမွန်သည်ဟု ကောက်ချက်ချသည်။ မိမိအကြောင်း မိမိကိုယ်တိုင် အကောင်းရော အဆိုးပါ ရေးသည့် အတ္ထုပ္ပတ္တိများသည် အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းမည့် အကြောင်းလည်း ဆွေးနွေးထားသည်။

အဓိကအားဖြင့် မြန်မာစာပေတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာပေထွန်းကားတိုးတက်ရေးအတွက် ဆွေးနွေးတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါး နံပါတ် (၂၄) တွင်-

'ရှေးကျသော မြန်မာစာပေတို့တွင်မူကား ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိ အရေးအသားမျိုး ကင်းမဲ့လျက်ရှိနေကြောင်းကို တွေ့မြင်ရသည်မှာ ဝမ်းနည်းစရာပင် ကောင်းတော့၏။ ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရာ၊ ရှင်ဥတ္တမကျော်၊ နဝဒေ အစရှိ

သော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးများ ရေးသားခဲ့ကြသော စာများကို အလေးဂရုပြု၍ လေ့လာဖတ်ကြားစုဆောင်း၍ ထားကြသော်လည်း ၎င်းပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကြောင်း အရာ စုံလင်စွာ ရေးသားထားသော စာဟူ၍ကား ကောင်းစွာ မရှိပေ။ သာမန်အားဖြင့် မထင်မရှား မစုံမလင် ရေးသားထားသော စာငယ်တို့ကိုသာ တွေ့မြင်ရလေသည်'

ဟု သုံးသပ်ထားသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-

'ဆရာကြီး ဦးပုည၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုပင် စုံလင်စွာ ရေးမထားခဲ့ကြသည်မှာ များစွာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ကောင်းပေသည်။ အယုတ်သဖြင့် စာပေတက်တွင် အကျော်ဆုံးဖြစ်သည့် ဆရာကြီး ဦးပုညနှင့် လက်ရုံးဘက်တွင် အကျော်ဆုံးဖြစ်သော စစ်သူကြီး မဟာဗန္ဓုလတို့အကြောင်းကို ရေးသားခဲ့ကြမည် ဆိုပါလျှင် ယခုအခါတွင် များစွာ ကျေးဇူးရှိပေမည်'

ဟု အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေထွန်းကားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သူ၏ ချင်ခြင်းကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဆောင်းပါးအမှတ် (၂၅) တွင်-

'တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည် မိမိတစ်သက်တွင် တွေ့မြင် ကြုံကြိုက်ခဲ့သမျှသော အကြောင်းအရာ စုံလင်စွာတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ အကောင်းရော အဆိုးပါ ရေးသားထားသော စာမျိုးသည် ရှိ၏။ ထိုစာမျိုးကို ဖတ်ရသောအခါ ဖတ်သော သူ၏ စိတ်တွင် ပျော်ရွှင်နှစ်သက်မည်သာမက ဗဟုသုတလည်း များစွာ တိုးပွားပေလိမ့်မည်'

ဟူ၍ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိပေါ်ပေါက်စေချင်သော သဘောထားကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေနှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်တို့သည်လည်း မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အထောက်အကူပြုသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၃:၂၉။ ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ကြားမှုတိုးတက်ရေး

မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အခြေခံကျောင်းများတွင်

မြန်မာစာသင်ကြားမှု အခြေအနေကို သုံးသပ်ဝေဖန်ပြီး အကြံဉာဏ်များ ပေးထားသည်ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ကြားရေး၊ မြန်မာသဒ္ဒါ၊ မြန်မာစာဝါကျ၊ အရေးအသား၊ စာစီစာကုံး၊ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးဉာဏ်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးအမှတ် ၄၇၊ ၄၇-က၊ ၄၉၊ ၅၀၊ ၅၀-ကတို့တွင် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးများတွင် လက်ရှိကျောင်းများတွင် သင်ကြားနေသော သဒ္ဒါသည် မြန်မာစာ မတတ်သော နိုင်ငံခြားသားများအတွက် ရည်ရွယ်ပြုစုထားသော အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါနှင့် ပါဠိသဒ္ဒါ စကားလုံးတို့ ပေါင်းစပ်ထားသည့် ကပြားသဒ္ဒါဖြစ်ကြောင်း ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။ ပြီးမှ ယင်းကပြား သဒ္ဒါက မြန်မာစာအရေးအသား ကောင်းအောင် အထောက်အပံ့ မပြုနိုင်ကြောင်း ဝေဖန်သည်။

မြန်မာစာ အရေးအသားကောင်းရေးအတွက် သဒ္ဒါစာအုပ်အစား အခြား မြန်မာစာရေးသားနည်း စာအုပ်ကို ပြုစုပြုစွန်းရန် အကြံပြုသည်။

ထိုပြင် စာစီစာကုံးနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောင်းသားများအတွက် အခက်တွေ့နိုင်သော စာစီစာကုံးခေါင်းစဉ်မျိုးမေးခြင်းကို ဝေဖန်သည်။

စာမေးပွဲစနစ်ကို ပြုပြင်ရန် ထောက်ပြသည်။ ဤကျောင်းသားများနှင့် မြန်မာစာပေသင်ကြားရေး ကိစ္စတို့သည်လည်း မြန်မာစာပေတိုးတက်ကြီးပွားရေးအတွက် အခြေခံကျသော အကြံပေးချက်များ ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄၇ တွင်-

‘သဒ္ဒါကျမ်း မဟုတ်စေကာမူ မြန်မာစာ ရေးသားရာ၌ ကောင်းအောင် မည်သို့ ရေးရမည်၊ မည်သို့ ရေးလျှင် မှားတတ်သည် စသည်ဖြင့် ကျကျနန ရေးသားထားသော မြန်မာစာရေးသားနည်း စာအုပ်တစ်အုပ် အမှန်ပင် ရှိသင့်ပေသည်’

ဟူ၍ အကြံပေးဆန္ဒပြုထားပါသည်။ ကျောင်းသားများအတွက် မြန်မာစာတွင် မဖြစ်သင့်သော မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါး နံပါတ် ၄၉ တွင်-

‘ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ကူးဉာဏ်ကိုလည်း အားမပေး စာအရေးအသား ကျနရန်လည်း ထောက်ပံ့ခြင်း မရှိသော

မေးခွန်းတို့ကို ခက်လျှင် ကောင်းပြီဟူသော အနေမျိုးနှင့် ထုတ်ခြင်းကား မြန်မာစာပေကို အားပေးသည် မမည်ပေ’ ဟူ၍ ဝေဖန်ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤသို့ဝေဖန်ပြီးနောက် ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲသင်ကြားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါး အမှတ် (၅၀)တွင်-

‘မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးမှာ မြန်မာအညွန့်တည်းဟူသော မြန်မာကျောင်းသားကလေးတို့၏ အပေါ်၌ ကျရောက်နေသောကြောင့်ပေတည်း။ ကျောင်းများတွင် ယခုအခါ သင်ကြားနေသကဲ့သို့ ကျောင်းသုံး မြန်မာသဒ္ဒါ၊ အောက်တန်း မြန်မာသဒ္ဒါတို့ကို မသင်ကြားစေတော့ဘဲ စာစီစာကုံး ရေးသားရာတွင် အထောက်အပံ့ရမည်ဖြစ်သော အချက်တို့ကို သာလျှင် သင်ကြားပြသရာသည်။ စာရေးသားရာတွင် ကျောင်းသားလေးတို့ မှားတတ်သောအချက်များ၊ မှားလိမ့်မည်ဟူ၍ ထင်မှတ်ရသော အချက်များကို စုပေါင်းပြီး သကာလ ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြပြီးလျှင် စာအုပ်ပြုလုပ်ထုတ်ဝေသင့်ပေသည်’

ဟူ၍ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် အခြေခံကျသော ကျောင်းသင် မြန်မာစာနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံပြုထားပါသည်။

ထိုပြင် ကျောင်းသားကလေးများနှင့် လိုက်ဖက်သော စာစီစာကုံးခေါင်းစဉ်မျိုး ပေးရေးအတွက် ဆောင်းပါးအမှတ် ၅၀-ကတွင်-

‘အရွယ်နှင့်လိုက်၍ ကျောင်းသားကလေးတို့အကြိုက် ကျောင်းသားကလေးတို့ နှစ်သက်တတ်သော အကြောင်းများလည်းဖြစ်၊ ကျောင်းသားကလေးများ စိတ်ကူးဉာဏ်၊ အမြော်အမြင်ဉာဏ်တို့ တိုးတက်စေနိုင်သောအကြောင်းအရာလည်း ဖြစ်သည့်အကြောင်းတို့ကို အရေးခိုင်းမှသာလျှင် မြန်မာစာပေအတွက် အကျိုးရှိပေမည်’

ဟု ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

၃၂၁၀။ ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရေး

မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောင်းသား မဂ္ဂဇင်း တစ်စောင်ထုတ်ဝေရန် လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ဆောင်းပါးအမှတ် ၅၂ နှင့် ၅၃ တို့တွင် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးတို့တွင် ကျောင်းသားများ ကျောင်းတွင် သင်ကြားရသော စာအုပ်တို့ကို လေ့လာသင်ကြားရုံနှင့် မြန်မာစာပေဘက်တွင် လုံလောက်စွာ မတတ်မြောက်နိုင်ကြောင်း၊ အခြားပြင်ပကာလပေါ် ဝတ္ထုမဂ္ဂဇင်းများမှာလည်း ကျောင်းသားများနှင့် သင့်တော်မှု မရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ကျောင်းသားများ အတွက် ကျောင်းသား မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ထုတ်ဝေရန် လိုအပ်ကြောင်းနှင့် ယင်း မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သင့်သော ကဏ္ဍများကို ဖော်ပြ အကြံပေးထားပါသည်။ ဆောင်းပါးနံပါတ် ၅၂ တွင်-

‘ဤအကြံအစည်အတိုင်း တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းဟူသော အမည်ဖြင့် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကို ထုတ်ဝေမည်ဆိုပါလျှင် မြန်မာတစ်ပြည်လုံးရှိ ကျောင်းသားကလေးတို့မှာလည်း ဗဟုသုတ တိုးပွား၊ မြန်မာစာပေမှာလည်း တွန်းကား၊ ထုတ်ဝေသူမှာလည်း အမြတ်အစွန်းမြောက်မြားစွာ ရရှိရန်အကြောင်းရှိပေမည်’

ဟူ၍ ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရန် ဆန္ဒပြုထားပါသည်။ ထို့နောက် ကျောင်းသား မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သည့် ကဏ္ဍများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးအမှတ် ၅၃ တွင်-

‘ဤကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းခေါ် မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရာ၌ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော အစီအစဉ်အတိုင်း ရေးသားထုတ်ဝေသင့်သည်။ (၁-ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ ၂-အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ၃- ဆောင်းပါးပိုင်း၊ ၄-အမေးအဖြေပိုင်း၊ ၅-သင်ခန်းစာပိုင်း၊ ၆-စာအုပ်သစ်များ၊ ၇-ပဟောဠိပိုင်း၊ ၈-ဝတ္ထုပိုင်း၊ ၉-ရယ်ချင်ဖွယ်အပိုင်း၊ ၁၀-စာပြိုင်ပွဲ၊ ၁၁-ကဗျာပိုင်း၊ ၁၂-ရှေးစာဟောင်း ဟူ၍ ဖြစ်သည်။’

ဤသည်တို့ကား ကျွန်တော် အကြံပေးလိုသော ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သည့်အပိုင်းများပင်တည်း။

တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူက ဤအပိုင်းများတွင် ပါဝင်အချက်အတိုင်း မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေမည်ဆိုပါလျှင် ကျောင်းသားများအတွက် အလွန်အကျိုးရှိပေမည်’ ဟူ၍ အသေးစိတ် ဖော်ပြတိုက်တွန်းထားပါသည်။

၃၂၁၁။ ယူနီဗာစီတီကောလိပ်ကျောင်းသားများမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရေး

အခြေခံကျောင်းသားများ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရေးကိုသာမက မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် ယူနီဗာစီ ကောလိပ်ကျောင်းသားများ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရေးကိုလည်း သိပ္ပံမောင်ဝက အကြံပြု တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် ၅၄၊ ၅၄-က၊ ၅၄-ခ တို့တွင် ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးများတွင် ကောလိပ်ကျောင်းများ၌ မြန်မာစာပေအတော်အတန် ဝါသနာပါ၍ လေ့လာလိုက်စားဖူးသူများ ရှိကြောင်း၊ အချို့ပြင်ပတွင် ရေးသားနေကြကြောင်း၊ သို့သော် ကောလိပ်ကျောင်းတွင် ဝါသနာကို လေ့ကျင့်ရန် အခွင့်အရေးနည်းကြောင်း၊ လက်ရှိ ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း တစ်စောင်မှာလည်း တစ်နှစ်မှ တစ်ကြိမ်သာထုတ်ဝေကြောင်း၊ ဝါသနာအလျောက်အပျော်အပါးအလိုငှာ လက်ရေးဖြင့် ထုတ်သော သတင်းစာကလေးများရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ကောလိပ်ကျောင်းသားများအသင်းဖွဲ့၍ သတင်းစာဖြစ်စေ၊ မဂ္ဂဇင်းဖြစ်စေ မှန်မှန်ထုတ်ဝေရန်နှင့် ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သင့်သော ကဏ္ဍများကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် ၅၄ တွင်

‘ဤဆောင်းပါး၌ အကြံပေးလိုရင်းကား မြန်မာစာပေကို ဝါသနာပါကြသော ကျောင်းသားတို့သည် အသင်းအပင်း ဖွဲ့စည်းကာ သတင်းစာဖြစ်စေ၊ မဂ္ဂဇင်းဖြစ်စေ တစ်စောင် ထုတ်ဝေရန် ဖြစ်ပေသည်’

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ မဂ္ဂဇင်းအမည်ကို ‘အင်းယား’ဟု အမည်ပေး၍ ယင်းမဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သင့်သော ကဏ္ဍများကို-

‘ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ မြန်မာမှု၊ ရာဇဝင်ခန်း၊ အားကစားပိုင်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိပိုင်း၊ သတင်းပိုင်း၊ အသင်းပိုင်း၊ ကာလပေါ်စာ

များ၊ ဆောင်းပါးပိုင်း'

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤသို့လျှင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာစာပေ ကိုးဘက်ရေးအတွက် ကောလိပ်မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေရေးကိုလည်း အကြံပေးတိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။

၃:၂:၁၂။ ဘီအေအောင်သူများ မြန်မာစာပေရေးသားရေး

ဆောင်းပါးနံပါတ် ၅၅ တွင်လည်း 'ဘီအေအောင်သူနှင့် မြန်မာစာ' ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဘီအေအောင်သူများ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးသားခြင်းဖြင့် မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးကို ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပေးထားပါသေးသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်-

'မြန်မာစာဂုဏ်ထူးဖြင့် ဘီအေစာမေးပွဲကို အောင်မြင်သူတို့မှာ မည်သည့်အလုပ်ကိုပင် လုပ်ကိုင်နေစေကာမူ မိမိတို့ လေ့ကျက်လာသော မြန်မာစာပေတို့ကို မေ့လျော့ထားခြင်း မပြုဘဲ အားလပ်သော အချိန်အခါများတွင် လေ့လာအားပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ကြရန် တိုက်တွန်းရပေသည်'

ဟု ရေးသားထားပါသည်။

၃:၂:၁၃။ မြန်မာလူမျိုးတို့ စာဖတ်ဝါသနာပျိုးထောင်ရေး

မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် ၅၇ တွင် မြန်မာစာပေ ဘိုးတက်ရေးအတွက် မြန်မာလူမျိုးတို့ စာဖတ်ဝါသနာပါအောင် လုပ်ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးတွင် မြန်မာလူမျိုးတို့သည် အများအားဖြင့် စာဖတ်စာရေးတတ်ကြသော်လည်း အခြားအင်္ဂလိပ်၊ ဂျပန်လူမျိုးတို့နှင့် နှိုင်းစာလျှင် စာဖတ်၊ စာရေး အလွန်နည်းကြောင်း မြန်မာတို့သည် အနောက်နိုင်ငံသားတို့၏ အတုအပကို နေ့စဉ် ယူနေကြကြောင်း၊ သို့သော် ကောင်းသည့် အလေ့အကျင့်ဖြစ်သော စာဖတ်ခြင်း၊ စာအုပ်စုဆောင်းခြင်း၊ စာပေရေးရာ ဆွေးနွေးခြင်းတို့ကို အတုမယူဘဲ မဟုတ်သည့်နေရာများတွင် အတုယူနေကြကြောင်း၊ ကောင်းသည့်

အလေ့အထကို အတုယူသင့်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတစ်နေရာတွင်-

'စာပေဖတ်ခြင်းအကျင့်၊ စာပေစုဆောင်းခြင်း အလေ့အထ၊ စာပေ ဆွေးနွေးခြင်းအလုပ်တို့ကိုကား အတုအမူကြသည့် မဟုတ်ပါဘဲ အတုအမူမရှိသော အစား၌ ကြားဝါခြင်း၊ အဝတ်၌ ကြားဝါခြင်း၊ အနေအထိုင်၌ ကြားဝါခြင်းတို့ကိုသာလျှင် အတုအမူကြလေသည်'

ဟု ဝေဖန်ထားသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်

'မြန်မာပြည်တွင် စာဖတ်ခြင်း၊ အလေ့အထမှာ အခြားနိုင်ငံတို့နှင့်စာလျှင် များစွာ အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်နေကြောင်း ကောင်းစွာ ထင်ရှား၏။ သတင်းစာဖတ်ခြင်း၊ စာဖတ်ခြင်း အလေ့အထကို မြန်မာပြည်တွင် များစွာ မွေးမြူရာသည်'

ဟု ရေးသားတိုက်တွန်းထားပါသည်။

၃:၂:၁၄။ မြန်မာအမျိုးသမီးမိခင်များ မြန်မာစာပေပဟုသုတ ပြည့်စုံရေး

မြန်မာစာပေတိုးတက် ကြီးပွားရေးအတွက် မြန်မာအမျိုးသမီး မိခင်များ မြန်မာစာပေ ပဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံရန် လိုအပ်ကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် ၆၁၊ ၆၁-က၊ ၆၁-ခတို့တွင် အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးတို့တွင် ကျောင်းများ၌ သင်ရုံနှင့် မြန်မာစာပေ ပဟုသုတ မပြည့်စုံ မလုံလောက်နိုင်ကြောင်း၊ လူကြီးမိဘတို့နှင့်လည်း သက်ဆိုင်၍ တာဝန်ရှိကြောင်း၊ မိဘတို့၏ သြဇာက ကျောင်းဆရာတို့ထက် သားသမီးအပေါ်တွင် ပို၍ ကြီးမားကြောင်း၊ အထူးသဖြင့် ပုံပြောပြရလေ့ရှိသော မိခင်တို့တွင် တာဝန်ရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မြန်မာအမျိုးသမီးမိခင်တို့ မြန်မာစာပေ ပဟုသုတ ပြည့်စုံရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ ရှေးခေတ်အမျိုးသမီးစာဆို လှိုင်ခေါင်တင်၏ စာများကို သာဓကပြု၍ ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် ၆၁-ကတွင်-

'ကလေးသူငယ်တို့၏ ဗဟုသုတရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မိခင်

ပြုလုပ်သူမှာ သြဇာအရှိဆုံး အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်ကြောင်း ထိုဆောင်းပါးနံပါတ် ၆၁ တွင် ရေးသား ဖော်ပြခဲ့ပေ၏။ ဤသို့ အရေးကြီးသည့်အတိုင်း မိခင်ဖြစ်သူတို့သည် မိမိတို့၏ သားသမီးများနှင့် ဆိုင်ရာ ပညာဗဟုသုတရေးအတွက် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ပင် မြန်မာစာပေ ဗဟုသုတကို အချိန်ရှိခိုက် ကောင်းစွာ စုဆောင်းထားသင့်ကြပေသည်'

ဟု ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် ၆၁-ခ တွင်လည်း- 'ယခုခေတ် မိန်းကလေးတို့၌ ရှိထိုက်ရှိသင့်သော အခြင်းအရာတို့တွင် မြန်မာစာပေ ဗဟုသုတရှိခြင်းတည်းဟူသော အရည်အချင်း ဂုဏ်အင်္ဂါတစ်ခုကိုလည်း ထည့်သွင်းထားသင့်ပေသည်'

ဟူ၍ မြန်မာအမျိုးသမီးများ မြန်မာစာပေ ဗဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံရေးအတွက် လှုံ့ဆော်ထားပါသည်။

၃:၂:၁၅။ အသင်းဖွဲ့၍ ရှေးဟောင်းစာများ စုဆောင်းပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး

မြန်မာစာပေတိုးတက်ကြီးပွားရေးအတွက် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ကာလပေါ် ဘဝနှင့် ပေလတ်သော စာပေတို့ တိုးပွားထွန်းကားလာကြစေရန် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း အကြံပေးစကားများ ရေးသားခဲ့သည်။ ထိုနည်းတူ ရှေးဟောင်း ကောင်းသော စာများ မပျောက်သွားစေရန် မည်ကဲ့သို့ စီမံဆောင်ရွက်ကြရမည့်အကြောင်းကိုလည်း ဆွေးနွေးအကြံပြုထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် ၆၃ တွင် ပျောက်ကွယ်လုဆဲဖြစ်သော စာကောင်းပေကောင်းများ ရှာဖွေရေးသည် မလွယ်ကူကြောင်း၊ ရှာဖွေစုဆောင်းထားသူတို့ မှာလည်း ပုံနှိပ်ရန် မလွယ်ကူကြောင်း၊ ပုံနှိပ်လျှင် အခွဲနှင့်သာ ရင်ဆိုင်ရ၍ ရှေးဟောင်းစာများကို ပုံနှိပ်ခြင်း မပြုဝံ့တော့ကြောင်း၊ ကြာလျှင် တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်ပျက်စီးသွားရန်သာ ရှိကြောင်း၊ ဦးစွာ ဆွေးနွေးတင်ပြသည်။ ပြီးမှ သတင်းစာကောင်းများ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ရေးအတွက် ယင်းဆောင်းပါးတွင်- 'ရှေးဟောင်းစာများကို ပုံနှိပ်ရေးအသင်းအပင်း ဖွဲ့စည်းခြင်း' မှာ အကောင်းဆုံးသော နည်းပင်တည်း'

ဟူ၍ ဖော်ပြအကြံပြုထားသည်။ ဆက်လက်၍-

'မြန်မာပြည် စာဟောင်းများကို စုဆောင်းပုံနှိပ်ရေး အသင်းကြီး တစ်သင်း တည်ထောင်ရန် အကြံတစ်ခု ပေးလိုသည်။ ဤအသင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော် ကြံစည်တွေးတော၍ ရသော အောက်ပါ စည်းကမ်းများကိုထားသင့်ပေသည်။ ဥပဒေတို့မှာ ပုံကြမ်းသာ ဖြစ်ပေသည်'

ဟု ဖော်ပြ၍အသင်းအမည်၊ အသင်းဝင်ရေး၊ အသင်းသား စည်းကမ်း အသင်းအမှုဆောင် တာဝန်တို့ကို ဆက်လက်ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။ ထို အသင်းတည်ထောင်ခြင်း၏ ရလဒ်နှင့် ပတ်သက်၍-

'ဤအသင်း တည်ထောင် အထမြောက်မည်ဆိုပါလျှင် အသင်းဝင်သူတို့မှာ မိမိတို့ အသင်းလစဉ်ကြီးအတွက် နှံ့သည်ဟူ၍ မရှိ စာအုပ်တစ်အုပ်ကျ ရကြပေမည်။ အသင်းမှာလည်း တစ်နေ့တခြား တိုးပွားလာရန် အကြောင်းရှိ၏။ မြန်မာစာပေမှာလည်း ထွန်းကားလာပေမည်'

ဟူ၍ ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အမြော်အမြင်ကြီးမူဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၃:၂:၁၆။ မြန်မာစာပေချဲ့ထွင်ရေးအသင်း

မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ကြိုးပမ်းချက်များတွင် မြန်မာစာပေချဲ့ထွင်ရေးအသင်း ဆောင်းပါးသည်လည်း အရေးကြီးသော ကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

မြန်မာစာပေအကြောင်း နောက်ဆက်တွဲနံပါတ် (က)ဖြင့် ရေးသားထားပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင် မြန်မာစာ တိုးတက်ရေးအတွက် မြန်မာသုတေသနအသင်း၏ နှစ် (၂၀) ကြာ ဆောင်ရွက်မှုတို့ကို ပြန်လည်သုံးသပ်သည်။ မြန်မာစာပေချဲ့ထွင်ရေးအသင်းကြီးကို လွန်ခဲ့သည့် ၂ နှစ်ခန့်က တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းနှင့် အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ အသင်းသား၊ အသင်း၏ ဆောင်ပုဒ်တို့ကို ဖော်ပြဆွေးနွေးသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင် မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍-

မြန်မာစာပေတည်းဟူသော အဆောက်အဦကြီးသည် တိုင်း၊ လူ့ပြည်သားနှင့် အစိုးရတို့၏ လွန်လွှာပြုခြင်းတည်းဟူသော လေပန်းတို့ကို မခံမရပ်နိုင်သောကြောင့် မပိုမရဲပျိုကုန်သည်ကို မြင်ကြရသောအခါ မစုတော အာနိဂယ်၊ ဦးထေးမောင်တင် အစရှိကြသည့် အသင်းအကျိုးဆောင်တည်းဟူသော ဝိသုကာ ဆရာကြီးတို့သည် ဘာသာပြန်၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဝတ္ထုပြုစာတမ်း၊ လက်ကတည်းဟူသော ကျောက်ဆစ်အုတ်တို့ဖြင့် ထပ်မံဆောက်လုပ်ရန် ကြံစည်ဆောင်ရွက်နေကြကုန်၏။ စာရေးဆရာ၊ ဘာသာပြန်ဆရာ၊ လက်ဆရာ၊ မြန်မာစာဝါသနာပါသူတည်းဟူသော လက်သမားကျော်၊ ပန်းရံမကျော်၊ ပန်းချီကျော်အများက ဝိုင်းဝန်းကူညီကြရန် ပြစ်လေသည်။

ဤမြန်မာစာပေအဆောက်အဦကြီးကို ထပ်မံ ဆောက်ရာတွင် ဘာသာပြန်စာပေများနှင့် အုတ်မြစ်ရေပေမည်း၊ ဝတ္ထုကောင်းများကို အခပ်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာများကို အကာ၊ ပြုစာတံတို့ကို ပြတင်းပေါက်ပြု၊ ဓမ္မာစာတို့ကို တံခါးလုပ်၊ ဆောင်းပါးစာတို့ကို မျက်နှာကြက်ရိုက်၊ မှတ်တမ်းတို့ကို ထုတ်၊ ယောက်၊ ဒီဇိုင်း၊ ဖျား၊ နေရာ၌ထား၊ ကဗျာလင်္ကာတို့ကို ပြာသာဝင်ပြုပြီးလျှင် ၎င်းပြာသာဝင်တွင် ခွေးမျိုး၊ လေးမျိုး၊ တေးထပ်၊ ဘောလယ်၊ နေ့စဉ်၊ ရက်နံတို့ကို ဆိုင်းရင်း၊ ၎င်းမြတ်နိုး အစဉ်သော ပြာသာဝင်အတွတ်အထိပ်တို့ နေရာ၌ ထားရပေမည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးကို လိုလားသူတိုင်း မိမိတို့တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ ထောက်ပံ့မည်ဆိုလျှင် ဤဆန်းကွယ်လှပသော မြန်မာစာပေအဆောက်အဦကြီးမှာ မြန်စွာ မပြီးစေကာမူ တစ်နေ့နေ့၌ အမှန် ပြီးစီးခြင်းသို့ ရောက်ရပေလိမ့်မည်။

ဟူ၍ အားပေးတရ မဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။

၃:၂:၁၇။ မြန်မာအဘိဓာန်ပေါ်ထွန်းရေး

သိပ္ပံသောတံ၏ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေး ကြိုးပမ်းမှုများတွင် မောင်စိန်တင်၊ ယုန်စာစိတ်ကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သော 'မြန်မာစာအဘိဓာန်' အကြောင်း ဆောင်းပါးများသည်လည်း မပါလျှင် မပြီးသည့် ဆောင်းပါးများဟုဆိုနိုင်သည်။ မြန်မာအဘိဓာန်အကြောင်း ဆောင်းပါးပုဒ်ရေ (၁၀) ပုဒ်တိတိ တွေ့ရှိရပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါး ၁၈ ပုဒ်တွင် မြန်မာအဘိဓာန် ပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် အထောက်အပံ့ ပြစ်စေနိုင်သော ကောင်းလုံးများအကြောင်း အကျယ်တဝင့် ရေးသားထားပါသည်။

ယင်းရေးသားသည့် အဘိဓာန်နှင့် နှိုင်းသော အကြောင်းအရာများမှာ မြန်မာစကားအမျိုးမျိုး၊ ဝေဟနကွယ်မည့်ဘေးမှ တားဆီးရန်၊ လက်မှုပညာဆိုင်ရာ စာတမ်းများ၊ ကောင်းအမျိုးမျိုးမှ အစောအခေါ်များ၊ ရဟန်းတော်များနှင့် ဆိုင်သော ဝေါဟာရများ၊ ဆီးသုံးနန်းသုံးကောင်း၊ စစ်တမ်းလာကောင်းများ၊ ရွေးအမိပွယ်နှင့် ယနေ့အမိပွယ်၊ သဘင်မှုဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းများ ပေါ်ပေါက်ကာစ ကောင်းလေးများ စသည့်အကြောင်းအရာများ ဖြစ်ပါသည်။ အရေးကြီးသည့် အဘိဓာန်ဆောင်းပါးတွင်

'သို့ဖြစ်သောကြောင့် ရှေးမြန်မာစာ ကောင်းစားသော ဆက်ကို မမိလိုက်သော လူတိုင်းပင် မြန်မာစာကို လေ့လာရာ၌ အခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြုံကြရရှာလေသည်။ ဤသို့ အခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြုံကြရလေသည်မှာ မြန်မာဘာသာ၌ အဘိဓာန် စာအုပ်ကောင်းကောင်း မရှိသေးသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင် ငြင်းဆိုနိုင်ရန် အကြောင်းမရှိချေ။ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးသည် အဘိဓာန်စာအုပ်ကြီး ပေါ်ပေါက်ခြင်းတွင် အဓိပြုလျက်ရှိ၏'

ဟူ၍ အဘိဓာန်ပေါ်ပေါက်ရေး၏ အရေးပါပုံကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထက်ထက်၍ အဘိဓာန်ကြီး ပေါ်ပေါက်ရေးအတွက်-

'မြန်မာအဘိဓာန်စာအုပ်ကြီး ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်စေရန် မြန်မာသုတေသနအသင်းသားများ ပြစ်ကြသော

ပညာရှိ၊ အင်္ဂလိပ်ပညာရှိကြီးတို့ စုဆောင်း၍ ကြီးစားဆောင်ရွက်နေကြသည်ကို သိရှိရသဖြင့် များစွာမှပင် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ရပေသည်။ ၎င်းတို့အား များစွာ ချီးမွမ်းထိုက်လှပေသည်။ ဤသုတေသနအသင်းသားများချည်းသာ ဆောင်ရွက်၍ မြန်မာစကားလုံး အားလုံး စေ့နဲ့စွာ ပါဝင်ပြီး စီးနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ မြန်မာစာပေပညာ၏ တိုးတက်ရေးကို လိုလားသော လူပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းပင် အလွန်အရေးကြီး၍ အသုံးကျသော အဘိဓာန်စာအုပ်ကြီး ဆုံးခန်းတိုင်အောင် ဝိုင်းဝန်းကူညီကြရန် ထိုက်လှပေသည်။ ဤအဘိဓာန်စာအုပ်ကြီး ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် ဝတ္တရားသည် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားရေးကို လိုလားသော တိုင်းရင်းသားတို့အပေါ်တွင် ကျရောက်နေလေသည်။

ဟူ၍ တိုင်းရင်းသားအားလုံး တာဝန်ရှိပုံ၊ ဝိုင်းဝန်းကူညီသင့်ပုံတို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

၃:၂:၁၈။ စာပေ ဝေငှခြင်း

မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စာအုပ်ဟောင်းစာအုပ်ကောင်း ဖြစ်လာရေးနှင့် စာပေဝေငှရေးတို့ကိုလည်း ဆောင်းပါးအမှတ် ၃၇ နှင့် ၃၈ တို့တွင် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးတို့တွင် စာအုပ်ကောင်းများသည် စိတ်ပျက်ဖွယ်ရာ အမှားအယွင်းများနှင့် ရှိနေကြောင်း၊ ယင်းစာဟောင်း စာကောင်းများ စာအုပ်ကောင်းအဖြစ် ရောက်ရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ သို့မှသာ ပုံနှိပ်ပြီး စာအုပ်ကို လေ့လာဖတ်ရှုသူတို့ အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ဦးစွာ ဆွေးနွေးတင်ပြသည်။

ထိုနောက် စာဟောင်းစာကောင်းရှိသူများက မိမိတို့ လက်ဝယ်ရှိ စာကို သိုဝှက်မထားဘဲ စာပေဝေငှကြရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် ၃၈ တွင်-

‘အချို့ စာကောင်းပေကောင်းတို့ကို လက်ကိုင်ထားကြသော

ဆရာကြီးများမှာ မိမိတို့ စာကို အခြားသူတို့အား ဝေငှခြင်း၊ ဖတ်စေခြင်း၊ ဖတ်ရန်အခွင့်ပြုခြင်း၊ လေ့လာရန် အခွင့်ပြုခြင်းကို မပေးဘဲ အလွန်စေးနဲသော သူဌေးကြီးတို့ကဲ့သို့ လျှို့ဝှက်စုဆောင်းထားသောကြောင့် လူအများမှာ ထိုစာဟောင်းတို့၏ ကျေးဇူးကို အနည်းငယ်မျှ မခံစားကြရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ လွန်စွာမှပင် ကောင်းတော့၏’

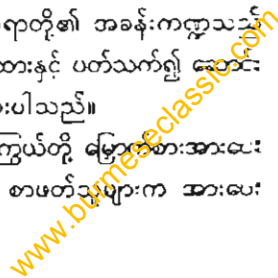
ဟု မှတ်ချက်ချထားသည်။ ပြီးလျှင် ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင် စာပေ ဝေငှခြင်းဖြင့် မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေး ဆောင်ရွက်ခြင်းမည်သော စာကောင်း ပေကောင်းလက်ကိုင်ထားကြသော ဆရာကြီးများအား တိုက်တွန်းထားပါသည်။ တိုက်တွန်းပုံမှာ-

‘မြန်မာစာပေကို လေ့လာလိုသူများ ပေါ်ပေါက်လာလျှင် အားပေးသင့်ကြ၏။ တိုက်တွန်းသင့်ကြ၏။ ကူညီသင့်ကြ၏။ သို့မှသာလျှင် မြန်မာစာပေကို လေ့လာလိုသူတို့ ပေါများလာလျှင် မြန်မာစာပေမှာ တစ်နေ့တခြား တိုးပွားလာရမည်ကား မုချဖြစ်တော့သည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက်လာပြီးလျှင် မြန်မာစာပေကို လူအများ လေ့လာကြသော အခါ မြန်မာစာပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများပင်လျှင် လွန်စွာ ထင်ပေါ်လာကြပေမည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာစာပေကို လေ့လာလိုသူ ကလေးသူငယ်တို့အား ကူညီခြင်းသာလျှင် မိမိတို့ ဂုဏ်ကို ကြီးမြင့်တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်သည်မည်ပေသည်’ ဟု ဖြစ်ပါသည်။

၃:၂:၁၉။ စာရေးဆရာတို့အား စာပတ်သူတို့က အားပေးရေး

မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးတွင် စာရေးဆရာတို့၏ အခန်းကဏ္ဍသည်လည်း အရေးပါသည်။ စာရေးဆရာတို့၏ အနေအထားနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးအမှတ် ၄၀၊ ၄၁ တို့တွင် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

စာရေးဆရာတို့တွင် မူးမတ်မင်းသူဌေးသူကြွယ်တို့ မြောက်စားအားပေးသော ခေတ်၊ မည်သူကမျှ အားမပေးသောခေတ် စာပတ်သူများက အားပေး

သော ဆတ်ဟူ၍ သုံးမျိုးသုံးစားရှိသည်။ မျက်မှောက်ကာလ စာရေးဆရာဟု သည် မည်သူမျှအားမပေးသော ခေတ်ဆိုးမှ လွန်မြောက်စပြု၍ စာဖတ်သူများက အားပေးသော ခေတ်က ဝင်စပြုနေပြီဖြစ်ရာ စာဖတ်သူများက အားပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ကျေးဇူးထားပါသည်။ ယင်းအချက်တို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄၀ တွင်-

‘မြန်မာပြည်၌မူကား ပထမဖြစ်သော မင်းစိုးမူမတ်တို့က ထောက်ပံ့သော ခေတ်မှာ လွန်ခဲ့ပေပြီ။ တိုင်းသူပြည်သား စာဖတ်သူ အပေါင်းတို့က ထောက်ပံ့သော တတိယခေတ် မျိုးသို့လည်း မရောက်သေး။ အလတ်ဖြစ်သော မည်သူမှ ထောက်ပံ့ခြင်းမရှိသည့် ဒုတိယခေတ်ဆိုးကြီးသို့ ကျရောက် လျက် ရှိနေပေ၏။ ဤသို့သော ခေတ်ဆိုးကြီးအတွင်း ကျရောက်နေသောကြောင့် မြန်မာစာပေမှာ လွန်စွာ ဆုတ်ယုတ်နေကြောင်း ထင်ရှားလှပေသည်။’

သို့သော် မည်သူမျှအားပေးကူညီခြင်း မရှိသော ခေတ်ဆိုး ခေတ်ညံ့ကြီးအတွင်း တပြည်-ပြည် လွတ်ကင်းစပြုလာသည်ကို တွေ့မြင်ရပေ၏။ ယခုအခါတွင် စာဖတ်ခြင်း အလေ့အထ မြန်မာပြည်တွင် တစ်စတစ်စ တိုးတက်လာ သောကြောင့် စာရေးဆရာကျော်ကြီးတို့ ရေးသားအပ်သော စာကောင်းများမှာ အတော်အတန် ထင်ပေါ်လာပြီးလျှင် စာဖတ်သူအပေါင်း ပေါများသဖြင့် စာအုပ်များအတွက် စာရေးဆရာကြီးတို့မှာ အတော်အတန် ကြေးငွေရသည်ကို တွေ့မြင်ရပေပြီ။ ထိုထက် တိုးတက်ပါစေဟူ၍ မျှော်လင့် ရပေတော့သတည်း။’

ဟု တင်ပြထားပါသည်။ စာပေတိုးတက်ရေးအတွက် စာဖတ်သူတို့က စာရေး ဆရာတို့အား အားပေးကြရန်ဖြစ်ပါသည်။

၃:၂:၂၀။ စာပေအသင်းအဖွဲ့များ၏ အခန်းကဏ္ဍ

မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် စာပေအသင်းအဖွဲ့များ၏ အခန်း

ကဏ္ဍသည်လည်း အရေးပါပုံကို ဆောင်းပါးအမှတ် ၄၂ တွင် တင်ပြဆွေးနွေး ထားသည်။

ရှေးခေတ်စာဟောင်းစာကောင်းများ မပျောက်ပျက်သွားစေရေးအတွက် အသင်းအပင်း အဖွဲ့အစည်းများက ဆောင်ရွက်မှသာ ရှေးစာဟောင်းစာကောင်း များ ထွက်ပေါ်လာနိုင်သည်ဟု တင်ပြထားပါသည်။ မြန်မာသုတေသနအသင်းနှင့် မြန်မာပြည်စာအုပ်အသင်းတို့၏ စာပေရေးရာ ဆောင်ရွက်နိုင်ချက်များကို ဖော် ပြထားသည်။

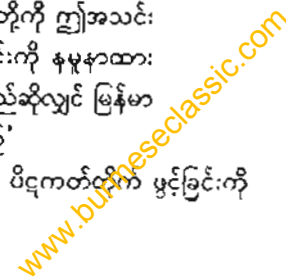
ထို့ပြင် ကျောက်ဆည်မြို့မှ ပညာဆည်းပူးရေးအသင်း၏ ရှေးစာများ စုဆောင်းခြင်း၊ ဖျာပုံမြို့တွင် မြူနီစီပယ်အဖွဲ့က အခလွတ် ပိဋကတ်တိုက်ဖွင့် ခြင်းတို့ကို ကြိုဆိုထားပါသည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် အသင်းအဖွဲ့ များ၏ ဆောင်ရွက်မှု၊ စာကြည့်တိုက်များ ဖွင့်မှုတို့ လိုအပ်ကြောင်းကို တင်ပြ ထားပါသည်။ မြန်မာပြည်စာအုပ်အသင်းနှင့် ပတ်သက်၍-

‘သို့သော် မဂ္ဂဇင်းနှင့် ဤအသင်းမှထုတ်ဝေသော စာအုပ်တို့ အကြောင်းကို ကောလိပ်ကျောင်းသားအချို့နှင့် အနီးရ အမှုထမ်းအချို့သာ သိကြပေသည်။ ဤမျှနှင့် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားရန်အကြောင်း မရှိချေ။ စာအုပ်ဂျာနယ်တို့ကို တစ် ပြည်လုံး ပျံ့နှံ့အောင် ပြုလုပ်ပြီး ကြော်ငြာနိုင်ပါမှ နေရာကျ ပေလိမ့်မည်’

ဟူ၍ အကြံပေးထားသည်။ ကျောက်ဆည်မြို့ ပညာဆည်းပူးရေး အသင်းနှင့် ပတ်သက်၍-

‘ကျောက်ဆည်မြို့ ပညာဆည်းပူးရေးအသင်းတစ်သင်း ရှိ သေးသည်ဟူ၍လည်း ကြားဖူး၏။ ထိုအသင်းက ထုတ်ဝေ သော စာအုပ်ဟူ၍ကား မတွေ့မြင်ရသေး ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် ထိုအသင်း၌ ရှေးဟောင်းစာကောင်းတို့ကို များစွာ စုဆောင်းထားသည်ဟု ကြားသိရ၏။ ၎င်းတို့ကို ဤအသင်း မှ ကမကထပြုပြီးလျှင် သုတေသနအသင်းကို နမူနာထား ကာ အသင်းစရိတ်နှင့်ပင် စာအုပ်ရိုက်နှိပ်မည်ဆိုလျှင် မြန်မာ စာပေအတွက် အကျိုး များစွာ ရှိပေမည်’

ဟု အကြံပေးထားပါသည်။ ဖျာပုံမြို့တွင် အခလွတ် ပိဋကတ်တိုက် ဖွင့်ခြင်းကို

အကြောင်းပြု၍

'ထိုမှတစ်ပါး ဖျာပုံဖြည့် များမကြာမီက မြို့သူမြို့သားတို့၏ အကျိုးငှာ မြန်မာ့စိပယ်အဖွဲ့မှ အလွတ် ပိဋကတ်တိုက် ဖွင့်လှစ်သည်ဟူ၍ ကြားရပေသည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက် ရေးကို အားပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟူ၍ မျှော်လင့်ဖွယ်ရာအကြောင်း ရှိ၏။ ဤအဖွဲ့ကဲ့သို့ မြန်မာပြည်ရှိ မြန်မာ့စိပယ်အဖွဲ့တိုင်းက စောင်ရွက်ကြမည်ဆိုပါလျှင် မြန်မာပြည်စာပေမှာ လွန်စွာ တိုးတက်လာရန် အကြောင်းရှိပေသတည်း'

ဟု ရေးသားထားပါသည်။ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အသင်း အဖွဲ့များ၏ ကဏ္ဍ၊ စာကြည့်တိုက်များ၏ ကဏ္ဍကို လေ့လာတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃:၂:၂၁။ မြန်မာစာထူးချွန်ဆုချီးမြှင့်ရေး

မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အခြေခံကျသော အထက် တန်းကျောင်းများ၊ ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်းများတွင် မြန်မာစာပေသင်ကြားရေး နှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်သင့်သည်တို့ကိုလည်း စာရေးဆရာ သိပ္ပံမောင်ဝ သည် မမေမလျော ဆွေးနွေးအကြံပေး တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။

ကောလိပ်သိပ္ပံကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ပြသော ဆရာကြီးများ ကို အခြားဘာသာရပ်ပြ ဆရာကြီးများကဲ့သို့ စာတန်းပေးရန်၊ အခြားဘာသာ ရပ် ထူးချွန်ဆုများ ပေးသကဲ့သို့ မြန်မာစာထူးချွန်ဆုပေးရန်၊ အလားတူပင် အထက်တန်းကျောင်းများတွင်လည်း မြန်မာစာထူးချွန်မှုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်သင့်သည်တို့ကို ဆွေးနွေးအကြံပေးထားပါသည်။ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါး ၄၃ တွင်-

'ထိုမှတစ်ပါး သိပ္ပံကျောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားဖော်ပြခဲ့ သည့်အတိုင်း အထက်တန်းကျောင်းများမှာလည်း မြန်မာ စာပေ၌ ပထမရသူတို့အား ဆုတံဆိပ်၊ ဆုစာအုပ်၊ ဆုငွေ များကို ပေးကမ်းချီးမြှင့်ရန် သင့်ပေသည်'

ဟု အကြံပေးထားပါသည်။ ဤသို့ ဆုတံဆိပ် ချီးမြှင့်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်သော

အကျိုးကို-

'အထက်တွင် အကြံပေးသည့်အတိုင်း မြန်မာပြည်ရှိ ကျောင်း တိုင်းတွင် မြန်မာစာပေ၌ ပထမရသူအား ပေးသော ဆု တစ်ဆုစီရှိပါမူကား ကျောင်းသားအပေါင်းမှာ ထိုအကား ဖြစ်သော ဆုတည်းဟူသော ဂုဏ်အတွက် မြန်မာစာပေကို ကြိုးစားကြပေလိမ့်မည်။ ဤသို့အတွက် ကြိုးစားရာတွင် အနှစ်ဖြစ်သော ပညာကိုပါ တတ်မြောက်ကြမည်ဖြစ်ကြောင်း ကို သတိပေးစကား ရေးသားလိုက်ရပေသည်'

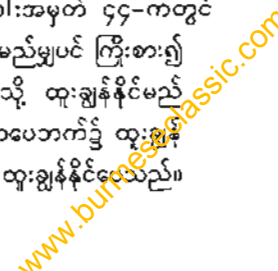
ဟု ရှင်းလင်းရေးသားထားပါသည်။

၃:၂:၂၂။ မိမိတို့အမျိုးသားစာဖြင့် ရေးသားရေး

ထို့ပြင် မြန်မာစာပေ တိုးတက်ကြီးပွားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စာပေဘက် တွင် ထူးချွန်လိုလျှင် မိမိတို့၏ အမျိုးသားစာဖြင့်ပင် ရေးသားရန် ဆွေးနွေးတိုက် တွန်းထားပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် ၄၄ နှင့် ၄၄-က၊ ၄၅ တို့တွင် ယင်း အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အကျယ်တဝင့် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ထိုစဉ်က ကျောင်းများတွင် မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်နှစ်ဘာသာ သင်ကြား ဖြင်းဖြင့် ဘာသာရပ်နှစ်မျိုးစလုံးတွင် ကျွမ်းကျင်မှု မရှိနိုင်ကြောင်း ထောက်ပြ သည်။ ဘာသာခြား စာကိုတတ်ခြင်းသည် အဟုတ်အဟတ်တတ်ခြင်း မဟုတ်၊ အပေါ်ယံသာတတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘာသာခြား စာကို သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာ ခြား လူမျိုးလောက် မတတ်ကျွမ်းနိုင်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။

ဘာသာခြားစာကို မိမိဝမ်းရေးအတွက် အတတ်ပညာ တစ်ခုခုအတွက် ဘာသာသင်ကြားသင့်သည်။ စာပေရေးသားရာတွင်မူ မိမိ၏ ဘာသာစကားဖြင့် သာ ရေးသားသင့်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာဆိုကြီး ရာဘင်ဒြာတရီးကို နမူနာယူသင့် သည်။ ယင်းအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးအမှတ် ၄၄-ကတွင် 'စင်စစ်အားဖြင့် ဘာသာခြားစာပေကို မည်မျှပင် ကြိုးစား၍ လေ့လာစေကာမူ ကိုယ့်ဘာသာမှာကဲ့သို့ ထူးချွန်နိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပေ၏။ စာပေဘက်၌ ထူးချွန် လိုလျှင် မိမိတို့ အမျိုးဘာသာတွင်သာ ထူးချွန်နိုင်ပေသည်။

အခြား ဘာသာတွင် ထူးချွန်ရန်ကား ခက်ခဲလှပေ၏။
ဝမ်းရေးအတွက် နိုင်ငံခြား၊ စာပေကို သင်ကြားခြင်းကား
ဆိုဖွယ်မရှိ။ အထူးဆိုလိုရင်းကား စာပေဘက်၌ လျှောက်လို့
သူတို့သည် ဘာသာခြား၊ စာပေကို ရေးသားနေ၍ အကျိုး
မရှိ၊ မိမိတို့အမျိုးဘာသာဖြင့်သာ ရေးသားသင့်ကြပေသည်။
သို့မှသာလျှင် မိမိတို့ စာပေမှာ အရှည်သဖြင့် ထင်ရှားပေါ်
လွင်ရန်လည်း လွယ်ကူလှပေသည်။

ဟု ရေးထားပါသည်။

မိမိတို့ ဘာသာစကားဖြင့် ရေးသားရာတွင် နမူနာယူသင့်သော အမျက်
ကို ဆောင်းပါးနိပါတ် ၄၅ တွင်-

'အင်္ဂလိပ်စာတတ် မြန်မာတို့သည်လည်း ဤဘင်္ဂါလီစာရာ
ကြီးတို့၏ နည်းကို ကောင်းကောင်း အတုနိုးရန် သင့်လှပေ
သည်။ မိမိတို့ အင်္ဂလိပ်စာသင်ကြားကြသည်မှာ လောကဓရ
ဆိုင်ရာတွင် တိုးတက်ရန်၊ ဝမ်းရေး၊ မီးရေးတက်တွင်
တိုးတက်ရန်အတွက်သာလျှင် သင်ကြား၍ တကယ်အမှတ်
စာရေးသားခြင်း အလုပ်သို့ ချောက်သောအခါ မိမိတို့၏
ဘာသာစာပေဖြင့် ရေးသားသင့်ကြပေသည်။'

ဟု၍ ဖော်ပြတိုက်တွန်းထားပါသည်။

၃.၂.၂၃* မြန်မာစာကောင်းမှုနိက္ခနဇ္ဈာ ရေးသားနိုင်ရေး

မြန်မာစာပေတိုးတက် ကြီးပွားရေးအတွက် မြန်မာစာပေကို ကောင်း
မှုနိက္ခနဇ္ဈာ ရေးသားနိုင်ရေးသည်လည်း အရေးကြီးသော အချက်ဖြစ်သည်။
သိပ္ပံမောင်စက မြန်မာစာပေကို ကောင်းမှုနိက္ခနဇ္ဈာ ရေးသားနိုင်ရေး
အတွက် သွားစာအုပ်ပါ နည်းနာများကို သင်ကြားနေသည်ထက် စာများများ
ဖတ်ခြင်းက အကျိုးရှိကြောင်းကို ကိုယ်တွေ့ သာဓကကို ဖော်ပြတိုက်တွန်းထား
ပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် ၄၆ တွင်-

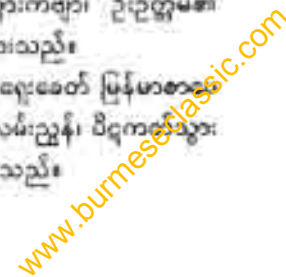
'မောင်လှမှာ ဤကဲ့သို့ မြန်မာစာပေကို ကောင်းမှုနိက္ခနဇ္ဈာ
ရေးသားနိုင်ခြင်းကား အခြားကြောင့် မဟုတ်၊ ငယ်စဉ်

စာရေးနိုင်ရုံ စာဖတ်နိုင်ရုံ မိမိ၏ ဖခင်ထံတွင် သင်ကြား
ပြီးခနောက် စာရေးတတ် မတတ်တတ်သောအခါ အိမ်တွင်
ရှိသမျှ စာတို့ကို သားလုပ်သော အခါတို့၌ မပူနှောက်၍
ဖတ်ခြင်း၊ ပိတ်ဆွေများထံတွင် ရှိနိုင်သော စာအုပ်တို့ကို
ငှား၍ ဖတ်ခြင်း၊ သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းတို့ကိုလည်း ဆွေ့သည်
အခါတိုင်း ဖတ်ခြင်း၊ တုန်းကြီးရဟန်းများနှင့် တွေ့ကြုံသည်
အခါများတွင်လည်း စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေး ဖူး
မြန်းခြင်း အစရှိသည် အကြောင်းတို့ကြောင့် အသက်အရွယ်
ငယ်စဉ်ကပင် မြန်မာစာပေ ဓမ္မာသုတကို များစွာ ခုဆောင်း
မိလှကံ ရှိနေပေ၏။'

ဤ ရေးထားပါသည်။ စာရေးကောင်းရန် စာများများ ဖတ်ရမည်ဟု အဆို
ပြုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃.၂.၂၄* ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာပေများထွန်းကားရေး

မြန်မာစာတိုးတက်ကြီးပွားရေးအတွက် ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာပေများ
ထွန်းကားရေးကိုလည်း သိပ္ပံမောင်စသည် ဆွေးနွေးတင်ပြသွားခဲ့ပါသည်။
ဒေသန္တရဝဂ္ဂဟုသုတအတွက် ခရီးသွားစာပေအကျိုးပြုနိုင်ကြောင်း၊
မြန်မာပြည် မြန်မာလူမျိုးတို့အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာလူမျိုးတို့ မသိသေး
သော အချက်တို့ကို နိုင်ငံခြားသားတို့၏ မြန်မာပြည်အကြောင်း ခရီးသွား
စာပေများမှ သိရကြောင်း၊ ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေတွင် ခရီးသွားမှတ်တမ်း
စာပေ မတွေ့ရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ကောင်းကြောင်း၊ ရှေးခေတ် ခရီး
သွား မှတ်တမ်းစာပေ ပြုစုသင့်သော အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြဆွေးနွေး
သည်။ ပြီးမှ ခရီးသွားစာပေအဖြစ် တွေ့ရသော ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ လန်ဒန်
သွား မှတ်တမ်း၊ ပုဂံဝန်ထောက်ဦးတင်၏ ခေလီသွားကဗျာ၊ ဦးဥက္ကမ၏
ဥပုသ်ပြည် အတ္ထုပ္ပတ္တိတို့အကြောင်း၊ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။
ခရီးသွားစာပေနှင့် အနည်းငယ်ဆင်တူသော ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေ
နှင့် နတ်လမ်းညွှန်အကြောင်းနှင့် ကျွန်ထီးရိုးသွား နတ်လမ်းညွှန်၊ ဝိဇ္ဇာကဏ္ဍသွား
နတ်လမ်းညွှန်အကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြဆွေးနွေးထားပါသည်။

ခရီးသွားစာပေထွန်းကားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးအုတ် ၁၆၊ ၂၇၊ ၂၈ တို့တွင် ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။ ဆောင်းပါးနံပါတ် ၂၆ တွင် ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာပေ၏ အကျိုးကျေးဇူးကို-

'ကိုယ်တိုင်ခရီးမသွားနိုင်သော်လည်း ခရီးသွားဖူးသူတို့ ရေးသားထားသော စာအုပ်များကို ဖတ်ခြင်းအားဖြင့် အလွယ်တကူ ဒေသန္တရဗဟုသုတကို ဆည်းပူးနိုင်ပေသည်။ ခရီးသွားဖူးသူ တစ်စုံတစ်ယောက်က ရေးသားထားသော စာအုပ်ကို ဝယ်ယူဖတ်ရှုရာတွင် ကိုယ်တိုင်သွားသလောက်လည်း ကြေးငွေမကုန်၊ အချိန်လည်း များစွာမလို၊ ဗဟုသုတလည်း အသင့်အလျောက် ရပေမည်။ ခရီးသွားတို့ ရေးသားထားသော မှတ်တမ်းတို့မှာ အများ၏ ကျေးဇူးကို များစွာ ဆောင်ပေသည်'

ဟု ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်ပြန်များ နာမည်တွင် ဘယ်ပြည်ပြန်၊ ဘယ်နိုင်ငံပြန် ဂုဏ်ထူးတပ်ထားသော်လည်း ယင်းနိုင်ငံအကြောင်း မရေးကြပုံ၊ ရေးသားသင့်ပုံ ဆောင်းပါးအမှတ် ၂၇ တွင်-

'သီဟိုဠ်ပြန် ဂုဏ်ထူးကို ယူပြီးလျှင် သီဟိုဠ်အကြောင်းရေးသားပါမှုကား များစွာ သင့်လျော်ပေလိမ့်မည်။ ယိုးဒယားပြန် ဂုဏ်ထူးကို ရထားသူများလည်း ဤနည်းအတိုင်း မှတ်ရသည်'

ဟူ၍ ဝေဖန်အကြံပြုထားပါသည်။

၃:၂:၂၅။ အခြားဘာသာစာကားတို့ကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရေး

မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အခြားဘာသာစာကားတို့မှ မြန်မာဘာသာသို့ ဘာသာပြန်ဆိုရေး လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၃၅ နှင့် ၃၆ တို့တွင် ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

ရှေးခေတ်ဘုရင်မင်းမြတ်တို့လက်ထက်မှ စ၍ ကောင်းသော အတတ်ပညာ၊ ကောင်းသော အရာတို့ကို ကူးယူကြသည်မှာ ချီးကျူးဖွယ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းသောစာပေ၊ ကောင်းသောအတတ်ပညာ ဖြစ်ပါက မည်သည့် လူမျိုးမှ

ဆို အတုခိုးသင့်ကြောင်း၊ ဝတ္ထုရေးအသားမျိုးနှင့် သတင်းစာမဂ္ဂဇင်း အရေးအသားမျိုး ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာ အနောက်နိုင်ငံ စာပေ၏ ပယောဂမကင်းကြောင်း အခြားသော အတတ်ပညာမျိုးစုံကိုလည်း ဘာသာပြန်သင့်ကြောင်းနှင့် ဘာသာပြန်သင့်သော စာအုပ်မျိုးတို့ကို ဖော်ပြဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါးအမှတ် ၃၅ တွင်-

'ကောင်းသောစာပေ၊ ကောင်းသောစကား၊ ကောင်းသော အတတ်ပညာ၊ ကောင်းသောအရာဝတ္ထုဖြစ်ပါက မည်သည့် လူမျိုးမှမဆို အတုခိုးကာ မိမိတို့စကား မိမိတို့စာပေ တိုးပွားအောင် ဆောင်ရွက်ရန် စက်ဆုတ်ခြင်း မဖြစ်သင့်ကြပေ'

ဟူ၍ သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့သော် အတုယူခြင်းနှင့် တော်သက်၍ သတိထားရမည့်အချက်ကိုလည်း ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-

'အင်္ဂလိပ်နှင့် မြန်မာတို့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြပြီးနောက်မှ မြန်မာစကား၊ မြန်မာစာပေတွင် တိုးပွားလာသော အရာ အမြောက်အမြားပင် ရှိခဲ့၏။ မြန်မာစကား၊ မြန်မာစာပေ၌ မရှိသေးသော စကား၊ မရှိသေးသော စာပေမျိုးကို အင်္ဂလိပ်စကား၊ အင်္ဂလိပ်စာပေတို့မှ ကူးယူခြင်း ကောင်းလှပါ၏။ သို့ရာတွင် မြန်မာစကားကောင်း မြန်မာစာပေကောင်းများ ရှိနေပုံ လိုက် အင်္ဂလိပ်ဆိုလျှင် အကောင်းချည်း ဖြစ်သည်ဟူ၍ အယူရှိကြပြီးလျှင် နေရာတကာတွင် အတုယူသော သူတို့မှာ အယူမှားသူများဟု ဆိုသင့်ပေသည်။ အရှေ့နိုင်ငံများနှင့် အနောက်နိုင်ငံတို့မှာ တစ်ဦးမှတစ်ဦး ကူးယူ၍ မရသော အချက်များစွာ ရှိသည်ကိုလည်း သတိကောင်းစွာ ချုပ်ရာသည်'

ဟူ၍ သတိပေးစကား ရေးသားထားပါသည်။

ထို့ပြင် ဂျိန်းစ်လှကျော်၏ 'မောင်ရင်မောင် မမယ်မ' ဝတ္ထု၊ ဝိလျံ ရိုတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်များ၊ ရွှေ့ခေါင်း၏ 'ရန်ကြီးအောင်၊ ရတနာပုံ၊ ရူပန္နံ' စုံထောက် မောင်စံရှား ဝတ္ထုများ၊ ပြင်သစ်စာရေးဆရာကြီး မောလျဲ၏ ဇာတ်ကို ဘာသာပြန်ထားသည့် သခင်ဘသောင်း၏ 'ဆရာဝန်ပါပဲ' ပြဇာတ်တို့ကို

ပေဟ်ပြဲဆွေးနွေးထားသည်။ ယင်း စာအုပ်တို့မှာ ဘာသာပြန်ပုံ ကောင်းလှသောကြောင့် ဘာသာပြန်စာများ ဟူ၍ပင် မထင်ရကြောင်း၊ ဤနည်းမျိုးကို ဘာသာပြန်ရာတွင် ကောင်းစွာ အတုခိုးလိုက်နာသင့်ကြောင်း တိုက်တွန်းထားသည်။ တစ်ဆက်တည်းပင် ဘာသာပြန်သင့်သော အခြား စာအုပ်များကို ဖော်ညွှန်းထားပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် ၃၆ တွင်-

‘ဘာသာပြန် ဝတ္ထုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားလိုသေးသည်မှာ ယခုအခါ မှာမည်ကျော်ကြားနေသော အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာ ဘားနတ်ရှော၊ အိပ်ဂျီဝ(စ်)တို့၏ ဝတ္ထုများနှင့် ဇာတ်များ၊ ဘင်္ဂလီဆရာကြီး (တရိုး)၏ စာများကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရန် အချိန်သို့ ရောက်ပြီဟူ၍ တိုက်တွန်းလို၏’

‘ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်သော နိုင်ငံခြားစာပေတို့ကို ဘာသာပြန်ရုံနှင့် ကိစ္စမတုံးသေးချေ။ အခြားအများအပြားပင် ဘာသာပြန်ရန် ကျန်ပေးသေး၏။ စာတုဗေဒ၊ ဓနဗေဒ၊ စက်မှုအတတ်၊ လက်မှုအတတ်၊ ဆေးအတတ်၊ ရာဇဝင်အတတ် အစရှိသော မြန်မာစာပေတွင် မရှိသေးသော အတတ်ပညာတို့ကိုလည်း ဘာသာပြန်ရန် အချိန်တန်ပေပြီ’

စသည်ဖြင့် ဘာသာပြန်သင့်သော စာအုပ်၊ စာပေများကို ဖော်ညွှန်း တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ဤသို့လျှင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဘာသာပြန်လုပ်ငန်းဖြင့် မြန်မာစာကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အကြံပြုချက်များကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

အထက်တွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအမြင်များ၊ သဘောထားများ၊ အကြံပေးချက်များကို လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အမြင်သဘောထား၊ အကြံပြုချက်များသည် ယနေ့ကာလတိုင်အောင် ခေတ်မီသည်။ တိုးတက်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဘက်ပေါင်းစုံမှ ရှုထောင့်မျိုးစုံဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအမြင်များ၊ သဘောထားများ၊ အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များကို အနှစ်ချုပ် ကြည့်လျှင် အောက်ပါအချက်များကို တွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ ကျေးဇူး
- (၂) အမျိုးသားကျောင်းများ၏ အားပေးမှု
- (၃) ကဗျာလင်္ကာပိုင်းတိုးတက်ရေး

- (၄) မြန်မာဝတ္ထုတိုတိုးတက်ရေး
- (၅) မြန်မာဝတ္ထုရှည်တိုးတက်ရေး
- (၆) မြန်မာပြဇာတ်တိုးတက်ရေး
- (၇) ဆောင်းပါးကဏ္ဍတိုးတက်ရေး
- (၈) အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေထွန်းကားရေး
- (၉) ကျောင်းများတွင် မြန်မာစာသင်ကြားမှုတိုးတက်ရေး
- (၁၀) ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရေး
- (၁၁) ယူနီဇာတီကောလိပ်ကျောင်းသားများ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရေး
- (၁၂) ဘီအေအောင်သူများ မြန်မာစာပေရေးသားရေး
- (၁၃) မြန်မာလူမျိုးတို့ စာဖတ်ဝါသနာပျိုးထောင်ရေး
- (၁၄) မြန်မာအမျိုးသမီးမိခင်များ မြန်မာစာပေ ဗဟုသုတ ပြည့်စုံရေး
- (၁၅) အသင်းဖွဲ့၍ ရှေးဟောင်းစာပေများ စုဆောင်းပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေး
- (၁၆) မြန်မာစာပေချဲ့ထွင်ရေးအသင်း
- (၁၇) မြန်မာအဘိဓာန်ပေါ်ထွန်းရေး
- (၁၈) စာပေဝေငှခြင်း
- (၁၉) စာရေးဆရာတို့အား စာပတ်သူတို့ အားပေးရေး
- (၂၀) စာပေအသင်းအဖွဲ့များ၏ အခန်းကဏ္ဍ
- (၂၁) မြန်မာစာထူးရွှန်ဆုချီးမြှင့်ရေး
- (၂၂) မိမိတို့အမျိုးသား စာဖြင့် ရေးသားရေး
- (၂၃) မြန်မာစာကောင်းမွန်ကျနစွာ ရေးသားနိုင်ရေး
- (၂၄) ခရီးသွားမှတ်တမ်း စာပေထွန်းကားရေး
- (၂၅) အခြားဘာသာစကားတို့ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရေး

အခန်း [၄]

၄။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထားနှင့် စာပေသဘောတရား

သိပ္ပံမောင်ဝသည် မောင်မြသွင် သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် မြန်မာစာပေအကြောင်း ခေါင်းစဉ်တပ်ပြီး စာပေရေးရာ ဆောင်းပါး (၇၁) ပုဒ်မျှ ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် 'သိပ္ပံမောင်ဝသည် မဏိ ဦးကေတုကျောင်းသား၊ မောင်ကကြီး၊ မောင်ခကျွေး၊ မောင်ထကြီး၊ မောင်ယပက်လက်၊ မောင်မောင်ဖျာပုံ၊ မောင်လှမောင် (စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး)၊ ဦးသက္က-ရန်ကုန်၊ မောင်သိန်းဖေ-ဟိုက်စကူးကျောင်းသား၊ မောင်တောက်ထွန်း-အမျိုးသားဆရာစသည် ကလောင်အမည်ခွဲအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြု၍ စာပေရေးရာများကို ဆွေးနွေးဝေဖန်လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။

မောင်ထိပ်ပြောင်၏ မှတ်တမ်း၊ မောင်သံချောင်းပေးစာများ၊ အခြား မိတ်ဆွေများထံ ရေးသောစာများတွင်လည်း ဖာပေရေးရာများနှင့် ပတ်သက်၍ အများအပြား ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ဤ မြန်မာစာပေရေးရာဆောင်းပါးများသည် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးကို စေတနာ့ပြုဌာနန်း၍ ရေးသားခဲ့ကြောင်း ရှေ့အခန်းတွင် လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။ ယခု ဤကဏ္ဍတွင် ယင်းစာပေရေးရာ စာပေများကို အခြေခံ၍ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထားနှင့် စာပေသဘောတရားကို လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။

'သဘောထား' ဟူသော စကားကို မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းတွင် 'စိတ်

၁။ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်အတွဲ ၄။

‘လက်ခံမှတ်ယူသည်’ ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ‘သဘောတရား’ ဟူသော စကားကို (၁) ပကတိအတိုင်း ဖြစ်ပပယက်တတ်သော သဘော၊ သဘောသဘာဝ (၂) လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်နိုင်အောင် အခြေခံသဘာဝနှင့် ယှဉ်၍ ညွှန်းပြထားသော လမ်းညွှန်ချက်၊ အခြေခံမူ ဟူ၍ အနက်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထားကို သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်၌ လက်ခံမှတ်ယူချက်အဖြစ် လေ့လာတင်ပြပါမည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောတရားကိုမူကား ဒုတိယအနက်ဖွင့်ဆိုချက်ဖြစ်သော စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်အောင် အခြေခံသဘာဝနှင့် ယှဉ်၍ ညွှန်ပြထားသော လမ်းညွှန်ချက် အခြေခံအဖြစ်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။ ဤသို့ လေ့လာတင်ပြရာတွင် ရှင်းလင်းစေခြင်းငှာ စာပေအမျိုးအစားအလိုက် ကဏ္ဍအလိုက် ခွဲခြား၍ ဖော်ထုတ်တင်ပြသွားပါမည်။

၄:၁။ ဝတ္ထုသဘောထား၊ ဝတ္ထုသဘောတရား

ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် ၁၀၊ ၁၁၊ ၃၆၊ ၅၀-ခတို့တွင် လည်းကောင်း၊ အခြားစာပေဆောင်းပါး ၇ ခုတွင်လည်းကောင်း၊ မောင်သံချောင်း၊ ပေးစာအမှတ် ၃၊ ၆၊ ၈၊ ၁၀၊ ၁၂ တို့တွင် လည်းကောင်း၊ ဆွေးနွေးဝေဖန် သုံးသပ်ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဝတ္ထုသမိုင်းကြောင်း၊ ကာလပေါ်ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်၊ ညစ်ညမ်းဝတ္ထု၊ တစ္ဆေသုရ်ဝတ္ထု၊ ရာဇဝင်ဝတ္ထု၊ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုစသည်ဖြင့် ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်သမျှ အကြောင်းအရာအစုံကို ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ပါသည်။

၄:၁:၁။ ဝတ္ထုတိုသဘောတရား

ဝတ္ထုတိုနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၈၁ ခုနှစ်မှစ၍ လေးပဲတန် ဝတ္ထုတိုများ ခေတ်စားခဲ့ကြောင်း၊ ဝတ္ထုတိုများ ထုတ်ဝေသော ပျော်တော်ဆက် ဝတ္ထုကုမ္ပဏီများအကြောင်း၊ မဂ္ဂဇင်းများပေါ်လာပြီး ဝတ္ထုတိုများ ခေတ်စားလာကြောင်းကို ခေတ်ဝတ္ထုတိုတွင် ရေးသားသော အကြောင်းအရာများနှင့် သဘောထား၊ ဝတ္ထုတိုများအပေါ် သုံးသပ်ဝေဖန်ချက် စသည်ဖြင့် ကျယ်ကျယ်

၁။ မြန်မာစာအဖွဲ့၊ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်အတွဲ ၄။

ပြန်ပြန် ရေးသားထားပါသည်။

၁၉၂၈ ခုနှစ်မှ ရှစ်နှစ်ကြာအထိ ဝတ္ထုတိုများအပေါ် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ သဘောထားကို မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် (၁၀) တွင် ‘မိုလ်ပါသော ဝတ္ထုတို ထွန်းကားသော ခေတ်သည် မြန်မာ ဝတ္ထုဘက်တွင် အညံ့ဆုံးသော ခေတ်ဟူ၍ ဆိုရပေမည်’ ဟု တင်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ထိုဝတ္ထုများတွင် ရေးသားသော အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-

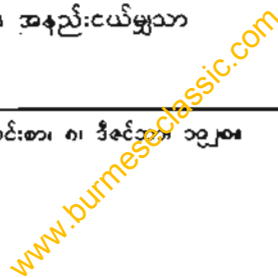
‘ယခုကာလတွင် ဖြစ်ပျက်လေ့မရှိသော အကြောင်းအရာများ၊ ယခုကာလနှင့် များစွာ ဆန့်ကျင်သော အကြောင်းအရာများကိုကား ၎င်းဝတ္ထုတိုတွင် တွေ့မြင် ဖတ်ရှုရပေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မြန်မာလူမျိုးတို့ကိုပင် လူရိုင်းများကဲ့သို့ ထင်မှတ်အောင် ရေးသားထားလေ့ရှိ၏။ အကယ်၍ ၎င်းဝတ္ထုတိုကို နောင်နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ နေ့အခါတွင် ဖတ်ကြမည်ဆိုပါလျှင် ယခုခေတ်ကာလ မြန်မာများသည် အချင်းချင်း ဓားလှံတို့ကို စွဲကိုင်ကာ ထိုးလားသတ်လားနှင့် နေထိုင်ကြသည်ဟု ထင်ကောင်းထင်ကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ပြင်လည်း မြန်မာပြည်တွင် ဓားပြသုပုန်တွေ ပေါများပြီး မြို့ရွာ မငြိမ်မသက်သောအခါဆိုကြီးဟူ၍ ယခုအခါကို ထင်မှတ်စရာ ဖြစ်နေပေသည်’

ဟူ၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ ဤသုံးသပ်ချက်သည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဝတ္ထုတိုနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားဟုဆိုနိုင်သည်။

စာပေသည် ခေတ်ကို အမှန်အတိုင်း ထင်ဟပ်ရမည်ဟူသော သဘောထားမျိုး ဖြစ်စေချင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤသဘောထားမျိုးနှင့် မကိုက်ညီကြောင်းကို ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-

‘ယခုကာလတွင် နေ့စဉ် ဖြစ်ပျက်နေပုံအကြောင်းအရာဝတ္ထုတိုကိုကား ရေးသားလေ့ မရှိကြချေ။ အနည်းငယ်မျှသာ တွေ့ရပေသည်’

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်းအမှတ် (၁၀)၊ သုရိယသတင်းစာ၊ ၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈။
၂။ ၎င်း

တို့ နတ်ချက်ချထားပါသည်။ ဤမှတ်ချက်က သိပ္ပံမောင်ဝသည် ကာလပေါ်
ဝတ္ထုတိုများတွင် မျက်မှောက်ခေတ်ကို သရုပ်ဖန်ထင်ဟပ်၍ ရေးစေချင်သော
သဘောဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤသဘောနှင့် ပတ်သက်၍ မောင်သံချောင်း၏
ပေးစာ အမှတ် (၆) တွင် ဦးဉာဏ၏ ဝတ္ထုကို ဝေဖန်ရာတွင်-

'ယခုပြောတဲ့ ဝတ္ထုမျိုးကို အရေးကောင်းတာကတော့ ဦး
ဉာဏပါပဲ။ သူ့ကို ဘယ်သူမှ မမီးဘူးဗျ၊ သူ့ဝတ္ထုတိုကလေး
တွေကို ဖတ်လိုက်မှဖြင့် လောကကြီး၏အကြောင်းကို
ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း သိသွားတော့တာပဲ'^၁

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤဝေဖန်ချက်သည် ဝတ္ထုတိုများတွင် မျက်မှောက်
ကာလ လောကသဘာဝ ပေါ်လွင်စေချင်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။

ထို့ပြင် မဂ္ဂစင်းဂျာနယ်များတွင်ပါသော နောက်ပိုင်းဝတ္ထုများနှင့် ပတ်
သက်၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ရင်း သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ထုတ်
ထားပါသည်။ ဝတ္ထုတိုရေးသူများအနက် 'တွဲရေးခွဲရေး' ဝတ္ထုတိုကို ရေးသော
ခင်လေးဆွေနှင့် ပတ်သက်၍-

'အဲဒီဝတ္ထုတို ရေးတဲ့ ခင်လေးဆွေဆိုတာ လူ့သဘောကို
တယ်သိတာကိုး၊ ငြိကနဲ ငြိကနဲ နေတာပဲဗျာ'^၂

ဟူ၍ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် (၇) တွင် ရေးသားထားပါသည်။ ဤသုံး
သပ်ချက်သည်ဝတ္ထုတိုတွင် လူ့သဘော လူ့သဘာဝပေါ်လွင်မှုသည် ဝတ္ထုတိုတွင်
အရေးပါကြောင်း ဖော်ပြနေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ယင်းပေးစာတွင်ပင်

'လူ့သဘောကို ပေါ်လွင်အောင်ရေးတဲ့နေရာမှာ ဆရာပီမိုး
နင်းရယ်၊ ဦးဉာဏရယ်၊ အဲဒီ ခင်လေးဆွေရယ် သူတို့
သုံးယောက် ထူးထူးခြားခြားကောင်းတယ်လို့ ထင်တာပဲ။
မြမျိုးလွင်ကတော့ စကားအသုံးအနှုန်းဘက်မှာ ထော်သဗျ။
မဟာဆွေတို့၊ သူရိယမဂ္ဂစင်းမှာ မကြာမကြာရေးလေ့ ရှိတာ
ကတော့ စီးပွားရေးဘက်ကို ခပ်ဆွယ်ဆွယ်၊ တစ်မျိုးကောင်း
ပါတယ်'^၃

၁။ မောင်သံချောင်း ပေးစာအမှတ် (၆)၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂစင်း၊ မတ် ၁၉၃၅။
၂။ မောင်သံချောင်း ပေးစာအမှတ် (၇)၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂစင်း၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၅။
၃။ ၎င်း

မာ၍ ခြံငုံဝေဖန်ထားပါသည်။ ယင်းဝေဖန်ချက်ကို ကြည့်လျှင် ဝတ္ထုတို၌ လူ့
သဘော လူ့သဘာဝပေါ်လွင်မှု ကောင်းသည်ဟုသော သဘောထားကိုပင် ဖော်ပြ
နေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည်တို့ကို ခြုံ၍ ကြည့်လျှင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏
ဝတ္ထုတို သဘောတရားကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) ဝတ္ထုတိုသည် မျက်မှောက်ခေတ်ကို ထင်ဟပ်ရမည်
- (၂) ဝတ္ထုတိုသည် လောကသဘာဝ၊ လူ့သဘာဝကို ပေါ်လွင်အောင်
စွဲရမည်။

၄။၂။ ဝတ္ထုရှည်သဘောတရား

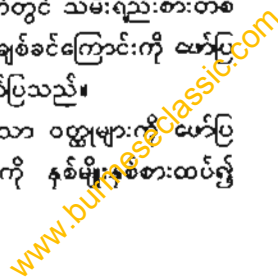
ဝတ္ထုရှည်နှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ၏ စာပေဆောင်းပါ
များ၊ ပေးစာများတွင် ကလောင်အမည်အမျိုးမျိုးနှင့် လေ့လာဆွေးနွေးဝေဖန်ရေး
သားခဲ့ပါသည်။

ဝတ္ထုရှည်နှင့် ပတ်သက်၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိကြောင်း ပထမအမျိုးမှာ
နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများကို တုပြီးလျှင် ဝတ္ထုအသွားမျိုးဖြင့် ရေးသားသော
ဝတ္ထုမျိုးဖြစ်ကြောင်း၊ ဒုတိယအမျိုးအစားမှာ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုမျိုးဖြစ်ကြောင်း
ရှင်းပြသည်။

နန်းတွင်းဝတ္ထုများအနက် 'မောင်မှိုင်း' ဝတ္ထုမှာ ရှေးဦးဆုံးပေါ်သော
ဝတ္ထုများတွင် ပါဝင်ကြောင်း၊ ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများတွင်ကား ဂျိန်းစ်လုကျော်
ဘာသာပြန်သော မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထုမှာ ရှေးဦးဆုံးပေါ်သော ဝတ္ထု
ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။

နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးတို့ကို နွယ်ကာ ရေးသော ဝတ္ထုတိုတွင် ဇာတ်
လိုက်လုပ်သူမှာ သမီးရည်းစားများစွာထားကြောင်း ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများတွင်ကား
သမီးရည်းစားများစွာ မထား၊ ဇာတ်လိုက်တစ်ယောက်တွင် သမီးရည်းစားတစ်
ယောက်သာ ရှိ၍ ၎င်းရည်းစားအား နှစ်နှစ်ကာကာ ချစ်ခင်ကြောင်းကို ဖော်ပြ
လေ့ရှိကြောင်းဖြင့် ဝတ္ထုနှစ်မျိုး၏ ခြားနားပုံကို ဖော်ပြသည်။

ထို့နောက် ယင်းနှစ်မျိုးကို လိုက်၍ ရေးသော ဝတ္ထုများကို ဖော်ပြ
သည်။ ဝေဖန်သုံးသပ်သည်။ ထို့ပြင် ဝတ္ထုရှည်တို့ကို နှစ်မျိုးနှစ်စားထပ်၍

ခွဲခြားပြီး လေ့လာဝေဖန်ထားပါသည်။

ပထမတစ်မျိုးမှာ ရာဇဝင်ဝတ္ထုတို့ကို တုပြီး ရေးသော ဝတ္ထုများ ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအမျိုးအစားမှာ နဂါး၊ ဝိဇ္ဇာ၊ ဘီလူး၊ နတ်သား၊ နတ်သမီး စသည့် ဝတ္ထုမျိုးဖြစ်သည်။

မြန်မာရာဇဝင်ဝတ္ထုတို့ စတင်ရေးသူမှာ- ဦးမောင်ကြီး ဖြစ်ကြောင်း ပထမရာဇဝင်ဝတ္ထုမှာ နတ်သျှင်နောင် ဝတ္ထုဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် ရာဇဝင်ယောင်ယောင် ဝတ္ထုများအကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ ရာဇဝင်ယောင်ယောင် ဝတ္ထုရေးသော သူတို့သည် ရာဇဝင်အကြောင်းအရာတို့ကို အနုညငယ်မျှ ဂရုမစိုက်ဘဲ ထင်မိထင်ရာ ရေးသားတတ်ကြကြောင်း မှတ်ချက်ချသည်။

ထို့နောက် ရာဇဝင်ဝတ္ထုရေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော သူ၏ သဘောတရားကို ဖော်ပြသည်။ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် (၁၁) တွင်

‘ရာဇဝင်ဝတ္ထုမျိုးကို ပတ်လိုက်သောအခါ စာဖတ်သူ၏ စိတ်ထဲတွင် ရှေးခေတ်ရှေးအခါတို့ကို ကိုယ်တိုင် ရောက်သွားသကဲ့သို့ ထင်မှတ်ရအောင် ရေးသားထားရာသည်။ ရှေးအခါက ပြောဆိုကြပုံ၊ ရှေးအခါက တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ဆက်ဆံပေါင်းသင်းကြပုံတို့ကို စုံစမ်းပြီးမှသာ ဖော်ပြသင့်ပေသည်။ ရှေးအကြောင်းကို ရေးသားလျှင် နေရာတိုင်းမှာ ရှေးနှင့်တူအောင် ထိမိအောင် ရေးသားသင့်၏။ ယခုကာလနှင့် ဆိုင်သော အချက်တို့ကို မေ့၍ မထည့်သွင်းအပ်ပေ။ ဝတ္ထုတစ်ခုလုံးကာလနှင့် ပတ်သက်သော အချက်တို့ကို အနည်းငယ်မျှ ဝင်မစွက်မိရန် ကောင်းစွာ သတိထားရာသည်’^၁

ဟူ၍ ရာဇဝင်ဝတ္ထု သဘောတရားကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ သိပ္ပံ မောင်ဝ၏ သဘောကို ချုပ်ကြည့်လျှင် ရာဇဝင်ဝတ္ထုရေးရာတွင် ရာဇဝင်ဝတ္ထု ရေးသည့် အချိန်ကာလ အခြေအနေကို ထင်ဟပ်ရေးသားရမည်ဟူသော အချက် ပေါ်လွင်နေပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဆောင်းပါးများတွင် လယ်တီပုဏ္ဏိတ၏ ရာဇဝင်

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၁၁) သုဂိုဏ်းကောင်းစာ၊ ၁၇၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၇၂၀။

နောက်ခံဝတ္ထုများ၊ အခြားဝတ္ထုရှည်ကြီးများ၊ ဝေဒ၏ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထု၊ ပီမိုးနင်း၏ ဝတ္ထုရှည်များ၊ ရွှေခေါင်း၏ ဘာသာပြန်အမှီးဝတ္ထုများ၊ ဉာဏ၏ ဝတ္ထုများ စသည်တို့ကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်ပါသည်။ ဤသို့ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ရင်း သူ၏ ဝတ္ထုသဘောတရားများကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

ဝတ္ထုရှည်များ ခေတ်ပြန်၍ ထလာခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သူ၏ သဘောထားကို မဏိ ဦးကောတုကျောင်းသားကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော ကာလပေါ် ဝတ္ထုများ ဆောင်းပါးတွင်-

‘ဝတ္ထုရှည်များ ခေတ်ပြန်၍ ထလာခြင်းသည် မြန်မာစာပေအတွက် အားထားစရာကြီး တစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာစာပေတွင် သွင်းထိုက်သောဝတ္ထုကောင်းများ ပေါ်ပေါက်ဦးမည်ဟု တွေးတော ဝမ်းမြောက်ရပေတော့သည်’^၂

ဟူ၍ ဥဒါန်းကျူးထားပါသည်။ ဝတ္ထုရှည်များ ပြန်လည်ခေတ်ထလာခြင်းကို မြန်မာစာပေအတွက် အားထားရာဖြစ်သည်ဟူသော သဘောထား ဖြစ်ပါသည်။

ဝတ္ထုရှည်များ ရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ကူးနှင့် ရေးသည့်ထက် စာရေးဆရာများ ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံရသော အကြောင်းအရာများကို ရေးသားခြင်းက ပို၍ ကောင်းသည်ဟု သိပ္ပံမောင်ဝက သဘောထားသည်။ ဝေဒ၏ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထု ဝေဖန်စာတွင်-

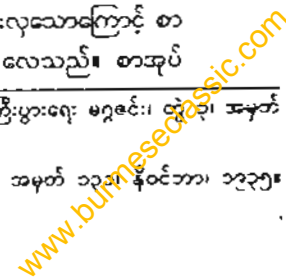
‘စာရေးဆရာများကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံရသော အကြောင်းများကို ရေးသားသောအခါ စိတ်ကူးဖြင့် ရေးသားခြင်းထက် ပိုမို၍ ကောင်းလေ့ရှိသည်’^၂

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဝတ္ထုရှည်များ ရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားဖြစ်ပါသည်။

‘ယိုးဒယားနှင့် ဆင်ဖြူရယ်ဂိုက်’ ဟူသော မစ္စတာ ကောလိပ်၏ အင်္ဂလိပ် ဝတ္ထုကို ဝေဖန်ဆွေးနွေးရာတွင် ဝတ္ထုကောင်း၏အင်္ဂါရပ်နှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ သဘောတစ်ရပ်ကို တွေ့ရပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်-

‘မစ္စတာကောလိပ်၏ ရေးသားပုံကောင်းလှသောကြောင့် စာဖတ်သူ၏ စိတ်ကို များစွာ ဆွဲငင်နိုင်လေသည်။ စာအုပ်

၁။ မဏိ ဦးကောတုကျောင်းသားကာလပေါ်ဝတ္ထုများ၊ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ဇူလိုင်၊ အမှတ် ၁၂၊ စက်တင်ဘာ ၁၉၃၃၊ စာ ၁၀-၁၂။
၂။ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထု၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ ၂၁၊ အမှတ် ၁၃၃၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၃၃၅။

ကို စ၍ ဖတ်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ရှေ့သို့ မည်သို့
ဖြစ်ဦးမည်နည်းဟု သိချင်စိတ်က ဆွဲငင်၍သွားသောကြောင့်
စာအုပ်ကို လက်မှ မချချင်အောင် ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့
ဖြစ်အောင် ရေးနိုင်ခြင်းမှာ စာအုပ်ရေးသူ၏ သတ္တိထူး
တစ်ခုဖြစ်လေသည်။^၁

ဟု ရေးသားထားပါသည်။ ဤအချက်သည် ဝတ္ထုရှည်များ ရေးသားရာတွင်
စာပတ်သူ စိတ်ကို ဆွဲငင်နိုင်အောင် ရေးသားရမည့် ဇာတ်လမ်း ဖန်တီးမှုနှင့်
ပတ်သက်သော သဘောထားဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဇာတ်လမ်းကို စိတ်ဝင်စားအောင် ဖန်တီးရာတွင် နည်းသုံးနည်း^၂ ရှိ
သည်။ ယင်းတို့မှာ အားပြိုင်မှုနည်း၊ အကြောင်းဆက်နည်း၊ အနုစိတ်မှုနည်းနည်း
တို့ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက် ဇာတ်လမ်းတစ်ခုတွင် ရှေ့ဆက်ပြီး မည်သို့ဖြစ်
ဦးမည်နည်းဟု မျှော်လင့်စရာ ဖြစ်နေအောင် ဇာတ်လမ်း အချိတ်အဆက် ကောင်း
ကောင်းပြင် အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ရေးဖွဲ့ခြင်းသည် ဇာတ်လမ်းကို စိတ်
ဝင်စားအောင် ဖန်တီးသည့် အကြောင်းသတ်နည်းဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဝတ္ထုတွင် ဇာတ်လမ်းကို စိတ်ဝင်စားအောင်
ဖန်တီးရာတွင် 'အကြောင်းဆက်နည်း' သဘောတရားကို တင်ပြထားသည်ဟု
ဆိုနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဝတ္ထုရှည်ရေးရာတွင် ဝတ္ထုသက်သက်ကိုသာ ရေးစေချင်သည်။
ဝတ္ထုရေးရာတွင် ဗဟုသုတများ ဆွဲထည့်ခြင်းဖြင့် ဝတ္ထုအရသာ ပျက်စေသည်ဟု
သိပ္ပံမောင်ဝက သဘောထားသည်။ ပီမိုးနင်း၏ သူရဲကောင်းသုံးယောက်ဝတ္ထု
ဝေဖန်စာတွင်-

'ဝတ္ထုရေးတဲ့အခါလည်း ဝတ္ထုသက်သက်ရေးစေချင်တယ်
(ဇဝနရေးတဲ့ ဝတ္ထုလိုပေါ့ဗျာ) အခုတော့ဖြင့် ဝတ္ထုရေးတဲ့
နေရာမှာလဲ ဗဟုသုတအကြောင်းတွေကို ထည့်နေတာနဲ့
ဝတ္ထုကြောင်း ပြတ်သွားတော့တာပဲ။ ဝတ္ထုအရသာ ပျက်လှ
သဗျ'။^၃

၁။ ယိုးဒယားစိုက်နှင့် ဆင်မြွှာရယ်စိုက်၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ-၄၊ အမှတ်-၁၀၊ ဇူလိုင်လ၊
၁၉၃၆။

၂။ အမှာစာ၊ မောင်ရင်မောင် မမယ်မဝတ္ထု၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၊ ၁၉၈၇။

၃။ သူရဲကောင်းသုံးယောက် ဝေဖန်စာ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ ၂၅၊ အမှတ်-၁၇၅၊ ဩဂုတ်၊
၁၉၃၉။

ဟူ၍ ရေးထားပါသည်။ ဝတ္ထုရေးရာတွင် ဗဟုသုတထည့်ခြင်းသည် ဝတ္ထုကြောင်း
ပြတ်ပြီး ဝတ္ထုအရသာကို ပျက်စေသည်ဟု သိပ္ပံမောင်ဝက သဘောထားသည်။
တစ်ဖန် ပျော်စရာသက်သက် ရေးသော ဝတ္ထုထက် ပျော်စရာလည်းပါ၊
မှတ်သားစရာ၊ လိုက်နာဆောင်ရွက်စရာ၊ ဗဟုသုတ ရစရာလည်းပါသည်။ ဝတ္ထု
ထက် ပိုကောင်းသည်ဟု သဘောထားသည်။ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ်
(၆) တွင်-

'ပျော်စရာလဲပါ။ မှတ်သားစရာ၊ ဗဟုသုတရစရာ လိုက်နာ
ဆောင်ရွက်စရာလဲ ပါတဲ့ ဝတ္ထုမျိုးဟာ ပျော်စရာသက်သက်
ရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုထက်တော့ ကောင်းတာအမှန်ပေါ့။'^၁

ဟု သူ့သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။
သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဝတ္ထုရှည်နှင့် ပတ်သက်သော အဓိက သဘောတရား
မှာ ဝတ္ထုတွင် တရားစာတွေ၊ အဟောစာတွေ မပါစေဘဲ လိုက်နာစရာ၊ အားကျ
စရာ၊ ရှောင်ကြဉ်စရာ တွေ ရပါမည်ဟူ၍ ဆိုနိုင်သည်။ မောင်သံချောင်း၏
ပေးစာ အမှတ် (၆) တွင်ပင်-

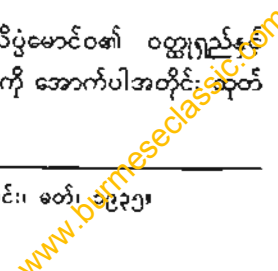
'ဝတ္ထုထဲမှာ တရားစာတွေ၊ အဟောစာတွေလဲ မပါစေရဘူး
ဗျ၊ ဝတ္ထုထဲမှာ လိုက်နာစရာ၊ အားကျစရာ၊ ရှောင်ကြဉ်
စရာတွေ ပါရမယ်'။^၂

ဟူ၍ ဝတ္ထုရှည်နှင့် ပတ်သက်သော သူ၏ သဘောတရားကို ဖော်ပြထား ပါ
သည်။

လိုက်နာစရာ၊ အားကျစရာ၊ ရှောင်ကြဉ်စရာတို့သည် ဝတ္ထုကို ဖတ်ရင်း
နှစ်သက်ခြင်းနှင့် အတူ ရရှိသော ခံစားမှု ရသကို အခြေပြု၍ ရလာတတ်သော
ဘဝအသိသဘောဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ရသကို အခြေခံသော ဘဝအသိ
ရအောင် ရေးသားသင့်သည်ဟူသော ဝတ္ထုရှည် ရေးသားခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော
သဘောတရားဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

အထက်ပါတို့ကို ခြုံ၍ ကြည့်လျှင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဝတ္ထုရှည်နှင့်
ပတ်သက်သော သဘောထားနှင့် သဘောတရားတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဆုတ်
ယူနိုင်ပါသည်။

၁။ မောင်သံချောင်း ပေးစာအမှတ် (၆)၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ ဇတ်၊ ၁၉၃၅။
၂။ ၎င်း

- (၁) ရာဇဝင်ဝတ္ထုရေးရာတွင် ရာဇဝင်ဝတ္ထုရေးသော အချိန်ကာလအခြေအနေကို ထင်ဟပ်ရမည်။
- (၂) ဝတ္ထုရှည်များ ခေတ်ထလာခြင်းသည် မြန်မာစာပေအတွက် အားတက်စရာ ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေတွင် ဝတ္ထုကောင်းများ ပေါ်ဦးမည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၃) စာရေးဆရာကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံရသော အကြောင်းများကို ရေးသားခြင်းက စိတ်ကူးဖြင့် ရေးသားခြင်းထက် ပိုကောင်းသည်။
- (၄) ဝတ္ထုရေးသားရာတွင် ဇာတ်လမ်းကို စိတ်ဝင်စားအောင် ဖန်တီးသော ရှေ့ဆက် ဘာဖြစ်မည်နည်းဟု သိလိုစိတ်ကို နှိုးဆွနိုင်သည့် အကြောင်းဆက်နည်း သဘောတရားကို ဖော်ပြသည်။
- (၅) ဝတ္ထုထဲတွင် တရားစာတွေ၊ အဟောစာတွေ မပါစေသင့်၊ လိုက်နာစရာ၊ အားကျစရာ ရှောင်ကြဉ်စရာတွင် ပါသင့်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ရသမှ တစ်ဆင့် ဘဝအသိရနိုင်သော ဝတ္ထုမျိုး ဖြစ်ရမည်ဟူသော သဘောတရားကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၄:၁:၃။ ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုများအပေါ် သဘောထား

သိပ္ပံမောင်ဝသည် ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၅၁-၁တွင် လည်းကောင်း၊ ခေတ်စမ်းရာဇဝင်ရေးရာများတွင် ပါသည့် 'ညစ်ညမ်းသောဝတ္ထုများ' ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးတွင် လည်းကောင်း သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် တစ်ဝိုက်မှ စ၍ ညစ်ညမ်းစုတ်ပဲ့သော ဝတ္ထုကလေးများ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ တစ်နေ့တခြား များပြားလာသဖြင့် အစိုးရမင်းက အရေးယူရလေတော့သည်။ ပထမဆုံး အရေးယူခံရသော ဝတ္ထုမှာ 'နတ်ရွာစံ' ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ သို့သော် တရားရုံးတွင် ဥပဒေနှင့် မညီသောကြောင့် တရားခံကို လွတ်ပစ်လိုက်ရသည်။

ဤတွင် ရေးသားထုတ်ဝေသူတို့မှာ အလွန် အတင့်ရဲလာကြပြီး ညစ်ညမ်းစုတ်ပဲ့သော ဝတ္ထုများ ရေးသားထုတ်ဝေ၍ ထင်ရာစိုင်းလာကြသည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေး၊ အကျင့်စာရိတ္တ မြင့်မားရေးကို လိုလားကြသော

ပုဂ္ဂိုလ်တို့က မြန်မာလူငယ်တို့၏ နောင်ရေးအတွက် စိတ်မအေးဖွယ်ဖြစ်လာသည်။ မခဲမရပ်နိုင်ဖြစ်လာကြသည်။

ထိုစဉ် အစိုးရက 'ရဲထွဋ်'ကို သူ ရေးသား၍ အောင်ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ်သော 'ကာမဂုံ' ခေါ် ညစ်ညမ်းသည့် ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍ အသီးသီးအား ရုံးတင်တရားစွဲ၍ ကြီးလေးထိုက်တန်သော အပြစ်များကို ပေးလိုက်သည်။

ဤသို့ ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ သဘောထားမှာ-

'ဤစာအုပ်မျိုးကို ထုတ်ဝေခြင်းထက် တိုင်းပြည်ကို နစ်နာစေသော အလုပ်သည် မရှိဟု ကျွန်ုပ်ကဆိုလျှင် များစွာ မှားလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ'

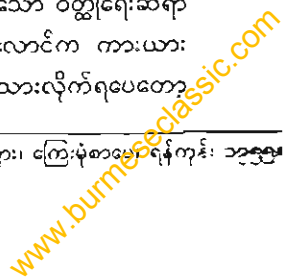
ဟူ၍ ဆောင်းပါးတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုများကို ရေးသားသော စာရေးဆရာများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-

'တိုဝတ္ထုဆရာတို့အား သတိပေးလိုသည်မှာ မိမိတို့ ရေးပြီးသော ဝတ္ထုကို မိမိတို့၏ နှမငယ် ညီမငယ်တို့အား ဖတ်စေနိုင်သော ဝတ္ထုဖြစ် မဖြစ်ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်စေလိုသည်။ ၎င်းဝတ္ထုတို့ကို မိမိတို့၏ ညီမငယ် နှမငယ်များ ဖတ်သင့်သည်ဟု အကယ်ထင်လျှင် ထုတ်ဝေသင့်သော ဝတ္ထုဟု ဆိုရပေမည်။ မထုတ်မီ ၎င်းဝတ္ထုကို ညီငယ် နှမငယ်တို့အား ဖတ်လည်း ဖတ်စေရာ၏'

ဟူ၍ ရေးသားထားပါသည်။ မိမိရေးသော ဝတ္ထုသည် မိမိ၏ ညီမငယ် နှမငယ်တို့ တကယ်ဖတ်သင့်သော ဝတ္ထုမျိုးသာ ဖြစ်စေရာသည်ဟု သူ့သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-

'မြန်မာနိုင်ငံကြီးကို အတင်းပြောင်းမည်၊ မြန်မာတို့ကို အတင်း တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်မည်။ မြန်မာစာပေတိုးတက်လျှင် မနေဟု ကြိမ်းပနေကြသော ဝတ္ထုရေးဆရာတို့သည် နှုတ်ကဘုရား ဘုရား ကလောင်က ကားယား မဖြစ်ကြစေရန် သတိပေးစကား ရေးသားလိုက်ရပေတော့

၁။ ညစ်ညမ်းသောဝတ္ထုများ၊ ခေတ်စမ်း ရာဇဝင်ရေးရာများ၊ ကြေးမုံစာပေဝန်ကုန်း၊ ၁၉၃၉။

သည်^၁

ဟူ၍ စာရေးဆရာများကို သတိပေးထားသည်။

အထက်တွင် တင်ပြထားသည့်အတိုင်း ညစ်ညမ်းစုတ်ပဲ့သော ဝတ္ထုများ နှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ သဘောထားတို့ကို ဆောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရသည်။

- (၁) ညစ်ညမ်းစုတ်ပဲ့သော ဝတ္ထုများသည် တိုင်းပြည်ကို အလွန်နစ်နာစေသည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၂) ဝတ္ထုရေးဆရာများသည် မိမိတို့၏ ညီမငယ်၊ နှမငယ်များ တကယ် ဖတ်စေသင့်သော ဝတ္ထုမျိုးကိုသာ ရေးသင့်သည်။
- (၃) ဝတ္ထုရေးဆရာများ ပါးစပ်က ဘုရား ဘုရား လက်က ကားယား မပြစ်အောင် သတိထားသင့်သည်။

၄:၂။ ခရီးသွားစာပေသဘောထား

ခရီးသွားစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာအကြောင်းဆောင်းပါးအမှတ် ၂၆၊ ၂၇၊ ၂၈ တို့တွင် လည်းကောင်း၊ အီတလီသွားမှတ်တမ်း၊ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်မှတ်တမ်း ဝေဖန်စာများတွင်လည်းကောင်း၊ မောင်သံချောင်း၏ ပေးစာများမှ အမှတ် ၁၀ နှင့် ၁၇ တို့တွင်လည်းကောင်း ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။

ဒေသန္တရ ဗဟုသုတကို လူတိုင်း ဆည်းပူးအပ်သည်။ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတရေးအတွက် အနောက်နိုင်ငံသားတို့သည် အမြို့မြို့အရွာရွာတို့ကို လှည့်လည်၍ ခရီးသွားခြင်း အလေ့ကို ပြုကြသည်။ သို့သော် ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ ရှာဖွေရေးအတွက် လူတိုင်းသည် ခရီးသွားခြင်းကို မပြုနိုင်ကြပေ။ ကိုယ်တိုင်ခရီးသွားနိုင်ကြသော်လည်း ခရီးသွားဖူးသူတို့ ရေးသားထားသော ခရီးသွားစာပေများကို ဖတ်ခြင်းဖြင့် ဗဟုသုတကို ဆည်းပူးနိုင်သည်။ ဤသို့လျှင် ခရီးသွားစာပေ၏ အကျိုးကျေးဇူးကို မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် (၂၆) တွင် - 'ကိုယ်တိုင် ခရီးမသွားနိုင်ကြသော်လည်း ခရီးသွားဖူးသူတို့ ရေးသားထားသော စာအုပ်များကို ဖတ်ခြင်းအားဖြင့်

၁။ ညစ်ညမ်းသောဝတ္ထုများ၊ ခေတ်ခမ်းရာဇဝင်ရေးရာများ၊ ကြေးမုံစာပေပြန့်ပွားရေး၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၅။

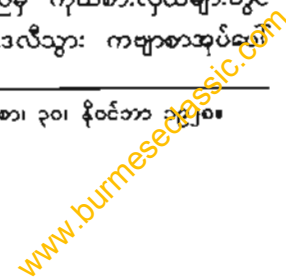
အလွယ်တကူ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတကို ဆည်းပူးနိုင်လေသည်။^၁ ဟူ၍ ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။

ဤသို့ ကျေးဇူးများသောကြောင့် အနောက်နိုင်ငံသားတို့သည် မိမိတို့ ရောက်ပေါက်ရာ နေရာဒေသ၏အကြောင်းကို လေ့လာ၍ မိမိတို့နိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ စာအုပ်များ ရေးသားထုတ်ဝေခြင်းဖြင့် လူအများမှာ မပင်ပန်းဘဲ ဗဟုသုတ တိုးပွားကြရသည်။ ခရီးသွားစာပေ၏ အကျိုးတစ်ရပ်အဖြစ် မြန်မာပြည်သို့ ရောက်ဖူးသော တိုင်းတစ်ပါးသားတို့၏ မြန်မာပြည်အကြောင်း ရေးသားချက်အချို့သည် မြန်မာများပင် မသိသေးသောအချက်များ ပါဝင်ကြောင်း ထောက်ပြထားသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံရှေးဟောင်းစာပေတွင် ခရီးသွားသော စာပေအကြောင်း ရေးသားထားခြင်းမျိုး မတွေ့ရသည်မှာ ဝမ်းနည်းစရာ ကောင်းကြောင်း မှတ်ချက်ချထားသည်။ ရှေးခေတ်က ရေးသင့်သော မြန်မာခရီးသွားစာပေနှင့် ပတ်သက်၍

'တောင်အထပ်ထပ်ကို ကျော်ပြီးလျှင် ရခိုင်ပြည်မှ မဟာမြတ် မုနိရုပ်ပွားတော်ကို ဆောင်ယူခဲ့သည်မှာ များစွာ ရှိဖွမ်းအံ့ ဩဗ္ဗယ်ရာ ကောင်းလေသည်။ မြန်မာစာပေ မြန်မာရာဇဝင်တို့၌ လည်းကောင်း၊ အကြောင်းသာမန်အားဖြင့်သာ ပါ၏။ မည်သို့ဆောင်ယူခဲ့သည် ရက်ပေါင်း၊ မည်မျှကြာသည်၊ လူပေါင်း မည်မျှပါဝင်သည် စသည်ဖြင့် အသေအချာ ရေးသားထားရန် သင့်ပေသည်။ ထိုသို့ဆောင်ယူရာတွင်ပါသော တစ်စုံတစ်ယောက်က နေ့စဉ်မှတ်တမ်းအနေမျိုးဖြင့် စာတစ်စောင် ယေတစ်ဖွဲ့ ရေးသားခဲ့မည်ဆိုပါလျှင် မည်မျှ အကျိုးရှိမည်ကို တွေးတောချင်ချိန်နိုင်ပေသည်။'

ဟူ၍ သူ၏ သဘောထားကို တင်ပြထားပါသည်။ မြန်မာစာပေတွင် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းအဖြစ် ပထမတွေ့မြင်ရသည်မှာ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ မှတ်တမ်းဖြစ်သည်။ ထိုနောက် ၁၉၁၁ ခုနှစ် ဂျော့ဘုရင် မင်းမြတ်ဒေါလီမြို့တွင် ရာဇဝင်သိက်ခံရာတွင် မြန်မာပြည်မှ ကိုယ်စားလှယ်များတွင် ပါဝင်ခဲ့သော ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်၏ ဒေလီသွား ကဗျာစာအုပ်ပေါ်

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်းအမှတ် (၆)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၃၀၊ နိုဝင်ဘာ ၁၉၅၀။
၂။ ၄၆။

ခဲ့သည်။ ဤမှတ်တမ်းကဏ္ဍနောက် သတင်းစာများတွင် မှတ်တမ်းစာအမျိုးမျိုး
 ထို ဆွေ့ရသော်လည်း စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့အဖြစ် ရေးသားထုတ်ဝေသော
 မှတ်တမ်းမျိုး မရှိချေ။ အချို့စာတို့မှာ မှတ်တမ်းနှင့်မတူ ပထဝီစာမျိုးနှင့် တူနေ
 သည်ဟုလည်း သုံးသပ်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ
 စသည်တို့သို့ ပညာသင်သွားကြသော မြန်မာကျောင်းသားတို့သည်လည်း ယင်း
 ပညာသင်ခရီးသွားမှတ်တမ်း စာမျိုးကို မရေးကြကြောင်း ထောက်ပြသည်။
 ဦးဥတ္တမ၏ ဂျပန်ပြည် အတ္ထုပ္ပတ္တိမှာလည်း ခရီးသွားမှတ်တမ်း စာမျိုးမဟုတ်၊
 ပထဝီရာဇဝင်ကဲ့သို့ စာမျိုးဖြစ်သောကြောင့် ဖတ်၍ မကောင်းလှကြောင်း မှတ်
 ချက်ချသည်။ ပြီးမှ ခရီးသွားစာပေကို ရေးရာတွင် ရေးနည်းနှင့် ပတ်သက်၍
 ဆောင်းပါးအမှတ် (၂၇)၌-

‘ဗဟုသုတရလေအောင်၊ စိတ်ပျော်ရွှင်ခြင်းလည်း ဖြစ်ရလေ
 အောင် နှစ်မျိုးစလုံး ရောစပ်၍ ရေးသားထားသော စာအုပ်
 မှသာလျှင် လူကြိုက်များ၍ စာပေဘက်၌ အကျိုးရှိပေမည်’^၁

ဟူ၍ သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။
 ထို့ပြင် အိန္ဒိယ၊ သီဟိုဠ်၊ ယိုးဒယား၊ ဂျာဝါ၊ နမတ်တရာ၊ ပသျှူးကျွန်း
 တို့သို့ ရောက်ဖူးသူများအနက် စာအရေးအသား ကျွမ်းကျင်သူတို့သည် ထိုဒေသ
 တို့အကြောင်း ရေးသင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ဆောင်းပါးအမှတ်
 ၂၇ တွင်ပင်-

‘သီဟိုဠ်ပြန် ဂုဏ်ထူးကိုယူပြီးလျှင် သီဟိုဠ်အကြောင်းရေး
 သားပါမူကား များစွာ သင့်လျော်ပေလိမ့်မည်’^၂

ဟူ၍ သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ၏ခရီးသွားစာပေ ရေးသားရေးသဘောထားကို ဖော်
 ထုတ်ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးအမှတ် ၂၈ တွင် မြန်မာစာပေ၌ ခရီးသွားစာပေနှင့် အနည်း
 ငယ်ဆင်သော နတ်လမ်းညွှန်စာမျိုးလည်း ရှိကြောင်း၊ နတ်လမ်းညွှန်စာကို
 ဦးပုည၊ ဦးကြင်ဥတို့နောက်ပိုင်း ရေးသော ပြဇာတ်တို့တွင် တွေ့ရကြောင်း၊
 နတ်လမ်းညွှန်ရေးသားပုံမှာ မေတ္တာစာနှင့် တူကြောင်း စသည်ဖြင့် ဆွေးနွေးတင်ပြ
 သည်။ ဆက်လက်၍ နတ်လမ်းညွှန်စာမျိုးကိုပင် အတုယူပြီးလျှင် ခရီးသွား

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်းအမှတ် (၂၇)။ သူရိယသတင်းစာ၊ ၉၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉။
 ၂။ ၎င်း။

သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေ

ရာတွင် တွေ့ကြုံရပုံအကြောင်းတို့ကို ရေးသားလေ့ရှိကြောင်း၊ ဦးပြုံးချို၏
 ကျိုက်ထီးရိုးသွား နတ်လမ်းညွှန်နှင့် ဆရာထွန်း၏ ပဋိကတ်သွား နတ်လမ်းညွှန်
 စာအုပ်တို့အကြောင်း ရေးသားထားသည်။ ဦးပြုံးချို၏ နတ်လမ်းညွှန်သည်
 ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာပေဖြစ်သည်ဟု မှတ်ချက်ချထားသည်။

မောင်သံချောင်းပေးစာများတွင် ကမ္ဘာလှည့် မောင်ခင်၏ မှတ်တမ်း
 နှင့် ဂျပန်လမ်းညွှန်ခရီးသွားစာပေ စာအုပ် နှစ်အုပ်အကြောင်း ဆွေးနွေးထားပါ
 သေးသည်။ ခေတ်စမ်းမောင်အမည်ဖြင့်လည်း မြန်မာသံတော်ကြီး ဦးမြိန်၏
 ပုတကော၊ စပိန်၊ အီတာလျံသွားမှတ်တမ်း၊ သိပ္ပံမောင်ဝကိုယ်တိုင်ရေးခဲ့သော
 အောက်စဖို့ဒ်သွား မှတ်တမ်းအကြောင်းတို့ကိုလည်း ဝေဖန်ဆွေးနွေးထားပါသည်။
 အီတာလျံသွား မှတ်တမ်းအကြောင်း ဆွေးနွေးထားသော ဆောင်းပါးတွင်-

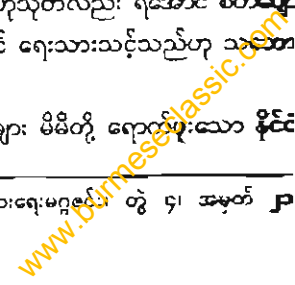
‘မှတ်တမ်းစာပေများသည် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ အမြင်
 ကျယ်အောင် မျက်စိဖွင့်ပေးသော စာပေများ ဖြစ်သော
 ကြောင့် အလွန် လိုအပ်သော စာပေများ ဖြစ်လေသည်’^၁

ဟူ၍ ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာပေ လိုအပ်ကြောင်း သဘောထားကို ဖော်ထုတ်
 ရေးသားထားပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာပေတွင် ပတ်သက်
 သည့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ သဘောထားကို ချုပ်ကြည့်လျှင် အောက်ပါအတိုင်း
 လေ့လာ သိရှိရပါသည်။

- (၁) ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာပေသည် ဒေသန္တရ ဗဟုသုတကို ဆည်းပူး
နိုင်သည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၂) ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေတွင် ခရီးသွား စာပေအဖြစ် မှတ်တမ်း
တင်သင့်သော အကြောင်းအရာများနှင့် ရေးသင့်သော အနက်
များကို ဖော်ပြသည်။
- (၃) ခရီးသွားမှတ်တမ်း စာပေကို ဗဟုသုတလည်း ရအောင် စိတ်ပျော်
ရွှင်ခြင်းလည်း ဖြစ်ရလေအောင် ရေးသားသင့်သည်ဟု သဘော
ထားသည်။
- (၄) မြန်မာပြည်သား နိုင်ငံခြားပြန်များ မိမိတို့ ရောက်ဖူးသော နိုင်ငံ

၁။ ခေတ်စမ်းမောင်၊ အီတာလီသွားမှတ်တမ်း၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ တွဲ ၄၊ အမှတ် ၂၊
 နိုဝင်ဘာ ၁၉၃၅။

အကြောင်း ရေးသင့်သည်ဟု သဘောထားသည်။

(၅) ခရီးသွားမှတ်တမ်းစာပေများသည် တိုင်းသူပြည်သားတို့အား အမြင်ကျယ်စေသဖြင့် အလွန်လိုအပ်ကြောင်း သဘောထားသည်။

၄:၃။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေသဘောတရား

အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမေမာင်ဝသည် မြန်မာစာပေ အကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၂၃၊ ၂၄၊ ၂၅၊ ၂၆ တို့တွင်လည်းကောင်း၊ ပုဂံ ဝန်ထောက် ဦးတင်၊ ဦးကျော်ဒွန်း၊ တက္ကသိုလ်ဆရာကြီး ဦးဖွား၊ ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်တင်၊ စန္ဒရားကိုကျော် ဆောင်းပါးတို့တွင်လည်းကောင်း၊ ထွန်ခေါင် ဆရာတော် ဦးပုည၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိဆောင်းပါး ၅ စောင်တွင် လည်းကောင်း၊ မောင်သံချောင်း ပေးစာအမှတ်-၂ တွင် လည်းကောင်း၊ ခေတ်စမ်းရာဇဝင် ရေးရာအမည်ရှိ စာအုပ်ပါ အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီး၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၊ ဒေါက်တာ ဘမော်ဆောင်းပါးများတွင်လည်းကောင်း ရေးသားထားပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးများတွင် 'ပုဂ္ဂိုလ်ခင်မှ တရားမင်' ဆိုသော စကားကို သို့ ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာရေးဆရာများ၊ ဝတ္ထု၊ စာပေများကို လူအများက စိတ်ဝင်စားတတ်ကြောင်း တစ်နည်းအားဖြင့် 'တရားကိုမင်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ခင်' ဟူသော စကားကိုလည်း သုံးနိုင်ကြောင်း၊ အလွန်ကောင်းမွန်သော စာကိုဖတ်ရသောအခါ စာကို ရေးသူနှင့်ဆိုင်သည့် အကြောင်းများကို လူအများက စိတ်ဝင်တစား သိချင်ကြကြောင်း ဦးစွာ ရှင်းပြသည်။

အင်္ဂလိပ်စာပေတွင် နာမည်ကျော်စာရေးဆရာကြီးများအကြောင်း ရေးသားထားသော စာအုပ်များ မြောက်မြားစွာ ရှိသော်လည်း ရှေးကျသော မြန်မာစာပေတွင် ယင်းကဲ့သို့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရေးသားမှုမျိုး ကင်းမဲ့နေကြောင်း ထောက်ပြသည်။

ဤသို့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အရေးအသားနည်းရသည်မှာ ရှေးက ကျမ်းဂန်အပြင် ဘက်ကျသော အကြောင်းအရာတို့ကို စာပေထဲတွင် အရေးပြုကာ မရေးသားသော ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် ဤသို့ အတ္ထုပ္ပတ္တိမျိုး အားနည်းရသည်မှာ

'ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဖော် မသူတော်' ဟူ၍ ဆိုစမှတ်အရ ကိုယ့်အကြောင်းကို ကိုယ် မရေးသားသင့်ဟု ထင်မှတ်ချက်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။

ရှေးကျသော မြန်မာစာပေတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိအရေးအသားမျိုး ကင်းမဲ့နေ သည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ကောင်းကြောင်း ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာ ရ၊ ရှင်ဥတ္တမကျော်၊ နဝဒေးတို့၏ အရေးအသား စာပေများကို အလေးထား လေ့လာဖတ်ကြားရသော်လည်း ယင်းစာပေတို့ကို ပြုစုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကြောင်းအရာ အနုအလင်ကို မသိရှိရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်း ကြောင်း ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။

အနစ် ၆၀ ကျော်ရုံသာ ကြာသေးသော အလွန်နာမည်ကျော်သည့် ဦးပုည၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုပင် အပြည့်အစုံ မသိရှိရသောကြောင့် အထူးဝမ်းနည်း ဖွယ်ကောင်းကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။ ထို့ကြောင့် နာမည်ကျော် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားလျှင် အကျိုးကျေးဇူး ကြီးမားနိုင်ပုံကို မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၂၃ တွင်

'အထူးသဖြင့် စာပေဘက်တွင် အကျော်ဆုံးဖြစ်သည့် ဆရာ ကြီး ဦးပုညနှင့် လက်ရုံးဘက်တွင် အကျော်ဆုံး ဖြစ်သော စစ်သူကြီး မဟာဗန္ဓုလတို့အကြောင်းကို ရေးသားခဲ့ကြမည် ဆိုပါလျှင် ယခုအခါတွင် များစွာ ကျေးဇူးရှိပေမည်'^၁

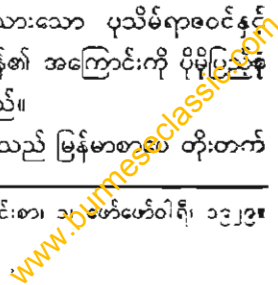
ဟူ၍ သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

ရှေးအခါက မြန်မာစာပေတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်တို့ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ သော်လည်း ယခုကာလတွင်မူ ကျမ်းဂန်တတ်ဆရာတော်များအကြောင်းကို ရေးသားသော ထေရုပ္ပတ္တိများ အထိုက်အလျောက် ပေါ်နေပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်း တို့မှာ ဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ၊ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိ၊ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိတို့ဖြစ် ကြောင်း၊ သို့သော် ပြည့်စုံခြင်း မရှိကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား ရေးသားသော ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်တွင်လည်း ဦးထွန်းရှိန်၏ အကြောင်းကို ပိုမိုပြည့်စုံ အောင် ရေးသားရန် လိုကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ထို့နောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေရေးသားခြင်းသည် မြန်မာစာပေ တိုးတက်

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် (၂၃)၊ သုရိယသတင်းစာ၊ ၁၃၊ ဖော်ဖော်ဝါရီ၊ ၁၃၂၅။

ရှေ့အကြောင်းဖြစ်ကြောင်းကို 'ဦးပုည' ဟူသော ခေါင်းစဉ်ပါ အတ္ထုပ္ပတ္တိဆောင်းပါးတွင် -

'မြန်မာပြည်တွင် ထင်ရှားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့၏ အကြောင်းကို ရေးလည်း ရေးသားကြ၊ ဖတ်လည်း ဖတ်ကြမည်ဆိုလျှင် 'မြန်မာများအတွက် မြန်မာစာပေအတွက် အထူးအားတက်ဖွယ်ရှိလေသည်'

ဟူ၍ သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားခြင်းဖြင့် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့အား ချီးမြှောက်ရာရောက်ကြောင်းကို-

'ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ရေးသားခြင်းအားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ကို ချီးမြှောက်ရာ၊ ကြည်ညိုရာ၊ မြတ်နိုးရာ ရောက်ပေသည်'

ဟူ၍လည်း အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ပတ်သက်သော သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာပေကို ဖတ်ခြင်းဖြင့် ရနိုင်သော အကျိုးတရားများကိုလည်း သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ၏ ဆောင်းပါးများတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

'ဦးပုည' ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေဆောင်းပါးတွင်

'အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ဖတ်သောအခါ ဖတ်သူ၏ စိတ်ထဲတွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကို အားကျပြီးလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကဲ့သို့ ဖြစ်လို၊ ကျွမ်းကျင်လို၊ လိမ္မာလိုသော ဆန္ဒများ ပေါ်ပေါက်လာလေ့ရှိလေသည်'

ဟူ၍ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေဖတ်ခြင်း၏ အကျိုးတရားနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ထိုပြင် ဝတ္ထုနှင့် အတ္ထုပ္ပတ္တိ မတူကွဲပြားပုံ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို စာဖတ်သူတို့ ပို၍ ယုံကြည်အပ်သဖြင့် ဖတ်သင့်ပုံ သဘောထားကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ ဆောင်းပါးတွင်ပင်-

၁။ မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ ဦးပုည၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၇၊ ဇူလိုင်လ၊ ၁၉၃၀။
၂။ ၎င်း
၃။ ၎င်း

'ကျောင်းသားသူငယ်တို့၏ စိတ်မှာ အလွန် နုနယ်သေးသောကြောင့် အလွယ်တကူနှင့်ပင် သူတကာကို အားကျလေ့ရှိ၏။ ထိုအခိုက် ထိုအခါတွင် အားမကျသင့်သော စာမျိုး၊ အားမကျသင့်သော ဝတ္ထုမျိုးကို မဖတ်စေဘဲ အားကျထိုက်သော နာမည်ကျော် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာမျိုးကို ဖတ်စေရန် တိုက်တွန်းသင့်လှပေသည်'

ဟူ၍ ဖော်ပြတိုက်တွန်းထားပါသည်။ တစ်ဖန် အတ္ထုပ္ပတ္တိဖတ်ခြင်းဖြင့် အခြားရနိုင်သော အကျိုးတရားကိုလည်း အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေသဘောထား တစ်ရပ်အဖြစ် ဖော်ပြထားပါသည်။ အဆိုပါ ဆောင်းပါးတွင်ပင်-

'ထိုပြင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာမျိုးကို ဖတ်ခြင်းအားဖြင့် ရာဇဝင်ကိုလည်း သိတန်သရွေ့ သိရှိနိုင်လေသည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ခြင်းသည် ရာဇဝင်ကို ဖတ်သည်နှင့်လည်း တူ၏။ ရာဇဝင်ရိုးရိုးကို ဖတ်က ပျင်းစရာကောင်သေးသည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်လျှင် မပျင်းဘဲ ရာဇဝင်အကြောင်းကို ပါ သိရလေသည်'

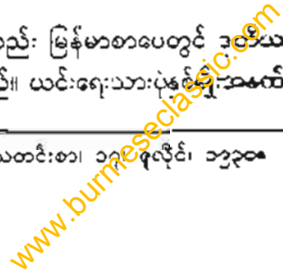
ဟူ၍ အတ္ထုပ္ပတ္တိဖတ်ခြင်းအားဖြင့် ရာဇဝင်ကြောင်းကိုပါ သိရှိနိုင်သော အကျိုးကို ရနိုင်သည့် သဘောထားကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားများအပြင် အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသားပုံ အမျိုးမျိုးနှင့် ပတ်သက်၍လည်း သူ၏ သဘောထားနှင့် သဘောတရားများကို ဖော်ပြရေးသားထားပါသေးသည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသားပုံတွင် နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိကြောင်း ပထမအမျိုးမှာ တစ်စုံတစ်ယောက်သူ၏ အကြောင်းကို အခြားတစ်ယောက်က ရေးသားပုံမျိုးဖြစ်၍ ဒုတိယအမျိုးကား မိမိအကြောင်း တစ်ယောက်က ရေးသားပုံမျိုးဟူ၍ ဖော်ပြရေးသားထားသည်။

အင်္ဂလိပ်စာပေ၌ နှစ်မျိုးစလုံးရှိသော်လည်း မြန်မာစာပေတွင် ဒုတိယအမျိုးအစားမပေါ်ပေါက်သေးဟု သုံးသပ်ထားသည်။ ယင်းရေးသားပုံနှင့်ပတ်သက်

၁။ မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ ဦးပုည၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၇၊ ဇူလိုင်လ၊ ၁၉၃၀။
!! ၎င်း

ဒုတိယအမျိုးက ပို၍ ကောင်းမွန်ပုံ သဘောထားကို မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၅) တွင်-

'ဤရေးသားပုံ နှစ်မျိုးအနက် ဒုတိယအမျိုးက ပိုမိုကောင်းမွန် လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် 'ကိုယ့်ဝမ်းနာကိုယ်သာ သိ' ဆိုသကဲ့သို့ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ၏အကြောင်းကို အခြားသူက သိသည်ဆိုရစေကာမူ အပေါ်ယံမျှသာ ဖြစ်လေသည်။'

ဟူ၍ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိက ပို၍ ကောင်းကြောင်း သဘောထားကို တင်ပြ ထားပါသည်။

ဆက်လက်ပြီး ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ၏ သဘောတရားကို ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂၅) တွင်ပင်-

'အကောင်းရော အဆိုးပါ ဟုတ်မှန်သမျှအကြောင်းအရာ တို့ကို ရေးသားထားသော စာတိုဖြစ်မှုကား အလွန်မျိုးကျူး ရာသည်။'

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရာတွင် အကောင်းရော အဆိုးပါ ရေးသားမှ ချီးကျူးဖွယ်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသော သဘောတရား ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်လက်၍ မိမိအကြောင်း မိမိရေးသော ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် တွေ့ကြုံသမျှအကြောင်းတို့ကို ရိုးရိုးပင် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ရေးသားခြင်းနှင့် ထိုအကြောင်းကို ဝတ္ထုကဲ့သို့ တန်ဆာဆင်ကာ ရေးသားခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးကွဲသော ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

မြန်မာစာပေတွင် ထိုအချိန်က ဝတ္ထုကဲ့သို့ တန်ဆာဆင်ရေးသားထား သော ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိရှိနေပြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်ခန့်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ဦးဘသန်း (ဘီအေ) ၏ ဘီအေမောင်ဘလွင်ဝတ္ထုဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေမှာ လိုလားနှစ်သက်အပ်သော စာပေဖြစ်သော် လည်း မြန်မာစာပေတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာမျိုး ခေါင်းပါးခဲ့ပုံကို ထောက်ပြသည်။

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်းအမှတ် ၂၅၊ သုရိယသတင်းစာ၊ ၆၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉။
၂။ ၎င်း

စလေဆရာကြီး ဦးပုည၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ထိုစဉ်က အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား က ရေးသားခဲ့သည်။ သို့သော် နောက်ကျပြီး ကွယ်လွန်မှ ရေးသားရသောကြောင့် သိအပ်သော အချက်များကို သေချာစွာ မသိရ ဖြစ်ရသည်။ အကယ်၍ ဦးပုည ရှိစဉ်က ရေးသားခဲ့လျှင် ဤသို့ဖြစ်မည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ထင်ရှားကျော် ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ၎င်းတို့ အသက်ရှိစဉ်ကပင် ရေးသား သင့်ကြောင်း သူ့သဘောထားကို ဖော်ပြထားသည်။ 'ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်တင်' ခေါင်းစဉ်ပါသော ဆောင်းပါးတွင်

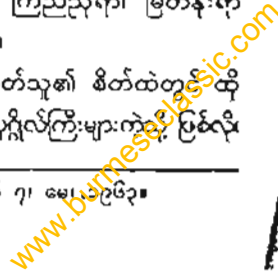
'ဤကဲ့သို့ နောင်သောအခါ စမ်းတဝါးဝါး မဖြစ်ကြရလေ အောင် ယခုခေတ်တွင် ကျော်စောထင်ရှားလျက်ရှိသော ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်၊ တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်၊ ရဲစွမ်း သတ္တိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ၎င်းတို့ အသက်ရှင်နေစဉ်တွင် ရေးသားအပ်လှပေသည်။'

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။

အထက်တွင် တင်ပြခဲ့သည်တို့ကို ချုပ်ကြည့်လိုက်လျှင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထား၊ သဘောတရားတို့ကို အောက် ပါအတိုင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) မြန်မာစာပေတွင် လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည်တို့ဖြင့် ကျော်ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားခဲ့မည်ဆိုလျှင် အကျိုးကျေးဇူး များနိုင်ကြောင်း သဘောထားသည်။
- (၂) မြန်မာပြည်တွင် ထင်ရှားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအကြောင်းကို ရေးလည်းရေး၊ ဖတ်ကြမည်ဆိုလျှင် မြန်မာများအတွက် မြန်မာ စာပေအတွက် အထူးအားတက်ဖွယ်ဖြစ်သည်ဟု သဘောထား သည်။
- (၃) ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ရေးသားခြင်းအားဖြင့် တိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့ကို ချီးမြှောက်ရာ၊ ကြည်ညိုရာ၊ မြတ်နိုးရာ ရောက်သည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၄) အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ဖတ်သောအခါ ဖတ်သူ၏ စိတ်ထဲတွင် ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကို အားကျပြီးလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများကဲ့သို့ ဖြစ်လို

၁။ ပါမောက္ခ ဦးဖေမောင်တင်၊ မြဝတီ၊ အတွဲ ၁၁၊ အမှတ် ၇၊ မေ၊ ၁၉၆၃။

ကျွမ်းကျင်လို၊ လိမ္မာလိုသော ဆန္ဒများ ပေါ်ပေါက်လာလေ့ ရှိသည်ဟု သဘောထားသည်။

- (၅) ကျောင်းသားလူငယ်တို့အား အားမကျသင့်သော ဝတ္ထုမျိုးကို မဖတ်စေဘဲ အားကျထိုက်သော နာမည်ကျော်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာမျိုးကို ဖတ်စေရန် တိုက်တွန်းသင့်သည်ဟု သဘော ထားသည်။
- (၆) အတ္ထုပ္ပတ္တိစာမျိုးကို ဖတ်ခြင်းအားဖြင့် ရာဇဝင်ကိုလည်း သိတန် သရွေ့ သိနိုင်သည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၇) အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရာတွင် တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အကြောင်းကို အခြားသူက ရေးသားခြင်းမျိုးထက် မိမိအကြောင်း မိမိကိုယ်တိုင် ရေးသော အတ္ထုပ္ပတ္တိက ပိုကောင်းသည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၈) မိမိကိုယ်တိုင်ရေးသော အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် အကောင်းရော အဆိုးပါ ဟုတ်မှန်သမျှ ရေးသားထားသော စာဖြစ်ပါက အလွန်ချီးကျူး ရာသည်ဟု အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးခြင်း သဘောတရားကို ဖော်ပြပါ သည်။
- (၉) ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ၎င်းတို့အသက်ရှိစဉ်ကပင် ရေးသားသင့်သည်ဟု သဘောထားသည်။

၄:၄။ ပြဇာတ်စာပေသဘောထား

မြန်မာပြည်ပြဇာတ်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မောင်မြသွင် သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် ဆောင်းပါးအမှတ် ၂၉၊ ၃၀၊ ၃၁ တို့တွင် လည်းကောင်း၊ မဏိ ဦးကတုကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် မြန်မာပြည် ပြဇာတ်များဟူသော ဆောင်းပါးတွင် လည်းကောင်း ဆရာဝန်ပါပဲ ပြဇာတ်ဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးတွင် လည်းကောင်း မဟာဆန်ချင်သူ ပြဇာတ် ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတွင် လည်းကောင်း ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။

မြန်မာပြဇာတ်များ ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါး (၃) ပုဒ်တွင် မြန်မာ ပြည်၌ ကာလပေါ် ဒဏ္ဍာရီဝတ္ထုများ ထွန်းကားလာသောကြောင့် မြန်မာပြဇာတ် များ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၅ ခုနှစ်ခန့်မှ စ၍ ဆုတ်ယုတ်ခဲ့ကြောင်း၊ ရှေးနန်း

တွင်းဝတ္ထုတို့ကို မတိုးနိုင်ကြောင်း၊ ထိုနောက် ဆရာဝန်ပါပဲ ပြဇာတ်ပေါ်လာ သော်လည်း ခေတ်စားသင့်သလောက် ခေတ်မစားခဲ့သဖြင့် မြန်မာပြည်တွင် နောင်အခါ၌ ပြဇာတ်များ ထွန်းကားရန် မမြင်တော့ကြောင်း၊ ယခုအချိန်၌လည်း ပြဇာတ်မထွန်းကား၊ ရှေးပေါ်ခဲ့ပြီးသော ပြဇာတ်များလည်း ရှာမရ၍ ပြဇာတ်များ အစတုံးပျောက်ကွယ်သွားမှာကို စိုးရိမ်ရကြောင်း စသည်ဖြင့် ရေးထားသည်။ ထိုနောက် မြန်မာပြဇာတ်များ ဆောင်းပါးအမှတ် (၁)တွင်-

'ရှေးက ထွန်းကားခဲ့သော ပြဇာတ်များ လုံးလုံးပပျောက် သွားမည်ဆိုပါလျှင် အထူးဝမ်းနည်းစရာ အချက်ကြီး ဖြစ် လေသည်။-----'ထို့ကြောင့် ဗဟုသုတ ပေါများသူတို့သည် မြန်မာပြဇာတ်များနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့မှတ်သားထားသော အချက်များကို ရေးသားရန် သင့်လေသည်'။

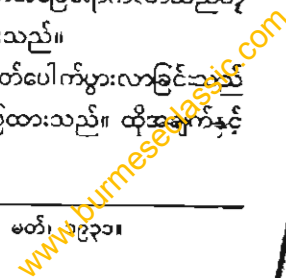
ဟူ၍ မြန်မာပြည်တွင် ပြဇာတ် မပပျောက်သွားရေးအတွက် သူ၏ သဘောထား ကို တင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာပြဇာတ်များ ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂)တွင် မြန်မာပြဇာတ်များ ပေါ်ပေါက်ရာ အရင်းအမြစ်အဖြစ် အယူအဆ (၃) မျိုး ကွဲပြားနေပုံ၊ ယင်း (၃) မျိုးမှာ (၁) မြန်မာပြဇာတ်များ နတ်ပွဲများမှ တစ်စတစ်စ ကြီးပွားလာသည် ဟူသော အဆို (၂) မြတ်စွာဘုရားဟော နိပါတ်များကို ခင်းကျင်းပြသရာမှာ ပြဇာတ်ထွန်းကားလာသည်ဟူသော အဆို (၃) ကွက်စိပ်ဆရာများမှ တစ်စ တစ်စ တိုးတက်လာပြီး ပြဇာတ်အခြေရောက်ခဲ့သော အဆိုဟူ၍ ရေးသားထားပါ သည်။

ယင်းအဆို (၃) ရပ်အနက် နတ်ပွဲများမှဆင်းသက်လာခြင်းနှင့် ဇာတ် နိပါတ်တို့ကို ခင်းကျင်းရာမှာ ပြဇာတ်ပေါ်လာခြင်း အဆို ၂ ခုကို လက်ခံနိုင် ပွယ်အဖြစ် တင်ပြသည်။ ကွက်စိပ်ဆရာများမှ ပြဇာတ်အခြေရောက်လာသည်ဟု သော အဆို မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ကျိုးကြောင်းပြထားသည်။

မြန်မာပြည်အနေဖြင့် နတ်ပွဲကပြရာမှ ပြဇာတ်ပေါက်ပွားလာခြင်းသည် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ်နိုင်ကြောင်း အထောက်အထားပြထားသည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ယင်းဆောင်းပါးတွင်-

၁။ မြန်မာပြဇာတ်များအမှတ် (၁)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၂၇၊ မတ်၊ ၁၉၃၁။

'သိုးကလေး' အစချီသော ပုပ္ပါးနတ်တောင်လင်္ကာပေါ်သည် မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ မြန်မာပြည်သို့ မရောက်မီ က ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် နတ်ပွဲများက နိပါတ်တော် ပြဇာတ်တို့ထက် ပိုမိုရှေးကျသည်ဟု ဆိုရပေသည်။^၁

ဟု ပြဇာတ်စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည့် အရင်းအမြစ်နှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားကို ဖော်ပြထားသည်။

မြန်မာပြဇာတ်များ ဆောင်းပါးအမှတ် (၃)တွင် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများ အစဦးစွာ ပေါ်ပေါက်လာရသည့်အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးထားပါသည်။

မဏိ-ဦးကေတုကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော မြန်မာပြဇာတ်များ ဆောင်းပါးတွင် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများအကြောင်းကို ဆွေးနွေးရေးသားထားသည်။ ဤသို့ ဆွေးနွေးရင်း ဣန္ဒာဝံသဇာတ်တော်ကြီးနှင့် ပတ်သက်၍

'ဣန္ဒာဝံသနန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးသည် နန်းတွင်းဇာတ်တော်ကြီးများအနက် အလွန်အထက်တန်းကျသော ဇာတ်ဖြစ်လေသည်။ အလွမ်းအသောမှစ၍ လိုလေသေးမရှိပြီး ဣန္ဒာဝံသတွင် အကောင်းဆုံးသော အချက်ကား ဇာတ်တွင် ပါဝင်သူတို့၏ အတွင်းသဘောထားကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားထားခြင်းဖြစ်လေသည်'^၂

ဟူ၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။ ဤဝေဖန်ချက်အရ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ပြဇာတ်ကောင်းဟု သတ်မှတ်သော သဘောတရားမှာ အလွမ်းအသော စသော ရသမြောက်ခြင်း၊ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ အတွင်းစိတ်သဘောပေါ်လွင်အောင် ဖွဲ့ဆိုနိုင်ခြင်း ရှိရမည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ယင်းဆောင်းပါး၌ပင် ဦးကြင်ဥနှင့် ဦးပုညတို့၏ ညတွင်းချင်းအပြေး ကပြနိုင်သော ပြဇာတ်များနောက်ပိုင်း ဆတိုင်းမွတ်ဦးကူး၏ ပြဇာတ်များ၊ မော်လမြိုင်ဆရာရာ၊ ပုဇွန်တောင်ဆရာခ၊ ပဲခူးဦးဆုသာ၊ ဆရာသင်၊ ဒါးပိန်

၁။ မြန်မာပြည်ပြဇာတ်များအမှတ် (၂)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၄၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀။
၂။ မဏိ ဦးကေတုကျောင်းသား၊ မြန်မာပြဇာတ်များ၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ ၃၊ အမှတ် ၁၂၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၃၅။

ဦးမောင်ကြီးတို့၏ ပြဇာတ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြသည်။ ယင်းပြဇာတ်များသည် ကာလပေါ် ဝတ္ထုထွန်းကားလာသောအခါ တစ်စတစ်စ ပျောက်ကွယ်သွားကြကြောင်း သုံးသပ်သည်။

မြန်မာပြဇာတ်များ ကွယ်ပျောက်သွားပြီးဟု ထင်မှတ်နေစဉ် ဆရာဝန်ပါပဲ ဘာသာပြန်ပြဇာတ်ပေါ်လာပုံနှင့် မဟာဆန်ချင်သူ ဘာသာပြန်ပြဇာတ်တို့အကြောင်း ဆွေးနွေးရေးသားသည်။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသော တင့်တင့်၏ ပြဇာတ်များသည် ပြဇာတ်ခင်းကျင်း၍ မရ၊ ဝတ္ထုကဲ့သို့ ဖတ်ရန်လောက်သာ ပြဇာတ်များ ဖြစ်ကြောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

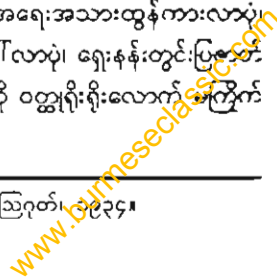
'မဟာဆန်ချင်သူပြဇာတ်' ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတွင် ဦးသိန်းဟန်၏ ဘာသာပြန်ပြဇာတ်၊ မဟာဆန်ချင်သူနှင့် သခင်ဘသောင်း၏ ဘာသာပြန်ပြဇာတ်၊ ဆရာဝန်ပါပဲတို့ကို နှိုင်းယှဉ်၍ ဝေဖန်ထားပါသည်။ ဤသို့ ဝေဖန်ဆွေးနွေးရင်း မဟာဆန်ချင်သူ ပြဇာတ်နှင့် ပတ်သက်၍

'ဦးသိန်းဟန်ဘာသာပြန်ထားသည်မှာ သင်္ဂြိုဟ်ဆရာပြောသော စကားများတွင် သင်္ဂြိုဟ်တွင်လာသော စကားများကို အမှန်အတိုင်း ရေးသားဖော်ပြထားပေသည်။ အကဆရာအဆိုဆရာတို့ ပြောကြားသော စကားတွင်လည်း သဘင်ပညာနှင့် ပတ်သက်၍ မှန်သော အချက်များကိုသာလျှင် ရေးသားဖော်ပြထားပေသည်'^၁

ဟူ၍ သုံးသပ်တင်ပြထားပါသည်။ ဤသုံးသပ်တင်ပြချက်သည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ပြဇာတ်နှင့် ပတ်သက်သော သဘောတရားတစ်ရပ်ကို ဖော်ပြနေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ယင်းသဘောတရားကား ပြဇာတ်တွင် ဇာတ်ဆောင်တို့၏ပြောစကားသည် ယင်းဇာတ်ဆောင်၏ စရိုက်နှင့် ကိုက်ညီရမည် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဆရာဝန်ပါပဲ ပြဇာတ် ဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးတွင် တစ်ပဲတန် မြန်မာပြဇာတ်များ လုံးဝ ပျောက်ကွယ်ပြီးနောက် ဝတ္ထု အရေးအသားထွန်းကားလာပုံ၊ မစ္စတာမောင်မိုင်း၏ ဓမ္မစေတီ အတ္ထုပ္ပတ္တိပြဇာတ်ပေါ်လာပုံ၊ ရှေးနန်းတွင်းပြဇာတ်များ ပြန်လည်ထုတ်ဝေပုံ၊ သို့သော် ယင်းဇာတ်တို့ကို ဝတ္ထုရိုးရိုးလောက် မကြိုက်နှစ်သက်ကြပုံကို ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။

၁။ မောင်မောင်၊ မဟာဆန်ချင်သူ၊ သူရိယနေ့စဉ်၊ ၂၇၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၄။

ထိုနောက် ပြဇာတ်အရေးအသားမျိုး ပျောက်ကွယ်ပြီဟုထင်နေဆဲမှာ မြန်မာပြည်စာအုပ်အသင်းမှ သခင်ဘသောင်း၏ ဆရာဝန်ပါပဲ ဘာသာပြန် ပြဇာတ်ထွက်ပေါ်လာကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ဆရာဝန်ပါပဲ ပြဇာတ်နှင့် ပတ်သက် ၍

‘လေးချိုး၊ သွေးချိုး အစရှိသော ငိုချင်းများလည်း မပါချေ။ စကားပြင်ရိုးရိုး တိုတိုတုတ်တုတ်နှင့် ဇာတ်တွင် ပါဝင်သူ တို့ တစ်လှည့်စီ ပြောကြားသွားသော ဇာတ်မျိုး မြန်မာစာပေ ၌ ပေါ်သည်မှာ ဤဇာတ် ပထမဇာတ်ဟူ၍ ယူရန် ရှိလေ သည်။ နောင်ကိုလည်း ဤဇာတ်မျိုး ဆက်လက်ပေါ်ပေါက် လိမ့်မည်ဟု ယူဆရန် ရှိလေသည်’

ဟူ၍ တင်ပြထားပါသည်။ ဤတင်ပြချက်အရ စကားပြေရိုးရိုးနှင့် ရေးသော ခေတ်ပေါ်ပြဇာတ်မျိုး နောင်တွင် ထွန်းကားလာနိုင်သည်ဟု သိပ္ပံမောင်ဝန သဘောထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

ယင်းဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတွင်ပင် ဆရာဝန်ပါပဲပြဇာတ်ဟူသော ပြဇာတ်စာအုပ်အမည်နှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ယင်းဆွေး နွေးချက်တွင်

“မည်သည့်စာအုပ်မဆို စာအုပ်၏ အမည်သည် အရေးကြီး သော အချက်တစ်ခုဖြစ်လေသည်။----- ‘စာအုပ်တို့ကို အမည်ပေးသောအခါ နေရီရီ၊ ဆုထူးပန်၊ စပယ်ပင် အစရှိသည်ဖြင့် နောက်ဆုံးစကားကို မှားထောင် ၍ ကောင်းသော အသံလွင်သည့် စကားလုံးတို့ကို သုံးနိုင် လျှင် လူကြိုက်များလေ့ရှိ၏’

ဟူ၍ ပြဇာတ်စာအုပ်တွင် စာအုပ်အမည် အရေးပါပုံနှင့် ပေးသင့်သော အမည် သဘောထားကို ရေးသားထားပါသည်။

ဆရာဝန်ပါပဲ ပြဇာတ်သည် မြန်မာစာပေဘက်တွင် အတော်အတန် လေ့လာဖူးသူတို့အတွက် များစွာ ရယ်ရပြီ စာပေကို အကျဉ်း မလေ့လာဘူးသူ တို့အတွက် အနည်းငယ် မြင့်နေကြောင်း မှတ်ချက်ပြုထားသည်။ သို့သော်

၁။ မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ ဆရာဝန်ပါပဲ၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၂၊ မတ်၊ ၁၉၂၉။
၂။ ၎င်း

စာဖတ်သူအကြိုက် နှိမ်၍ ရေးက အနိမ့်စားစာ ဖြစ်သွားတတ်သည်။ စာဖတ်သူ တို့ စာကောင်းများကို တစ်စတစ်စ မိအောင် ရေးသားမှသာ စာကောင်းများ တိုးပွားမည်။

ဤနေရာတွင် ပြဇာတ်စာရေးဆရာတို့၏ ဝတ္တရားနှင့် ပတ်သက်သော သူ၏ သဘောတရားကို ညွှန်ပြထားပါသည်။ ယင်းအချက်မှာ-

‘စာရေးဆရာက လူတကာကြိုက်အောင် မိမိကိုယ်ကို နှိမ်ပြီး မလိုက်သွားစေရာ စာဖတ်သူတို့၏ ပညာအခြေခံ ရင့်သန် တိုးတက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ရန် ဝတ္တရားမှာ စာရေး ဆရာ၏ ဝတ္တရားသာ ဖြစ်ချေသည်’

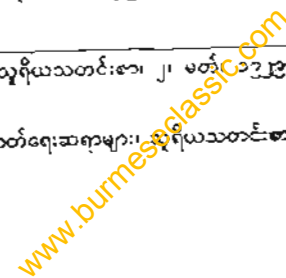
ဟူသော သဘောတရားဖြစ်ပါသည်။ နောက်တစ်ချက်အနေဖြင့် စာရေး ဆရာတို့သည် သူတကာ ကြမ်းကြမ်းရေးသည်ကို ဆင်ခြေပေး၍ ကြမ်းကြမ်း မရေးသင့်ကြောင်း သဘောထားကို

‘သူတကာကြမ်းသည်ကို ဆင်ခြေမပေးသင့်၊ သူတကာကြမ်း ၍ ငါကြမ်းသည်ဟု ရေးခြင်းက ပညာရှိ မပီသပေ။ သူ တကာကြမ်းသော်လည်း ငါရေးသော စာများတွင် အကြမ်း မပါအောင် ရေးမည်ဟူ၍ သဘောပိုက်ကာ ရေးသင့်ပေ သည်’ ဟူ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

မောင်မြသွင် သိပ္ပံကျောင်းသားကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော ပြဇာတ် နှင့် ပြဇာတ်ရေးဆရာများ ဆောင်းပါးတွင် ပြဇာတ်၏ အရေးပါပုံ၊ ဦးကြင်ဥ၊ ဦးပုညတို့၏ ပြဇာတ်များမှ တစ်ဖူးတန်၊ တစ်ပဲတန် ပြဇာတ်များ အထိ ဖြစ်စဉ်၊ တစ်ဖူးတန် ပြဇာတ်များ၏ နိမ့်ကျပုံ၊ ပြဇာတ်နေရာတွင် ဝတ္တ ရာ နေရာယူလာပုံ၊ အလားတူပင် ဇာတ်နေရာတွင် ရုပ်ရှင်က နေရာယူလာပုံနှင့် ပြုပြင်ရန် လိုအပ်လာပုံတို့ကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်-

‘မည်သည့်စာပေမှာမဆို ပြဇာတ်အရေးအသားမျိုးသည် စာပေ၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်လေ သည်’

၁။ မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ ဆရာဝန်ပါပဲ၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၂၊ မတ်၊ ၁၉၂၉။
၂။ ၎င်း
၃။ မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ ပြဇာတ်နှင့် ပြဇာတ်ရေးဆရာများ၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၂၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၂၉။

ဟု ပြဇာတ်အရေးကြီးပုံ သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ပြဇာတ်နှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝန်၏ သဘောထားများကို ခြုံကြည့်လျှင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပါသည်။

- (၁) ရေးပြဇာတ်များ မပျောက်ဆုံးရန်နှင့် ပြဇာတ်အကြောင်း သိရှိသူတို့က ရေးသားသင့်ကြောင်း သဘောထားသည်။
- (၂) မြန်မာပြဇာတ်၏ အစသည် နတ်ပွဲများက ထွန်းကားလာသည် ဟု သဘောထားသည်။
- (၃) ပြဇာတ်ကောင်းဟူသည် အလွမ်းအသောရသမြောက်ခြင်း၊ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ အတွင်းစိတ်သဘော ပေါ်လွင်အောင် ပွဲ့ဆိုခြင်း ရှိရမည်ဟူသော သဘောတရားရှိသည်။
- (၄) ဇာတ်ဆောင်တို့၏ ပြောစကားသည် ဇာတ်ဆောင်စရိုက်နှင့် ကိုက်ညီရမည်ဟူသော သဘောတရားကို ညွှန်ပြသည်။
- (၅) စကားပြေရိုးရိုးနှင့် ရေးသော ခေတ်ပေါ် ပြဇာတ်များ ထွန်းကားဦးမည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၆) ပြဇာတ်စာအုပ် အမည်သည် အရေးကြီးကြောင်း အသံလွင်သော အမည်ဖြင့် မှည့်ခေါ်သင့်ကြောင်း ညွှန်ပြသည်။
- (၇) စာရေးဆရာက စာကို မနှိမ့်ဘဲ စာဖတ်သူတို့ စာကောင်းကို ဖတ်နိုင်လာအောင် ရေးသင့်ကြောင်း သဘောတရားကို ဖော်ထုတ်သည်။
- (၈) သူတကာ ကြမ်းကြမ်းရေးသော်လည်း မိမိကိုယ်တိုင် ကြမ်းကြမ်းမရေးသင့်ကြောင်း သဘောထားကို ဖော်ပြသည်။
- (၉) ပြဇာတ်သည် စာပေ၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ကြောင်း သဘောထားသည်။

၄:၅။ ရာဇဝင်စာပေသဘောတရား

သိပ္ပံမောင်ဝန်၏ ရာဇဝင်စာပေသဘောထား၊ ရာဇဝင်စာပေသဘောတရားများကို မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားသော မြန်မာရာဇဝင်ခေါင်းစဉ်ကြီး အောက်ပါ နိုင်ငံခြားသား ရေးသည့် ရာဇဝင်၊

ဦးဘသန်း*နှင့် ဦးဘသန်း၊ ဝေဖန်ချက်ဟူသော ဆောင်းပါးလေးစောင်တွင် လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးများကို ၁၉၃ဝ ပြည့်နှစ်အတွင်း သူရိယသတင်းစာတွင် ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးများကို ယခုအချိန်တွင် သိပ္ပံမောင်ဝန်၏ စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဟူသော စာအုပ်တွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

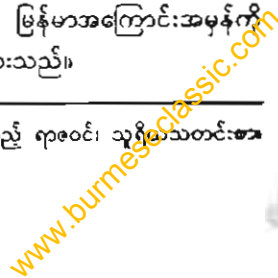
‘နိုင်ငံခြားသားရေးသည့် ရာဇဝင်’ ဆောင်းပါးတွင် မြန်မာရာဇဝင်ကို ဟာဗီးဖဲယား၊ နှစ်ဘက်၊ ကောက်စ၊ စကော့ စသည် အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင်ဆရာတို့က အင်္ဂလိပ်လို ရေးကြသည်။ သို့သော် မြန်မာလေ့ထုံးစံနှင့် ရေးသူ အနောက်တိုင်းသားတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံ ကွာခြားသောကြောင့် မြန်မာတို့၏ အကြောင်းကို အမှန်အတိုင်း ကောင်းစွာ မသိရှိနိုင်ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံခြားသားတို့ ရေးသော မြန်မာရာဇဝင်၊ မြန်မာ့အလေ့အထ၊ မြန်မာ့အမူအရာတို့ ရေးသားရာ၌ အဟုတ်အမှန် မရောက်ဖြစ်နေရသည်။ ယင်းသဘောထားနှင့် ပတ်သက်၍ ဤဆောင်းပါးတွင်-

‘မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာကြသော နိုင်ငံခြားသားတို့မှာ လည်း မြန်မာရာဇဝင်၊ မြန်မာ့အလေ့အထ၊ မြန်မာ့အမူအရာတို့ကို ဖွဲ့အထပ်ထပ်ကပ်သော မျက်မှန်ဖြင့် ကြည့်ကာ မိမိတို့ ထင်မြင်ချက်များကို ရေးသားလေ့ရှိသောကြောင့် အဟုတ်အမှန်သို့ မရောက်ဘဲ ရှိနေကြသည်ကို မကြာမကြာ တွေ့မြင်ဖတ်ရှုရလေသည်’^၁

ဟူ၍ ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။ ယင်းသဘောမှာ နိုင်ငံခြားသားတို့သည် မြန်မာရာဇဝင်ကို အမှန်အတိုင်း ရေးနိုင်ခြင်း မရှိဟူသော သဘောထားပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်လက်၍ မြန်မာပြည်တွင် ခေတ္တမျှ နေဖူးသူ နိုင်ငံခြားသားကလည်း မြန်မာအကြောင်း အမှားရေးသည်၊ ကြာရှည်စွာ နေထိုင်ဖူးသူကလည်း မှားသော ထင်မြင်ချက်ကိုပင် ရေးသားလေသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ ဖွဲ့အထပ်ထပ်လိမ့်တက်သော မျက်မှန်ဖြင့် ကြည့်သောကြောင့် မြန်မာအကြောင်းအမှန်ကို မသိမြင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သာကေပြု၍ ရှင်းပြထားသည်။

၁* မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ နိုင်ငံခြားသားရေးသည့် ရာဇဝင်၊ သူရိယသတင်းစာ ၅၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀။

ဤသို့ ဖြစ်နေသောအကြောင်းကြောင့် မြန်မာရာဇဝင်ကို မြန်မာက ယခု ကာလ ရေးသားနည်းအတိုင်း ရေးသားမှသာ အမှန်သို့ ရောက်မည်ဟူသော သဘောတရားကို ဖော်ထုတ်တင်ပြပါသည်။ ယင်းသဘောတရားမှာ-

‘မြန်မာရာဇဝင်ကို နိုင်ငံခြားသားတို့ရေးနေ၍ နေရာမကျ၊ မြန်မာတစ်စုံတစ်ယောက်က ယခုကာလ ရေးသားသော ရေးနည်းအတိုင်း ရေးသားပါမှ အမှန်သို့ ရောက်ပေလိမ့် မည်’^၁

ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ယင်းသဘောတရားမှာ မစ္စတာဟာဗီ၏ သဘောတရား ဖြစ် သည်။ သို့သော် ဟာဗီကိုယ်တိုင် မြန်မာရာဇဝင်နှင့် ပတ်သက်၍ အမှားမှား အယွင်းယွင်း ရေးထားသည်။ ထိုကြောင့် အထက်ဖော်ပြပါ သဘောတရား အတိုင်း ရေးထားသော မြန်မာရာဇဝင်စာအုပ်ကို မျှော်လင့်ကြောင်း ဖော်ပြ ထားသည်။ သို့အတွက် ယင်းသဘောတရားသည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ရာဇဝင် စာပေ သဘောတရားဟု ဆိုနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဟာဗီ၏ အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းမှုကို သာဓက ပြုပြီး အနိုင်ကျင့်ရေးသားထားသည်ဟု ယူဆသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်- ‘မြန်မာဘုရင်က အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်နှင့် တိုက်ရိုက်စာချုပ် ခြင်းကို မပြုလို၊ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်မင်းမြတ်နှင့်သာလျှင် တိုက် ရိုက်စာချုပ်လို၏ဟူ၍ ဆိုသည်မှာ ပျက်ရည်ပြုထားသည်မှာ အနိုင်ကျင့်ကာ ရေးသားထားသည်နှင့် တူလှပေ၏’^၂

ဟူ၍ သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ထုတ်ရေးသားထားပါသည်။ ‘ဦးဘသန်း’ ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးတွင် ကျောင်းသုံးမြန်မာရာဇဝင် စာအုပ်ကို ရေးသားထားသော ဦးဘသန်း၏ အကြောင်းကို ရေးသားထားပါ သည်။

ဦးဘသန်းသည် မြန်မာစာပေကို စိတ်ဝင်စားစွာ လေ့လာခဲ့ကြောင်း၊ ဘီအေမောင်ဘလွင် ဝတ္ထုကို ရေးခဲ့ကြောင်း၊ ကျောင်းဆရာကြီးအဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ရင်း ကျောင်းသားများ မြန်မာစာပေကို လေ့လာလိုက်စားရန် အားပေး

၁။ မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ နိုင်ငံခြားသားရေးသည့် မြန်မာရာဇဝင်၊ သူရိယသတင်း စာ၊ ၅ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀။

၂။ ၎င်း

ခဲ့ကြောင်း မျိုးချစ်သတင်းစာကို ထုတ်ခဲ့ဖူးကြောင်း၊ ဆောင်းပါးရေးခြင်း၊ မြန်မာ စာပေကို လေ့လာအားပေးခြင်း၊ အင်္ဂလိပ်စာရေး မြန်မာစာပါ ကျွမ်းကျင်ခြင်း စသည့် ဦးဘသန်း၏ ဂုဏ်ရည်တို့ကို ဖော်ထုတ်ရေးသားထားပါသည်။

ဟာဗီနှင့် ဦးဘသန်းဟူသော ဆောင်းပါးတွင် ဦးဘသန်းရေးသော ကျောင်းသုံး မြန်မာရာဇဝင်အကြောင်းကို လေ့လာဝေဖန်ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါ သည်။

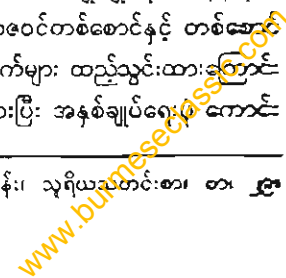
ဦးဘသန်း၏ မြန်မာရာဇဝင်သည် ဟာဗီ၏ စာအုပ်ကို ဘာသာပြန် ထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဟာဗီ၏ ရေးသားချက်များတွင် မှားယွင်းနေသော အချက်တို့ကို အမှန်သို့ရောက်စေရန် ထင်မြင်ယူဆချက်များကို ထုတ်ဖော်၍ ပြင်ဆင်ရေးသားထားသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ဟာဗီ၏ မှားယွင်းရေးသားချက်များ နှင့် ဦးဘသန်း၏ ပြင်ဆင်ရေးသားချက်များကို သာဓကပြု၍ ဆွေးနွေးတင်ပြ ထားသည်။

ရာဇဝင်ရေးရာတွင် သူက မိမိ၏ ထင်မြင်ချက်ကို ရေးသားခြင်းသည် ကောင်းမွန်သည်ဟူသော သဘောတရားကို-

‘ဤသို့ ရာဇဝင်ဆရာက မိမိ၏ ထင်မြင်ချက် ရာဇဝင် စာအုပ်ကို ဖတ်သူတို့ ဆင်ခြင်ရန် အချက်တို့ကို ရေးသား ဖော်ပြခြင်းသည် ကောင်းသော အချက်ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင် ရေးသောအခါ ထင်မြင်ချက်၊ ဆင်ခြင်ရန် အချက်တို့ကို ဖော်ပြမှသာလျှင် ရာဇဝင်နှင့် တူပေမည်။ ရှေးက အဖြစ် အပျက်တို့ကို ရိုးရိုး ရေးသားပါက ဝတ္ထုသွားကဲ့သို့ ဖြစ်နေ မည်’ ဟူ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ထက်လက်၍ မြန်မာရာဇဝင်သည် ရှုပ်ထွေးကြောင်း မြန်မာမင်း တစ်ပါးတည်း မြန်မာပြည်တစ်ပြည်လုံးကို တန်ခိုးအာဏာ ပျံ့နှံ့သော အချိန် ကာလမှာ အလွန်နည်းကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မင်းဆက်အမျိုးမျိုးကို ထီးနန်းစိုက် ရာ ဒေသလိုက်၍ အလှည့်ကျ ရေးရကြောင်း၊ ရာဇဝင်တစ်စောင်နှင့် တစ်ဆောင် မတူသည်များလည်း ရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မှတ်ချက်များ ထည့်သွင်းထားခြင်း ရှည်လျားလှသော ရာဇဝင်ကိုချုပ်၍ ရေးသားထားပြီး အနှစ်ချုပ်ရေးပါကောင်း

၁။ မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ ဟာဗီနှင့်ဦးဘသန်း၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၅ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀။

ဗုဒ္ဓကြောင်း၊ စသည်ဖြင့် ရှင်းလင်းစေရန်ရေးသားထားပါသည်။
 ထို့ပြင် ဦးဘသန်း၏ ရေးသားပုံသည် ရုပ်လင်း၍ ရာဇဝင်လေသလည်း မပါသည်ဟု ကောက်ချက်ချထားသည်။
 ဤရေးရာတွင် ရာဇဝင်ရေးသားရာ၌ ရာဇဝင်လေသပါမှ ကောင်းသည်ဟု သဘောတရားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဖော်ပြထားပုံမှာ-
 'ရာဇဝင်ရေးလျှင် ရာဇဝင်လေသပါမှ ကောင်း၏။ ပြဇာတ်ရေးလျှင် ပြဇာတ်လေသပါရ၏။ ဝတ္ထုရေးက ဝတ္ထုလေသ၊ လင်္ကာရေးက လင်္ကာလေသ စသည်ဖြင့် အသီးသီးပါဝင်ရလေသည်။ မည်သို့သော အရာမျိုးပါနည်းဟူ၍ မေးလျှင် ဖြေဆိုရန် ကော်၏။ သို့သော် ၎င်းတို့အသီးသီးကို ဖတ်လိုက်လျှင် ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ လေသတို့ကို တွေ့ရသကဲ့သို့ ထင်မှတ်ရ၏။ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာလေသမပါလျှင် စာဖတ်သောအခါ ပေါ့ပျက်ပျက်ဖြစ်နေထတ်ပေသည်။ ဦးဘသန်း၏ ရာဇဝင်တွင် ရာဇဝင်လေသပါသောကြောင့် ဖတ်ကောင်း၏။'

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ ရာဇဝင်လေသနှင့် ပတ်သက်သော ကားအသုံးအနှုန်းတို့ကို သာမကပြု၍ ရှင်းလင်းတင်ပြထားပါသည်။
 'စေခံချက် ခေါင်းစဉ်ပါသော ဆောင်းပါးတွင် ဦးဘသန်း၏ ကျောင်းသုံး မြန်မာရာဇဝင်နှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝက သူ မကြိုက်သော အဖျက်များကို ဆောက်ပြစေရန်ရေးသားထားပါသည်။
 ထင်မြင်ချက်ရေးသားသူတို့မှာ တရားသူကြီးကဲ့သို့ ကွင့်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဦးဘသန်း၏ မြန်မာရာဇဝင်တွင် အခန်း ၂ လာ မြန်မာတိုင်းရင်းသား လူမျိုးတို့အကြောင်း၊ ရေးသားရာတွင် အလွန် ရှုပ်ထွေးကြောင်း၊ အခန်း ၁၁ မှန်လူမျိုးတို့အကြောင်း၊ ရေးသားရာတွင် ကျောင်းသားတို့မှတ်ရန် ခက်ကြောင်း စသည်ဖြင့် ဝေဖန်ရေးသားထားပါသည်။
 ထိုနောက်မှ ရာဇဝင်စာပေရေးသားခြင်း၊ သဘောတရား တစ်ရပ်ကို သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဖော်ထုတ်ပြပါသည်။ ယင်းမှာ-

သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေ

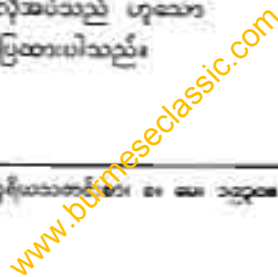
'ရာဇဝင်ရေးသားရာ၌ ရဲလွန်းလျှင်လည်း မသင့်၊ ကြောက်လွန်းလျှင်လည်း မရောမကျ၊ အစဉ်ရဲလျှင် မှားတတ်၏။ ဆိုရာမှာ ကြောက်လွန်းလျှင်လည်း။ စာဖတ်သူတို့ အားထားခြင်း မပြုဖြစ်တတ်လေသည်။'
 ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ဆက်လက်၍ ဦးဘသန်း၏ ကျောင်းသုံး မြန်မာ ရာဇဝင် ပတ်သက်၍ သတ်ပုံကိစ္စကို ဝေဖန်ဆွေးနွေးပြီး ဆောင်းပါးကို နိဂုံးချုပ်ပေးပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ရာဇဝင်ဆောင်းပါးလေးစောင်မှ လေ့လာတွေ့သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ရာဇဝင်စာပေသဘောထားနှင့် သဘောတရားတို့ ဆောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- (၁) မြန်မာပြည်ရှိ ရောက်လာကြသော နိုင်ငံခြားသားတို့ ရေးသည့် မြန်မာရာဇဝင်သည် မမှန်နိုင်ဟု သဘောထားသည်။
- (၂) မြန်မာရာဇဝင်ကို မြန်မာတစ်စုံတစ်ယောက်က ရေးမှသာ အမှန်သို့ ရောက်မည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၃) နိုင်ငံခြားသား ရေးသည့် မြန်မာရာဇဝင်တွင် ပျက်ရယ်ပြုကာ အနိုင်ကျင့် ရေးသားထားချက်ပါသည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၄) ရာဇဝင်ရေးရာတွင် ရာဇဝင်ရေးသူ၏ ထင်မြင်ချက်၊ စာင်မြင်ရန် အချက်တို့ကို ထည့်မှသာ ရာဇဝင်နှင့် တူပေမည်ဟုသော သဘောတရားကို ညွှန်ပြသည်။
- (၅) ရာဇဝင်ရေးရာတွင် ရာဇဝင်လေသပါမှ ကောင်းသည်ဟုသော သဘောတရားကိုလည်း တင်ပြထားသည်။
- (၆) ရာဇဝင်ရေးသားရာ၌ ရဲလည်း မရဲလွန်း၊ ကြောက်လည်း မကြောက်လွန်းရန် လိုအပ်သည် ဟုသော သဘောတရားကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ မောင်မြသူ၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဖာရီနှင့် ဦးဘသန်း လူပုဂ္ဂိုလ်တင်စာ ၂။ ၁၅၊ ၁၅၃၀။

၁။ မောင်မြသူ၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဖာရီနှင့် ဦးဘသန်း လူပုဂ္ဂိုလ်တင်စာ ၂။ ၁၅၊ ၁၅၃၀။

၄၆။ မြန်မာစကားပြေအရေးအသားသဘောတရား

မြန်မာစကားပြေ အရေးအသား သဘောတရားနှင့် ပတ်သက်၍ မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါ အမှတ် ၄၆၊ ၄၇၊ ၄၇-က၊ ၄၈၊ ၅၉ တို့တွင်လည်းကောင်း၊ အမျိုး သားကျောင်းဆရာ မောင်တောက်ထွန်း ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားသော စာစီစာကုံးခေါင်းစဉ်ပါသော ဆောင်းပါး ၂ ပုဒ်တွင်လည်းကောင်း၊ မောင်မောင် ဖျာပုံ ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ ဆောင်းပါးတွင် လည်းကောင်း၊ ဦးကုသလ-စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ကလောင်အမည်ဖြင့် ကပြားစာပေ ဟူသော ဆောင်းပါးတွင်လည်းကောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄၆ တွင် သဒ္ဒါမသင်သော် လည်း မြန်မာစာအုပ်တို့ကို ဖတ်ရှုလေ့လာခြင်း၊ မြန်မာစာတတ်တို့ထံတွင် မေးမြန်းဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့် မြန်မာစာပေ အရေးအသား တတ်ကျွမ်းနိုင်ကြောင်း ကို ကိုယ်တွေ့သာကောပြု၍ ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄၇ တွင်လည်း မြန်မာတစ်ယောက်သည် သဒ္ဒါ မတတ်စေကာမူ မြန်မာစကားကို ပြောဆိုရေးသားပါလျှင် မွေးကတည်းက ပြောကြားလာသောကြောင့် မှားမည်မဟုတ်ပေဟု သဘောထားကို တင်ပြထား ပါသည်။ ကျောင်းတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော သဒ္ဒါမှာ ကပြားသဒ္ဒါဖြစ်နေသော ကြောင့် မြန်မာကျောင်းသားအတွက် အထောက်အကူမပြုကြောင်း ဝေဖန်သုံးသပ် ထားသည်။

ယင်းဆောင်းပါးတွင် မြန်မာစာအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ အရေး ကြီးသော အချက်အဖြစ်

'မြန်မာစာရေးသားရာ၌ ကတ္တား၊ ဝါစကား၊ ကံအနေအထား မှန်အောင် ရေးသားနိုင်ခြင်းမှာ လွန်စွာပင် အရေးကြီးသော အချက်ဖြစ်ပေသည်။'

ဟု သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ ဝါကျရှည် ရေးသားလျှင် မှားတတ်ကြောင်းကို-

၁။ မြန်မာစာအကြောင်း အမှတ် (၄၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၂၁၊ မေ၊ ၁၉၂၉။

'ဝါကျရှည်ကြီးများကို ရေးသားကြသော သူတို့မှာ အစတွင် ရေးသားခဲ့ရင်းဖြစ်သော ကတ္တားကို မမှတ်မိပြီးလျှင် ဝါကျ ဆုံးသောအခါ အနီးဆုံး ဖြစ်သော ကံ၊ ကတ္တားတို့နှင့်သာ ဆိုင်သည့် ကြိယာကိုသုံးမိသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ စာမှာ မှားယွင်းနေတတ်ပေသည်။'

ဟူ၍ သဘောထားကို ထုတ်ဖော်ထားပါသည်။

ဆောင်းပါးအမှတ် ၄၇ တွင်ပင် မြန်မာစာကို ရေးသားရာတွင် ကာရ ထက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပို၍ အလေးပေးရမည့်သဘောတရားကို-

'ကာရန်ဘက်ကိုသာ လှူပြီးလျှင် အဓိပ္ပာယ်မရှိသော ဆိုလို ရင်းသဘောနှင့် မသက်ဆိုင်သော စကားတို့ကို စွက်ဖက် ထားခြင်းသည် ရေးသားလိုရင်းသဘောကို ဖျက်ဆီးချိုးဖဲ့ တတ်ပေသည်။ ထိုကြောင့် ကာရန်ထက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပိုမို၍ သတိထားကြစေရန်သတည်း။'

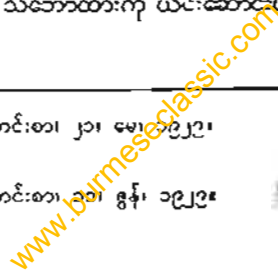
ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄၇-ကတွင် ပုဒ်အထားအသိုမှား၍ အဓိပ္ပာယ်ခွဲ ဖြစ်တတ်ပုံ၊ စကားအသုံးအနှုန်းမှားတတ်ပုံ၊ ယင်းအမှားမျိုးကို သတင်းစ ခေါင်းကြီးပိုင်းများ၌ပင် တွေ့ရတတ်ပုံ၊ ယင်းအမှားတို့ကို ကျောင်းသုံး သဒ္ဒါ များ၌ ဖော်ပြထားပုံတို့ကြောင့် သဒ္ဒါစာအုပ်ကို ကျောင်းသုံးအဖြစ်မှ ဖြုတ်ပစ်သ ပုံစသည်တို့ကို ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။

ဆောင်းပါးနံပါတ် ၄၈ တွင် လူတို့သည် စိတ်တွင်း၌ ပေါ်ပေါက်လာ သော အကြောင်းအရာတို့ကို အခြားသူတို့ သိအောင် ကိုယ်၊ လက်၊ မြင် အသံ အမှအရာတို့ဖြင့် ပြသခြင်း၊ စကားအပြောအဆိုနှင့် ပြခြင်း၊ စာအရေး အသားဖြင့် ပြခြင်းဟူ၍ ၃ မျိုးရှိကြောင်း၊ ယင်းတို့တွင် စာပေအရေးအသား တစ်စတစ်စ ထွင်လာကြကြောင်း ဦးစွာ ရှင်းပြသည်။

စာအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားကို ယင်းဆောင်းပါး တွင်-

၁။ မြန်မာစာအကြောင်း အမှတ် (၄၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၂၁၊ မေ၊ ၁၉၂၉။
၂။ ၎င်း
၃။ မြန်မာစာအကြောင်း အမှတ် (၄၇)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၃၁၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၉။

'စင်စစ်အားဖြင့် စာပေအရေးအသားဆိုသည်မှာ လူတို့စိတ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အချင်းအရာ၊ လူတို့စိတ်တွင် ဆိုလိုချင်သော အရာတို့ကို လူတကာ သိနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးတတ်သော အထောက်အပံ့သဘာဝတည်း။'

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ စာရေးအသားသည် သူတို့၏ ဆိုလိုချက်ကို တစ်ပါးသူ သိရန်အတွက် အသုံးပြုရသော ကိရိယာ အထောက်အပံ့သဘာဝဖြစ်သည်ဟူသော သဘောထားခြင်း ဖြစ်သည်။

မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် ၅၉ တွင် မြန်မာစာပေရေးသားရာတွင် မြန်မာပီသကျနစွာ ရေးရန်နှင့် နိုင်ငံခြားစကားတို့ စွက်ဖက်နေသည့် စကောစက စာမျိုးမဖြစ်ရန် သတိထားသင့်ကြောင်း သဘောထားကို- 'မြန်မာစာပေကို ရေးသားရာ၌ မြန်မာပီသကျနသေချာ ရှင်းလင်းစွာ ရေးသားရာသည်။ နိုင်ငံခြားစကားတို့မြန်မာစာတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နေ၍ အချက်မကျ၊ စကောစက စာမျိုး မဖြစ်စေရန် ကောင်းစွာ သတိထားသင့်ကြပေသည်။'

ဟု၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ မြန်မာစကားဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြမရသော အင်္ဂလိပ်စကားလုံးအမျိုးကို ယူသုံး၍ ကာလရှည်ကြာသော အခါ မြန်မာစကားကဲ့သို့ ဖြစ်လာပြီး မြန်မာစာ မြန်မာစကား ကြွယ်ဝလာကြောင်း ရှင်းပြသည်။

သို့သော် မြန်မာစကားသက်သက်ဖြင့် ရေးသားရပါလျက် အင်္ဂလိပ်စကားအသုံးများရေးခြင်းကိုမူ တွေးမရအောင် ရှိကြောင်း၊ ဤသို့ ရေးကြသည်မှာ ဝါကြားလို၍သာ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ အင်္ဂလိပ်စာ အမှားများကို အမှန်ကဲ့သို့ ထည့်ရေးတတ်သေးကြောင်း၊ မြန်မာသတင်းစာများတွင် မြန်မာဆောင်းပါးများ၌ အင်္ဂလိပ်လို ခေါင်းစဉ်တပ်ခြင်းမျိုးကို ရပ်စဲသင့်ကြောင်း စသည်ဖြင့် အကျယ်တဝင့် ရေးသားထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် မောင်မောင်-ဗျာပုံ ကလောင်အမည်ဖြင့် ခေတ်စမ်းပုံပြင်များဟူသော ဆောင်းပါးတွင် ခေတ်စမ်းပုံပြင်များတွင် ရေးသားသော ဝါကျတို့များကို ဝေဖန်ခြင်းအပေါ် ပြန်လည်၍ ဆွေးနွေးထားပါသည်။

၁။ မြန်မာစာအကြောင်းအမှတ် ၄၈၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၉။
၂။ မြန်မာစာအကြောင်း အမှတ် ၅၉၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၂၀၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၉။

ခေတ်စမ်းပုံပြင်များတွင် အသုံးပြုရေးသားထားသော ဝါကျတို့ကလေးများသည် ၃-၄ တန်းသားကလေးများပင် ရေးနိုင်သောကြောင့် အသုံးမကျ၊ ဝါကျတို့ကလေးများ ရေးလျှင် မြန်မာစာပေပင် ကမောက်ကမ ဖြစ်သွားနိုင်ကြောင်း ပုဇွန်တောင် မောင်ထွန်းစိန်ဆိုသူ၏ ဝေဖန်ချက်ကို တုံ့ပြန်ရေးသားထားသော ဆောင်းပါး ဖြစ်ပါသည်။

ဤဆောင်းပါးတွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာအရေးအသား ဝါကျတို့၊ ဝါကျရှည်နှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားများကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင် ဝါကျတို့နှင့် ပတ်သက်သော သူ့သဘောထားကို-

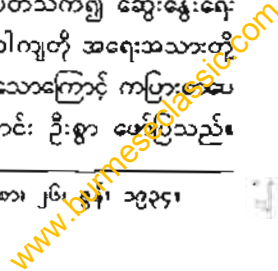
'စင်စစ်ကား ဝါကျတိုတိုင်းလည်း မကောင်း၊ ဝါကျတိုတိုင်းလည်း အပြစ်မဆိုသာ၊ သူ့နေရာနှင့်သူ သုံးတတ်ခြင်းသာ ပဓာန ဖြစ်ပါသည်။'

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ စာအရေးအသား စာစိစာကုံး ဆိုသည်မှာ နေရာဌာနကို လိုက်၍ သုံးစွဲရေးသားရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ မင်္ဂလာဆောင်တွင် ဖော်ရမည့် သြဘာစာကို ဝါကျတိုတိုတောင်းတောင်း ကလေးများနှင့် ရေးသားမည်ဆိုပါလျှင် လူရယ်စရာ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ထို့ပြင် တစ်ယောက် နှင့်တစ်ယောက် အချင်းဖြစ်ပွားခြင်း၊ မီးလောင်၍ ပြေးလွှားရသောအကြောင်းများကို ရေးသားရာတွင် မင်္ဂလာဆောင် သြဘာစာကဲ့သို့ ရေးသားနေမည်ဆိုလျှင် လူရယ်စရာပင် ဖြစ်သွားမည်ကို သတိထားသင့်ကြောင်း ရှင်းလင်းရေးသားထားပါသည်။

ထို့နောက် ရှေးခေတ်က ဝါကျတိုများ ရေးခဲ့သော စာရေးဆရာကြီးများ၊ ဝါကျရှည်ကြီးများ ရေး၍ အဓိပ္ပာယ် ရှုပ်တွေ့တတ်ပုံ၊ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ပါသော ဝါကျတိုအရေးအသား၊ ခေတ်စမ်းပုံပြင်ပါ 'မောင်သံ' မှ ဝါကျတို အသုံးတို့ကို သာကေပြု၍ ရှင်းလင်းဆွေးနွေးထားပါသည်။

ကပြားစာပေဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဦးကုသလ-စစ်ကိုင်းတောင်စိုး ကလောင်အမည်ခံပြီး မြန်မာစာ အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။ ဦးဖိုးကျားနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝတို့၏ ဝါကျတို အရေးအသားတို့သည် ကလေးကလားနိုင်သည့် အင်္ဂလိပ်စာပေကို နှယ်သောကြောင့် ကပြားစာပေ ဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် ဝေဖန်ကြသည်မှာ မသင့်ကြောင်း ဦးစွာ ဖော်ပြသည်။

၁။ မောင်မောင်-ဗျာပုံ၊ ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၂၆၊ ဇွန်၊ ၁၉၃၄။

ထိုနောက် ဝါကျတိုနှင့် ပတ်သက်၍ စွပ်စွဲချက်များကို ဖော်ပြပြီး ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းကြောင်း၊ ဝါကျတိုလျှင် မကောင်း၊ ဝါကျရှည်လျှင် မကောင်း ချည်း မမှတ်သင့်ကြောင်း သဘောထားကို တင်ပြထားပါသည်။ ယင်းသဘော ထားမှာ-

‘ဝါကျတိုလျှင် မကောင်းဟူ၍လည်း တစ်ထစ်ချ မမှတ်သား ကြပါကုန်လင့်၊ ဝါကျရှည်ရှည်များဖြင့် ရေးသားထားသော စာတိုင်း အကောင်းချည်း ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း တစ်ထစ်ချ မမှတ်ထားရာ၊ သူ့နေရာနှင့်သူ ကောင်းသည်ချည်းပင်’^၁

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့နောက် ဆက်လက်၍ စာအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်သော သဘော ထားတို့ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားသည်။ စာအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍-

‘ဝါကျတိုသည်၊ ဝါကျရှည်သည်က ပဓာန မဟုတ်ပေ။ စာရေးသူ၏ စိတ်ကူးဆန်းကြယ်ခြင်း၊ စာအရေးအသားတို့ ၏ အစီအစဉ် ဆန်းကြယ်ခြင်းတို့သာ ပဓာနဖြစ်လေသည်’^၂

ဟူ၍ ဖော်ထုတ်ရေးသားထားပါသည်။ ထိုနောက် ရှေးမြန်မာစာပေများမှ ဝါကျတိုဖြင့် ရေးထားသော မင်းဘူးဆရာတော် ဦးဩဘာသ၏ ဝေသန္တရာ ဇာတ်တော်လာ အရေးအသား၊ ဦးကုလားရာဇဝင်လာ အရေးအသား၊ မင်္ဂလာ ရတနာပုံကျမ်းမှ အရေးအသားတို့ကို သာဓကထုတ်ဆောင်၍ ဝါကျတိုဆိုလျှင် မကောင်းဟူသော စွပ်စွဲချက်ကို ချေဖျက်ထားပါသည်။

မြန်မာစကားပြေအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ သဘော ထားကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြသော ဆောင်းပါးမှာ မောင်တောက်ထွန်း-အမျိုး သားကျောင်းဆရာ ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော မြန်မာစာစီစာကုံးခေါင်းစဉ် ပါ ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်မှာ ဦးလူဖေဝင်း၏ စာစီစာကုံး အခြေပြုကျမ်း နှင့် မြန်မာစာစီစာကုံးကျမ်းစာနှစ်အုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာစီစာကုံးဆောင်းပါးအမှတ် (၁)တွင်-

‘စကားပြေ ရေးသားရာ၌ ဝါကျအထားအသို နေရာတကျ

၁။ ဦးကုသလ- စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ ကပြားစာပေ၊ သူရိယသတင်းစာ၊
၂။ ၎င်း

ဖြစ်ရန်၊ စကားပြေပြေပြစ်ပြစ် ရှိရန် များစွာ အရေးကြီး သော အချက်များ ဖြစ်ပေသည်’^၃

ဟူ၍ စကားပြေ အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်သော သဘောတရားကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆက်လက်၍ ဆရာကြီး ဦးလူဖေဝင်း၏ အလိုကို ထောက်ခံ ရင်း သိပ္ပံမောင်ဝသည် စာပေအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်သော သူ၏ သဘော တရားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းမှာ-

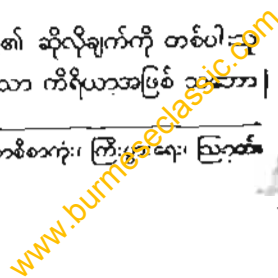
‘ဦးလူဖေဝင်းအလိုအားဖြင့် စာပေအဖွဲ့အနွဲ့ကောင်း ဆိုသည် မှာ ဝါကျတိုသည်၊ ဝါကျရှည်သည်မှာ ပဓာနမဟုတ်။ ရှင်းရှင်းနှင့် ဆိုလိုရင်း ရောက်ခြင်းကသာ ပဓာနဖြစ်လေ သည်။ ဤနေရာ၌ ဦးလူဖေဝင်း၏ ဝါဒကို ထောက်ခံလိုက် ရပေသည်’^၄

ဟု ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤဖော်ပြချက်အရ စာပေအဖွဲ့အနွဲ့ ကောင်း ဟုသည် ရှင်းရှင်းနှင့် ဆိုလိုရင်းကို ရောက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟူသော သဘော တရားကို တွေ့ရှိရပါသည်။

အထက်ပါအကြောင်းအရာများကို ထောက်ရှု၍ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေ အရေးအသားနှင့် ပတ်သက်သော သဘောထား သဘောတရားတို့ကိုအောက်ပါ အတိုင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) မြန်မာစာအရေးအသားတွင် ကတ္တာ၊ ဝါစက၊ က် အနေအထား မှန်အောင် ရေးသားနိုင်ခြင်းသည် အရေးကြီးကြောင်း သဘော ထားသည်။
- (၂) ဝါကျရှည်ကြီးများကို ရေးသားခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်မှားယွင်းနိုင် ကြောင်း သဘောထားသည်။
- (၃) မြန်မာစာ ရေးသားရာတွင် ကာရန်ထက် အနက်အဓိပ္ပာယ်ပေါ် လွင်ရေးကို အဓိကထားသင့်သည် သဘောတရားကို ဖော်ပြ သည်။
- (၄) စာပေ အရေးအသားဟူသည် လူတို့၏ ဆိုလိုချက်ကို တစ်ပါးသူ သိနားလည်ရန်အတွက် အသုံးပြုရသော ကိရိယာအဖြစ် သဘော

၁။ မောင်တောက်ထွန်း-အမျိုးသားကျောင်းဆရာ၊ မြန်မာစာစီစာကုံး၊ ကြီးပွားရေး၊ ဩဂုတ်၊
၁၄၂

ထားသည်။

- (၅) မြန်မာစာရေးသားရာတွင် မြန်မာပီသကျနစွာ ရေးသားရန်နှင့် စကောစကစာမျိုး မဖြစ်ရန် လိုကြောင်း သဘောထားသည်။
- (၆) အရေးအသားတွင် ဝါကျတိုခြင်း၊ ရှည်ခြင်းသည် ပဓာနမဟုတ်။ သို့နေရာနှင့်သူ သုံးတတ်ခြင်းသာ ပဓာနဖြစ်ကြောင်း သဘောထားသည်။
- (၇) ဝါကျတိုတိုင်း မကောင်း၊ ဝါကျရှည်တိုင်း မကောင်းချည်း မမှတ်သင့်။ သို့နေရာနှင့်သူ သုံးတတ်ကောင်းသည်ချည်း ဖြစ်သည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၈) စာရေးသားရာတွင် စာရေးသူ၏ စိတ်ကူးဆန်းကြယ်ခြင်း၊ အရေးအသား အစီအစဉ် ဆန်းကြယ်ခြင်းသာ ပဓာနဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။
- (၉) စကားပြေအရေးအသားတွင် ဝါကျအထားအသို နေရာကျရန်၊ စကား ပြေဖြစ်ရန်များစွာ အရေးကြီးသည်ဟူသော သဘောတရားကို ပြတတ်သည်။
- (၁၀) စာအရေးအသားတွင် ရှင်းရှင်းနှင့် ဆိုလိုရင်း ရောက်ခြင်းသည် စာပေအဖွဲ့အနွဲ့ကောင်းဖြစ်သည်ဟူသော သဘောတရားကို ဖော်ထုတ်တင်ပြသည်။

၄:၇။ ကဗျာလင်္ကာသဘောတရား

ကဗျာလင်္ကာနှင့် ပတ်သက်၍ မောင်မြသွင် သိပ္ပံကျောင်းသားကလောင်အမည်ဖြင့် မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၆၊ ၇၊ ၈၊ ၃၂၊ ၃၄ တို့တွင်လည်းကောင်း၊ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် ၅ တွင် လည်းကောင်း၊ ခေတ်စမ်းကဗျာနှင့် ပတ်သက်သော ဆောင်းပါးအမှတ် ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄၊ ၄-က၊ ၄-ခ၊ တို့တွင်လည်းကောင်း၊ ဦးပုည၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိဝေဖန်ရေးဆောင်းပါး ၄ စောင်တွင်လည်းကောင်း ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။

မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးများတွင် ကဗျာလင်္ကာများနှင့် ပတ်သက်၍ ထိုခေတ် ထိုခေတ်က တိုးတက်သလော၊ ဆုတ်ယုတ်သလောဟူသော

အချက်ကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

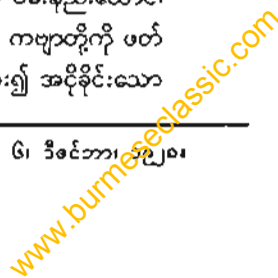
ထိုစဉ်က ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းများတွင် ပါဝင်သော ကဗျာလင်္ကာများ၊ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ 'မယဒေဝလင်္ကာသစ်ကြီး'၊ ဦးဘ၏ 'ဝရုထပျိုး' စသည်တို့ကို ဆွေးနွေးဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။ ထို့ပြင် ကဗျာ သာရဏ္ဍသင်္ဂြိုဟ်၊ ကဗျာဓန္ဒသာရကျမ်း၊ ကဗျာရေးနည်းနိဿယ၊ ဦးလင်း၏ ကဗျာစပ်နည်း၊ ကဗျာအဖွင့်အပြေအညွှန်းစာအုပ်များအကြောင်းလည်း ဆွေးနွေး ဝေဖန်ထားပါသည်။

မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ်များတွင် ပါဝင်သော မယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့၊ ကဗျာလင်္ကာတို့နှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် ၈ တွင် - 'ဤမယ်ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့မျိုးကို ရှေးပညာရှိကြီးများက ရေးသားထားခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့ကို မှီအောင် ရေးသားစပ်ဆိုနိုင်ရန် လွန်စွာမှ ခဲယဉ်းပေမည်'။

ဟူ၍ သူ့သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင် ကဗျာလင်္ကာတို့ကို ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အကြောင်းအရာသစ်ဖွဲ့ဆိုရန် - 'ရှေးက မရေးခဲ့ဘူးသော အကြောင်းအရာတို့ကို ဖွဲ့ဆိုရေးသားမှသာလျှင် မိမိတို့စာမှာ ကြာရှည်စွာ တည်ပေလိမ့်မည်။ မြန်မာစာပေမှာလည်း တိုးတက်ပေလိမ့်မည်'။

ဟူ၍ သူ၏ သဘောတရားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင် ကဗျာလင်္ကာဖွဲ့ဆိုရာ၌ မိမိစိတ်ထဲမှ တကယ်ခံစားရမှသာ ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်ဟူသော သဘောတရားကို - 'လင်္ကာဖွဲ့ဆိုရေးသားရာ၌ ရေးသားသူ၏ စိတ်အတွင်းက လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ပေါ်ပေါက်လာသော အချင်းအရာတို့ အကြောင်းကိုသာ ရေးသားရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ ဝမ်းနည်းသောအခါ ရေးမှ ဝမ်းနည်းသော စာနှင့် တူပေမည်။ ဝမ်းမနည်းပါဘဲ မလွမ်းပါဘဲလျှင် ဝမ်းနည်းယောင်၊ လွမ်းယောင်ဆောင်ကာ ရေးသားကြသော ကဗျာတို့ကို မတ်ရသောအခါ ဘုန်းကြီးပျံများတွင် အခပေး၍ အငိုခိုင်းသော

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်းအမှတ် ၈၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၆၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈၊ ၂၊ ၄၆။

ကြောင့် ငိုကြွသော ငိုချင်းသည်များကို သွားသတိရမိသည်။
ဟု၎် ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။ သဘောအချုပ်မှာ ကဗျာကို တကယ်
ခံစားရမှ ရေးရန်၊ အငှားခံစား၍ ရေးလျှင် ကဗျာကောင်းမဖြစ်နိုင်ကြောင်း
ဖော်ပြလိုရင်း ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းသဘော၏ သာဓကအဖြစ် ဦးပုညကို ဖော်ပြ
ထားသည်။ ဦးပုည၏ မေတ္တာစာတို့ကို စစ်ဆေးကြည့်သောအခါ ၎င်းနှင့်
တိုက်ရိုက် သက်ဆိုင်သော မေတ္တာစာများက သူတစ်ပါးအတွက် ရေးပေး
သော မေတ္တာစာများထက် များစွာသာနေကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ကဗျာသဘောထား၊ ကဗျာသဘောတရား အများဆုံး
ပါဝင်သော ဆောင်းပါးများမှာ 'ခေတ်စမ်းကဗျာ'ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရေးသော ဆောင်း
ပါး ၆ ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဆောင်းပါးအမှတ် (၁) တွင် ကဗျာလင်္ကာတို့၏
တိုးတက်ခြင်း သဘောတရားကို-

'ကဗျာလင်္ကာ စာပေအရေးအသားတို့မှာလည်း တိုင်းရေး
ပြည်ရေး အစရှိသော အရေးများကဲ့သို့ပင် တည်၍ မနေဘဲ
တိုးတက်၍ နေသောကြောင့်တည်း။ စာပေအရေးအသားတို့
တိုးတက်ခြင်းကို တားဆီးပိတ်ပင်၍ မရချေ'

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။
ဆောင်းပါးနံပါတ် (၂) တွင် ကဗျာလင်္ကာ၌ ရှေးရိုးဝါဒနှင့် အသစ်ထွင်
သော ဝါဒဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိကြောင်း၊ ယင်းနှစ်မျိုးစလုံးသည် ကဗျာလင်္ကာ တိုးတက်
ရေးအတွက် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် အထောက်အပံ့ပေးနေသောကြောင့်
ဝါဒနှစ်မျိုးစလုံး ကောင်းသည်။ လိုအပ်သည်ချင်းဖြစ်ကြောင်း သူ၏ သဘောထား
ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဖော်ပြထားပုံမှာ-

'ခေတ်စမ်းဝါဒမရှိလျှင် မည်သည့်အရာမဆို တိုးတက်မည်
မဟုတ်။ ထိုင်လျက်သာ နေလေတော့မည်။ ဖျင်းရိုဦးငွေဖွယ်
ကြီး ဖြစ်ပြီးလျှင် နောက်ဆုံး ဆုတ်ယုတ်ခြင်းတွင် အဆုံး
သတ်ရပေလိမ့်မည်။ ရှေးရိုးဝါဒမရှိပြန်ကလည်း ခေတ်စမ်း
သမားတို့က အရမ်းမဲ ပြုပြင်သွားမည်ဖြစ်သောကြောင့်

အမှားမှားအယွင်းယွင်းတို့နှင့် ထိုးမိကြပေလိမ့်မည်။ ရှေးရိုး
သမားတို့ ရှိနေသောကြောင့် ခေတ်စမ်းသမားတို့မှာ မိမိတို့
ထင်တိုင်း မထွင်ဝံ့ဘဲ သတိထားကာ တစ်စတစ်စသောလျှင်
ထွင်သွားကြပေလိမ့်မည်။ ဤဝါဒနှစ်မျိုးတို့မှာ တစ်မျိုးကို
တစ်မျိုး အထောက်အပံ့ပေးနေကြသောကြောင့် ၎င်းနှစ်မျိုး
စလုံးကို အလိုရှိအပ်ပေသည်။

ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ကဗျာလင်္ကာတိုးတက်ရေးအတွက် ရှေးရိုးဝါဒရော အသစ်ထွင်
ဝါဒရော ရှိရန်လိုအပ်သည်ဟူသော သဘောတရားပင် ဖြစ်ပါသည်။

ခေတ်စမ်းကဗျာ ဆောင်းပါးအမှတ် ၄ တွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဦးသိန်း
ဟန်၏ ခေတ်စမ်းကဗျာတို့ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ ဤဝေဖန်သုံးသပ်
ချက်တွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ကဗျာသဘောတရားပါသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သုံးသပ်
ထားပုံမှာ-

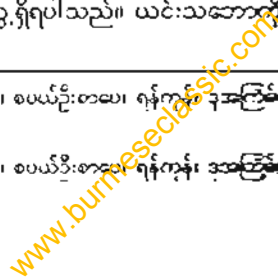
'ဦးသိန်းဟန်သည် ရှေးအခါက မရေးသား မစပ်ဆိုခဲ့သေး
သော အကြောင်းအရာများကို ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိ၏။ အကယ်၍
ရှေးအခါက စပ်ဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းအရာများကို ဖွဲ့ဆို
ပြန်သောအခါလည်း ရှေးကဗျာဆရာများ ဖွဲ့ဆိုသော စိတ်
ကူးမျိုးနှင့် ဖွဲ့ဆိုသည် မဟုတ်ဘဲ မိမိက ထွင်ကာ တစ်မျိုး
ဆန်းလာအောင် ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိသောကြောင့် ဦးသိန်းဟန်အား
ရိုးမွမ်းရပေတော့သည်'

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသုံးသပ်ချက်မှ ထုတ်နုတ်ကြည့်လျှင် ကဗျာလင်္ကာခွဲ
ဆိုရာတွင် အကြောင်းအရာသစ်ကို ဖွဲ့ဆိုရာသည်။ အကြောင်းအရာ တူလျှင်လည်း
စိတ်ကူးသစ်နှင့် ဖွဲ့ဆိုရာသည်ဟူသော သဘောတရားကို တွေ့ရပါသည်။

အဆိုပါ ဆောင်းပါးတွင်ပင် ကဗျာလင်္ကာစပ်ဆိုရာတွင် ရေးဖွဲ့သည့်
အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်သော စကားသံဖြင့် ဖွဲ့ဆိုမှသာ ကဗျာကောင်း
ဖြစ်နိုင်သည်ဟူသော သဘောတရားကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းသဘောတို့

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်းအမှတ် ၈၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၆၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၀။
၂။ ခေတ်စမ်းကဗျာအမှတ် ၁၊ ခေတ်စမ်းစာပေအထွေထွေ၊ စပယ်ဦးစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ဒုတိယကြိမ်၊
၁၉၇၇။

၁။ ခေတ်စမ်းကဗျာအမှတ် ၂၊ ခေတ်စမ်းစာပေအထွေထွေ၊ စပယ်ဦးစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ဒုတိယကြိမ်၊
၁၉၇၇။
၂။ ခေတ်စမ်းကဗျာအမှတ် ၄၊ ခေတ်စမ်းစာပေအထွေထွေ၊ စပယ်ဦးစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ဒုတိယကြိမ်၊
၁၉၇၇။

ဖော်ပြနေသော အချက်မှာ-

'ကြောက်မက်ဖွယ်အကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုရသောအခါ ကြမ်းတမ်းသောအသံပါသည် စကားတို့ဖြင့် စပ်ဆိုခြင်း၊ သာယာသော အကြောင်းတို့ကို စပ်ဆိုသောအခါ သိမ်မွေ့နူးညံ့သော အသံပါသည် စကားလုံးတို့ဖြင့် စပ်ဆိုနိုင်ခြင်းသည်လည်း ကဗျာဆရာတို့၏ သတ္တိထူးတစ်ရပ်ဖြစ်ပေသည်'

ဟူ၍ ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ကဗျာလင်္ကာနှင့် ပတ်သက်၍ အလှအပထက် အသုံးကျမကျက ပို၍ ကောင်းကြောင်း သဘောထားကိုလည်း ဦးသိန်းဟန်၏ ခေတ်စမ်းကဗျာကို ဝေဖန်ရာတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ ရှေးရိုးကဗျာများကို တန်ဆာဆင်ထားသော တန်ဆောင်းနှင့်နှိုင်းသည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာကို လိုအပ်သမျှ အခန်းတို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အိမ်နှင့် နှိုင်းသည်။ ပြီးလျှင်-

'ရှေးလင်္ကာတို့ကား ဆန်းကြယ်၏။ ယခုခေတ်လင်္ကာတို့ကား လိုရင်းကို ရောက်လွယ်၏။ အသုံးဝင်ခြင်းပင် တည်း။'

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ကဗျာလင်္ကာသဘောတရားတစ်ရပ်မှာ ကဗျာလင်္ကာသည် အဆင်တန်ဆာနှင့် ဆန်းကျယ်ခြင်းထက် အသုံးကျခြင်း၊ လိုရင်းရောက်ခြင်းက ပိုကောင်းသည်ဟူသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။

ခေတ်စမ်းကဗျာ၊ ဆောင်းပါးအမှတ် ၄-က တွင် ကိုဝန် (မင်းသုဝဏ်) ၏ ကဗျာကို ဝေဖန်ရာ၌-

'ဆန်းကျယ်သော စိတ်ကူးများ ပေါ်လွင်အောင် နေ့စဉ်သုံးစွဲနေကြသော စကားလုံးရိုးများနှင့် ဖွဲ့ဆိုနိုင်ခြင်း သတ္တိမှာ တော်တော်သတ္တိမဟုတ်၊ တကယ်သတ္တိဖြစ်လေသည်'

၁။ ခေတ်စမ်းကဗျာအမှတ် ၄၊ ခေတ်စမ်းစာပေအထွေထွေ၊ စပယ်ဦးစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ဒုတိယကြိမ်၊ ၁၉၇၇။
၂။ ၎င်း
၃။ ခေတ်စမ်းကဗျာအမှတ် ၄-ခ၊ ခေတ်စမ်းစာပေအထွေထွေ၊ စပယ်ဦးစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ဒုတိယကြိမ်၊ ၁၉၇၇။

ဟူ၍ ရေးသားဝေဖန်ထားပါသည်။ ဤဝေဖန်ချက်ကို ထောက်ရှု၍ ကဗျာလင်္ကာစပ်ဆိုရာတွင် ဆန်းကြယ်သော စိတ်ကူးကို နေ့စဉ်သုံး စကားရိုးရိုးနှင့် ပေါ်လွင်အောင် စပ်ဆိုနိုင်ခြင်းသည် ကဗျာကောင်းလက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟူသော သဘောတရားကို တွေ့ရှိရပါသည်။

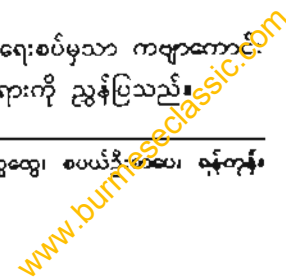
ခေတ်စမ်းကဗျာ ဆောင်းပါးအမှတ် ၄-ခ တွင် မခင်စောမူ၏ လိပ်ပြာနှင့် ကုမုဒြာခေါ် ကဗျာကလေးကို ဝေဖန်သုံးသပ်ထားပါသည်။ ယင်းကဗျာပါ 'နေဝင်မောင်ငိုက်၊ လမိုက်မယ်ငို' ဆိုသော စကားရှစ်လုံးသာ ပါသည့် အရေးအဖွဲ့ကလေးသည် အဓိပ္ပာယ်များစွာ ကျယ်ဝန်းကြောင်း၊ ယင်းစကားရှစ်လုံးမှ နှုတ်၍လည်း မရ၊ ပိုထည့်၍လည်း မဖြစ်၊ စကားတစ်လုံးပြင်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အဓိပ္ပာယ်ပျက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။ ပြီးလျှင်- 'ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို စာလုံးနည်းနည်းနှင့် ဖွဲ့ဆိုနိုင်ခြင်းသည်လည်း ကဗျာဆရာတို့၏ သတ္တိထူးပင် ဖြစ်တော့သည်'

ဟု ကောက်ချက်ချထားပါသည်။ ယင်းကောက်ချက်အရ ကဗျာလင်္ကာ စပ်ဆိုရာတွင် အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို စကားလုံးနည်းနည်းနှင့် ဖွဲ့ဆိုနိုင်ခြင်းသည် ကဗျာကောင်း၏ ဂုဏ်ရည်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟူသော တရားကို တွေ့ရှိရပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည်တို့ကို ချုပ်၍ ကြည့်လျှင် ကဗျာလင်္ကာနှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ သဘောထားနှင့် သဘောတရားတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) မယ်ဘွဲ့မောင်ဘွဲ့ ကဗျာကို ယခုခေတ် ကဗျာဆရာများသည် ရှေးစာဆိုကြီးတို့ကို မိအောင် စပ်ဆိုနိုင်ရန် ခဲယဉ်းသည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၂) ကဗျာလင်္ကာရေးစပ်ရာတွင် ရှေးဆရာကြီးတို့ မရေးသားသေးသောအကြောင်းအရာတို့ကို ရေးမှသာ အရှည်တည်တံ့မည်ဟု လမ်းညွှန်သည်။
- (၃) မိမိစိတ်တွင် တကယ်ခံစားရပြီး ရေးစပ်မှသာ ကဗျာကောင်း ဖြစ်နိုင်သည်ဟူသော သဘောတရားကို ညွှန်ပြသည်။

၁။ ခေတ်စမ်းကဗျာအမှတ် ၄-ခ၊ ခေတ်စမ်းစာပေအထွေထွေ၊ စပယ်ဦးစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ဒုတိယကြိမ်၊ ၁၉၇၇။

- (၄) ကဗျာလင်္ကာတို့၏ သဘောသည် တည်တံ့မနေဘဲ တိုးတက်နေ သည့်သဘောရှိသည်။
- (၅) ကဗျာလင်္ကာ တိုးတက်ရေးအတွက် ရှေးရိုးဝါဒရော အသစ်တွင် ဝါဒရော နှစ်မျိုးစလုံး လိုအပ်သည်ဟုသဘောထားသည်။
- (၆) ကဗျာလင်္ကာဖွဲ့ဆိုရာတွင် အကြောင်းအရာသစ်ကို ဖွဲ့ဆိုရာသည်။ အကြောင်းအရာတူလျှင်လည်း စိတ်ကူးသစ်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုမှသာ ကဗျာကောင်းဖြစ်နိုင်သည်ဟုသော သဘောတရားရှိသည်။
- (၇) ကဗျာဖွဲ့ဆိုရာတွင် ရေးဖွဲ့သည့် အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက် သည့် စကားသံကို သုံးနှုန်းနိုင်မှသာ ကဗျာကောင်းဖြစ်နိုင်သည့် သဘောတရားရှိသည်။
- (၈) ခေတ်ကဗျာတို့သည် အဆင်တန်ဆာ အလှအပထက် အသုံးဝင် မှု၊ လိုရင်းရောက်မှုကို ပဓာနထားသည့် သဘောရှိသည်။
- (၉) ဆန်းကျယ်သော စိတ်ကူးကို နေ့စဉ်သုံးရိုးရိုးစကားဖြင့် ပေါ်လွင် အောင် ဖွဲ့နိုင်ခြင်းသည်လည်း ကဗျာကောင်း၏ ဂုဏ်ရည်တစ် ရပ်အဖြစ် သဘောထားသည်။
- (၁၀) အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို စကားလုံး နည်းနည်းဖြင့် ဖွဲ့ဆိုနိုင်ခြင်း သည်လည်း ကဗျာကောင်း၏ ဂုဏ်ရည်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု သဘောထားသည်။

၄-ဂ။ သတင်းစာသဘောထား၊ သတင်းစာသဘောတရား

သိပ္ပံမောင်ဝသည် သတင်းစာနှင့် ပတ်သက်၍လည်း စိတ်ဝင်စားမှုအား ကြီးခဲ့သည်။ ထိုခေတ်သတင်းစာများနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးများတွင်လည်းကောင်း၊ အခြားကလောင်အမည်များဖြင့် ရေးသော စာပေဆောင်းပါးများတွင် လည်းကောင်း၊ မောင်သံချောင်းပေးစာများတွင် လည်းကောင်း၊ မောင်ထိပ်ပြောင်၏ မှတ်တမ်းတွင် လည်းကောင်း ရှုထောင့်စုံမှ ရေးသားခဲ့ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် တိုင်းပြည်တစ်ခုတွင် သတင်းစာသည် အရေးကြီး သည်။ သတင်းစာအဆင့်အတန်းမြင့်လျှင် တိုင်းပြည်အဆင့်အတန်းမြင့်မည်။ သတင်းစာအဆင့်အတန်း နိမ့်လျှင် တိုင်းပြည်နိမ့်မည်။ တိုင်းပြည်လိမ်စားသည်

ဆင်းဆောင်တစ်ယောက်တက်တိုင်း တိုင်းပြည်ကိုနားယောင်အောင် လုပ်တတ် သည့် သတင်းစာက တိုင်းပြည်မှောက်အောင် ပြုနိုင်သည် စသည် သတင်းစာ အရေးပါပုံတို့ကို ရေးသားဆွေးနွေးထားပါသည်။ မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးနံပါတ် ၁၃ တွင်-

‘သတင်းစာတွေရဲ့ အဆင့်အတန်းမြင့်လာရင် တိုင်းပြည် အခြေအနေများလဲ မြင့်လာမှာ အမှန်ပေါ့’^၁

ဟူ၍ သတင်းစာ၏ အရေးပါပုံကို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် (၁၀)တွင်လည်း- ‘တိုင်းပြည်လိမ်စားတဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ပေါ်လာ တာ ဒီလောက် ကြောက်စရာမကောင်းဘူး။ တိုင်းပြည်ကို နားယောင်အောင် လုပ်တတ်တဲ့ သတင်းစာဆိုရင် တိုင်း ပြည်အမှောက်ပေါ့’^၂

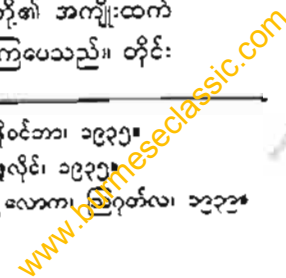
ဟူ၍ ရေးသားတင်ပြခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ သတင်းစာ၏ အရေးကြီးပုံကို ဆွေးနွေးတင်ပြသကဲ့သို့ ထိုစဉ် က ထုတ်ဝေနေသော သတင်းစာများအပေါ် သူ၏ အမြင်တို့ကိုလည်း ပွင့်ပွင့် လင်းလင်း ဆွေးနွေးရေးသားခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ထုတ်ဝေနေသော သတင်းစာ များနှင့် ပတ်သက်၍ ပါတီပယောဂ မကင်းသော သတင်းစာများကို ဝေဖန်ရှုတ်ချ ခဲ့ပါသည်။ ‘သတင်းစာကောင်း အလိုရှိသည်’ဟုသော ဆောင်းပါးတွင်-

‘ယခု ကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ် ဖတ်နေရသော သတင်းစာတို့မှာ အများအားဖြင့် တိုင်းရေးပြည်ရေး ပါတီပယောဂမကင်း တတ်ကြချေ’^၃

ဟူ၍ မှတ်ချက်ချထားပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင် ပါတီပယောဂ မကင်း သော သတင်းစာတို့နှင့် ပတ်သက်၍-

‘ပါတီသတင်းစာတို့အား ပြုပြင်ကြပါဟု တိုက်တွန်း၍ ရ မည်လည်း မဟုတ်၊ တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ အကျိုးထက် မိမိတို့ ပါတီအကျိုး ပိုမို၍ လိုလားနေကြပေသည်။ တိုင်း

၁။ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် (၁၃)၊ ကြီးပွားရေး၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅။
 ၂။ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် (၁၀)၊ ကြီးပွားရေး၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၅။
 ၃။ သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်၊ ခေါင်းကြီးပိုင်၊ ဂန္ထလောက၊ ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၃၁။

ပြည်ကြီးပျက်စီးသွားစေကာမူ မိမိတို့ပါတီကောင်းစားလျှင် ထိုပါတီသတင်းစာဆရာတို့ ကျေနပ်ကြပေပြီ။ ထိုသတင်းစာ မျိုးအပေါ် မျှော်လင့်ဖွယ်မရှိ၊ လက်လျှော့ကြပါစို့။”

ဟူ၍ သူ၏ သဘောထားကို ပွင့်လင်းစွာ ထုတ်ဖော်ရေးသားခဲ့ပါသည်။

သို့သော် ထိုစဉ်က တည်မတ်သော သတင်းစာလည်းရှိကြောင်း၊ သို့သော် အလွန်ရှားကြောင်းကို အဆိုပါ ဆောင်းပါးတွင်ပင်-

‘မည်သူ့ဘက်မှ မလိုက်ဘဲ၊ တည်တည်မတ်မတ် ဟုတ်တိုင်း မှန်ရာ ရဲရဲတင်းတင်း ထုတ်ဝေနေသော သတင်းစာကား ရှိပါ၏ သို့သော် အလွန်ရှားလှပေသည်’

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။ ဤဖော်ပြချက်အရ သိပ္ပံမောင်ဝသည် သတင်းစာ၏ တာဝန်ကို ဖော်ထုတ်လိုက်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သတင်းစာသည် မည်သူ့ကိုမျှ ဘက်မလိုက်ဘဲ တည်တည်မတ်မတ် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ရဲရဲတင်းတင်း ရေးရမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် ပါတီပယောဂကင်းသော်လည်း လူအများ၏ အလိုသို့သာ လိုက်ကာ ရေးနေသော သတင်းစာမျိုးကိုလည်း သိပ္ပံမောင်ဝသည် လိုလားခြင်း မရှိပေ။ သတင်းစာသည် တိုင်းသူပြည်သား လူအများကို အမှန်သို့ ရောက်အောင် ဦးဆောင်ရမည်ဟူသော သဘောထားရှိသည်။ ‘သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်’ ဟူသော ဆောင်းပါးတွင်-

‘ပါတီမရှိသော်လည်း လူအများ၏ အလိုသို့သာ လိုက်ကာ ရေးသားနေကြသော သတင်းစာတို့ကိုလည်း အားထားရန် ခက်လှပေ၏။ ထိုသတင်းစာတို့ကား တိုင်းပြည်အား ခေါင်းမဆောင်၊ လူအများ၏ ခေါင်းဆောင်ရာသို့သာလျှင် ကောက်ကောက်ပါအောင် လိုက်နေကြလေတော့သည်။ လူအများက မှားသော လမ်းကို လိုက်နေသော်လည်း ထိုသူတို့အား မှန်သော လမ်းကို မပြပဲ၊ ထိုသူတို့သွားသော လမ်းမှားကိုပင် လမ်းမှန်ကဲ့သို့ရေးသားလေ့ရှိကြလေသည်။ ထိုသတင်းစာမျိုးကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ အလိုမရှိ’

၁၊ သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်၊ ခေါင်းကြီးပိုင်၊ ဂန္ထလောက၊ ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၃၇။
၂၊ ၎င်း
၃၊ ၎င်း

ဟူ၍ ပွင့်လင်းစွာ ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင် သတင်းစာများသည် မိမိတို့ ချွတ်ယွင်းချက်ကို ပြုပြင်၍ သတင်းစာဖတ်သူအကျိုး၊ တိုင်းပြည်အကျိုးကို ရဲရဲဝဲဝဲ ဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်လျှင် တိုင်းပြည်၏ကျေးဇူးတင်ခြင်း ခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း-

‘ယခုလက်ရှိ သတင်းစာအချို့သည် မိမိတို့ ချွတ်ယွင်းချက်များကို ပြုပြင်နိုင်သလောက် ပြုပြင်ကြပြီးလျှင် သတင်းစာဖတ်သူတို့ အကျိုး၊ တိုင်းပြည်၏အကျိုးအတွက် ရဲရဲဝဲဝဲ ရေးသားကြရန် အချိန်တန်ပြီ။ ဤသို့ ရေးသားကြမည်ဆိုသော် တိုင်းပြည်၏ ကျေးဇူးတင်ခြင်းကို ကောင်းကောင်း ခံရမည်သာတည်း’

ဟူ၍ ရေးသားထားပါသည်။

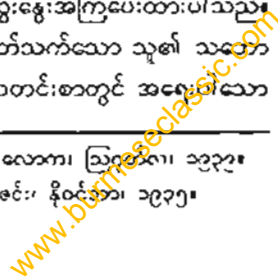
သိပ္ပံမောင်ဝသည် သတင်းစာများ အဆင့်အတန်း မြင့်မားရေးကိုသာမက ယင်းသတင်းစာများ ပျံ့နှံ့ရေးကိုလည်း လိုလားသည်။ သတင်းစာများ ကျေးလက်အနံ့ ပျံ့နှံ့ရေးအတွက် အကြံပေးချက်များလည်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် (၂)တွင်-

‘သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းတွေ တောရွာများသို့ မရောက်ရောက်အောင် သတင်းစာဆရာ၊ မဂ္ဂဇင်းဆရာတွေက လုပ်ပေးရမယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ပေးရမလဲဆိုတော့ မြို့ကြီးများမှာ ရှိကြတဲ့ သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းကိုယ်စားလှယ်တွေကို အနီးအနားရှိတဲ့ ရွာများကို သွားရောက်ဖို့ တိုက်တွန်းကြရမယ်ဗျာ။ လက်ဦးတော့ တယ်တွင်မယ်မထင်ဘူး။ နောက်တစ်စတစ်စ စာဖတ်တဲ့အကျင့်ရလာကြမယ်ဆိုရင် ဘာပြောလို့ ကောင်းမလဲ၊ တစ်နိုင်လုံး သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းတွေ ပျံ့နှံ့တုန်မှာပေါ့’

ဟူ၍ သတင်းစာပျံ့နှံ့ရေးအတွက် အသေးစိတ် ဆွေးနွေးအကြံပေးထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် သတင်းစာများနှင့် ပတ်သက်သော သူ၏ သဘောထား၊ သတင်းစာသဘောတရားများကိုသာမက သတင်းစာတွင် အရေးပါသော

၁၊ သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်၊ ခေါင်းကြီးပိုင်၊ ဂန္ထလောက၊ ဩဂုတ်လ၊ ၁၉၃၇။
၂၊ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် (၁၃)၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅။

သတင်းထောက်များနှင့် ပတ်သက်၍လည်း သူ၏ အမြင်များကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ရေးသားထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် 'သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်' ဟုသော ဆောင်းပါးတွင် ထိုစဉ်ကာလက သတင်းထောက်တို့၏ အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍- 'အချို့သော သတင်းထောက်တို့၏ အကျင့်ဆိုးတစ်ခုကား မိမိတို့၏ နေရပ်တွင် မိမိတို့နှင့် သင့်မြတ်သော သူတို့၏ အကြောင်းကို မြောက်ပင်ကာ ရေးသားကြ၏။ မိမိတို့နှင့် မသင့်မြတ်သော သူတို့၏အကြောင်းကိုမူကား ချီးမြှောက်၍ ရေးသားသင့်သော်လည်း မရေးသားကြ။ တစ်ခါတစ်ရံ စောင်းချိတ်၍ပင် ရေးသားလေ့ရှိကြသည်ကို မကြာမကြာ ဖတ်ရလေသည်။'

ဟု သူ၏ အမြင်ကို ပွင့်လင်းစွာ ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

အဆိုပါ ဆောင်းပါးတွင်ပင် သတင်းထောက်များ သတင်းကို သတင်းသက်သက် မရေးဘဲ ထင်မြင်ချက်ပေး၍ ရေးလေ့ရှိသော အကျင့်ဆိုးရှိပုံကို- 'ထိုမှတစ်ပါး သတင်းရေးသားရာတွင် သတင်းကိုချည်း သန့် သန့် မရေးသားပါဘဲ ထိုသတင်းထဲတွင် သတင်း ထောက်၏ ထင်မြင်ချက်ကိုပါ ပေးလေ့ရှိသော အကျင့်ဆိုးကြီးလည်း တစ်ခုရှိသေး။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အလိုကား သတင်းနှင့်တူအောင် ရေးစေချင်၏။ ထင်မြင်ချက်ကို ပေးလိုသော် ထင်မြင်ချက် သက်သက်ကိုသာ ဆိုင်ရာအခန်းက ရေးသားသင့်ပေလေသည်။'

ဟူ၍ ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။

သတင်းစာအဆင့်အတန်း မြင့်မားရေးအတွက် သတင်းထောက်များ အဆင့်အတန်း မြင့်မားရန်လိုသည်။ သတင်းထောက်များ အဆင့်အတန်း မမြင့်လျှင် သတင်းစာလည်း အဆင့်အတန်း မမြင့်နိုင်ကြောင်းကို-

'ခြောက်ပြားတန် သတင်းထောက်မျိုးကို ခန့်ထားလျှင် ခြောက်ပြားတန် သတင်းမျိုးကိုသာ ရပေလိမ့်မည်။ တစ်

၁။ သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်။ ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ ဂန္ဓလောက၊ သြဂုတ်၊ ၁၉၃၉။
၂။ ၎င်း

ကျပ်တန် သတင်းမျိုးကို အဘယ်နည်းနှင့်မျှ ရနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။'

ဟူ၍ ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။

ထို့ပြင် မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် ၁၂ တွင် သတင်းထောက်၏ တာဝန်နှင့် ပတ်သက်၍-

'သတင်းထောက်ဆိုတာ သတင်းပေးဖို့ထားတာဗျ။ ထင်မြင်ချက်တွေ ရေးဖို့ထားတာ မဟုတ်ဘူး။'

ဟူ၍ ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။

မောင်သံချောင်း အမှတ် (၁၃) တွင်မူ သတင်းထောက်များထားရှိရမည့် သဘောထားနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝက သူ၏ သဘောတရားကို လမ်းညွှန်ထားပါသည်။ လမ်းညွှန်ပုံမှာ-

'နောက်ပြီးတော့ သတင်းထောက်တွေဟာ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်တဲ့ စိတ်ထားရှိရမယ်ဗျ။ သူ့လူကိုယ်လူရယ်လို့ မထားရဘူး။ မှန်တဲ့ဘက်ကို အမြဲတန်း လိုက်ရမယ်။ လူတစ်ယောက်က တခြားတစ်ယောက်ကို မတရားညှဉ်းဆဲနေတာကို မြင်ရင် အညှဉ်းဆဲနေရတဲ့ သူဘက်ကနေပြီး တိုင်းပြည်က သီအောင် ထုတ်ဖော်ရေးသားရမယ်။ မတရားတာမြင်ရင် ဆတ်ဆတ်တုန်အောင် နာရမယ်။ တရားတဲ့အတိုင်း မြစ်အောင် သတင်းစာကနေပြီး ဆော်ရမယ်။'

ဟူ၍ အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းပေးစာအမှတ် (၁၃)တွင်ပင် သတင်းထောက်များ အဆင့်အတန်းမြင့်မှ သတင်းစာအဆင့်အတန်းမြင့်နိုင်ကြောင်းဟုသော သူ၏အမြင်ကို-

'သတင်းထောက်တွေရဲ့ အဆင့်အတန်းမြင့်လာတယ်ဆိုရင် သတင်းစာတွေရဲ့ အဆင့်အတန်း မြင့်လာမှာပဲ။'

ဟူ၍ တင်ပြထားပါသည်။

၁။ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် (၁၂)၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၇။
၂။ ၎င်း
၃။ ၎င်း
၄။ ၎င်း

ဤသို့လျှင် သတင်းထောက်တို့နှင့် ပတ်သက်သော သဘောထားအမြင် တို့အပြင် သတင်းစာ၏ အဓိကကဏ္ဍဖြစ်သော သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဆွေးနွေးရေးသားထားပါသည်။ သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်း၏ အရေးပါပုံနှင့် ပတ်သက်၍ 'ခေါင်းကြီးပိုင်း'ဟူသော ဆောင်းပါးတွင်-
 'မည်သည့်သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းမဆို ခေါင်းကြီးပိုင်းပါရလေ သည်။ ခေါင်းကြီးပိုင်းကား သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းတို့၏ အာ ဘော်ဖြစ်သည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်း၏ အာဘော်သိလိုလျှင် ခေါင်းကြီးပိုင်းကို ပတ်ရ၏။ အရေး ကြီးသော ကိစ္စတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ အကြင်သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်း၏ ထင်မြင်ချက်ကို သိလိုလျှင် ခေါင်းကြီးပိုင်းကို ပတ်ရလေသည်။ သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ခေါင်းကြီးပိုင်း တို့ကို တာဝန်ခံအယ်ဒီတာများက ရေးသားကြလေသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ခေါင်းကြီးပိုင်းသည်လျှင် သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်း။ သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းသည်လျှင် ခေါင်းကြီးပိုင်းဖြစ် နေလေသည်ဟူ၍ ဆိုလျှင် မှားလိမ့်မည် မထင်'။

ဟူ၍ အနုစိတ်ပွင့်ဆို ရှင်းပြထားပါသည်။
 ထို့ပြင် ခေါင်းကြီးပိုင်းသည် အရေးရခက်သည့်အကြောင်းကို-
 'ခေါင်းကြီးပိုင်းအရေးရခက်နေသည်မှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်၊ အရေးကြီးသည်ဟူ၍ စာရေးရင်း စိတ်ထဲတွင် ထင်မှတ်နေသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်'။

ဟူ၍ 'ခေါင်းကြီးပိုင်း'ဟူသော ဆောင်းပါးတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။
 ခေါင်းကြီးပိုင်းသည် အရေးကြီးသည်။ အရေးရခက်သည်။ ခေါင်းကြီး ပိုင်းကို ဖတ်သူနည်းသည်။ မှားလျှင်အပြစ်ဆို ခံရမည်။ ကောင်းလျှင်လည်း အထူးတလည် မချီးမွမ်းတတ်ကြကြောင်းကို ယင်းဆောင်းပါးတွင်ပင်-
 'ခေါင်းကြီးပိုင်း၏ သတ္တိကား ကောင်းလျှင် ချီးမွမ်းသူမရှိ၊ မကောင်းလျှင် အပြစ်ဆိုသူတို့သာ ရှိလေသည်'။

၁။ ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ ခေတ်စမ်းစာပေအတွေ့တွေ့၊ ပေယဉ်းစာပေ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၇၇၊
 စာ ၄၀၉-၄၉၃။
 ၂။ ၎င်း
 ၃။ ၎င်း

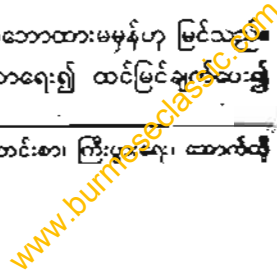
ဟူ၍ သူ့အမြင်ကို တင်ပြထားပါသည်။
 အထက်တွင် သတင်းစာ၊ သတင်းထောက်၊ သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်း စသည့် သတင်းစာနှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝန်၏ အမြင်များ၊ သဘောထားများကို လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။ သတင်းစာများ၏ အနာဂတ် အလားအလာနှင့် ပတ်သက်၍- 'လောကီသုတသတင်းစာ' ဟူသော ဆောင်းပါးတွင်-

'မြန်မာပြည်တွင် သတင်းစာများ ခေတ်စားနေ၏။ နောင် လည်း များစွာ ခေတ်စားနေရန်အကြောင်း ရှိလေသည်'။
 ဟူ၍ တင်ကြိုတွက်ဆခဲ့ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝန်၏သတင်းစာနှင့် ပတ်သက်သမျှသော သဘောထားအမြင် များ၊ သဘောထားများကို အနှစ်ချုပ်ကြည့်လျှင် အောက်ပါအချက်များကို တွေ့ရှိရပါသည်။

- (၁) သတင်းစာအဆင့်အတန်းမြင့်မှ တိုင်းပြည်အဆင့်အတန်းမြင့် မည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၂) သတင်းစာသည် တိုင်းပြည်ကို မှောက်နိုင်သည်ထိ အစွမ်းရှိသည် ဟု မြင်သည်။
- (၃) ထိုစဉ်သတင်းစာအများစုမှာ ပါတီပယောဂဗေဒကင်းကြဲဟု မြင်သည်။
- (၄) ထိုစဉ်က ဘက်မလိုက်သည့် သတင်းစာ ရှားသည်ဟု မြင်သည်။
- (၅) လူအများ၏ အလိုကိုသာ လိုက်ကာ ရေးနေသော သတင်းစာ မျိုးကို အလိုမရှိကြောင်း သဘောထားကို ဖော်ထုတ်ပြသည်။
- (၆) ထိုစဉ်က သတင်းစာများ၊ စာဖတ်သူအကျိုး၊ တိုင်းပြည်အကျိုး အတွက် ရဲရဲစုံစုံ ရေးသားသင့်ကြောင်း သူ့သဘောထားကို တင်ပြသည်။
- (၇) သတင်းစာများ ကျေးလက်တောရွာအနှံ့ ပျံ့နှံ့ရေးအတွက် နည်း ပေးလမ်းညွှန်သည်။
- (၈) ထိုစဉ်က သတင်းထောက်များ သဘောထားမမှန်ဟု မြင်သည်။
- (၉) သတင်းထောက်သည် သတင်းသားရေး၍ ထင်မြင်ချက်အားဖြင့်

၁။ မင်္ဂလာ-ဦးကေတုကျောင်းသား၊ လောကီသုတပညာသတင်းစာ၊ ကြီးပွားရေး၊ အောက်ဆုံး ဘာ၊ ၁၉၃၅။

မရေးသင့်ကြောင်း သဘောတရားကို ညွှန်ပြသည်။

- (၁၀) သတင်းထောက်များထားရှိအပ်သည့် သဘောထားများကို အသေးစိတ် လမ်းညွှန်သည်။
- (၁၁) သတင်းထောက်အဆင့်အတန်းမြင့်လွှဲ သတင်းစာအဆင့် အတန်း မြင့်မည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၁၂) သတင်းစာတွင် ခေါင်းကြီးပိုင်းသည် အရေးပါသည်ဟု မြင်သည်။
- (၁၃) သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းသည် အရေးရခက်သည်ဟု သဘောထားသည်။
- (၁၄) သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းကို မကောင်းလွှဲ ပရိယူမကြံ မကောင်းလွှဲ အပြစ်ဆိုတတ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။
- (၁၅) အနာဂတ်တွင် မြန်မာပြည် သတင်းစာများ ခေတ်စဉ်မည်ဟု ယုံကြည်သည်။

၄၅။ စာပေဝေဖန်ရေးသဘောထား၊ စာပေဝေဖန်ရေးသဘောတရား

သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေး အခြေခံစေတနာဖြင့် စာပေများ ရေးသားပြုရာတွင် ဝေဖန်ရေးကို အခြေခံ၍ စာပေဆောင်းပါး၊ ဖြောက်ပြားစွာကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဝေဖန်ရေးအခြေခံဖြင့် စာပေဆောင်းပါးများကို ရေးသားခဲ့ရာတွင်လည်း မြန်မာ့ဒရမ်၊ ဆန်းကျမ်းလာဂုဏ်၊ ရာသီလင်္ကာစသည် အစဉ်အလာ ဝေဖန်ရေးခံမြင့်သာ ဝေဖန်ရေးသားခဲ့သည် မဟုတ်ပေ။ အင်္ဂလိပ်စာပေမှ တစ်ဆင့်ရသော ဥပမာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခေတ်သစ် ဝေဖန်ရေးနည်းစနစ်များဖြင့် ဝေဖန်ရေးသားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် ကလောင်အမည်အမျိုးမျိုး နှင့် စာပေများ ရေးသားပြုရာတွင် 'မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား' ဟူသော ကလောင်အမည်ကို 'ဝေဖန်ရေးဆရာ' အဖြစ် သူ့ကိုယ်တိုင် သတ်သတ်မှတ်မှတ် ထားရှိပါသည်။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းအတွဲ ၄၊ ၈ အက္ခရာ၊ စာမျက်နှာ ၅၅-၆၂ တွင်ပါသော သူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိတွင်-

'မောင်မြသွင်ကား ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းအကြောင်းရေးပါဟု တိုက်တွန်းလိုက်ပါ၏။ သို့သော် များစွာ ရေးဆွဲပုံမပေး။

လူက စာပေဝေဖန်သူ သက်သက်ဖြစ်လေသည်။ Critic ဆိုပါစကား မောင်ဝကလည်း Novelist ဝတ္ထုဆရာ တင်မောင်မြင့်ကတော့ လမ်းညွှန်ဆရာ Essayist၊ သူ့နေရာနှင့် သူ့နေရာကိုး' (၁၊ ၈၊ ၃၃)

ဟု သူ့စာစောင်တွင် ရေးထားကြောင်း ဖော်ပြပါရှိပါသည်။

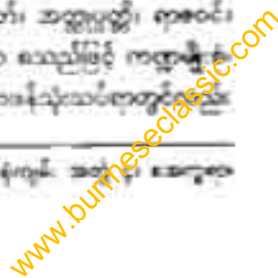
ဝေဖန်ရေးကလောင်အဖြစ် ခံယူထားသော မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးပေါင်း (၇၀) ကျော်ကို ဝေဖန်ရေးအခြေခံ၍ ရေးသားခဲ့ပါသည်။ အခြားသော ခေါင်းစဉ်များဖြင့်လည်း မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများကို မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့်သာမက အခြားသော ကလောင်အမည် အမျိုးမျိုးကိုခံယူ၍ စာပေဝေဖန်ရေးဆောင်းပါး မျိုးစုံကို ရေးသားခဲ့ပါသည်။ စာပေဝေဖန်ရေးတွင် အသုံးပြုသော အခြားကလောင်အမည်များမှာ (၁) မင်္ဂလာ-ဦးမာတုမာတွင်သား၊ (၂) မောင်ကကြီး၊ (၃) မောင်ခဏ္ဍေ၊ (၄) မောင်ကကြီး၊ (၅) မောင်ယပ်ကလက်၊ (၆) သတင်းစာမတ်သူတစ်ဦး၊ (၇) မောင်လှမောင်-ခင်ကိုင်း၊ (၈) မောင်လောင်-ဗျာပုံ၊ (၉) မောင်သိန်းဝေ၊ (၁၀) ဦးကုသလ-ခင်ကိုင်းထောင်စို၊ (၁၁) ဦးသတ္တ-ရန်ကုန်၊ (၁၂) ဝတ္ထုဆရာတစ်ဦး၊ (၁၃) မောင်တောက်ထွန်း-အမျိုးသားကျောင်းဆရာတို့ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအပြင်မကသေးပေ။ မောင်သံသွင်၏စာပေများ၊ မောင်သိပ်ပိုင်၏ မှတ်တမ်း၊ မိတ်ဆွေထံဝေးစာများတွင်လည်း စာပေဝေဖန်ရေးများ ပါရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အခြေခံအားဖြင့် မြန်မာစာပေအဆင့်အတန်း တိုးတက်မှု၊ ဆုတ်ယုတ်မှုကို ဝေဖန်သူ့သပ်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာပေတွင် ဝါဝင်သော ဝတ္ထု၊ ပြဇာတ်၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ရာဇဝင်၊ ခရီးသွားစာပေ၊ ဆောင်းပါး၊ သတင်းစာ ကဏ္ဍလက်က ရသည်ဖြင့် ကတ္တုမျိုးနှင့် စာအုပ်မျိုးစုံကို လေ့လာဝေဖန်သူ့သပ်ခဲ့သည်။ ဤသို့ဝေဖန်သူ့သပ်ရာတွင်လည်း

၁။ သိပ္ပံမောင်ဝအမည်ခံ ဦးမိမောင်၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း အတွဲ ၄၊ အက္ခရာစာ ၅၅-၆၂။

ရှေးအစဉ်အလာ ဝေဖန်နည်းသာမဟုတ် ခေတ်သစ်စာပေရေးနည်းမှာများကို အသုံးပြု၍ ဝေဖန်ရေးသားခဲ့ပါသည်။ ယင်းဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများတွင် လေ့လာ တွေ့ရှိရသော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဝေဖန်ရေးသဘောထား၊ စာပေဝေဖန်ရေး သဘောတရားတို့ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် ခေတ်ပြိုင်ကာလသတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းများတွင် တွေ့ရ သော စာအုပ်ဝေဖန်ရေး အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်၍ သိပ္ပံမောင်ဝသည် သူ၏ အမြင်ကို ပွင့်လင်းစွာ ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ မောင်သံချောင်းပေးစာအမှတ် (၁၀)တွင်-

‘စာအုပ်အချောင်ရတယ်ဆိုရင်ပဲ စာအုပ်ထုတ်တဲ့ လူတွေ စာအုပ်ရေးတဲ့ လူတွေကို အားနာနေရတော့တာပါ။ ကိုယ့် ထင်မြင်ချက်ကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် မရေးဝံ၊ မရေးချင် တော့ဘူး၊ အခုကာလမဂ္ဂဇင်း သတင်းစာတွေထဲမှာ အားတုံ အားနာနဲ့ စာအုပ်ကို ဝေဖန်ထားတာတွေ မဖတ်ရဘူးလား ဗျ။’

စာအုပ်ထုတ်ဝေတဲ့သူတွေကို အားနာတဲ့အတွက် စင်စစ် စာအုပ်ဟာ မကောင်းဘဲနဲ့ ကောင်းတယ်လို့ ဝေဖန် လိုက်ရင် စာဖတ်သူတွေကို လိမ်တာနဲ့ မတူပေဘူးလား။’

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းဖော်ပြချက်အရ ထိုစဉ်က စာအုပ် ဝေဖန်ရေးသည် အားတုံအားနာ ဝေဖန်ရေးများ ဖြစ်ကြောင်း၊ မကောင်းဘဲနှင့် ကောင်းသည်ဟု ဝေဖန်လျှင် စာဖတ်သူကို လိမ်ရာ ရောက်ကြောင်း သူ၏ သဘောထားကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် မိမိတို့စာပေ သက်သက်သာလျှင် မကြည့်ဘဲ ဘာသာခြားစာပေတို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ အမှန် အခြေအနေအတိုင်း ဆုံးဖြတ်သင့်ကြောင်းလည်း ဝေဖန်ရေး သဘောထားတစ်ရပ် ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးအမှတ် (၃၇)တွင်-

‘စင်စစ်သော်ကား ဘာသာခြားစာပေ၊ ဘာသာခြားစကား တို့နှင့် မိမိတို့စာပေ မိမိတို့စကားတို့ကို ချင်ချိန် နှိုင်းယှဉ်ပြီး လျှင် ကောင်းနိုးရာရာ အဟုတ်အမှန်ကို ဆုံးဖြတ်မှသာ

၁။ မောင်သံချောင်း၊ ပေးစာအမှတ် (၁၀) ကြီးပွားရေး၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၅။

နည်းလမ်းကျပေမည်’^၁ ဟု ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။ စာပေအဆင့်အတန်း၊ စာအုပ်အဆင့်အတန်းကို ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အခြားဘာသာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဝေဖန်နည်းကို ညွှန်ပြထား သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာစာပေ၌ ဝေဖန်ရေးစာပေ မထွန်းကား နည်းနေကြောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဝေဖန်ရေး နည်းနာများကိုလည်း လေ့လာရန် လိုကြောင်း သူ၏ သဘော ထားကို သူ့စာတစ်စောင်တွင် ရေးသားထားကြောင်း သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ တွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းမှာ-

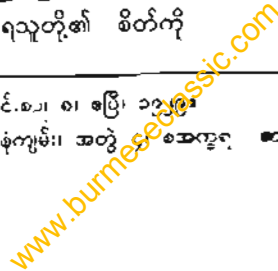
‘မြန်မာစာရက်ထူးယူသည်ဟု အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များကို မဖတ် ဘဲ မနေပါနှင့်၊ မြန်မာစာပေ၌ ဝေဖန်ချက်စာမျိုးများစွာ မထွန်းကားခဲ့၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် အင်္ဂလိပ်ဝေဖန်ချက် စာများကို ဖတ်ရန် လိုလေသည်။ အတိုဝေဖန်ချက်စာ မျိုးကိုမူ Haslitt's Essays တို့ကို ဖတ်ရာ၏။ အရှည် ဝေဖန်ချက်မျိုးကိုမူ Macaulay's Essays များကို ဖတ် ရာသည်’^၂

ဟူ၍ တိုင်းခြား ဘာသာစကား ခေတ်မီဝေဖန်နည်းများကို အတုယူရန် လမ်း ညွှန်ထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဝေဖန်ချက်ရေးသားနည်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း လမ်းညွှန်ခဲ့ပါသည်။ သူ့ဆောင်းပါးတစ်စောင်တွင်-

‘ဝေဖန်ချက်ရေးသားသည်ဆိုရာ၌ မိမိစိတ်တွင် ပေါ်လာ သော အချက်ကို ရေးသားခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ကောင်းလျှင် ကောင်း၏။ မကောင်းလျှင် မကောင်းဟူ၍ ရေးသားခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဤသို့ ရေးသားရာ၌ တိုက်ရိုက် မရေးမူ၍ အသိုင်း အဝိုင်းများစွာနှင့် ဖတ်၍ ကောင်း၊ နားထောင်၍ ကောင်း အောင် ရေးသားခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ ဥပမာ သာဓက တို့ကို သုံးခြင်းအားဖြင့်လည်း ဖတ်ရသူတို့၏ စိတ်ကို

၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း အမှတ် ၃၇၊ သုရိယသတင်းစာ၊ ၈၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၅။
၂။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဦးစိန်တင်အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ ၁၁၊ စာအုပ် ၅၇-၆၂။

ထိုပြီစေနိုင်၏။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း ဗဟုသုတလိုလေသည်။
ဗဟုသုတမှာလည်း အမျိုးမျိုးအစားစားရှိ၏။ ဗဟုသုတများ
လေလေ ဝေဖန်ချက် ကောင်းလေလေ။ (၁၁၊ ၁၁၊ ၃၁)

ဟူ၍ အသေးစိတ် လမ်းညွှန်ထားပါသည်။ ယင်းလမ်းညွှန်ချက်အရ ဝေဖန်စာကို
အသိုင်းအဝိုင်းဖြင့် ဖတ်ကောင်းအောင် ရေးရမည်။ ဗဟုသုတများလေလေ ဝေဖန်
စာကောင်းလေလေဟူသော သဘောတရားကို ညွှန်ပြနေပါသည်။

ထိုပြင် ဝေဖန်ချက်ရေးသားရာတွင် မည်သည့်စိတ်မျိုးထားရမည်ကို
လည်း သူ၏ စာတစ်စောင်တွင်-

'ဝေဖန်ချက်ရေးတို့မှာ မိတ်ဆွေမျက်နှာကိုမထောက်ရ၊
စာပေတိုးတက်ရေး၊ စာပေကြီးပွားရေး မျက်နှာကို ထောက်
ရပေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ခင်သောကြောင့် တရားမင်ခြင်းသည်
သူတကာကို လမ်းမှားညွှန်ပြသည်နှင့် တူ၏' (၂၂၊ ၆၊
၃၃)

ဟူ၍ ရေးသားထားပါသည်။ ပြောမတ်သော ဝေဖန်ရေးသဘောထား ရှိရမည်
ဟူသော ဝေဖန်ရေးအမြင်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝသည် စာပေဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ စာအုပ်တစ်အုပ်
ကို မဝေဖန်မီ ဝေဖန်သူ လိုက်နာရမည့်အချက်လည်း လမ်းညွှန်ပြခဲ့ပါသည်။
ဦးဘသန်း၏ မြန်မာရာဇဝင် စာအုပ်ဝေဖန်ချက်ဆောင်းပါးတွင်-

'စာတစ်အုပ်၏ အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထင်မြင်ချက်
မပေးမီ ၎င်းစာအုပ်ကို အသေအချာ ဖတ်ပြီးလျှင် ကြိုက်
သော အချက် မကြိုက်သော အချက်တို့ကို နက်နက်နဲနဲ
ချိန်ဆရာသည်'

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြလမ်းညွှန်ထားပါသည်။

တစ်ဖန် စာအုပ်ထုတ်ဝေရာတွင် စာရေးဆရာ၏ အကြောင်းကို သိ
ခြင်းသည် ထိုသူရေးသော စာကောင်းမကောင်းကို ချင့်ချိန်ရာတွင် အထောက်
အကူပြုနိုင်ကြောင်း သူ့သဘောထားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာရာဇဝင်
ရေးသည့် 'ဦးဘသန်း' ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးတွင်-

၁။ သိပ္ပံမောင်ဝခေါ် ဦးခိတ်တင်၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ-၄၊ စအက္ခရာ
စာ ၅၇-၆၂။

'စာရေးဆရာ၏ အကြောင်းကို သိခြင်းအားဖြင့် ထိုသူ
ရေးသော စာကောင်းမည် မကောင်းမည်ကို အနည်းငယ်
ချင့်ချိန်နိုင်ပေလိမ့်မည်'။

ဟု ဖော်ပြရေးသားထားပါသည်။

'ဝေဖန်ရေးဆရာသည် တရားသူကြီးကဲ့သို့ ကျင့်ရမည်'ဟူသော
အယူအဆ တစ်ရပ်ကိုလည်း သိပ္ပံမောင်ဝက ဖော်ထုတ်တင်ပြခဲ့ပါသည်။
ဦးဘသန်း၏ မြန်မာရာဇဝင် စာအုပ်ဝေဖန်ချက်ဆောင်းပါးတွင်-

'ထင်မြင်ချက်ရေးသားသူတို့မှာ တရားစီရင်သူ တရား
သူကြီးတို့ကဲ့သို့ ကျင့်ရပေမည်။ ရှေ့နေရှေ့ရပ်ကဲ့သို့ မကျင့်
ကြရာ၊ တရားသူကြီးသည် မိမိရှေ့တွင် အစစ်ခံသော
တရားလိုသက်သေထွက်ချက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တရားခံ
သက်သေထွက်ချက်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ချင့်ချိန်နိုင်ဆဲ
ပြီးလျှင် တရားလိုသက်သေများက ခိုင်လုံလျှင် တရားလို
အား အနိုင်ပေး၏။ တရားခံသက်သေတို့က ပိုမို၍ ခိုင်လုံ
လျှင်လည်း တရားခံအား အနိုင်ပေးရလေသည်။

တရားသူကြီး၏ အလုပ်မှာ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်စလုံး၏
ထွက်ချက်တို့ကို ချိန်ခွင်ပမာ ချိန်ဆရန် ဖြစ်လေသည်။
အချိန်အဆ မှန်ကန်လေလေ တရားသူကြီး၏ ဂုဏ်နှင့်
ညီညွတ်လေလေ ဖြစ်၏'။

ဟူ၍ ပြောမတ်မှန်ကန်သော ဝေဖန်ရေးဆရာ၏ ဂုဏ်အရည်အချင်းကို ဖော်
ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် စာအုပ်တစ်အုပ် ဝေဖန်နည်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်း သိပ္ပံမောင်ဝ
သည် အသေးစိတ် နည်းပေးလမ်းညွှန်ပြထားပါသည်။ မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်း
သား ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော 'ဦးပုညနှင့် ရှိတ်စပီးယား' ခေါင်းစဉ်
ပါ ဆောင်းပါးတွင်-

'စာတစ်စောင် ကောင်း မကောင်း ဝေဖန်၍ ထုတ်ဖော်ပြော
ဆိုနိုင်ခြင်းသည် လွယ်ကူသော အရာမဟုတ်ပေ။ သေသေချာချာ

၁။ မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား၊ ဦးဘသန်း၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၉၅၂၊ ဧပြီ၊ ၁၃၃။
၂။ မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား၊ ဝေဖန်ချက်၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၀၊ ၁၊ ၁၃၁။

ချာချာ လေ့လာပြီးလျှင် အခြားအခြားသော စာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကာ မည်သည့်နေရာတွင် အဓိပ္ပာယ်ကောင်းသည်။ မည်သည့်နေရာတွင် အသုံးအနှုန်းကောင်းသည်။ မည်သည့် နေရာ၌ မည်သည်စာကို အတုယူသည်။ မည်သည့်နေရာ၌ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်အသုံးပြုသည် စသည်ဖြင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြား ပြီးမှသာ ကောင်းမကောင်း ပြောဆိုနိုင်ရန် အကြောင်း ရှိလေသည်။

ဟူ၍ ဝေဖန်နည်းကို အသေးစိတ် ညွှန်ပြထားပါသည်။
ပတ်ဝန်းကျင်လေ့လာတွေ့ရှိသမျှ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဝေဖန်ရေးသဘောထား၊ ဝေဖန်ရေးသဘောတရားတို့ကို ချုပ်ကြည့်လျှင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါ သည်။

- (၁) ထိုစဉ်က သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းများတွင် အားတုံအားနာ ဝေဖန်ရေး များသာ တွေ့ရသည်ဟု မြင်သည်။
- (၂) စာအုပ်မကောင်းဘဲနှင့် ကောင်းသည်ဟု ဝေဖန်လျှင် စာဖတ်သူ များကို လိမ်သည်နှင့် တူကြောင်း သဘောထားရှိသည်။
- (၃) စာပေဝေဖန်ရာတွင် ဘာသာခြားစာပေတို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဝေဖန် သင့်ကြောင်း သဘောထားသည်။
- (၄) ဝေဖန်စာထွန်းကားရေးအတွက် အင်အားစာပေဝေဖန်စာများကို ဖတ် သင့်ကြောင်း လမ်းညွှန်သည်။
- (၅) ဝေဖန်စာကို အသိုင်းအဝိုင်းဖြင့် စာဖတ်သူ ခွဲငြိအောင် ရေးသင့် ကြောင်း၊ ဗဟုသုတ များလေလေ ဝေဖန်စာကောင်းလေလေ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။
- (၆) ဝေဖန်စာရေးသားရာတွင် မိတ်ဆွေမျက်နှာမထောက်ရ၊ စာပေ ကြီးပွားရေး မျက်နှာသာ ထောက်ရမည်ဟူသော သဘောတရား ကို ထုတ်ပြသည်။
- (၇) ဝေဖန်မည့် စာအုပ်ကို အသေးချာ ဖတ်၍ နက်နက်နဲနဲ စဉ်း စားချင့်ချိန်ရမည်ဟု လမ်းညွှန်သည်။
- (၈) စာရေးဆရာအကြောင်းသိခြင်းသည် သူရေးသည့် စာကောင်း မကောင်း ဝေဖန်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသည်ဟူသော

- အချက်ကိုလည်း ဖော်ပြသည်။
- (၉) ဝေဖန်ရေးဆရာသည် တရားသူကြီးကဲ့သို့ ချိန်ဆ၍ ပြောငဲ့မတ် စွာ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟူသော သဘောတရားကိုလည်း လမ်းညွှန် ပြခဲ့သည်။
- (၁၀) စာတစ်အုပ် ဝေဖန်နည်း အသေးစိတ်ကိုလည်း လမ်းညွှန်ဖော် ပြခဲ့ပါသည်။

အခန်း [၅]

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

သိပ္ပံမောင်နှင့် မြန်မာစာပေကို သိပ္ပံမောင်၏ စာပေဘဝ၊ သိပ္ပံမောင်၏ စာပေရေးရာဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်စီ၏ အကြောင်းအရာ အချုပ်၊ သိပ္ပံမောင်၏ မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုး တက်ရေးသဘောထား၊ သိပ္ပံမောင်၏ စာပေသဘောထား၊ စာပေသဘောတရား ဟူ၍ (၄) ခန်း ခွဲခြားပြီး လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်၏ စာပေဘဝကို ဖော်ပြရာတွင် နောက်ခံအဖြစ် မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ ကိုလိုနီခေတ်စာပေသမိုင်း၊ ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှု၊ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် သိပ္ပံမောင်၏ စာပေဘဝဟူ၍ကဏ္ဍများ ခွဲခြားပြီး လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်းကို နောက်ခံပြု၍ သိပ္ပံမောင်၏ စာပေဘဝ တိုးတက်ခြင်းဖြစ်၍ သိပ္ပံမောင်၏ စာပေရေးရာ ကြိုးပမ်းလှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု အတိုင်းအတာသည် ပို၍ ပေါ်လွင်လာမည်ဟု ယူဆထားသောကြောင့် ယင်းသို့ တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်း ခေတ်အဆက်ဆက်ကို လေ့လာကြည့်လျှင် ပုဂံခေတ်မှ ကုန်းဘောင်ခေတ်အထိ တစ်ခေတ်ထက်တစ်ခေတ် ရေးဖွဲ့သည့် အကြောင်းအရာရာ စာပေပုံသဏ္ဍာန်များပါ ကျယ်ပြန့်တိုးတက်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

အတိတ်ခေတ်က တိုးတက်ကျယ်ပြန့်ခဲ့သော ရေးဖွဲ့သည့်အကြောင်း

အရာ ရေးဖွဲ့သည် စာပေပုံသဏ္ဍာန်တို့သည် မျက်မှောက်ကာလထိ 'ခေတ်မီ' နေသေးသည်ကိုလည်း အများအပြား တွေ့ရှိရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ညောင်ရမ်းခေတ် ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာ၏ သာမန်ဆင်းရဲသား ပြည်သူများအကြောင်း ရေးဖွဲ့သော တျာချင်းများသည် မျက်မှောက်ကာလထိ ခေတ်မီနေသော အကြောင်းအရာ ဖြစ်သည်။ သာမန်လုပ်စားကိုင်စား ဆင်းရဲသားတို့၏ အမှုအရာတို့ကို စာရေးသူက စေတနာစိတ်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာစာပေသမိုင်းကို လေ့လာကြည့်လျှင် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့တို့၏ လွှမ်းမိုးမှုကို အကြောင်းပြု၍ မြန်မာစာပေ အခြေအနေ နိမ့်ကျခဲ့ ရသည်။ မြန်မာစာပေဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရမည့်အရှိန် ခေတ္တမျှ ရပ်တန့်သွားခဲ့ရပြီး အင်္ဂလိပ်စာပေ တွင်ကျယ်လွှမ်းမိုးလာသည်။ သို့သော် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး ကြိုးပမ်းမှုများနှင့်အတူ မြန်မာစာပေသည် ပြန်လည် လူးလွန်လာသည်။ ဆက်သွယ်ရေးနယ် ကျယ်သည်လာသည်နှင့်အမျှ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ အသိအမြင်သစ်များ၊ အရေးအဖွဲ့သစ်များ၊ အကြောင်းအရာသစ်များ တိုးပွားလာခဲ့သည်။

ကိုလိုနီခေတ်တွင် မြန်မာစာပေ ပြန်လည်နိုးကြ တိုးတက်လာခြင်း သည် ပထမကျောင်းသား သပိတ်ကြီးက အစပျိုးပေးလိုက်သည်ဟုဆိုလျှင် မမှားပေ။ 'မြန်မာပြည်သည်တို့ပြည်၊ မြန်မာစာသည်တို့စာ၊ မြန်မာစကားသည် တို့စကား၊ တို့ပြည်ကိုချစ်ပါ၊ တို့စာကို မြတ်နိုးပါ၊ တို့စကားကို လေးစားပါ' ဟူသော ကြွေးကြော်သံသည် မြန်မာစာပေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အား ကောင်းလှသော မောင်းနှင်ရေး ကြွေးကြော်သံဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာစာပေသည် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့်အတူ ပြန် လည် ဖွံ့ဖြိုးလာသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ကိုလိုနီခေတ်ကို ပြန်ကြည့်လျှင် နိုင်ငံရေး ဂယက်ကြောင့် စာပေတွင် အပြောင်းအလဲများ၊ တိုးတက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကိုလိုနီ ခေတ် ထင်ရှားသော စာပေလှုပ်ရှားမှုများကို လေ့လာကြည့်လျှင် 'ခေတ်စမ်း စာပေလှုပ်ရှားမှု' သည်လည်း တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။

ခေတ်စမ်းစာပေသည် တက္ကသိုလ်ပရဂျက်အတွင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာ သည် ဆိုသော်လည်း ခေတ်စမ်း၏ ဂယက်သည် တစ်ပြည်လုံးသို့ ရိုက်ခတ်ခဲ့ သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

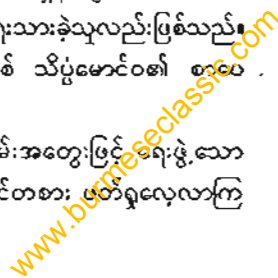
ထိုစဉ်ကာလက စကားပြေရော ကဏ္ဍတွင်ပါ အရေးအသားသာမက အကြောင်းအရာသစ်ကိုပါ ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြသည်မှာ အမှန်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ အကြောင်း အရာသစ် ရေးဖွဲ့ခြင်းတွင် ဒိဋ္ဌဓမ္မလူ့လောကကို ဖွဲ့ဆိုသော ကာလပေါ်ဝတ္ထု ပေါ်ထွန်းလာခြင်းမှာ အင်္ဂလိပ်စာပေ၊ အနောက်တိုင်းစာပေမှ နည်းယူဖြစ် ထွန်းလာ ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အနောက်တိုင်းစာပေ၊ အင်္ဂလိပ်စာပေမှ နည်းယူ၍ ထိုစဉ်က ခေတ်စမ်း စာပေ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်သော တက္ကသိုလ်ပညာတတ် တစ်စုသည် သိမ်တိ ရှိရှိ စာပေများကို ရေးသားခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ သိမ်တိရှိရှိ ရေးခြင်း၊ အစုအဖွဲ့ သဘောဆောင်ခြင်းတို့ကြောင့် ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုဟူ၍ ထင်ရှားလာခဲ့ ခြင်း ဖြစ်သည်။

ခေတ်စမ်းစာပေက ရေးဖွဲ့သော အကြောင်းအရာ၊ ရေးဖွဲ့သည့် ပုံ သဏ္ဍာန် အရေးအသားတို့သည် ယင်းပညာတတ် တစ်စုချည်း ရေးသည် မဟုတ် ပေ။ တက္ကသိုလ်၏ ပြင်ပတွင်လည်း ထိုသဘော၊ ထိုအရေးမျိုး ခေတ်စားတွင် ကျယ်လာခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းမတိုင်မီက စမ်းတဝါးဝါး ဖြစ်နေသော ရေးဖွဲ့သည့် အကြောင်းအရာ ရေးဖွဲ့ပုံတို့သည် ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုနှင့်အတူ ကျယ်ပြန့် လာခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်သူ တစ်စုသာလျှင် မဟုတ်၊ ပြင်ပစာရေးဆရာများသည်လည်း ခေတ်စမ်းအရေး၊ ခေတ်စမ်းအတွေးကို ဖွဲ့ဆို ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုသည် တက္ကသိုလ်ပရဂျက်အတွင်း သာမက မြန်မာပြည်တစ်ပြည်လုံးသို့ ဂယက်ရိုက်သွားသော လှုပ်ရှားမှုဖြစ်သည်။ ဤသို့ တစ်ပြည်လုံးသို့ ခေတ်စမ်းအတွေး၊ ခေတ်စမ်းအရေး ကျယ်ပြန့်သွားခြင်း သည် မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် ထင်ရှားသော လှုပ်ရှားမှု တစ်ခုဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

အဆိုပါ ခေတ်စမ်းလှုပ်ရှားမှုတွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် စတင်ဖျိုးထောင် စကတည်းက ပါဝင်သူ ဖြစ်သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေအရှိန်မပျက် ဆက်လက် ရှင်သန်ရေးအတွက် စာပေများကို အဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့သူလည်းဖြစ်သည်။ ခေတ်စမ်းအတွေး ခေတ်စမ်းအရေး၏ ပြယုဂ်အဖြစ် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေ အမြောက်အမြား ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ခေတ်စမ်းအရေး ခေတ်စမ်းအတွေးဖြင့် ရေးဖွဲ့သော စာပေများကိုလည်း စာဖတ်သူ ပြည်သူတို့က စိတ်ဝင်တစား ဖတ်ရှုလေ့လာကြ

သည်။ ဝေဖန်ဆွေးနွေးကြသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အတွေးနှင့် အရေးကို နမူနာ ယူကြသည်။

ထိုမျှသာမက သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းစာပေဘက်က ရပ်တည်၍ ခေတ်စမ်းစာပေကို ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေဘက်က ခုခံကာကွယ်ခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် စီးဆင်းရန် အားသွန်ကြီးပမ်းခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းစာပေ၏ အဓိကကျသော ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

ခေတ်စမ်းစာပေအကြောင်းကို ပြောလျှင် သိပ္ပံမောင်ဝကို ချန်လှပ်၍ မရပေ။ သိပ္ပံမောင်ဝအကြောင်း ပြောလျှင်လည်း ခေတ်စမ်းစာပေမပါ၍ မပြစ်ပေ။ ခေတ်စမ်းစာပေနှင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဒဂါးတစ်ပြား၏ ခေါင်းနှင့်ပန်းကဲ့သို့ တစ်သားတည်း တစ်ထပ်တည်း ပြစ်နေပေသည်။

ထို့ပြင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းစာပေ၏ ဝါဒကိုသာ ကြေညာနေသူ မဟုတ်၊ ကြေညာသည့် ဝါဒအတိုင်း လက်တွေ့ရေးသားပြခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ စာမျိုးစုံကို ကလောင်အမည်မျိုးစုံခံယူ၍ ဂူထောင်မျိုးစုံမှ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝအမည်ဖြင့် ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ (သို့မဟုတ်) ဝတ္ထုဆောင်းပါးများ ရေးခဲ့သလို မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသားအမည်ဖြင့် မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါးများ၊ အခြားကလောင်အမည်ခွဲများဖြင့် စာပေရေးရာများ မြောက်မြားစွာ ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုတွင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ကိုယ်ခွဲများစွာဖြင့် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ပါသည်။ ယင်းသို့ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ ဦးစိန်တင်အခန်းတွင်-

‘မောင်မြသွင်က စာပေဝေဖန်သူသက်သက် ဖြစ်လေသည်။ Critic ဆိုပါတော့။ မောင်ဝကလည်း Novelist ဝတ္ထုဆရာ။ တင်မောင်မြင့်ကတော့ လမ်းညွှန်ဆရာ Essayist သူ့နေရာနှင့် သူ့နေရာကို’

ဟူ၍ ၁-၈-၃၃ နေ့စွဲပါ သူ့စာတစ်စောင်တွင် ရေးလိုက်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ သိပ္ပံမောင်ဝသည် ဝေဖန်ရေးဆရာအဖြစ် ဝတ္ထုဆရာအဖြစ် လမ်းညွှန်ဆရာအဖြစ် ခေတ်စမ်းစာပေ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုရပါ

လိမ့်မည်။

၁၉၂၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၂ ခုနှစ်ထိ ၁၅ နှစ်တာ ကာလအတွင်း သိပ္ပံမောင်ဝ ရေးခဲ့သော စာပေများကား အမျိုးအစားလည်း စုံ၍ များလည်း များလှပါသည်။ ယခုအချိန်ထိ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာများကို စုပေါင်းထုတ်ဝေထားသော စာအုပ်ချည်း (၁၃)အုပ် မှ တွေ့ရှိရပါသည်။ စာအုပ်အဖြစ် မထုတ်ဝေရသေးသော သူ့စာများ အများအပြားလည်း ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။

အချုပ်ဆိုရသော် သိပ္ပံမောင်ဝသည် ခေတ်စမ်းစာပေကို ပျိုးထောင်သူ၊ ခေတ်စမ်းဝါဒကို ဖွင့်ဆိုသူ၊ ခေတ်စမ်းစာပေဘက်မှ ခုခံကာကွယ်သူ၊ ခေတ်စမ်းဝါဒရှင်သန်ကြီးပွားရေးအတွက် စွမ်းစွမ်းတမ်း ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့သူဟု ဆိုရပါမည်။

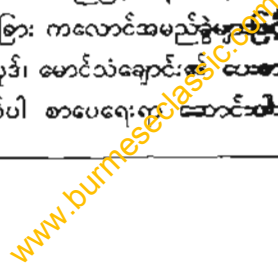
မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ကဏ္ဍတစ်ရပ်အဖြစ် တင်ကျန်ရစ်သော ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှု၊ ထိုစာပေလှုပ်ရှားမှု၏ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေရေးရာများသည် မည်သို့ရှိသည်၊ မည်သည့်အတိုင်းအတာထိ တိုးတက်ခဲ့သည်ကို လေ့လာသိရှိရန် လိုပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေအပေါ် ထားရှိသော သဘောထား၊ သဘောတရားတို့ကို ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေစေတနာ၊ စာပေတာဝန်ကျေပွန်မှုအတိုင်းအတာကို သိရှိနိုင်ပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ တာဝန်ကျေပွန်မှု၊ ကြိုးပမ်းမှု၊ စေတနာကို အတုယူ၍ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးပမ်းစိတ်များ ပြစ်ပေါ်လာနိုင်စေရာအကြောင်း ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောတရားကို လေ့လာဖော်ထုတ်တင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အခန်း (၂) တွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေရေးရာများတွင် အကျုံးဝင်သော ဆောင်းပါးများ၊ ပေးစာများ၏ တစ်ပုဒ်ချင်းအလိုက် အကြောင်းအရာအချုပ်တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သော မြန်မာစာပေအကြောင်း ဆောင်းပါး ၇၁ ပုဒ်၊ အခြား ကလောင်အမည်ခွဲများဖြင့် ရေးသားခဲ့သော စာပေရေးရာ ဆောင်းပါး ၂၇ ပုဒ်၊ မောင်သံချောင်း၏ စာပေများ ၂၁ စောင်၊ စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုစာအုပ်ပါ စာပေရေးရာ ဆောင်းပါး

၁။ နောက်ဆက်တွဲ (၈)

၄၃ ပုဒ်၊ စုစုပေါင်း ပုဒ်ရေ ၁၆၂ ပုဒ်ရှိပါသည်။ ယင်းစာပေရေးရာဆောင်းပါးများ၏ အကြောင်းအရာအချုပ်ကို တစ်ပြိုင်နက်ဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေရေးရာကြီးပမ္မာကို ထောင့်စုံအောင် လေ့လာနိုင်မည် မြန်ပါသည်။

အခန်း (၃)တွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေး သဘောထားကို စာပေရေးရာ ဆောင်းပါးများ အခြေခံ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ယင်းအခန်းတွင် 'အနာသိမှ ဆေးရုံသည်' မှီစကားကဲ့သို့ သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် အနာနှင့်တူသော မြန်မာစာပေ နိမိကျရသည့် အကြောင်းများနှင့် ပတ်သက်သော သု၏ အမြင်များ၊ သဘောထားများကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

မြန်မာစာပေ နိမိကျရသည့် အကြောင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးဆရာ၊ စာပတ်သွ၊ စာပေအမျိုးအစား၊ သတင်းစာ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများ စသည်ဖြင့် စုံထောင်မျိုးစုံ၊ ဘက်ပေါင်းစုံမှ အားနည်းချက်၊ လိုအပ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

အနာနှင့်တူသော မြန်မာစာပေနိမိကျရသည့် အကြောင်းများကို တစ်ကဏ္ဍခွဲ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ယင်းကဏ္ဍကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် မြန်မာစာပေ နိမိကျရသည့်အကြောင်းရင်းများကို သိမြင်ဆင်ခြင်နိုင်မည်ဟု ယူဆပါသည်။

အခန်း (၃) ဒုတိယဌာတွင် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အမြင်များ၊ သဘောထားများကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ဤကဏ္ဍတွင်လည်း စာပေပညာများ၏ ကဏ္ဍ၊ စာရေးဆရာတို့၏ ကဏ္ဍ၊ စာပေအမျိုးအစားအလိုက် ဆောင်ရွက်သင့်သည်များ၊ သတင်းစာများ ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းများ၏ ကဏ္ဍ၊ အယ်ဒီတာများ၏ တာဝန် စသည်ဖြင့် နေရာကဏ္ဍစုံ တင်ပြထားပါသည်။ စာပေနှင့် ပတ်သက်သည့်သော နှင်ကန်ခလုံး သူရေးရာနှင့်သူ တာဝန်တို့ကို အသေးစိတ်၍ လမ်းညွှန်ပါသည်။

မြန်မာစာပေ နယ်ပယ်ခွဲတွင်ရေး စာကောင်းပေကောင်းများ ပေါ်ထွန်းရေး၊ အကြောင်းအရာသစ်များ ရေးဖွဲ့ရေး၊ စာပေပညာရှင်သစ်များ ပေါ်ထွန်းရေး စသည့် သဘောထားတို့ကို ကဏ္ဍအလိုက် လမ်းညွှန်ထားပါသည်။ မြန်မာ

စာ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ဆေးနှင့်တူသော လမ်းညွှန်များဖြစ်ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအမြင်များ၊ သဘောထားများသည် ယခုတိုင် ခေတ်မီနေရုံမက အနာဂတ်ကာလတွင်ပါ ထားရှိရမည့် သဘောထားအမျိုး ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ ရှိရပါသည်။

ဤသို့ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအမြင်များ၊ သဘောထားများကို ဖော်ထုတ်ပြခြင်းအားဖြင့် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းများကို သိရှိလိုက်နာဆောင်ရွက်လာနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း (၄) တွင်မူ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထားနှင့် စာပေ သဘောတရားတို့ကို လေ့လာဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထားသည် သူလက်ခံယုံကြည်ထားသော အချက်များ ဖြစ်သည်။ စာပေသဘောတရားသည်မူ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေနှင့် ပတ်သက်သော လမ်းညွှန်ချက်များ ဖြစ်ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေရေးရာဆောင်းပါးများတွင် လေ့လာတွေ့ရှိရသော သဘောထားများ၊ သဘောတရားများကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ လေ့လာတင်ပြရာတွင် စာပေအမျိုးအစားအလိုက် ခွဲခြားတင်ပြ ထားပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထား၊ စာပေသဘောတရားများကို ဖြင့် ဖွဲ့ ကြည့်လျှင် ထိုခေတ် ထိုအခါက တိုးတက်သော သဘောထား၊ သဘောတရားများဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ယခုခေတ် မျက်မှောက်ကာလအထိ ခေတ်မီနေသေးသော သဘောထား၊ သဘောတရားအများအပြား မပါဝင်သည်ကိုလည်း လေ့လာတွေ့ ရှိရပါသည်။

ဤအခန်းတွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေရေးရာ ဆောင်းပါးများမှ စာပေ သဘောထား၊ စာပေသဘောတရား သက်ဝင်သော မူရင်းအရေးအသားများကို ဦးစွာ ကောက်နုတ်တင်ပြပါသည်။ ငြိမ့်စာပေအမျိုးအစားအလိုက် ပေါ်ထွက်လာသော သဘောထား၊ သဘောတရားများကို နှိုင်းယှဉ်၍ အနှစ်ချုပ် တင်ပြပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထား၊ သဘောတရားအနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ကို လေ့လာကြည့်ခြင်းဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် စာရေးဆရာတစ်ဦးအဖြစ် စာပေ

တာဝန်ကျေမကျေ၊ စာပေအယူအဆ တိုးတက်မှု ရှိ မရှိကို ဝေပန်သုံးသပ်နိုင်မည်ဟု ယူဆပါသည်။ ထို့ပြင် သိပ္ပံမောင်ဝသည် မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် စွမ်းစွမ်းတမ်း ဆောင်ရွက်သူဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သူ၏ စာပေသဘောထား၊ သဘောတရားများက ဖော်ပြနေပါသည်။

ကလောင်အမျိုးမျိုးဖြင့် ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာပြည်သူတို့၏ ဆင်းရဲသည်ဘဝကို ထင်ဟပ်ခဲ့သော ဝတ္ထုဆောင်းပါးများကို ရေးခဲ့သည်။ ကိုလိုနီခေတ်ကို ခေတ်ဆိုးခေတ်ကျပ်အဖြစ် ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်များကို တွေ့ရှိရသည်။

နိုင်ငံရေးအရ အတိအလင်း မဆန့်ကျင်ခဲ့သော်လည်း နယ်ချဲ့လက်အောက် အနိမ့်ဘဝ ရောက်နေသာ မြန်မာစာပေကို ပြန်လည်နိုးထကြီးပွားတိုးတက်လာအောင်ကား စွမ်းစွမ်းတမ်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်။

သူ၏ စာပေရေးရာ ကြီးပမ်းမှု၊ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအားသန်မှု စေတနာတို့ကို သူ့စာပေများက ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြနေပါသည်။ ဤအခန်း (၄) သည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေတာဝန်ကျေပွန်မှုကို မီးမောင်းထိုးပြမည်ဟု ယူဆပါသည်။

အခန်း (၅) တွင်မူ ခြံငံသုံးသပ်ချက်ကို တင်ပြထားပါသည်။ ခြံငံသုံးသပ်ချက်သည်မူ သိပ္ပံမောင်ဝသည် စာပေတာဝန်ကျေပွန်သော စာရေးဆရာတစ်ယောက်၊ မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် ဘက်စုံဆောင်ရွက်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်၊ ထိုခေတ် ထိုအခါက တိုးတက်သော စာပေအယူအဆ ရှိသည့် စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း သူ့စာပေရေးရာ ဆောင်းပါးများကို အခြေခံ၍ အဆိုပြု တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေကြီးပမ်းမှု၊ စာပေတာဝန်ကျေပွန်မှု၊ တိုးတက်သော စာပေအယူအဆရှိခဲ့မှု၊ မြန်မာစာပေတိုးတက်ရေးအတွက် တစ်စိတ်မတ်မတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုတို့ကို အားကျနည်းယူပြီး မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်လိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာမည်ဆိုပါလျှင် ကျမ်းကို ပြုစုကျိုးနပ်ပြီဟု ယူဆပါသည်။

နိဂုံး

ဤကျမ်းကို သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ရေးသား ပြုစုတင်ပြခဲ့ပါသည်။ ဤကျမ်းတွင် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေဘဝ၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေရေးရာဆောင်းပါးများ၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာပေကြီးပွားတိုးတက်ရေး သဘောထား၊ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေသဘောထားနှင့် စာပေသဘောတရား ခြံငံသုံးသပ်ချက်ဟူ၍ အခန်းကြီး (၅) ခန်းခွဲပြီး ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ဤကျမ်းကို ပြုစုတင်ပြခြင်းဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ မြန်မာစာ ကြီးပွားတိုးတက်ရေး ကြီးပမ်းမှု၊ စာပေရေးရာ ကြီးပမ်းမှုတို့ကို အမှန်အတိုင်း ပေါ်လွင်လာမည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤသို့ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေရေးရာ ကြီးပမ်းမှုများကို အားကျပြီး မြန်မာစာပေ ကြီးပွားတိုးတက်ရေး၊ စာပေတာဝန်ကျေပွန်ရေး၊ စာရေးဆရာကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်လာရေးတို့ကို သက်ဝင်လာနိုင်၊ ကြီးပမ်းလာနိုင်သည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာပေတာဝန်ကျေပွန်မှုကို အသိအမှတ်ပြုသည်ဟုဆိုလျှင်ပင် ဤကျမ်းပြုစုရသည့် ရည်ရွယ်ချက်မြောက်ပြီဟု ယူဆပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (က)

သိပ္ပံမောင်ဝမ်း စာဆောင်းပါးများ

(က) သိပ္ပံကျောင်းသား-မောင်မြသွင်၊ မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား အမည်ဖြင့် ရေးခဲ့သော မြန်မာစာအကြောင်း ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးများ

- ၁။ မြန်မာစာပေအကြောင်း၊ နံပါတ် (၃)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၆၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၂။ " နံပါတ် (၄)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၇၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၃။ " နံပါတ် (၅)၊ သူရိယသတင်းစာ (၂၄၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၄။ " နံပါတ် (၆)၊ သူရိယသတင်းစာ (၃၀၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၅။ " နံပါတ် (၇)၊ သူရိယသတင်းစာ (၄၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၆။ " နံပါတ် (၈)၊ သူရိယသတင်းစာ (၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၇။ " နံပါတ် (၉)၊ သူရိယသတင်းစာ (၇၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၈။ " နံပါတ် (၁၀)၊ သူရိယသတင်းစာ (၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၉။ " နံပါတ် (၁၁)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၅၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၁၀။ " နံပါတ် (၁၄)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၄၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၈)
- ၁၁။ " နံပါတ် (၂၃)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)

၁၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း၊ နံပါတ် (၂၄)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၉၊ မတ်၊ ၁၉၂၉)

၁၃။ " နံပါတ် (၂၅)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၆၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)

၁၄။ " နံပါတ် (၂၆)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၇၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)

၁၅။ " နံပါတ် (၂၇)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၉၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)

၁၆။ " နံပါတ် (၂၈)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၆၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)

၁၇။ " နံပါတ် (၃၀)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)

၁၈။ " နံပါတ် (၃၁)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၊ မတ်၊ ၁၉၂၉)

၁၉။ " နံပါတ် (၃၂)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၄၊ မတ်၊ ၁၉၂၉)

၂၀။ " နံပါတ် (၃၄)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၁၊ မတ်၊ ၁၉၂၉)

၂၁။ " နံပါတ် (၃၅)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၁၊ မတ်၊ ၁၉၂၉)

၂၂။ " နံပါတ် (၃၆)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၉)

၂၃။ " နံပါတ် (၃၇)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၈၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၉)

၂၄။ " နံပါတ် (၃၈)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၂၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၉)

၂၅။ " နံပါတ် (၃၉)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၀၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၉)

၂၆။ " နံပါတ် (၄၀)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၂၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၉)

၂၇။ မြန်မာစာပေအကြောင်း၊ နံပါတ် (၄၁)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၃၀၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၉)

၂၈။ " နံပါတ် (၄၂)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၈၊ မေ၊ ၁၉၂၉)

၂၉။ " နံပါတ် (၄၃)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၅၊ မေ၊ ၁၉၂၉)

၃၀။ " နံပါတ် (၄၄)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၁၊ မေ၊ ၁၉၂၉)

၃၁။ " နံပါတ် (၄၅)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၉)

၃၂။ " နံပါတ် (၄၆)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၃၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၉)

၃၃။ " နံပါတ် (၄၇)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၁၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၉)

၃၄။ " နံပါတ် (၄၇-က)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၃၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၉)

၃၅။ " နံပါတ် (၄၉)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၈၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၉)

၃၆။ " နံပါတ် (၅၀)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၂၉)

၃၇။ " နံပါတ် (၅၀-က)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၅၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၂၉)

၃၈။ " နံပါတ် (၅၁-ခ)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၈၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၂၉)

၃၉။ " နံပါတ် (၅၃)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၁၆၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၂၉)

၄၀။ " နံပါတ် (၅၄)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၂၉)

၄၁။ " နံပါတ် (၅၄-ခ)၊

သူရိယသတင်းစာ
(၂၄၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၂၉)

- ၄၂။ မြန်မာစာပေအကြောင်း နံပါတ် (၅၅)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၂၉)
- ၄၃။ " နံပါတ် (၅၆)၊ သူရိယသတင်းစာ (၅၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၂၉)
- ၄၄။ " နံပါတ် (၅၇)၊ သူရိယသတင်းစာ (၇၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၉)
- ၄၅။ " နံပါတ် (၅၉)၊ သူရိယသတင်းစာ (၂၈၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၉)
- ၄၆။ " နံပါတ် (၆၁)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၀)
- ၄၇။ " နံပါတ် (၆၁-က)၊ သူရိယသတင်းစာ (၈၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၀)
- ၄၈။ " နံပါတ် (၆၁-ခ)၊ သူရိယသတင်းစာ (၉၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၀)
- ၄၉။ " နံပါတ် (၆၃)၊ သူရိယသတင်းစာ (၂၇၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၀)
- ၅၀။ " ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၃၀)
- ၅၁။ " နောက်ဆက်တွဲနံပါတ် (က)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၄၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၃၀)
- ၅၂။ မြန်မာမှု အခန်း(ဃ)၊ မြန်မာပြဇာတ်များ၊ နံပါတ် သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၀)
- ၅၃။ " နံပါတ် ၉(ဂ)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၄၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀) စာ ၇-၈။
- ၅၄။ " နံပါတ် ၉(ဃ)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၁၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀) စာ ၁၁-၁၂။
- ၅၅။ " အခန်း ၉၊ ကျောက်စာရုံနံပါတ် (၁)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၇၊ မေ၊ ၁၉၃၀) စာ ၂၇-၂၈။

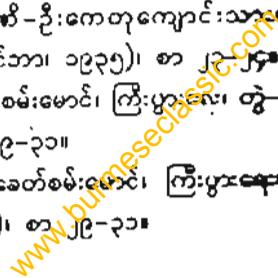
- ၅၆။ မြန်မာမှု ကျောက်စာနံပါတ် ၂၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၂၊ မေ၊ ၁၉၃၀) စာ ၂၃-၂၄။
- ၅၇။ " ကျောက်စာနံပါတ် ၃၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၂၊ မေ၊ ၁၉၃၀) စာ ၂၃-၂၄။
- ၅၈။ " ကျောက်စာနံပါတ် ၄၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၂၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၀) စာ ၅-၆။
- ၅၉။ " ကျောက်စာနံပါတ် (၄-က)၊ သူရိယသတင်းစာ (၉၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၀)
- ၆၀။ " ကျောက်စာနံပါတ် (၄-ခ)၊ သူရိယသတင်းစာ (၁၄၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၀)
- ၆၁။ " အခန်း (၉)၊ ကျောက်စာနံပါတ် ၇၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၀၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၀)၊ စာ ၅-၆။
- ၆၂။ " အခန်း ()၊ မြန်မာပန်းချီ နံပါတ် ၂၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၂၂၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၃၀)၊ စာ ၂၅-၂၆။
- ၆၃။ " အခန်း (၄)၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၂၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၃၀)၊ စာ ၉-၁၀။
- ၆၄။ " နံပါတ် ၄၊ သူရိယသတင်းစာ၊ (၁၃၊ အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၃၀)၊ စာ ၅။
- ၆၅။ မြန်မာစာဂုဏ်ထူးအောင်မြင်သူတို့အကြောင်း၊ ဒဂုန်၊ အတွဲ ၁၃၊ အမှတ် ၁၅၆၊ (ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၃)၊ စာ ၁၁-၁၇။
- ၆၆။ ပုဂံဝန်ထောက်မင်း၊ မြဝတီ၊ အတွဲ ၁၁၊ အမှတ် ၆၊ (ဧပြီ၊ ၁၉၆၃)၊ စာ ၂၁-၂၃။
- ၆၇။ ဦးကျော်ဒွန်း၊ ငွေတာရီ၊ အမှတ် ၃၄၊ (ဧပြီ၊ ၁၉၆၃) စာ ၃၇-၃၈။
- ၆၈။ စန္ဒရာ့ကိုကျော်၊ ငွေတာရီ၊ အမှတ် ၃၇၊ (မေ၊ ၁၉၆၃) စာ ၄၃-၄၄။
- ၆၉။ တက္ကသိုလ်ဆရာကြီး ဦးဖွား၊ မြဝတီ၊ အတွဲ ၁၁၊ အမှတ် ၆၊ (ဧပြီ၊ ၁၉၆၃) စာ ၂၁-၂၃။
- ၇၀။ ပါမောက္ခဦးဖေမောင်တင်၊ မြဝတီ၊ အတွဲ ၁၁၊ အမှတ် ၉၊ (မေ၊ ၁၉၆၃) စာ ၂၃-၂၄။

နောက်ဆက်တွဲ (ခ)

(ခ) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ အခြားကလောင်အမည်များဖြင့် ရေးသည့် စာပေကောင်း ပါးများ

- ၁။ ကောလိပ်ကျောင်းသားဝတ္ထု၊ ရေးသူမပါရှိ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၂၁၊ မှတ်-၁၃၀၊ (နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅) စာ ၅၀၂-၅၀၃။
- ၂။ ခေါင်းကြီးပိုင်း၊ ရေးသူမပါရှိ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၂၁၊ မှတ်-၁၃၀၊ (နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅) စာ ၄၇၉-၄၈၀။
- ၃။ ခေတ်စမ်းကဗျာနှင့် ဦးစိန်အားပြန်ကြားချက်၊ ရေးသူမောင်တဝမ်းပု၊ မြန်မာ့ နေ့စဉ်သတင်းစာ၊ (၂၉၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၅) စာ ၆။
- ၄။ ခေတ်စမ်းစာပေ၊ ရေးသူမောင်ဇာကြီး၊ မြန်မာ့နေ့စဉ်သတင်းစာ၊ (၂၀၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၅) စာ ၅-၆။
- ၅။ ခေတ်စမ်းစာပေ၊ ရေးသူမောင်ခကျေး၊ မြန်မာ့ နေ့စဉ်သတင်းစာ၊ (၂၀၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၅) စာ ၅-၆။
- ၆။ ဂန္ထလောက၊ ရေးသူ-တင်မောင်မြင့်၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၆၇၊ အမှတ် ၁၀၁၊ (ဇွန်၊ ၁၉၃၅) စာ ၅-၆။
- ၇။ စာအမြဲတေ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၂၂၊ အမှတ် ၁၀၄၊ (ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၇) စာ ၅၆၆-၅၆၉။
- ၈။ စာစွဲသူ၊ ရေးသူမပါရှိ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၂၂၊ အမှတ် ၁၃၇၊ (မေ၊ ၁၉၃၆) စာ ၂၁၃-၂၁၄။
- ၉။ ညစ်ညမ်းသော ဝတ္ထုများ၊ ရေးသူ-မပါရှိ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၂၆၊ အမှတ် ၁၉၃၊ (ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၄၁) စာ ၄၄၉-၅၅၁။
- ၁၀။ စာပေဝေဖန်ခန်း၊ ထွင်ခေါင်ဆရာတော်၊ ရေးသူ-မဏိ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၂၅၊ အမှတ် ၁၇၇၊ (စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၃၉) စာ ၃၆၉-၃၇၁။
- ၁၁။ ပြန်၍ကြည့်သော်၊ ရေးသူ-မပါရှိ၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၄၊ အမှတ် ၁၊ (အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၃၅) စာ ၁-၂။
- ၁၂။ မြန်မာစာစီစာကုံး၊ ရေးသူ-မောင်တောက်ထွန်း၊ အမျိုးသားကျောင်းဆရာ၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၂၊ အမှတ် ၁၁၊ (ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၅) စာ ၂၆-၂၈။
- ၁၃။ မြန်မာစာပေ၊ ကာလပေါ်ဝတ္ထုများ၊ ရေးသူ-မဏိ-ဦးကေတုကျောင်းသား၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၃၊ မှတ်-၁၁၊ (ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၅) စာ ၂၆-၂၈။

- ၁၄။ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာပြဇာတ်များ၊ ရေးသူ-မဏိ-ဦးကေတုကျောင်းသား၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၃၊ အမှတ် ၁၂၊ (စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၃၅) စာ ၁၀-၁၂။
- ၁၅။ မြန်မာပြဇာတ်အကြောင်း၊ ရေးသူ-မောင်စိန်လင်းယုနီတစိတိကောလိပ် မဂ္ဂဇင်း၊ တွဲ-၄၊ အမှတ် ၁၊ (အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၃၅) စာ ၅၁။
- ၁၆။ မှတ်တမ်းပြိုင်ပွဲအစီရင်ခံစာ၊ ရေးသူ-အယ်ဒီတာ၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၊ တွဲ-၄၊ အမှတ်-၁၊ (နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅)၊ စာ ၄-၇။
- ၁၇။ ယုနီတစိတိဘွဲ့င်ကောက်၊ ရေးသူ-ရှေးခေတ်ဟောင်း၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၄၊ အမှတ်-၂၊ (နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅)၊ စာ ၄-၇။
- ၁၈။ ယိုးဒယားဂိုက်၊ ရေးသူ-မဏိ-ဦးကေတုကျောင်းသား၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၄၊ မှတ်-၁၀၊ (ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၆)၊ စာ ၃၅-၃၆။
- ၁၉။ ရန်ကုန်မြို့တွင် ရေးဦးဆုံးထုတ်ဝေသော လောကီသုတပညာသတင်းစာ၊ ရေးသူ- မဏိ-ဦးကေတုကျောင်းသား၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၄၊ အမှတ်-၁၊ (အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၃၅)၊ စာ ၃၉-၄၀။
- ၂၀။ ဝေဖန်စာပြိုင်ပွဲအစီရင်ခံစာ၊ ရေးသူ-အယ်ဒီတာ၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၃၊ အမှတ်-၁၁၊ (ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၅)၊ စာ ၃၇-၃၉။
- ၂၁။ ဝေဖန်စာ၊ သူရဲကောင်းသုံးယောက်၊ ရေးသူမပါရှိ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၂၁၊ အမှတ်-၂၃၀၊ (နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅) စာ ၅၀-၅၂။
- ၂၂။ သတင်းစာကောင်းအလိုရှိသည်၊ ရေးသူမပါရှိ၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၂၅၊ အမှတ်- ၁၇၅၊ (ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၉)၊ စာ ၂၇၉-၂၈၃။
- ၂၃။ သဘောရှိရွေးချယ်ရလျှင်၊ ရေးသူ- ကောလိပ်ခင်၊ ဂန္ထလောက၊ တွဲ-၁၃၊ မှတ်-၇၆၊ (မေ၊ ၁၉၃၁)၊ စာ ၂၁၆-၂၁၈။
- ၂၄။ သူရိယသတင်းစာ၊ ရေးသူ-မဏိ- ဦးကေတုကျောင်းသား၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၄၊ အမှတ်-၄၊ (ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၆)၊ စာ ၂၄-၂၈။
- ၂၅။ ဟံသာဝတီသတင်းစာ၊ ရေးသူ-မဏိ-ဦးကေတုကျောင်းသား၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၄၊ အမှတ်-၃၊ (ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၃၅)၊ စာ ၂၃-၂၄။
- ၂၆။ အိတလီသွားမှတ်တမ်း၊ ရေးသူ- ခေတ်စမ်းမောင်၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၄၊ မှတ်-၂၊ (နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅)၊ စာ ၂၉-၃၁။
- ၂၇။ အောက်စဖို့ဒ်သွားမှတ်တမ်း၊ ရေးသူ ခေတ်စမ်းမောင်၊ ကြီးပွားရေး၊ တွဲ-၄၊ အမှတ်-၂၊ (နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၅)၊ စာ ၂၉-၃၁။

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ)

နောက်ဆက်တွဲ (ဣ)

(ဂ) မောင်သံချောင်းပေးစာများ

- ၁။ ပေးစာအမှတ် (၁)၊ ကြီးပွားရေး (အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၃၄)
- ၂။ ပေးစာအမှတ် (၂)၊ ကြီးပွားရေး (နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၃၄)
- ၃။ ပေးစာအမှတ် (၃)၊ ကြီးပွားရေး (ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၃၄)
- ၄။ ပေးစာအမှတ် (၄)၊ ကြီးပွားရေး (ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၅)
- ၅။ ပေးစာအမှတ် (၅)၊ ကြီးပွားရေး (ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၃၅)
- ၆။ ပေးစာအမှတ် (၆)၊ ကြီးပွားရေး (မတ်၊ ၁၉၃၅)
- ၇။ ပေးစာအမှတ် (၇)၊ ကြီးပွားရေး (ဧပြီ၊ ၁၉၃၅)
- ၈။ ပေးစာအမှတ် (၈)၊ ကြီးပွားရေး (မေ၊ ၁၉၃၅)
- ၉။ ပေးစာအမှတ် (၉)၊ ကြီးပွားရေး (ဇွန်၊ ၁၉၃၅)
- ၁၀။ ပေးစာအမှတ် (၁၀)၊ ကြီးပွားရေး (ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၅)
- ၁၁။ ပေးစာအမှတ် (၁၁)၊ ကြီးပွားရေး (ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၅)
- ၁၂။ ပေးစာအမှတ် (၁၂)၊ ကြီးပွားရေး (စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၃၅)
- ၁၃။ ပေးစာအမှတ် (၁၃)၊ ကြီးပွားရေး (အောက်တိုဘာ၊ ၁၉၃၅)
- ၁၄။ ပေးစာအမှတ် (၁၄)၊ ကြီးပွားရေး (ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၃၅)
- ၁၅။ ပေးစာအမှတ် (၁၅)၊ ကြီးပွားရေး (ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၃၆)
- ၁၆။ ပေးစာအမှတ် (၁၆)၊ ကြီးပွားရေး (ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၃၆)
- ၁၇။ ပေးစာအမှတ် (၁၇)၊ ကြီးပွားရေး (မတ်၊ ၁၉၃၆)
- ၁၈။ ပေးစာအမှတ် (၁၈)၊ ကြီးပွားရေး (ဧပြီ၊ ၁၉၃၆)
- ၁၉။ ပေးစာအမှတ် (၁၉)၊ ကြီးပွားရေး (မေ၊ ၁၉၃၆)
- ၂၀။ ပေးစာအမှတ် (၂၀)၊ ကြီးပွားရေး (ဇွန်၊ ၁၉၃၆)
- ၂၁။ ပေးစာအမှတ် (၂၁)၊ ကြီးပွားရေး (ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၆)

(ဃ) စာပေယဉ်ကျေးမှုစာအုပ်စာပေရေးရာဆောင်းပါးများ

(က) မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား အမည်ဖြင့် ရေးသားသော မြန်မာစာပေအကြောင်း ခေါင်းစဉ်ပါ ဆောင်းပါးများ၊ (ခ) အခြား ကလောင် အမည်များဖြင့် ရေးသော စာပေရေးရာဆောင်းပါးများ၊ (ဂ) မောင်သံချောင်း ပေးစာများတို့တွင် မပါဝင်သော 'စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု' စာအုပ်ပါ သိပ္ပံ မောင်ဝ၏ ကလောင်အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ရေးထားသော စာပေရေးရာ ဆောင်း ပါးများကို စာရင်းပြုစုဖော်ပြပါသည်။

- ၁။ အရေးကြီးသည့် အဘိဓာန်၊ မောင်စိန်တင်-ယူနီဗာစီတီကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၁၊ မတ်၊ ၁၉၂၇)
- ၂။ မြန်မာစကားအချို့ပျောက်ကွယ်မည့်ဘေးမှ တားဆီးရန်၊ မောင်စိန်တင်၊ ယူနီဗာစီတီကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၆၊ မတ်၊ ၁၉၂၇)
- ၃။ လက်မှုပညာဆိုင်ရာစကားများ၊ မောင်စိန်တင်- ယူနီဗာစီတီကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၃၊ ဧပြီ၊ ၁၉၂၇)
- ၄။ ကစားအမျိုးမျိုးမှ အခေါ်အဝေါ်များ၊ မောင်စိန်တင်-ယူနီဗာစီတီကျောင်း သား၊ သူရိယ၊ (၇၊ မေ၊ ၁၉၂၇)
- ၅။ ရဟန်းတော်များနှင့်ဆိုင်သော ခေါ်ဟာရများ၊ မောင်စိန်တင်-ယူနီဗာစီတီ ကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၇၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၇)
- ၆။ စစ်တမ်းလားစကားများ၊ မောင်စိန်တင်-ယူနီဗာစီတီကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၉၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၇)
- ၇။ ရှေးအဓိပ္ပာယ်နှင့် ယနေ့အဓိပ္ပာယ်၊ မောင်စိန်တင်- ယူနီဗာစီတီကျောင်း သား၊ သူရိယ၊ (၁၁၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၇)
- ၈။ သဘင်မှုဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းများ၊ မောင်စိန်တင်-ယူနီဗာစီတီကျောင်း သား၊ သူရိယ၊ (၁၆၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၇)
- ၉။ ပေါ်ပေါက်ခါစ စကားကလေးများ၊ မောင်စိန်တင်-ယူနီဗာစီတီကျောင်း သား၊ သူရိယ၊ (၁၈၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၇)
- ၁၀။ သရော်စာရေးသည့် မစ္စတာမောင်မိုင်း၊ မောင်မြသွင်၊ သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၃၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၂၉)

- ၁၉။ လှထွန်း (မြန်မာစာ)
- ၁၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၅၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၂၉)
- ၁၂။ လယ်တီပုဏ္ဏီတဆရာ ဦးမောင်ကြီး၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ (၁၇၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၂၉)
- ၁၃။ မေတ္တာစာ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၇၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၂၉)
- ၁၄။ ဆောင်းပါးကောင်း၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)
- ၁၅။ စာရေးဆရာများအကြောင်း၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)
- ၁၆။ ပြဇာတ်နှင့် ပြဇာတ်ရေးဆရာများ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၁၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၂၉)
- ၁၇။ သတ်ပုံ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၇၊ မတ်၊ ၁၉၂၉)
- ၁၈။ နိုင်ငံခြားစာပေ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၅၊ မေ၊ ၁၉၂၉)
- ၁၉။ စာအရေးအသား၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၁၊ ဇွန်၊ ၁၉၂၉)
- ၂၀။ ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်း၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၂၉)
- ၂၁။ ယခုခေတ်နှင့် ရှေးလူကြီးများ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၄၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၂၉)
- ၂၂။ နိုင်ငံခြားသားရေးသည့် ရာဇဝင်၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ (၅၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀)
- ၂၃။ ဦးဘသန်း၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၉၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀)
- ၂၄။ ဟာဗီနှင့် ဦးဘသန်း၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၉၊ ဧပြီ၊ ၁၉၃၀)
- ၂၅။ ဝေဖန်ချက်၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၈၊ မေ၊ ၁၉၃၀)
- ၂၆။ မျက်နှာငယ်သည့် မြန်မာစာပေ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၀၊ မေ၊ ၁၉၃၀)
- ၂၇။ ဦးဖေမောင်တင်၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၇၊ ဇွန်၊ ၁၉၃၀)

သိပ္ပံမောင်ဝနှင့် မြန်မာစာပေ

- ၂၈။ ဘာကြောင့် ဂုဏ်ထူးယူလိုသူနည်းနေသလဲ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၆၊ ဇွန်၊ ၁၉၃၀)
- ၂၉။ ဦးပုည၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၇၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၀)
- ၃၀။ ဦးပုညနှင့် ရိုတ်စပီးယား၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၇၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၀)
- ၃၁။ မင်းခစားပြဿနာ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၂၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၀)
- ၃၂။ ဦးဖိုးကျားချီးမွမ်းပုံ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ (၂၃၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၀)
- ၃၃။ ဦးပုညအရေးအသား၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၃၀)
- ၃၄။ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးအကြံပေးချက်များ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၃၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၃၀)
- ၃၅။ ခိုင်ခံ့သောသက်သေ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၉၊ မေ၊ ၁၉၃၁)
- ၃၆။ ကျောက်စာခေတ်၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၃၀၊ မေ၊ ၁၉၃၁)
- ၃၇။ ဦးဖေမောင်တင်နှင့် မြန်မာစာပေ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၀၊ ဇွန်၊ ၁၉၃၁)
- ၃၈။ မြန်မာစာအခြေအမြစ်၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၂၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၁)
- ၃၉။ အတိုချုပ်ရေးသားလာကြပုံ၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၄၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၃၁)
- ၄၀။ အဖြူထည့်၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၁)
- ၄၁။ ကျောက်စာအထောက်အထား၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၇၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၁)
- ၄၂။ ကျောက်စာကျောက်၊ မောင်မြသွင်- သိပ္ပံကျောင်းသား၊ သူရိယ၊ (၁၀၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၃၁)

နောက်ဆက်တွဲ

(င)သိပ္ပံမောင်ဝန်၏ ကလောင်အမည်ခွဲများ

- ၁။ ကောလိပ်ခင်
- ၂။ ခင်ခင်ထွေး- ရန်ကုန်
- ၃။ ခေတ်စမ်းမောင်
- ၄။ ခြင်းသမားသခင်
- ၅။ ဂုဏ်မက်သူ
- ၆။ တရားခံရှေ့နေ
- ၇။ တင့်တင့်
- ၈။ တင်တင်ထွေး၊ ရန်ကုန်
- ၉။ တင်မောင်မြင့်
- ၁၀။ ပုလိပ်လူထွက်
- ၁၁။ ဖိုးမတ်ချင်
- ၁၂။ ဘီလပ်ပြန်
- ၁၃။ ဘီလပ်နေ
- ၁၄။ ဘိုးဖေ
- ၁၅။ မဏိ-ဦးကေတုကျောင်းသား
- ၁၆။ မောင်ကကြီး
- ၁၇။ မောင်ခကျွေး
- ၁၈။ မောင်စိန်တင်
- ၁၉။ မောင်ဏကြီး
- ၂၀။ မောင်တဝမ်းပူ
- ၂၁။ မောင်တင်၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်
- ၂၂။ မောင်တောက်ထွန်း၊ အမျိုးသားကျောင်းဆရာ
- ၂၃။ မောင်ထိပ်ပြောင်
- ၂၄။ မောင်မောင်
- ၂၅။ မောင်မောင်-ဖျာပုံ

သိပ္ပံမောင်ဝန် မြန်မာစာပေ

- ၂၆။ မောင်မြသွင်-သိပ္ပံကျောင်းသား
- ၂၇။ မောင်ရွှေလှ
- ၂၈။ မောင်ရွှေသိန်း-ကုန်သည်
- ၂၉။ မောင်လှမောင်-စစ်ကိုင်း
- ၃၀။ မောင်လူအေး
- ၃၁။ မောင်သံချောင်း
- ၃၂။ မောင်သိန်းဖေ-ဟိုက်စကူးကျောင်းသား
- ၃၃။ မောင်ယပက်လက်
- ၃၄။ မောင်ဝ
- ၃၅။ မောင်ဝ-ချောင်က
- ၃၆။ ယုဝ
- ၃၇။ ရှေးခေတ်ဟောင်း
- ၃၈။ ဝစီရာတင့်
- ၃၉။ ဝတ္ထုဆရာတစ်ဦး
- ၄၀။ သတင်းစာဆရာတစ်ဦး
- ၄၁။ သိန်းဖေ
- ၄၂။ သိပ္ပံကျောင်းသား-မောင်မြသွင်
- ၄၃။ အမှန်ကြိုက်သူ
- ၄၄။ ဦးကုသလ-စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး
- ၄၅။ ဦးစိန်တင်
- ၄၆။ ဦးရွှေလှ (အငြိမ်းစားဝန်ထောက်)
- ၄၇။ ဦးသာမောင်-မန္တလေး
- ၄၈။ ဦးသောဘိတ-ရွှေကျင်ဂိုဏ်း
- ၄၉။ ဦးသက္က-ရန်ကုန်
- ၅၀။ အေး
- ၅၁။ အယ်ဒီတာ
- ၅၂။ X

(စ) သိပ္ပံမောင်ဝ၏ လုံးချင်းစာအုပ်များ

- ၁။ မောင်စမ်းစာပေအထွေထွေ၊ ရန်ကုန်၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၆၆၊ စာမျက်နှာ-၅၃၈၊ (ပုဂံစာအုပ်အမှတ်-၁၁၀)
- ၂။ ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ (ဒုတိယတွဲ)၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံပညာပြန့်ပွားရေးအသင်း၊ ၁၉၃၈၊ စာမျက်နှာ-၂၁၂၊ (ခေတ်စမ်းစာပေကျမ်းစဉ်-၅)
- ၃။ ခေတ်စမ်းပုံပြင်များ (ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ ၂-တွဲပေါင်း)၊ ရန်ကုန်၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၇၆၊ စာမျက်နှာ-၄၄၆၊ ပုဂံစာအုပ်အမှတ်-၂၅၀)
- ၄။ ခေတ်စမ်းရာဇဝင်ရေးရာများ၊ ရန်ကုန်၊ ကြေးမုံစာပေ ပြန့်ချိရေး၊ ၁၉၅၅၊ စာမျက်နှာ-၁၅၄။
- ၅။ စာ၊ ရန်ကုန်၊ စာနယ်မြေစာပေ၊ စုနစ်မပါ၊ စာမျက်နှာ-၃၂၃။
- ၆။ စာပေယဉ်ကျေးမှု၊ မန္တလေး၊ ကြီးပွားရေးစာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၇၆၊ ဇူလိုင်လ၊ စာမျက်နှာ-၂၇၁။
- ၇။ စစ်အတွင်းနေ့စဉ်မှတ်တမ်း၊ ရန်ကုန်၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်၊ ၁၉၆၆၊ စာမျက်နှာ-၄၆၃၊ (ပုဂံစာအုပ်အမှတ်-၁၁၇)။
- ၈။ မှတ်တမ်းစာပေများ၊ ရန်ကုန်၊ ကြေးမုံစာပေပြန့်ချိရေး၊ ၁၉၅၅၊ စာမျက်နှာ-၁၉၅။
- ၉။ လှဦးမယ်ဝတ္ထု၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံပညာပြန့်ပွားရေးအသင်း၊ ၁၉၃၃၊ စာမျက်နှာ-၄၇။
- ၁၀။ ဝတ္ထုဆောင်းပါးများ၊ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၆၁၊ စာမျက်နှာ-၂၀၆။
- ၁၁။ သူ့စာတွေကပြောတဲ့ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ မန္တလေး၊ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၇၀၊ စာမျက်နှာ-၆၁၁။
- ၁၂။ သုံးပွင့်ဆိုင်ခေတ်စမ်းစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ရှုမဝစာအုပ်၊ ၁၉၅၅၊ စာမျက်နှာ-၂၉၆၊ (ရှုမဝပေပူးလွှာစာစဉ်-၁)
- ၁၃။ အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံပြန့်ပွားရေးအသင်း၊ ၁၉၃၈၊ စာမျက်နှာ-၂၈၄။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ခင်အေး (ဦး)နှင့် မောင်ထင်၊ မြန်မာစကားပြေစာတမ်းများ၊ (ပထမတွဲ)၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၈၃။
- ၂။ စနေစာပေဂိုင်း၊ ပအကြိမ်၊ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး၊ ၁၉၆၇၊ မေလ။
- ၃။ စာတမ်းငယ်စာပေစာတမ်းများ၊ ပထမတွဲ၊ ပထမအကြိမ်၊ ၁၉၈၇။
- ၄။ စာပေစာတမ်းများ၊ အထက်မြန်မာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်းကြီး၊ ကြီးပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး၊ ၁၉၆၇၊ မတ်လ။
- ၅။ စုပေါင်း၊ မြန်မာစာပေရေစီးကြောင်း၊ အရုဏ်ဦးစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၇၊ သြဂုတ်လ။
- ၆။ တာရာ(ဒဂုန်)၊ စာပေသဘောတရား၊ ဝေဖန်ရေးစာပေ လှုပ်ရှားမှု နဲ့သာတိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ပအကြိမ်၊ ၁၉၆၇၊ သြဂုတ်။
- ၇။ တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေ၊ စာဆိုနှင့် သုတေသီ၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၇။
- ၈။ တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေ၊ မြန်မာစာမိတ်ဖွဲ့၊ စာပေလောက၊ ၁၉၇၃၊ ဇေယျာဝါရီလ။
- ၉။ ထင်(မောင်)၊ မြန်မာ့အသံကျော်ဦး၊ မောင်ဆုရှင်၊ ခရီးသွားစာပေစာတမ်းများ၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၈၁။
- ၁၀။ ဖေမောင်တင် (ဦး)၊ ဂန္ထလောကစာပေစာတမ်းဖတ်ဖွဲ့၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၉၁။
- ၁၁။ မြသန်းတင်၊ ကျွန်တော်ဆရာတော်ဂျီနှင့် သီရိပစ္စယာအလွမ်း၊ ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊ မှတ် ၆၁၊ ၁၉၉၀ ဇွန်။
- ၁၂။ " မှတ် ၆၂၊ ၁၉၉၀ ဇွန်။
- ၁၃။ " မှတ် ၆၄၊ ၁၉၉၀ ဇွန်။
- ၁၄။ မြန်မာစာပေစစ်တမ်း၊ အထက်ဗမာနိုင်ငံစာရေးဆရာအသင်း၊ ပအကြိမ်၊ စာပေဆွေးနွေးပွဲစာတမ်းများ၊ ကမ္ဘာ့ခေတ်စာအုပ်တိုက်၊ မန္တလေး၊ ၁၉၆၅။
- ၁၅။ မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၊ စိတ်ကြိုက်မြန်မာစာအခြေခံပညာအထက်တန်း၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၈၅၊ အောက်တိုဘာ။

၁၉၈

လှထွန်း (မြန်မာစာ)

၁၆။ မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ ပြည်သူ့ပစ္စည်းကော်ပိုရေးရှင်း၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၅၊
ဇူလိုင်လ။

၁၇။ မြန်မာစာမြန်မာမှု (ပထမတွဲ)၊ ပထမအကြိမ်၊ တက္ကသိုလ်များစာအုပ်စု
ပြုစုရေးကော်မတီ၊ ၁၉၇၅၊ ဇန်နဝါရီ။

၁၈။ မြန်မာစွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ-၄၊ မအက္ခရာ၊ စာပေဗိမာန်။

၁၉။ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်၊ အတွဲ-၄၊ မြန်မာစာအဖွဲ့။

၂၀။ လင်းယုန်နီ၊ စီစီဝင်း၊ မြန်မာစကားပြေစာတမ်းများ၊ ၃တိယတွဲ၊
စာပေဗိမာန်၊ ပအကြိမ်၊ ၁၉၈၃။

၂၁။ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်မှ မြန်မာမှုအထွေထွေဆောင်းပါးများ၊ ပထမ
အကြိမ်၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၆၉။

၂၂။ ဝေဖန်ရေးစာပေစာတမ်းဖတ်ပွဲ၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၈၅၊ ဇန်နဝါရီ။

၂၃။ ဝင်းမွန် (တက္ကသိုလ်) ကျော်အောင်၊ စာတမ်းငယ်စာတမ်းတမ်း (ဒုတိယ
တွဲ)၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၈၇။

၂၄။ ဝင်းလတ်၊ ခေတ်သစ်ကဗျာခေတ်သစ်စာ၊ သန်းဋ္ဌးစာပေ၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၇၀။

၂၅။ သော်(မောင်)၊ စာပေအမြင်စာပေအတွေး၊ ဟိုင်းကြီးစာပေတိုက်။

၂၆။ သန်းထွတ် (ဦး)နှင့် ဦးသော်ကောင်း၊ ဒေါ်စမ်းစမ်းမေ၊ မြန်မာစာပေစာစု
စာရင်း၊ ပအကြိမ်၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၈၃။

၂၇။ သိန်းနိုင်(ဦး)၊ ဂုဏ်ထူး (ဝိဇ္ဇာ)နှင့် မေမြို့မိုးကြည်၊ မြန်မာစာပေအထွေထွေ၊
ပြည်ချစ်စာပေတိုက်၊ မန္တလေး။

၂၈။ သိန်းမေမြင့်၊ တိုက်ပွဲဝင်စာပေများ၊ ၁၉၆၇၊ နှလုံးလှစာပေ၊ ရန်ကုန်။

၂၉။ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ၊ ပထမအကြိမ်၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၇၁။

